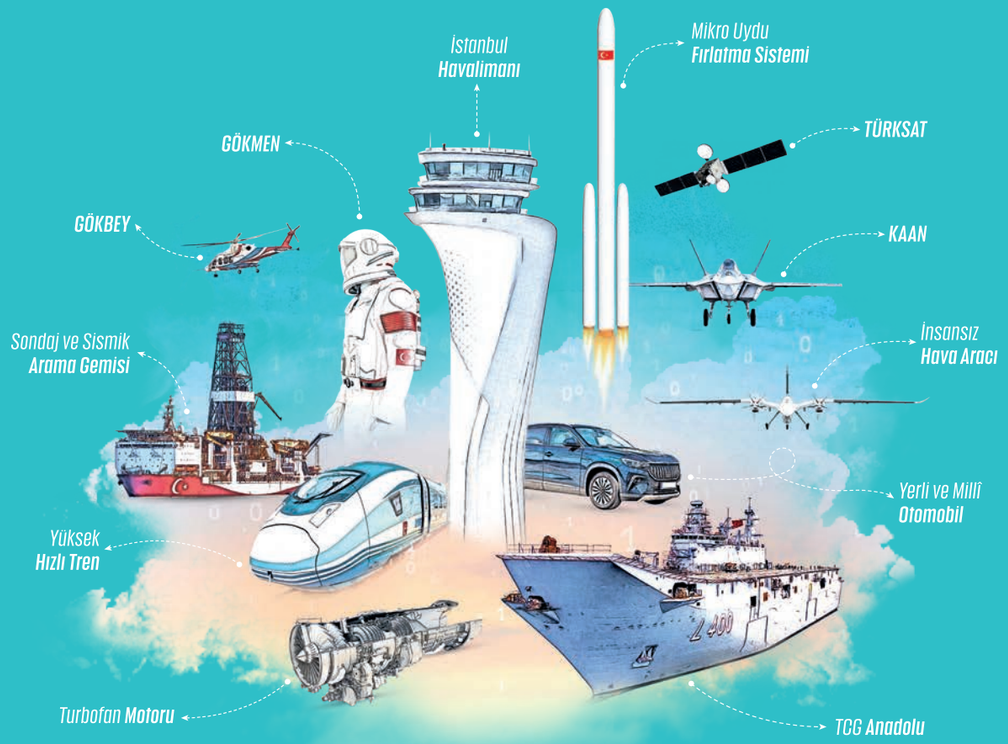
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-6252-6

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANI • AKSESUAR ATÖLYESİ 10 • Ders Materyali

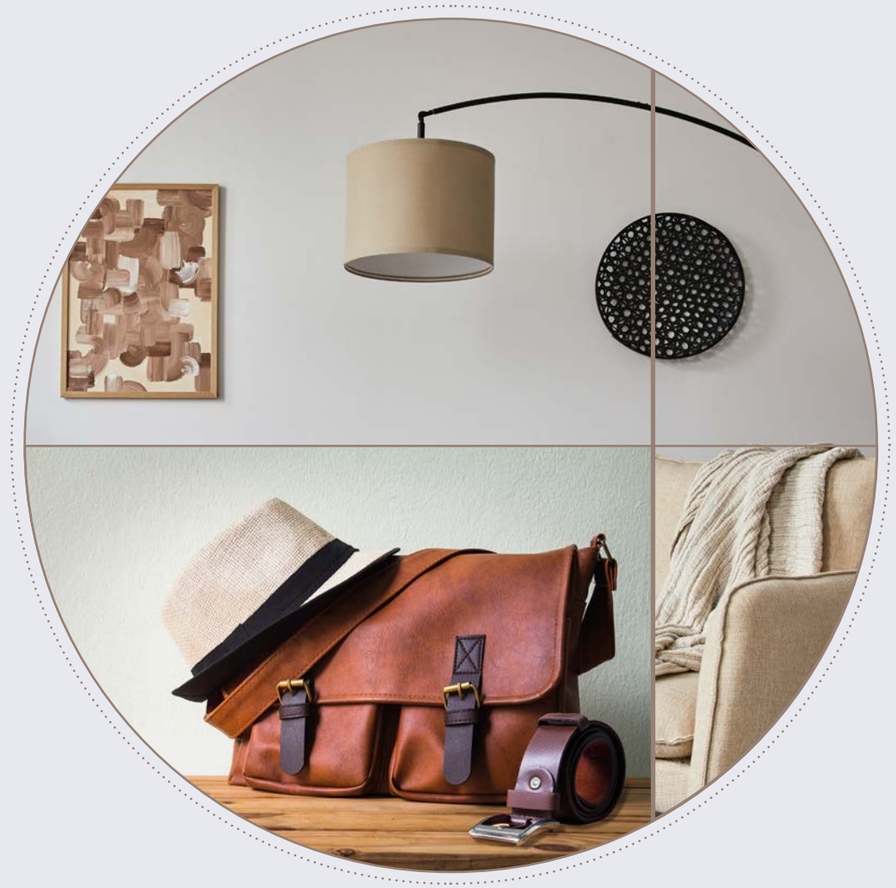
10

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

AKSESUAR ATÖLYESİ

Ders Materyali

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

AKSESUAR ATÖLYESİ

10
DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Gülcan AKGÜN AKIN
Sevim Nurcan DEMİRBAŞ
Vildan ÇINAR

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI..... 7890
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ..... 1818

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI

Yeşim BİLGE

GÖRSEL TASARIM UZMANI

Sevinç BÖLÜKBAŞ

ISBN: 978-975-11-6252-6

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

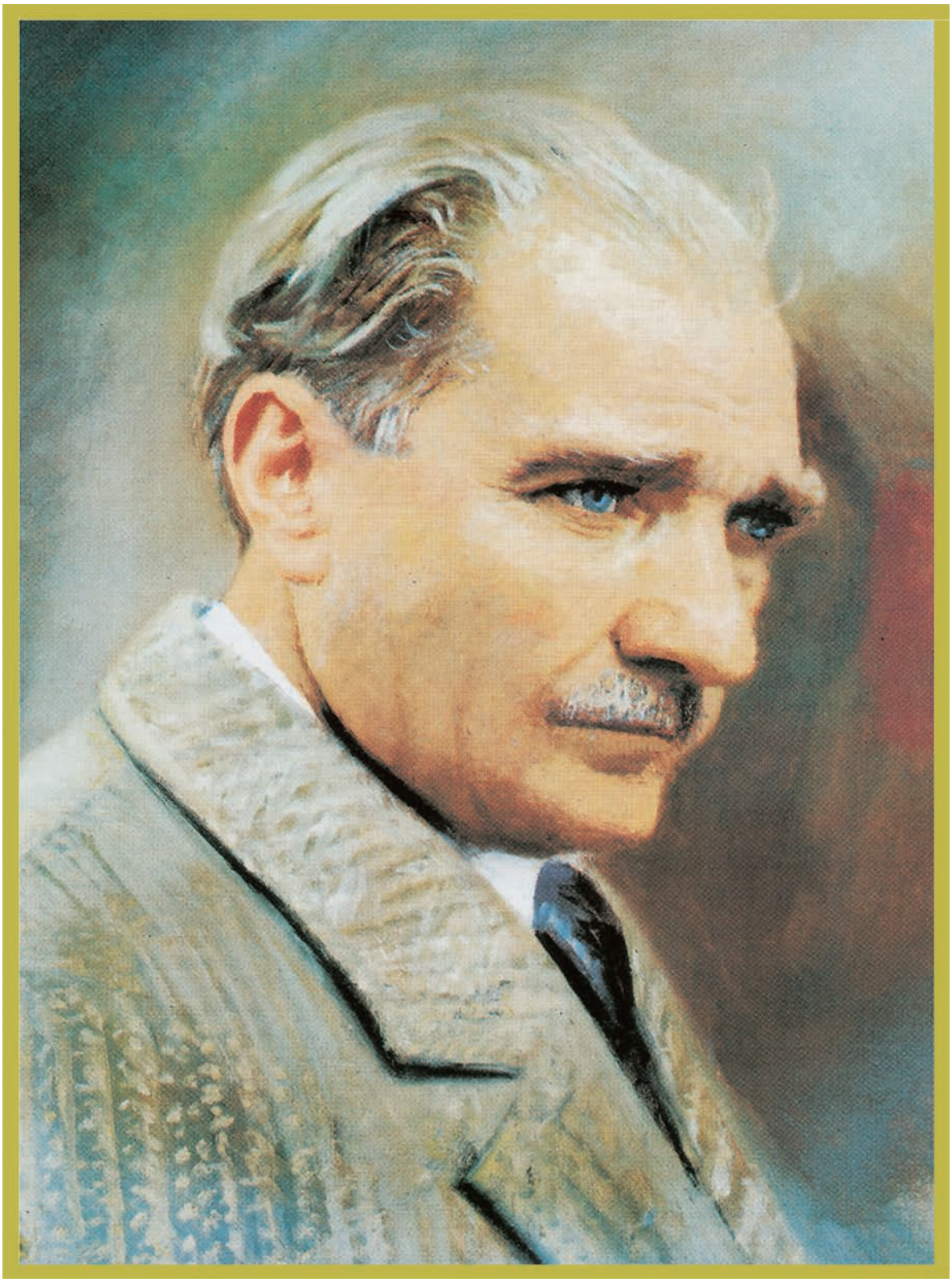
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

TANITIM SAYFASI 12
DEKORATİF AKSESUARLAR 19

1.1. ABAJURUN TANIMI, DEKORASYONDAKİ YERİ VE ÖNEMİ 22
1.2. ABAJUR ÇEŞİTLERİ 22
1.2.1. Kullanılacağı Mekâna Göre Abajurlar 22
1.2.2. Konulduğu Yere Göre Abajurlar 23
1.2.3. Kullanılan Malzemeye Göre Abajurlar 23
1.3. ABAJUR YAPIMI 24
1.4. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME 24
1.5. ABAJUR YAPIM TEKNİKLERİNE UYGUN MODEL TASARIMI 24
1.5.1. Abajur Yapımında Kullanılan Araç Gereç 25
1.6. ABAJUR YAPIMINDA UYGULANACAK TEKNİKLER 27
1.6.1. Kumaş Abajur Tekniği 27
1.6.2. Kâğıt Abajur Tekniği 28
1.6.3. İp ve Örgü Abajur Tekniği 28
1.6.4. Deri Abajur Tekniği 28
1.7. DİKİŞ TEKNİKLERİ 28
1.8. BİRLEŞTİRME TEKNİKLERİ 29
1.9. ABAJUR SÜSLEME TEKNİKLERİ 29
1.10. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ 29
1.1. UYGULAMA - ABAJUR YAPIMI 30
1.2. UYGULAMA - ABAJUR SÜSLEME 35
1.3. UYGULAMA - İP VE ÖRGÜ ABAJUR YAPIMI 39
1.1. SIRA SİZDE 43
1.2. SIRA SİZDE 45

1. ÖĞRENME BİRİMİ

2.1. TAŞ BOYAMA SANATININ TANIMI VE ÖNEMİ 48
2.2. TAŞ BOYAMA SANATINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ 50
2.3. TAŞ BOYAMA YAPIMI 51
2.4. TAŞ BOYAMA TEKNİKLERİNE UYGUN DESENLER 52
2.5. ARAÇ GEREÇ SEÇİMİ 52
2.6. TAŞ BOYAMAYA UYGUN MODEL ÜZERİNDE DESEN ÇİZİMİ 52
2.7. TAŞ BOYAMADA KULLANILACAK BOYALAR 52
2.8. CİLA ÇEŞİTLERİ 53
2.9. YARDIMCI GEREÇLERİN SEÇİMİ 54
2.10. TAŞ BOYAMA İŞLEMİNDE DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR 54
2.1. UYGULAMA - TAŞ BOYAMA MANTAR TABLO YAPIMI 55
2.2. UYGULAMA - UÇAN EV TAŞ BOYAMA TABLO YAPIMI 59
2.1. SIRA SİZDE 63
2.2. SIRA SİZDE 65
2.3. SIRA SİZDE 67
2.4. SIRA SİZDE 69
2.5. SIRA SİZDE 71

2. ÖĞRENME BİRİMİ

İÇİNDEKİLER

3. ÖĞRENME BİRİMİ

3.1. CANLI ÇİÇEK ÇEŞİTLERİ 74
3.2. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ HAKKINDA BİLGİ 76
3.2.1. Çiçek Tanzimi Yapımında Bilinmesi Gereken İlkeler 76
3.3. ÇİÇEK TANZİM MODELLERİ 77
3.3.1. Çiçek Buketi 79
3.3.2. Teraryum 81
3.4. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ MODEL TASARIMI 81
3.5. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ 82
3.6. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN YARDIMCI GEREÇLER 84
3.7. CANLI ÇİÇEK TANZİM KABI MODELLERİ 85
3.1. UYGULAMA - KÂĞIT ÇİÇEK L TANZİMİ YAPIMI 86
3.2. UYGULAMA - ÇİÇEK BUKETİ YAPIMI 90
3.3. UYGULAMA - TERARYUM YAPIMI 94
3.1. SIRA SİZDE 97
3.2. SIRA SİZDE 99

4. ÖĞRENME BİRİMİ

4.1. DEKORATİF TABLONUN TANIMI VE DEKORASYONDAKİ ÖNEMİ 102
4.2. DEKORATİF TABLO YAPIM TEKNİKLERİ 103
4.2.1. Kâğıt Rölyef Tablo Yapım Teknikleri 103
4.2.2. Kâğıt Rölyef Tabloda Kullanılan Araç Gereç 104
4.3. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME 106
4.4. DEKORATİF TABLO YAPIMINDA MODEL TASARIMI 106
4.5. HAZIRLANAN MATERYALLERİN KESİM TEKNİKLERİ 107
4.6. KESİLMİŞ MATERYALLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ 107
4.7. DEKORATİF TABLONUN ÜRÜN HÂLİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 107
4.7.1. Kâğıt Rölyef Tablo Yapımında Dikkat Edilecek Noktalar 108
4.1. UYGULAMA - KÂĞIT RÖLYEF DEKORATİF TABLO YAPIMI 109
4.2. UYGULAMA - KÂĞIT RÖLYEF DEKORATİF TABLO YAPIMI 115
4.1. SIRA SİZDE 121
4.2. SIRA SİZDE 123

5. ÖĞRENME BİRİMİ

5.1. YAPIM TEKNİKLERİNE GÖRE ÇİÇEKLER 126
5.2. DEKORATİF ÇİÇEĞİN TANIMI VE DEKORASYONDAKİ ÖNEMİ 128
5.3. DEKORATİF ÇİÇEK YAPIMINDA KULLANILAN TEKNİKLER 128
5.3.1. Kullanılan Malzemeye Göre Çiçekler 129
5.3.2. Doğadan Faydalanılarak Yapılan Dekoratif Çiçek 130
5.3.3. Hazır Gereçlerle Yapılan Dekoratif Çiçek 131
5.4. DEKORATİF ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ 131
5.5. DEKORATİF ÇİÇEK KALIBI HAZIRLAMA VE KUMAŞA UYGULAMA TEKNİKLERİ 135
5.6. DEKORATİF ÇİÇEK BOYAMA TEKNİKLERİ 135
5.7.1. Boya Hazırlama 135
5.7.2. Islatma Banyosu 135
5.7. DEKORATİF ÇİÇEK DAL YAPIM TEKNİKLERİ 136
5.8. DEKORATİF ÇİÇEK TOPLAMA YÖNTEMLERİ 136
5.9. DEKORATİF ÇİÇEK TANZİMİ 136
5.1. UYGULAMA - KEÇE GÜNEBAKAN ÇİÇEK YAPIMI 137
5.2. UYGULAMA - KEÇE ORKİDE ÇİÇEK YAPIMI 142
5.3. UYGULAMA - KOZALAK KAPI SÜSÜ YAPIMI 147
5.4. UYGULAMA - FISTIK KABUĞU ÇİÇEK YAPIMI 151
5.1. SIRA SİZDE 155
5.2. SIRA SİZDE 157

İÇİNDEKİLER

TAMAMLAYICI AKSESUARLAR 159

6. ÖĞRENME BİRİMİ

6.1. AKSESUAR TANIMI VE ÖNEMİ 162
6.2. AKSESUARIN GİYSİ SÜSLEMEDE ÖNEMİ 163
6.3. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR MODEL TASARIMI 164
6.4. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇLAR 165
6.5. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMINDA KULLANILAN GEREÇLER 166
6.6. TEKNİĞE UYGUN ÜRÜN OLUŞTURMA 168
6.6.1. Çivili Takılar 168
6.6.2. Hazır Telli Takılar 169
6.6.3. Misinalı Takılar 169
6.6.4. Örme Takılar 169
6.6.5. Makrome ve Düğümlü Takılar 170
6.6.6. Hazır Gereçleri Misina veya İpe Dizerek Yapılan Takılar 172
6.7. ÜRÜN ÜZERİNDE SON KONTROL YÖNTEMLERİ 172
6.1. UYGULAMA - MAKROME DÜĞÜMLÜ BİLEKLİK YAPIMI 173
6.2. UYGULAMA - ÖRME TAKI YAPIMI 178
6.3. UYGULAMA - METAL PULLARLA BİLEKLİK YAPIMI 181
6.4. UYGULAMA - DENİZ KABUKLU KÜPE YAPIMI 185
6.1. SIRA SİZDE 189
6.2. SIRA SİZDE 191
6.3. SIRA SİZDE 193

7. ÖĞRENME BİRİMİ

7.1. ŞAPKANIN TANIMI VE ÖNEMİ 196
7.2. ŞAPKA ÇEŞİTLERİ 196
7.3. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR 201
7.4. ŞAPKA YAPIMI 202
7.4.1. Kullanılan Araç Gereç 203
7.5. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME 205
7.6. ŞAPKA MODELİNE UYGUN KALIP ÇIKARMA TEKNİKLERİ VE MODEL FÖYÜ 205
7.7. KALIBI KUMAŞA UYGULAMA YÖNTEMLERİ 206
7.8. BİRLEŞTİRME YÖNTEMLERİ 206
7.9. SÜSLEME TEKNİKLERİ 207
7.10. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ 207
7.1. UYGULAMA - KADIN ŞAPKA YAPIMI 208
7.2. UYGULAMA - ERKEK ŞAPKA YAPIMI 212
7.3. UYGULAMA - ÇOCUK ŞAPKA YAPIMI 217
7.1. SIRA SİZDE 221
7.2. SIRA SİZDE 223

İÇİNDEKİLER

8. ÖĞRENME BİRİMİ

8.1. ÇANTANIN TANIMI VE ÖNEMİ 226
8.2. ÇANTA ÇEŞİTLERİ 226
8.2.1. Yaşa ve Cinsiyete Göre Çanta Çeşitleri 226
8.2.2. Kullanım Yerine Göre Çanta Çeşitleri 227
8.2.3. Kullanılan Gerece Göre Çanta Çeşitleri 228
8.2.4. Yapım Tekniğine Göre Çanta Çeşitleri 228
8.3. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR 228
8.4. ÇANTA YAPIMINDA KULLANILAN GEREÇLER 229
8.4.1. Çanta Yapımında Kullanılan Kumaşlar 229
8.4.2. Astar Kumaşlar 229
8.4.3. Kumaş Sertleştirme Gereçleri 230
8.4.4. Ağız Kapama Gereçleri 230
8.4.5. Çanta Sapı Gereçleri 231
8.5. ÇANTA YAPIMI 231
8.6. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME 231
8.7. ÇANTA MODEL TASARIMI 231
8.8. ÇANTA YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ SEÇİMİ 235
8.9. ÇANTA MODELİNE UYGUN KALIP ÇIKARMA TEKNİKLERİ 235
8.9.1. Çanta Kalıbı Hazırlamada Kullanılan Parçalar 235
8.9.2. Tasarıma Uygun Kalıp Hazırlama 236
8.9.3. Model Föyü 236
8.9.4. Kalıp Hazırlamada Dikkat Edilecek Noktalar 237
8.10. TASARIMA UYGUN KALIBI KUMAŞA UYGULAMA 238
8.11. ÇANTA DİKİŞ TEKNİKLERİ 238
8.12. ÇANTA SÜSLEME TEKNİKLERİ 239
8.13. ÇANTA KALİTE KONTROLÜ 239
8.13.1. Kalite Kontrol Basamakları 239
8.13.2. Son Kontroller ve Ütü Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar 239
8.1. UYGULAMA - KOT ÇANTA YAPIMI 240
8.2. UYGULAMA - KEÇE ÇANTA YAPIMI 244
8.3. UYGULAMA - KUMAŞ ÇANTA YAPIMI 249
8.1. SIRA SİZDE 253
8.2. SIRA SİZDE 255

9. ÖĞRENME BİRİMİ

9.1. KEMERİN TANIMI VE ÖNEMİ 258
9.2. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR 258
9.3. KÖSELE KEMER YAPIMI 259
9.4. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME 259
9.5. KEMER MODEL TASARIMI 260
9.5.1. Kemer Yapımında Kullanılan Araç Gerecin Seçimi 260

İÇİNDEKİLER

9. ÖĞRENME BİRİMİ

9.6. KALIP HAZIRLAMA TEKNİKLERİ 264
9.7. KALIBI YÜZEYE UYGULAMA YÖNTEMLERİ 265
9.8. KÖSELE KEMER SÜSLEME TEKNİKLERİ 265
9.9. KÖSELE KEMERİ BOYAMA 266
9.10. FREZE 267
9.11. TEKNİĞE UYGUN KEMER APARATLARI VE TOKA TAKMA 267
9.12. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ 268
9.1. UYGULAMA - KÖSELE KEMER YAPIMI 269
9.2. UYGULAMA - KÖSELE KEMER YAPIMI 276
9.1. SIRA SİZDE 284
9.2. SIRA SİZDE 286

Terimler Sözlüğü 288
Kaynakça 290
Görsel Kaynakça 290

Yeni Nesil 112 Acil Çağrı Merkezi
7 kuruma ait acil çağrı numaraları artık tek numarada.
(İtfaiye, Jandarma, Polis, Sağlık, Orman, Sahil Güvenlik, AFAD)

DERS MATERYALİ TANITIMI

BÖLÜM KAPAĞI ÖN SAYFASI

"Dekoratif Aksesuarlar"
ve
"Tamamlayıcı Aksesuarlar"
bölümlerinin kapağını gösterir.

BÖLÜM KAPAĞI ARKA SAYFASI

Kitabın
"Tamamlayıcı Aksesuarlar"
ve
" Dekoratif Aksesuarlar"
olarak ayrılmış bölümlerinin
açıklamalarını gösterir.

TAMAMLAYICI AKSESUARLAR

Aksesuar, Fransızca bir kelimedir (accessoire). "Giysiyi bütünleyen çanta, kemer, şapka, eldiven, gözlük, fular, mücevher vb. eşya" anlamını taşımaktadır. Aksesuar için "süslemek amacıyla kullanılan malzemeler" de denebilir.

Tamamlayıcı aksesuar, herhangi bir şeyi tamamlayan parça anlamına gelmektedir. Asıl olan ürüne eşlik eden, onunla bir arada kullanılan ya da herhangi bir yönden onu tamamlayan ama ayrıntı olabilecek bir parça olarak düşünülebilir.
Kadın ve erkek giyiminde giysiyi bütünleyen bütün eşyalar, kişisel aksesuarlardır. Giysiyi tamamlayan ve süsleyen bu parçalar aynı zamanda işlevseldir. Giyimde olduğu gibi aksesuarlarda da modanın etkisiyle değişim yaşanır.

Giyimi güzelleştirmek için pek çok aksesuar kullanılır. Kullanılan aksesuarın giysi ile uyumlu olması gerekir. Seçilen aksesuarlarda pahalılık ve gösterişlilikten çok, aksesuarın giysiyle bir bütün oluşturması önemlidir.
Aksesuar seçiminde; kıyafetin giyileceği yer, zaman (gece, gündüz) mevsim ve dönemin moda anlayışının göz önünde bulundurulması önemlidir. Ayrıca kullanılacak tamamlayıcılar yaşa ve vücut yapısına uygun seçilmelidir.
Şıklık ayrıntıda gizlidir. Gösterişli bir çanta, giysiye uygun takılar ya da çarpıcı bir ayakkabı, tüm gözleri kişinin üzerine toplar ve sıradan bir elbise içinde bile çok şık görünmeyi sağlar. Şık giyime büyük katkı sunan tamamlayıcılar; giysi ve aksesuar arasında bir uyum sağlanmadığı sürece, görünümü çirkinleştirmekten başka bir işe yaramayacaktır. Birbirinden şık kıyafetleri zengin detaylar ve hoş aksesuarlarla tamamlamak, iyi giyinmenin püf noktalarındandır. Sezonun çarpıcı aksesuarlarını giysilere uygun şekilde kullanmak, hem giysiyi farklılaştırır hem de onun çarpıcı olmasını sağlar.
Bu bölümde; **hazır gereçlerle aksesuar yapımı, çanta yapımı, şapka yapımı,kemer yapımı** bilgisi verilecek ve uygulama örnekleri ile sunulan bilgiler, kalıcı hâle getirilecektir.

DERS MATERYALİ TANITIMI

ÖĞRENME BİRİMİ KAPAK SAYFASI

Öğrenme birimine ait kapağı gösterir.

Öğrenme birimi numarasını gösterir.

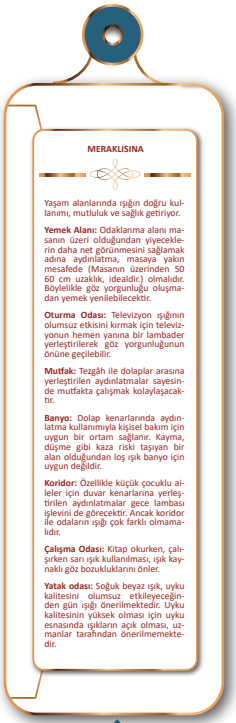
Öğrenme birimine ait konu başlığını gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Öğrenme biriminin öğrenciye kazandırmayı hedeflediği bilgileri gösterir.

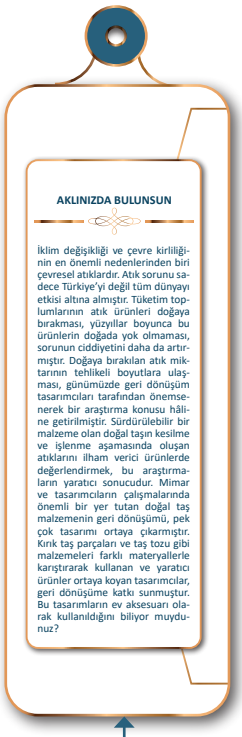
Etkileşimli kitap, video, ses, animasyon, uygulama, oyun, soru vb. ilave kaynaklara ulaşabileceğiniz karekodu gösterir.

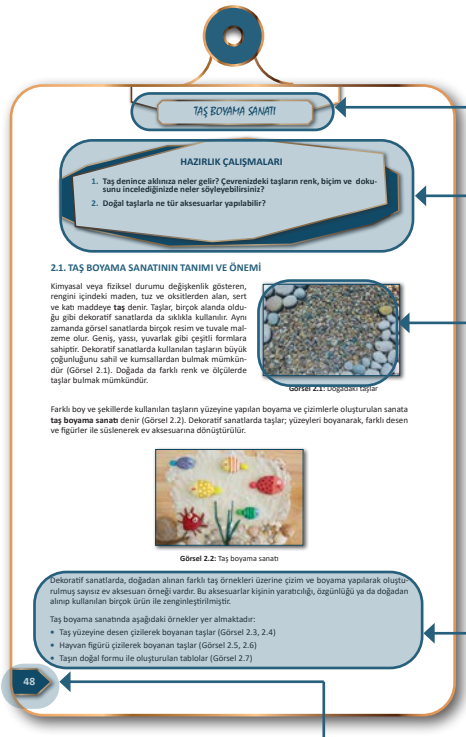

Konu içeriğine bağlı ilgi uyandıracak bölümü gösterir.

ÖĞRENME BİRİMİ KONU SAYFASI

Öğrenme biriminin adı ve numarasını gösterir.

Öğrenme birimi öncesinde cevaplanması istenen soruları gösterir.

Konu içeriğini destekleyen görseli gösterir. (Görsele ait ilk sayı öğrenme birimini, ikinci sayı görselin numarasını, yazı ise görsele ait açıklamayı ifade eder.)

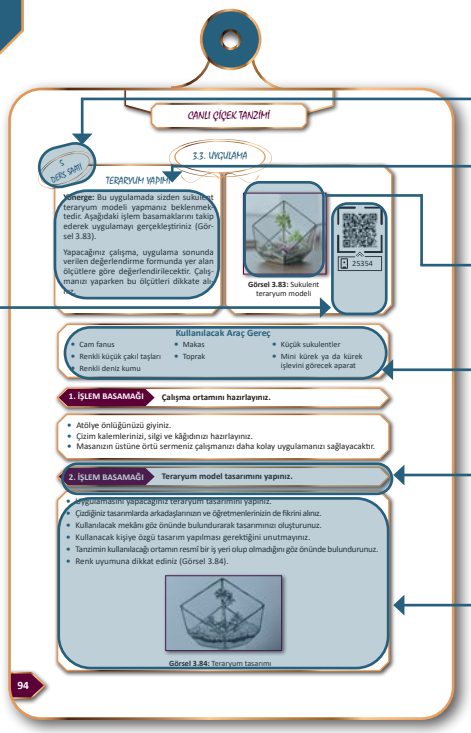
Kazanımları içeren bilgi metnini gösterir.

Konu içeriğine bağlı farkındalık yaratacak bölümü gösterir.

Kitabın sayfa numarasını gösterir.

DERS MATERYALİ TANITIMI

UYGULAMA SAYFASI

Video, ses, animasyon, uygulama, soru, etkileşimli kitap vb. ilave kaynaklara ulaşımı sağlayacak karekodu gösterir. Akıllı telefon vb. bir cihaz ile karekod taratılarak ilgili linke ulaşılabilir. Ayrıca kod alanında verilmiş olan numarayı (aşağıda verilen örnek web adresinde olduğu gibi) kod kısmına yazarak da adrese gidilebilir.

http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=25354

Uygulamanın süresini gösterir.

Uygulamanın adının ve açıklayıcı yönergelerin bulunduğu bölümü gösterir.

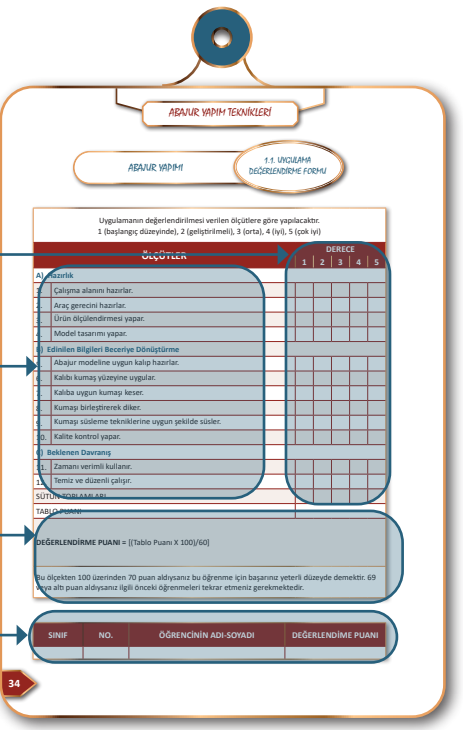
Uygulama ile elde edilecek ürüne ait görseli gösterir.

Uygulamada kullanılacak araç gerecin olduğu bölümü gösterir.

Uygulamanın işlem basamaklarının bulunduğu bölümü gösterir.

İşlem basamakları için yönergelerin ve uygulama basamaklarına ait görsellerin olduğu bölümü gösterir.

UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORM SAYFASI

Uygulamada istenen ölçütleri karşılama derecesinin işaretlendiği bölümü gösterir.

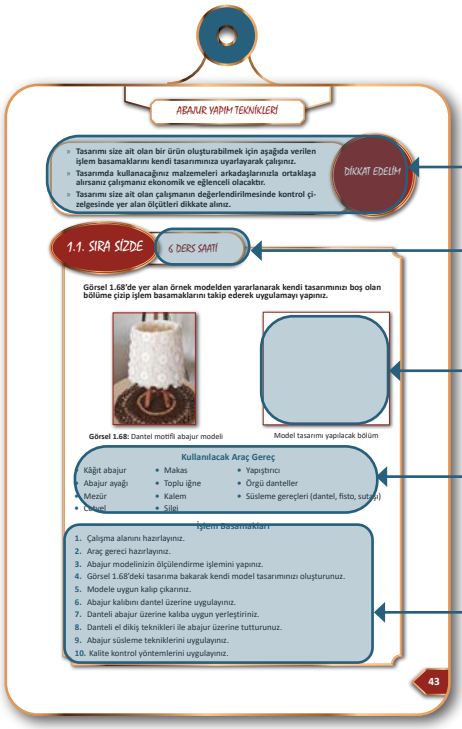
Uygulamaya ait karşılanması beklenen ölçütleri gösterir.

Puanlama sistemi ile ilgili bilgilerin yer aldığı bölümü gösterir.

Öğrenciye ait bilgilerin ve uygulama sonunda alınan değerlendirme puanının yazıldığı bölümü gösterir.

DERS MATERYALİ TANITIMI

SIRA SİZDE UYGULAMA SAYFASI

"Sıra Sizde" uygulamalarına ait yönergelerin bulunduğu bölümü gösterir.

Uygulamaya ayrılan süreyi gösterir.

Uygulamaya ait model tasarımının yapılması için ayrılan bölümü gösterir.

Uygulamada Kullanılacak Araç Gereçin olduğu bölümü gösterir.

Uygulamanın işlem basamaklarının bulunduğu bölümü gösterir.

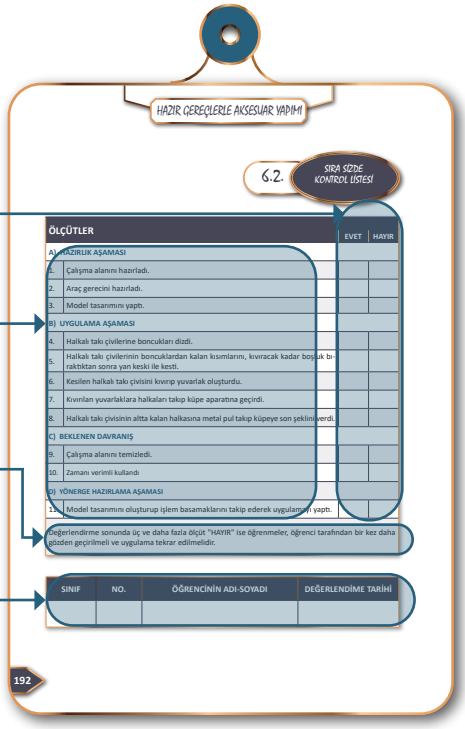
SIRA SİZDE KONTROL ÇİZELGESİ SAYFASI

Uygulamada istenen ölçütleri karşılama derecesinin işaretlendiği bölümü gösterir.

Uygulamaya ait karşılanması beklenen ölçütleri gösterir.

Puanlama sistemi ile ilgili bilgilerin yer aldığı bölümü gösterir.

Öğrenciye ait bilgilerin ve uygulama sonunda alınan değerlendirme puanın yazıldığı bölümü gösterir.

- Bu ders materyalinde ulusarası ölçü birimleri kullanılmıştır.
- Bu ders materyalinde yapılan kısaltmalarda Türk Dil Kurumunun "Kısaltmalar Dizini"nden yararlanılmıştır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Okulda, sınıfta ya da atölye ortamında çeşitli nedenlerden kaynaklanabilecek insan sağlığını ve güvenliğini tehdit eden unsurlara karşı önlem almak, eğitim ve öğretim esnasında oluşabilecek pek çok sıkıntının oluşmasının önüne geçer.

Çalışma ortamındaki tehlike ve riskler güvenlik sorunları oluşturur. Bu nedenle önceden tedbir alınması, çalışma ortamının güvenliği için önemlidir. Alınacak önlemlerin okul yönetimi ve öğretmenleri tarafından uygulanması, oluşabilecek sorunların önüne geçecektir.

Eğitim öğretimin sağlıklı yürütülebilmesi için güvensiz davranış ve durumların neler olabileceği önceden tespit edilmelidir.

GÜVENSİZ DAVRANIŞ ÖRNEKLERİ

1.Tehlike oluşturacak şekilde alet ve makine kullanımı
2. Alet ve makinenin yanlış kullanımı
3. Güvenlik donanımının kullanılmaz hâle gelmesi
4. Hareketli ve kontrolsüz çalışma
5. Delici ve kesici aletlerin kullanımında dikkatsiz davranılması
6. Bireyin kendisinin ve çevresindekilerin sağlığı için gerekli tedbirleri almaması
7. Kurallarla ilgili uyarıların dikkate alınmaması
8. Çalışma esnasında yorgun, dalgın ve dikkatsiz olunması

GÜVENSİZ DURUM ÖRNEKLERİ

1. Koruyucu ve iyileştirici ekipmanın bulunmaması
2. Koruyucu ekipmanın kötü durumda olması ve kontrollerinin yapılmamış olması
3. Düzen ve temizlik kurallarına uyulmaması
4. Ortamın yetersiz ya da aşırı havalandırılması
5. Güvenlik denetiminin olmaması

Derslerin daha güvenli bir ortamda işlenmesini sağlamak için alınan bütün tedbirlerin ders başlamadan önce öğrencilere hatırlatılması gerekmektedir.

DEKORATİF AKSESUARLAR

DEKORATİF AKSESUARLAR

Aksesuar, sanat eserinde ikinci derecede gelen unsurlar için kullanılan bir sözcüktür. "Detay, ayrıntı" anlamına da gelir. Ürünün genel yapısına doğrudan etki etmeyen, onu daha cazip ve kullanışlı kılan her şeydir.

Ev, iş yeri, restoran gibi yaşam ve kullanım alanları yaşantıyı kolaylaştıracak, her türlü ihtiyaca cevap verecek eşyalarla döşenir. Sahiplerinin zevkine uygun aksesuarlar, bu eşyaları tamamlayıcı yönüyle mekânlarda yerini alır. Dekoratif tablolar, abajurlar, çeşitli tekniklerle boyanan taşlar, dekoratif ve canlı çiçekler dekoratif aksesuarların birkaçıdır.

Aksesuarda renk seçimi önemlidir. Çünkü dikkat çeken ilk nokta, renktir. Çeşitli renkleri bir arada kullanmak, bir model seçmek ve modelin özelliklerine uygun aksesuarları belirlemek gerçek bir beceri ister. Bu beceri; iyi bir gözlem, teknik bilgi ve tecrübe ile kazanılır.

İnsanların renklere gösterdiği tepki fizyolojik ve psikolojiktir. Bu durum renklerin özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bazı renkler cisimlerin olduklarından büyük, bazı renkler ise küçük görünmesine sebep olur. Renkler ruhsal yaşantıyı etkiler. Kişinin o anki ruh hâlini değiştirerek onu sessiz, neşeli, canlı, sakin veya melankolik hâle getiriverir. Bu bakımdan renklerin özelliklerini bilmek, onları yerinde ve zamanında kullanmak gerekir.

Aksesuarların kullanılacağı yere uygunluğu, önemlidir. Mekânların her bir bölümüne göre kullanılacak aksesuarlar farklılık gösterir. Aksesuar, konulacağı yerle bir bütün oluşturmalıdır. Bu nedenle aksesuar tasarımı ve yapımı için seçilecek olan malzeme, aksesuarın kullanım yerine uygun olmalıdır.

Aksesuar Atölyesi ders materyalinin "Dekoratif Aksesuarlar" bölümünde; **abajur yapım teknikleri, taş boyama sanatı, canlı çiçek tanzimi, dekoratif tablo yapımı, dekoratif çiçek yapımı ve düzenleme** bilgisi verilecek ve uygulama örnekleri ile sunulan bilgiler, kalıcı hâle getirilecektir.

1.

ÖĞRENME BİRİMİ

ABAJUR YAPIM TEKNİKLERİ

KONULAR

1.1. ABAJURUN TANIMI, DEKORASYONDAKİ YERİ VE ÖNEMİ
1.2. ABAJUR ÇEŞİTLERİ
1.3. ABAJUR YAPIMI
1.4. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME
1.5. ABAJUR YAPIM TEKNİKLERİNE UYGUN MODEL TASARIMI
1.6. ABAJUR YAPIMINDA UYGULANACAK TEKNİKLER
1.7. DİKİŞ TEKNİKLERİ
1.8. BİRLEŞTİRME TEKNİKLERİ
1.9. ABAJUR SÜSLEME TEKNİKLERİ
1.10. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Abajur yapımında ürün ölçülendirmesi
- Abajur yapımına uygun model tasarımı
- Abajur yapımında kullanılacak teknikler
- Abajur yapımında kullanılacak dikiş teknikleri
- Modele uygun birleştirme teknikleri
- Abajur yapımında kullanılacak süsleme teknikleri
- Kalite kontrolü

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Kitap okurken göz yorgunluklarının önüne geçmek için ışığın seviyesi nasıl ayarlanmalıdır?**
2. **Sağlıklı bir uyku için gece lambası ne tür özelliklere sahip olmalıdır?**
3. **Çalışırken kullanacağınız masa lambasının ne tür özelliklere sahip olmasını isterdiniz?**

1.1. ABAJURUN TANIMI, DEKORASYONDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Abajur Fransızca bir kelimedir. "Abat-abattre" kesmek, "jour" gün demektir. Işığın göze doğrudan yansımasını önlemek için lambanın üzerine yerleştirilen siperdir. Abajur, gövde ve siperlik olmak üzere iki parçadan oluşur. Siperlik kısmı, ışığın doğrudan göze yansımasını engeller. Oda aydınlatmasında göz sağlığı açısından önemli bir rolü vardır.

Dekorasyonda aydınlatma aracı olarak abajur kullanılır. Çok tercih edilen bir ürün olması birçok farklı modelin üretilmesini sağlamıştır. Dekoratif olarak her mobilyaya uygun ürünü bulmak mümkündür. Bir odayı dekore ederken mobilya, duvar, halı ve aksesuar bütünlüğüne uygun seçimlerin yapılması nasıl gerekli ise abajur seçimi de bu bütünlüğe uygun olması bakımından bir o kadar gerekli ve önemlidir (Görsel 1.1).

Aksesuar olarak kullanılan abajur; dekorasyon ürünü olması sebebiyle salonda sehpanın, yemek odasında konsolun, yatak odasında şifonyerin üzerine yerleştirilir. Şıklığı yansıtıp dekorasyonu tamamlayan abajurun birçok çeşidi vardır.

Görsel 1.1: Dekoratif abajur

1.2. ABAJUR ÇEŞİTLERİ

Abajurlar; kullanılacağı mekân, konulduğu yer ve yapımında kullanılan malzemeye göre çeşitlilik gösterir.

1.2.1. Kullanılacağı Mekâna Göre Abajurlar

Mobilyanın klasik ya da modern oluşu, abajur modelinin seçimini doğrudan etkiler (Görsel 1.2, 1.3).

Görsel 1.2: Klasik abajur

Görsel 1.3: Modern abajur

1.2.2. Konulduğu Yere Göre Abajurlar

Konulduğu yere göre abajurlar, ışığı yayma ve yansıtma özelliklerine göre gruplara ayrılır. Bunlar; masa, tavan abajuru ve ayaklı abajurlardır (Görsel 1.4, 1.5, 1.6).

Görsel 1.4: Masa abajuru

Görsel 1.5: Tavan abajuru

Görsel 1.6: Ayaklı abajur

1.2.3. Kullanılan Malzemeye Göre Abajurlar

Kullanılan malzemeye göre abajurlar, farklılık gösterir. Kumaş, kâğıt, hasır, cam, metal, ahşap, deri, ip, örgü gibi birçok abajur modeli vardır (Görsel 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.14).

Görsel 1.7: Kumaş abajur

Görsel 1.8: Kâğıt abajur

Görsel 1.9: Hasır abajur

Görsel 1.10: Cam abajur

Görsel 1.11: Metal abajur

Görsel 1.12: Ahşap abajur

Görsel 1.13: Deri abajur

Görsel 1.14: Örgü abajur

MERAKLISINA

Yaşam alanlarında ışığın doğru kullanımı, mutluluk ve sağlık getiriyor.

Yemek Alanı: Odaklanma alanı masanın üzeri olduğundan yiyeceklerin daha net görünmesini sağlamak adına aydınlatma, masaya yakın mesafede (Masanın üzerinden 50-60 cm uzaklık idealdir.) olmalıdır. Böylelikle göz yorgunluğu oluşmadan yemek yenilebilecektir.

Oturma Odası: Televizyon ışığının olumsuz etkisini kırmak için televizyonun hemen yanına bir lambader yerleştirilerek göz yorgunluğunun önüne geçilebilir.

Mutfak: Tezgâh ile dolaplar arasına yerleştirilen aydınlatmalar sayesinde mutfakta çalışmak kolaylaşacaktır.

Banyo: Dolap kenarlarında aydınlatma kullanımıyla kişisel bakım için uygun bir ortam sağlanır. Kayma, düşme gibi kaza riski taşıyan bir alan olduğundan loş ışık banyo için uygun değildir.

Koridor: Özellikle küçük çocuklu aileler için duvar kenarlarına yerleştirilen aydınlatmalar gece lambası işlevini de görecektir. Ancak koridor ile odaların ışığı çok farklı olmamalıdır.

Çalışma Odası: Kitap okurken ve çalışırken sarı ışık kullanılması ışık kaynaklı göz bozukluklarını önler.

Yatak Odası: Soğuk beyaz ışık, uyku kalitesini olumsuz etkileyeceğinden gün ışığı önerilmektedir. Uyku kalitesinin yüksek olması için uyku esnasında ışıkların açık olması, uzmanlar tarafından önerilmemektedir.

1.3. ABAJUR YAPIMI

Abajur yapım işlemleri, abajurun kullanım alanının ve konulacağı yerin tespiti ile başlar. Oluşturulacak ürünün ölçülendirme işleminin ardından model seçimi yapılarak kalıp hazırlanır. Kalıp, kullanılacak malzemeye uygulanır ve kesim işlemi yapılır. Abajur teli ekstrafor ile sarılır. Bu sayede hem telin paslanması engellenir hem de abajur bölmeleri dikiş tekniği ile tutturulur. Yapılan işlem, her model için geçerli değildir. Abajur yapımında uygulanacak tekniğe göre bütün parçalar birleştirilir ve kullanılacağı mekâna uygun süsleme ile abajura son şekli verilir (Görsel 1.15).

Görsel 1.15: Abajur modeli

1.4. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME

Ölçülendirilme, ürünün kalitesi için önemlidir. Doğru model tasarımı yapabilmek için öncelikle konulacağı yere ve kullanılacağı mekâna uygun olması bakımından abajur modelinin seçimi yapılmalıdır. Seçimi yapılan abajurun en ve boy ölçüleri alınmalıdır. Abajur ayağı, abajur için kullanılacak telin ölçüleri ile uyumlu olmalıdır. Büyük bir abajur için büyük, küçük abajur için küçük ayak kullanılmalıdır.

1.5. ABAJUR YAPIM TEKNİKLERİNE UYGUN MODEL TASARIMI

Model tasarımı; ürünün yapımına geçilmeden önce planlamanın doğru yapılabilmesi için ölçümler ve yapımında kullanılacak malzemenin belirlenmesinin ardından modelin kâğıt üzerine çizimidir. Abajur model tasarımı yapılırken abajurun mekâna uygunluğu ve kullanılacağı yer (masa, ayaklı, tavan) dikkate alınmalıdır. Örneğin yatak odasında kullanılacak abajurun mobilya ile uyumu, rengi, kullanılma nedeni (aydınlatma aracı mı veya gece lambası mı olacağı) önceden düşünülmelidir.

Abajur yapımında kullanılan birçok tel seçeneği vardır. Tasarım, seçilen telin formuna uygun yapılmalıdır. Bu nedenle süsleme gereçleri, kullanıldığı mekân ve konulduğu yere uygunluğu tespit edilerek tasarıma uyarlanmalıdır. Modelin tasarımı, bu tercihler belirlendikten sonra doğru bir çizim ile yapılmalıdır (Görsel 1.16).

Görsel 1.16: Model tasarımı

1.5.1. Abajur Yapımında Kullanılan Araç Gereç

Abajur Teli: Abajurun iskeletini oluşturan galvanizlenmiş (paslanmaktan korumak için erimiş çinkoya batırılarak kaplanmış) örnekleri vardır. Yuvarlak, kavisli, üstü dar ve altı geniş, şapka, koni vb. biçimlerde seçenekleri mevcuttur. Abajur teli seçimi yapılırken telin kalın ve sağlam olmasına dikkat edilmelidir. Küçük çerçevelerde ince, büyük çerçevelerde kalın teller tercih edilmelidir. Teller düzgün olmalı, eğri olanları kullanılmamalıdır. Aksi takdirde uygulama başarısız olacaktır. Teller arasındaki bölmelerin eşit olmasına özen gösterilmelidir. Ek yerleri, kaynak ya da lehim ile birleştirilmiş olmalıdır. Birleştirme doğru yapılmazsa teller ek yerlerinden ayrılır (Görsel 1.17).

Görsel 1.17: Abajur teli

Abajur Ayağı: Abajur tellerinin oturtulduğu, içinden elektrik kablosu geçirilerek aydınlatmanın sağlandığı platformdur. Çok çeşitli malzemelerden yapılmış olanları vardır. Kullanılacağı mekâna göre değişiklik gösteren, modern ya da klasik tarzda; ahşap, cam, metal, mermer vb. modelleri vardır (Görsel 1.18).

Görsel 1.18: Abajur ayağı modelleri

Kumaş: Abajur yapımında seçilen kumaşlar, ışığı kırma özelliğine sahip olmalıdır. İpek, saten, şifon, organze vb. kumaş türleri kullanılmalıdır. Son dönemde bu kumaşların yanı sıra keten, patiska, çuval gibi sert kumaşlar da kullanılmaktadır (Görsel 1.19). Abajur modeli ile abajur başlığına uygulanacak malzeme, birbiri ile uyumlu olmalıdır. Yuvarlak formlu başlıklar için düz veya kavisli, hareketli forma sahip başlıklar için desenli veya çizgili kumaşlar seçilmektedir. Yıkanabilir kumaş tercihi yapılması da önemlidir.

Görsel 1.19: Kumaş örnekleri

Abajur Kâğıdı: Opak (ışıkgeçirmez) ve pvc [polivinil klorür (geniş kullanım alanına sahip plastik polimer)] malzemeden yapılmış ürüne **abajur kağıdı** denir (Görsel 1.20). Abajurlarda dekoratif, şık bir görüntü sunmaktadır. Farklı desen ve renkte birçok çeşidi bulunmaktadır.

Görsel 1.20: Kâğıt abajur

Pamuklu İp, Kâğıt İp, Hasır: İp ve örgü abajur modellerinin yapımında, abajur teli üzerine düğüm teknikleri uygulanarak kullanılır.

Davul Derisi: El sanatlarında, birçok ürünün yapımında kullanılan bir malzemedir. Davul yapımında kullanılması sebebi ile bu şekilde adlandırılır. Kurutulan deri homojen hâle getirilir. İskefe makinesinde açıldıktan sonra yumuşatılarak kullanıma ve piyasaya sunulur.

Ekstrafor: Etek, pantolon gibi giysilerin dikiminde kumaş kenarı temizlemede ya da pervaz yapımında kullanılan ekstrafor; ince, pamuklu malzemeden yapılmış ve seyrek dokunmuş şerittir. Hazır olarak satılır. Abajur yapımında, teli kumaşla birleştirmek ve telin paslanmasını önlemek için telin üzerine sarılır (Görsel 1.21).

Görsel 1.21: Ekstrafor ile sarılan abajur teli

Mulaj Kâğıdı, Karton, Makas, Kalem, Silgi, Cetvel, Mezür: Abajur model tasarımına uygun kalıp çıkarmak için kullanılan malzemelerdir. Mezür, ölçü almada kullanılır. Mulaj kâğıdına cetvel ile çizim yapılır. Karton üzerine kalıp çıkarılıp makas ile kesilir ve uygulamada kullanılır.

Dikiş Malzemeleri (Dikiş İğnesi, Toplu İğne, Dikiş Makarası): Dikiş teknikleri için kullanılan malzemelerdir (Görsel 1.22).

Görsel 1.22: Dikiş malzemeleri

Süsleme Gereçleri: Süsleme gereçleri, model tasarımına ve kullanılacak mekâna uygun kullanılmalıdır. Bunlar; fisto, dantel, oya, sutaşı, hazır gereçler, boncuk vb. dir (Görsel 1.23).

Görsel 1.23: Süsleme gereçleri

Silikon Tabancası ve Yapıştırıcı: Parçaları birleştirmede kullanılan silikon tabancası ve yapıştırıcılar, süsleme gereçlerini birleştirmek için de kullanılır (Görsel 1.24).

Görsel 1.24: Silikon tabancası

1.6. ABAJUR YAPIMINDA UYGULANACAK TEKNİKLER

Teknikler, kullanılan malzemeye göre farklılık gösterir. Kumaş, kâğıt, ip, örgü ve deri abajurlar teknik olarak "Dekoratif El Sanatları Dalı"nda üretimi yapılabilen abajurlardır.

1.6.1. Kumaş Abajur Tekniği

Kumaş abajur modelinde ilk olarak tasarıma uygun kalıp çıkarılır. Kalıp çıkarmak için abajur teli üzerinden çizim araç gereci ile ürün ölçülendirmesi yapılmalıdır (Görsel 1.25). Kalıp, doğru ölçülendirilmeli ve abajur teli üzerine yerleştirilerek kontrolü yapılmalıdır. Her tel aralığını oluşturan bölme için ayrı ölçü alınarak kalıp hazırlanmalıdır. Abajur telinin bölümleri birbirinden farklılık gösterebildiği için bu kalıplar numaralandırılmalıdır.

Görsel 1.25: Kalıp çıkarma

AKLINIZDA BULUNSUN

DOST AMPULLER

Dekoratif aydınlatmaların önemli parçası ampuller, gelişen teknolojiyle hem doğaya hem de insan sağlığına dost olmayı başarmış durumda. Eski tip akkor ampullerin yerini alan LED [Lighting Emited Diodes (Işık Yayan Diyot)] ampuller, enerji ve zamandan tasarruf edilmesini sağlayarak doğayla dost olur.

Ortamdaki dağınık ışık miktarı kirliliğe sebep olur. Bu ışık kirliliğinden etkilenen yüzlerce hayvan olduğu bilinmektedir. LED ampullerin kullanımıyla pek çok hayvan türü koruma altına alınıyor. Yeni nesil ampuller, dönüştürülebilir özelliklere sahip bileşenler kullanılarak üretildiğinden dünya üzerindeki atıkların azalmasını sağlayarak çevre dostu olmayı da başarmıştır.

Hazırlanan kalıp, kumaş yüzeyine yerleştirilir (Görsel 1.26). Kumaşın en ve boy iplikleri kalıbı yerleştirmede önemlidir. En ve boy iplikleri üst üste getirilip kumaşın verevine yerleştirilerek kalıp kesimi yapılmalıdır. Kalıp, kumaşa yerleştirildikten sonra dikiş payı 0,5 cm olarak işaretlenip kesim yapılmalıdır. Parçalar, her iki tel arasındaki bölmenin kalıp numaralarına göre üzeri sarılı tele toplu iğne ile sabitlenmelidir. Bu işlemi yaparken kumaşın verevinin kaymamasına dikkat edilmelidir. Dikiş payları içeriye doğru gelecek şekilde ayarlanmalıdır. Kumaş, abajur üzerine dikilerek süsleme yapılır. Süsleme, dikiş olan birleşme noktalarının kapatılması amacıyla da kullanılır. Süsleme gereçleri modele uygun tercih edilmelidir. Kumaş abajur teknikleri kullanılarak klasik abajur modelleri oluşturmak mümkündür.

Görsel 1.26: Kalıbı kumaşa uygulama

1.6.2. Kâğıt Abajur Tekniği

Kâğıt abajur tekniği ile yapılan abajurun kumaş abajurdan farkı, dikiş payı verilen yerlerden yapıştırılmasıdır. Abajur telinin her bir bölmesi için ayrı kalıplar hazırlanır ya da telin çevresine bir bütün olarak kalıp çıkarılır. Hazırlanan kalıplar numaralandırılır ve doğru yerleştirilerek yapıştırılır. Kalıp, dikiş teknikleri kullanılmadan doğrudan abajur teli üzerine yerleştirilir ve gergin olmasına özen gösterilerek yapıştırılır. Bu uygulama, kumaş abajura göre teknik olarak daha kolaydır. Süsleme gereçleri modele uygun seçilmeli ve doğru tercihler yapılmalıdır. Kâğıt abajur teknikleri kullanılarak modern abajur modelleri yapılmaktadır (Görsel 1.27).

Görsel 1.27: Kâğıt abajur

1.6.3. İp ve Örgü Abajur Tekniği

Pamuklu, kâğıt, hasır ip gibi malzemeler ile düğüm teknikleri kullanılarak yapılan abajur modelidir. Bu modelde ip, tel üzerinden geçirilir. İpler, tel üzerinde süsleme gereçleri kullanılarak düğümlenebileceği gibi sadece düğüm teknikleri ile yapılıp sonrasında da süslenebilir. Modele uygun tasarımlarla şık ve gösterişli abajurlar yapılmaktadır. Bu teknik ile yapılan abajurlar; etnik, spor, ve modern görünümlüdür (Görsel 1.28).

Görsel 1.28: İp ve örgü abajur uygulama

1.6.4. Deri Abajur Tekniği

Davul derisi ıslatılıp abajur teli üzerine gerilerek bağlanır ve kurumaya bırakılır. Kuruduktan sonra bağlar çözülerek birleştirme noktalarından çarklı zımba ile delikler açılır. Açılan deliklerden mumlu ip ile dikilir. Abajur modeli, gergin davul derisi üzerine desen ya da motifler çizilip kesimler yapılarak oluşturulabileceği gibi boyama teknikleri kullanılarak da yapılmaktadır (Görsel 1.29). Süsleme gereçleri, birleşme noktalarını kapatmak için kullanılır. Bu teknikle modern ve etnik abajur modelleri oluşturulmaktadır.

Görsel 1.29: Deri abajur

1.7. DİKİŞ TEKNİKLERİ

Abajur teli üzerine sabitlenmiş kumaş, kendi renginde iplikle ve kumaşın verevini kaydırmadan, gergin bir şekilde dikilmelidir. Bu dikiş tekniğinde "çırpma tekniği" kullanılmalıdır (bk. 9. Sınıf Temel Teknikler Ders Kitabı, Dikiş Teknikleri).

1.8. BİRLEŞTİRME TEKNİKLERİ

Birleştirme teknikleri malzemeye göre değişiklik gösterir. Abajur yapımında kullanılan malzeme kumaş ise telin üzerine yerleştirilen her bir bölme, ayrı ayrı dikilerek tel üzerine sabitlenmelidir. Bu işlemler sırasında iki kumaşın üst üste gelmesi ile birleştirilme tekniği uygulanmış olur. Bu teknik doğru yapılırsa yüzey daha düzgün ve hatasız olacaktır.

Abajur yapımında kullanılan malzeme kâğıt ise silikon tabancasıyla parçaların yapıştırılması tekniği ile birleştirme yöntemi uygulanır. Süsleme gereçleri ile birleşme noktaları kapatılır (Görsel 1.30).

Görsel 1.30: Abajur şapkası

Abajur yapımında malzeme olarak ip kullanılıyorsa ipin abajur teli üzerine doğru sarılması, her iki tel arasında yapılan birleştirmelerin gergin ve çok sıkı olması önemlidir. İşlemin sonunda iplerin uçları yapıştırıcı ile sabitlenmektedir.

1.9. ABAJUR SÜSLEME TEKNİKLERİ

Süslemenin başlıca sebebi, ilgi çekici ve güzel görünüm sağlamaktır. Abajur, dekoratif bir ürün olduğu için kullanıldığı yerde mobilyanın tarzına uygunluğu sağlanırsa alanı şıklaştırır; bu nedenle süsleme, doğru tercihlerle yapılmalıdır. Ayrıca süsleme gereçleri, kumaş vb. malzemeden yapılan abajurların ek yerlerinin kapatılması amacıyla daha temiz ve düzgün görünmesini sağlamak için kullanılmaktadır.

Görsel 1.31: Süsleme gereçleri

Abajur süslemek için çok çeşitli malzeme seçeneği vardır. Bunlar; harç, dantel, oya, saçak, boncuk, fisto, hasır ve örgü olarak çeşitlendirilebilir (Görsel 1.31). Malzemeler modern ve klasik abajur modeline göre belirlenir, bu nedenle abajur tasarımına uygun seçimler yapılması önemlidir (Görsel 1.32).

Görsel 1.32: Abajur süsleme

Süsleme gereçleri belirlendikten sonra gereçleri abajur üzerine yerleştirmek için çeşitli teknikler kullanılır. Bu teknikler; dikiş tekniği ile süsleme, yapıştırarak süsleme ya da hazır gereçler kullanılarak süslemedir. Abajur yapımında kullanılacak malzemeye ve tasarıma uygun olan tekniğin belirlenmesi ve uygulanması doğru olacaktır.

1.10. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ

Ekstraforun abajur teli üzerine düzgün ve sıkı sarılması, yapılan işlemlerin birinci dereceden başarısını sağlayacaktır. Düzgün sarılmamış bir ekstrafor, bütün işi bozabilir. Bu işlem sırasında oluşacak hatalar, sonrasında yapılacak işlemleri zora sokabileceği gibi dikiş tekniklerini uygulamada da başarısızlık sebebi olabilir. Yapıştırılarak yapılan uygulamalarda yapıştırıcının taşması, ürünün kalitesini bozar. Abajur teli üzerine kullanılacak malzemenin tellerin arasındaki bölmelere tam olarak yerleştirilmesi, birleştirme sırasında tekniklerin doğru uygulanması, malzemelerin kaydırılmadan ve özenle yerleştirilmesi ürünün kaliteli olmasını sağlar. Süsleme gereçleri ve bunların abajur üzerine yerleştirilme teknikleri de ürün kalitesi bakımından önemlidir. Her işlem basamağında ürünün parçaları tek tek kontrol edilmeli, varsa hatalar düzeltilmeli, telafi edilemeyen hatalarda işlemler tekrar edilmelidir. Ürünün kalitesi, işçiliğinin muntazam ve hatasız olması ile doğru orantılıdır (Görsel 1.33).

Görsel 1.33: Abajur modeli

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

12 DERS SAATİ

1.1. UYGULAMA

ABAJUR YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kumaş abajur modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 1.34).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 1.34: Kumaş abajur modeli

25348

Kullanılacak Araç Gereç

- Abajur teli
- Abajur ayağı
- Mezür
- Makas
- Toplu iğne
- Mulaj kâğıdı
- Silgi
- Kumaş
- Süsleme gereçleri
- Cetvel
- Kalem

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Tasarıma uygun malzemelerinizi hazırlayınız.
- Seyrek dokunmuş, ışığı geçiren kumaşları tercih ediniz.
- Kumaşınızın yıkanabilir, silinebilir olmasına dikkat ediniz.
- Kumaş ile abajur telinin uyumlu olmasına özen gösteriniz.
- Renk uyumuna dikkat ediniz.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Abajur telinizin en ve boy ölçülerini mezür kullanarak alınız (Görsel 1.35).
- Ölçüleri bir kâğıda not ediniz.

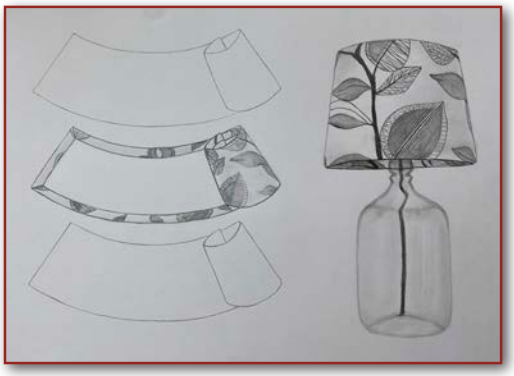

Görsel 1.35: Ürün ölçülendirmesi

3. İŞLEM BASAMAĞI

Abajur model tasarımı yapınız ve tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.

- Model tasarımınızı yapınız (Görsel 1.36).
- Aldığınız ölçülere uygun kalıp hazırlayınız.
- Ölçü almak için cetvel, mezür kullanınız.
- Çıkarmış olduğunuz kalıbın abajur teli üzerinde kontrolünü yapınız (Görsel 1.37).
- Ölçülerin doğruluğunu tespit ediniz.

Görsel 1.36: Model tasarımı ve kalıp hazırlama

Görsel 1.37: Kalıbın kontrolü

4. İŞLEM BASAMAĞI

Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.

- Kalıbı uygulamadan önce kumaşı mutlaka ütüleyiniz.
- Kalıbı, kumaşın en boy ipliklerini kontrol edip verevine yerleştiriniz.
- Kumaşın kaymaması için işaret alınız.
- Kalıbı kumaşa yerleştirirken 0,5 cm dikiş payı verilmesi önemlidir.
- Kumaşa kalıbı yerleştirirken kenarlardan çok pay vermemeniz, kumaşın israf olmaması için önemlidir (Görsel 1.38).
- Kumaşı gergin olması için toplu iğne ile sabitleyiniz.
- Gerdirme işlemi için arkadaşlarınızdan ve öğretmeninizden yardım alınız.

Görsel 1.38: Kalıbı kumaşa uygulama

5. İŞLEM BASAMAĞI — Kumaşı kalıba uygun kesiniz.

- Kumaşı dikiş payı hizasından kesiniz (Görsel 1.39).
- Kalıpta dikiş paylarını ölçüye uygun kesmeniz önemlidir.
- Düzgün ve titiz çalışınız.
- Doğru yapılmayan her işlem, israfa sebep olabileceği gibi sizi tekrar işlemlerin başına götürecektir.
- Çalışma sırasında arkadaşlarınızın fikrini mutlaka alınız.

Görsel 1.39: Kumaşı kesme

6. İŞLEM BASAMAĞI — Kumaş abajur modeline birleştirme tekniklerini uygulayınız.

- Kumaşı abajur üzerine yerleştiriniz.
- Kesilen kumaşı abajur üzerine yerleştirirken abajur telinin üst ve alt kısımlarında eşit pay bıraktığınızdan emin olunuz (Görsel 1.40).
- Birleşme noktalarını toplu iğne ile tutturunuz.

Görsel 1.40: Kumaşı abajura uygulama işlemi

7. İŞLEM BASAMAĞI — Abajur dikiş tekniklerini uygulayınız.

- Abajuru kumaşın birleştiği yerden, dikiş tekniklerini kullanarak dikiniz.
- Dikişin özenli yapılması önemlidir.
- Dikiş işlemini yaparken kumaşın gergin olmasına özen gösteriniz.
- Üst ve alt telin kumaş paylarını içeriye doğru kıvırarak toplu iğne ile tutturunuz.
- Kıvırma işlemini yaparken dikiş paylarına makas yardımı ile küçük çentikler atmanız kumaşı daha kolay kıvırmanızı sağlayacaktır.
- Çentik atma işlemini yaparken özenli ve dikkatli olunuz (Görsel 1.41).

Görsel 1.41: Dikiş paylarına çentik atma

- Abajurun alt ve üst kısmında toplu iğne ile sabitlenen yerlere dikiş tekniklerini uygulayınız (Görsel 1.42).

Görsel 1.42: Abajur kumaşının dikimi

8. İŞLEM BASAMAĞI — Abajur süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Abajur modelinize uygun süsleme gereçlerini belirleyiniz.
- Süsleme gereci seçerken kullanım alanına ve modele uygunluğuna dikkat ediniz.
- Süsleme gereçlerini yerleştirirken kumaşın gevşek olmamasına ve gerginliğine özen gösteriniz (Görsel 1.43).
- Süsleme gereçlerini dikişli olan bölümleri kapatmak için kullanmanız, abajuru daha kusursuz gösterecektir.
- Süsleme gereçlerini silikon ile yapıştırınız.
- Süsleme işlemi bittikten sonra modelinize uygun bir abajur ayağı takınız.

Görsel 1.43: Abajur kenar süsleme işlemi

9. İŞLEM BASAMAĞI — Abajurun kalite kontrolünü yapınız.

- Dikiş iplerini temizleyiniz.
- Süslemede yapıştırıcı izleri kalıp kalmadığını kontrol ediniz.
- Son kontrollerinizi yapınız (Görsel 1.44).
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Görsel 1.44: Kumaş abajur modeli

ABAJUR YAPIMI

1.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
4.	Model tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
5.	Abajur modeline uygun kalıp hazırladı.					
6.	Kalıbı kumaş yüzeyine uyguladı.					
7.	Kalıba uygun kumaşı kesti.					
8.	Kumaşı birleştirerek dikti.					
9.	Kumaşı süsleme tekniklerine uygun şekilde süsledi.					
10.	Kalite kontrol yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
11.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
12.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/60]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

12 DERS SAATİ

1.2. UYGULAMA

ABAJUR SÜSLEME

Yönerge: Bu uygulamada sizden kâğıt abajur modeline süsleme tekniklerini uygulamanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 1.45).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 1.45: Kâğıt abajur modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Kâğıt abajur
- Abajur ayağı
- Mezür
- Cetvel
- Makas
- Toplu iğne
- Kalem
- Silgi
- Yapıştırıcı
- Desenli kumaş
- Süsleme gereçleri

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Tasarıma uygun malzemelerinizi hazırlayınız.
- Seyrek dokunmuş, ışığı geçiren kumaşları tercih ediniz.
- Kumaşınızın yıkanabilir, silinebilir olmasına dikkat ediniz.
- Kumaş ile abajur telinin uyumlu olmasına özen gösteriniz.
- Renk uyumuna dikkat ediniz.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Abajur telinizin en ve boy ölçülerini mezür kullanarak alınız.
- Bu ölçüleri bir kâğıda not ediniz.
- Desenin kenar hatlarını kumaşın üzerinde belirlediğiniz ölçüye uygun çiziniz (Görsel 1.46).

Görsel 1.46: Desenli kumaş

3. İŞLEM BASAMAĞI — Abajur süsleme tekniklerine uygun tasarım yapınız.

- Kumaş deseni ile abajur yüzeyini süslemek için model tasarımı yapınız.
- Çizdiğiniz deseni keserek çıkarınız (Görsel 1.47).
- Kumaş desenini keserken dikkatli olunuz.
- İnce uçlu makas kullanarak keserseniz desenin iç kısımlarının kesimi daha başarılı olacaktır.

Görsel 1.47: Desen kesimi

4. İŞLEM BASAMAĞI — Abajur süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Kestiğiniz deseni, abajur modeli üzerine deneyerek ölçülendirmenin doğruluğunu test ediniz (Görsel 1.48).
- Deseni yapıştıracağınız yüzeyi işaretleyiniz (Görsel 1.49).

Görsel 1.48: Desen kontrolü işlemi

Görsel 1.49: Desen kontrolü işlemi

- Kestiğiniz desenin üzerine yapıştırıcı sürdükten sonra bir süre bekleyiniz.
- Yapıştırıcıyı sürerken taşırmamaya özen gösteriniz.
- Abajur yüzeyinde deseni yapıştıracağınız işaretli bölüme çok az miktarda yapıştırıcı sürünüz (Görsel 1.50).
- Deseni abajur yüzeyine yapıştırınız.
- Desenin fazla olan bölümlerini makas ile kesiniz (Görsel 1.51).

Görsel 1.50: Yapıştırma işlemi

Görsel 1.51: Desenin abajur ölçüsüne uygun kesimi

- Abajur modelinin üst ve alt bölümü için uygun süsleme gereci belirleyiniz.
- Süsleme gereci seçerken kullanım alanına ve modele uygunluğuna dikkat ediniz.
- Süsleme gereçlerini yerleştirirken kumaşın gevşek olmamasına ve gerginliğine özen gösteriniz (Görsel 1.52).
- Abajuru daha kusursuz göstermek için süsleme gereçlerini telin hem üst hem alt bölümünde kullanınız.
- Süsleme gereçlerini güçlü bir yapıştırıcı kullanarak yapıştırınız (Görsel 153).
- Süsleme işlemi bittikten sonra modelinize uygun bir abajur ayağı takınız.

Görsel 1.52: Süsleme gereçlerini yerleştirme

Görsel 1.53: Abajur kenar süsleme işlemi

5. İŞLEM BASAMAĞI **Abajurun kalite kontrolünü yapınız.**

- Süslemede yapıştırıcı izleri kalıp kalmadığını kontrol ediniz.
- Son kontrollerinizi yapınız (Görsel 1.54).
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Görsel 1.54: Abajur modeli

ABAJUR SÜSLEME

1.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
4.	Model tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
5.	Kumaş üzerinde süsleme tekniklerine uygun işaret aldı.					
6.	Kumaşı kesti.					
7.	Kumaşı abajur yüzeyine yapıştırdı.					
8.	Abajuru süsleme tekniklerine uygun süsledi.					
9.	Kalite kontrol yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

1.3. UYGULAMA

12 DERS SAATİ

İP VE ÖRGÜ ABAJUR YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden ip ve örgü abajur uygulama modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 1.55).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 1.55: İp ve örgü abajur uygulama modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Abajur teli
- Abajur ayağı
- Mezür
- Cetvel
- Makas
- Toplu iğne
- Kalem
- Silgi
- Pamuklu kalın ip
- Süsleme gereçleri

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Tasarıma uygun malzemelerinizi hazırlayınız (Görsel 1.56, 1.57).

Görsel 1.56: Abajur teli

Görsel 1.57: Pamuklu ip

2. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Abajur telinizin genişliği ve ip uzunluğu için ölçülendirme yapınız (Görsel 1.58).
- Ölçülendirdiğiniz abajur telinin etrafına sarılacak ipin uzunluğunu, abajur teli uzunluğunun en az beş katı olacak şekilde belirleyiniz.
- Teli iple sarma işleminde ip boyunuz önemlidir.
- Teli sararken sarma işlemini ipe düğüm atmadan bitirmeniz önemlidir.

Görsel 1.58: Ürün ölçülendirmesi

3. İŞLEM BASAMAĞI

İp ve örgü abajur model tasarımını yapınız.

- Model tasarımınızı yapınız (Görsel 1.59).

Görsel 1.59: Model tasarımı

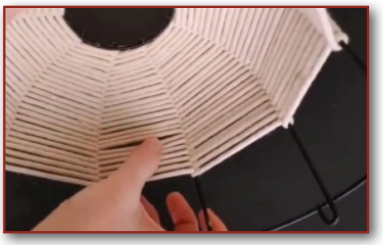
4. İŞLEM BASAMAĞI

İp ve örgü abajur modeline, örme ve birleştirme tekniğini uygulayınız.

- Abajur teline ipinizi sabitledikten sonra bir alttan bir üstten olmak üzere ipinizi tele sarınız (Görsel 1.60).
- Birleştirme işlemini ipi tele dolayarak tamamlayınız.
- Sarma işlemini yaparken ipin gergin olmasına özen gösteriniz (Görsel 1.61).

Görsel 1.60: Abajur modeli örme işlemi

Görsel 1.61: İpin gerginliğinin kontrolü

- Abajur modelini tasarımınıza uygun örerek ipliğinizin ucunu sabitleyiniz (Görsel 1.62).
- İpliğin ucunu, makasla kesip arkaya ipi dolayarak yapıştırınız (Görsel 1.63).
- Bu işlemi dikiş yöntemi ile de yapabilirsiniz.

Görsel 1.62: Abajur modeli örme işlemi

Görsel 1.63: Abajur ipini sabitleme işlemi

5. İŞLEM BASAMAĞI — Abajur süsleme teknikleri uygulayınız.

- Süsleme için hazır gereçler kullanabileceğiniz gibi bunları kendiniz de yapabilirsiniz.
- Arkadaşlarınızdan farklı renklerde iplikler alabilir, siz de kendi ipliklerinizi onlarla paylaşabilirsiniz.
- Saçak boyunu belirleyip bunun iki katını ölçü alarak ipinizin kalınlığına uygun beş adet iplik kesiniz (Görsel 1.64).
- İpliğiniz kalın ise ölçüleri isteğiniz miktarda azaltabilirsiniz.
- İpliğiniz ince ise onu çoğaltabilirsiniz.
- Beş adet ipliğinizi iki kat yaparak ipliklerin kesik olmayan ucundan 1 cm bırakıp halka şeklinde dikiniz (Görsel 1.65).
- Dikmiş olduğunuz saçağı, sık dişli bir tarak ile tarayınız.
- Tarama işleminden sonra saçaklarınız daha güzel olacaktır.

Görsel 1.64: Süsleme gereçleri hazırlama işlemi

Görsel 1.65: Süsleme gereçleri hazırlama işlemi

- Hazırlamış olduğunuz saçağı, dikiş ipliğinizi koparmadan abajur telinizin altına dikerek sabitleyiniz (Görsel 1.66, 1.67).

Görsel 1.66: Abajur telinin en alt teline süsleme gereçlerini sabitleme işlemi

Görsel 1.67: Süsleme gereçlerinin yapımı

6. İŞLEM BASAMAĞI — İp ve örgü abajurun kalite kontrolünü yapınız.

- Dikiş ipliklerini temizleyiniz.
- Uygulama sırasında yaptığınız tüm işlemlerin kontrolünü yaparak ürünün hatasız olmasına özen gösteriniz.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

İP VE ÖRGÜ ABAJUR YAPIMI

1.3. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
4.	Model tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
5.	İp ve örgü abajur modelini ördü.					
6.	Abajur süslemek için saçak hazırladı.					
7.	Süsleme tekniklerine uygun süsledi.					
8.	Kalite kontrol yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

1.1. SIRA SİZDE

6 DERS SAATİ

Görsel 1.68'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 1.68: Dantel motifli abajur modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Kâğıt abajur
- Abajur ayağı
- Mezür
- Cetvel
- Makas
- Toplu iğne
- Kalem
- Silgi
- Yapıştırıcı
- Örgü danteller
- Süsleme gereçleri (dantel, fisto, sutaşı)

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Abajur modelinizin ölçülendirme işlemini yapınız.
4. Görsel 1.68'deki tasarıma bakarak kendi model tasarımınızı oluşturunuz.
5. Modele uygun kalıp çıkarınız.
6. Abajur kalıbını dantel üzerine uygulayınız.
7. Danteli abajur üzerine kalıba uygun yerleştiriniz.
8. Danteli el dikiş teknikleri ile abajur üzerine tutturunuz.
9. Abajur süsleme tekniklerini uygulayınız.
10. Kalite kontrol yöntemlerini uygulayınız.

1.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Abajur modelinin ölçülendirme işlemini yaptı.		
4.	Model tasarımı yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
5.	Modele uygun kalıp çıkardı.		
6.	Abajur kalıbını dantel üzerine uyguladı.		
7.	Danteli, abajur üzerine kalıba uygun yerleştirdi.		
8.	El dikiş teknikleri ile danteli, abajur üzerine tutturdu.		
9.	Abajur süsleme tekniklerini uyguladı.		
10.	Kalite kontrol yöntemlerini uyguladı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
11.	Çalışma alanını temizledi.		
12.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
13.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

1.2. SIRA SİZDE

6 DERS SAATİ

Görsel 1.69'da yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 1.69: İp örgü abajur modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Kâğıt abajur
- Abajur ayağı
- Mezür
- Cetvel
- Makas
- Toplu iğne
- Kalem
- Silgi
- Yapıştırıcı
- Kendir ipi
- Süsleme gereçleri

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Abajur modelinizin ölçülendirme işlemini yapınız.
4. Görsel 1.69'daki tasarıma bakarak model tasarımınızı oluşturunuz.
5. Abajur üzerine yapıştırıcı sürerek kendir ipini modele uygun sarınız.
6. Abajur süsleme tekniklerini uygulayınız.
7. Kalite kontrol yöntemlerini uygulayınız.

1.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Abajur modelinin ölçülendirme işlemini yaptı.		
4.	Model tasarımı yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
5.	Abajuru iple sardı.		
6.	Abajur süsleme tekniklerini uyguladı.		
7.	Kalite kontrol yöntemlerini uyguladı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
8.	Temiz ve düzenli çalıştı.		
9.	Çalışma alanını temizledi.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
10.	Model tasarımını oluşturup, işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

2.

ÖĞRENME BİRİMİ

TAŞ BOYAMA SANATI

KONULAR

2.1. TAŞ BOYAMA SANATININ TANIMI VE ÖNEMİ
2.2. TAŞ BOYAMA SANATINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ
2.3. TAŞ BOYAMA YAPIMI
2.4. TAŞ BOYAMA TEKNİKLERİNE UYGUN DESENLER
2.5. ARAÇ GEREÇ SEÇİMİ
2.6. TAŞ BOYAMAYA UYGUN MODEL ÜZERİNDE DESEN ÇİZİMİ
2.7. TAŞ BOYAMADA KULLANILACAK BOYALAR
2.8. CİLA ÇEŞİTLERİ
2.9. YARDIMCI GEREÇLERİN SEÇİMİ
2.10. TAŞ BOYAMA İŞLEMİNDE DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Taş boyama tekniğine uygun desen çizimi
- Taş boyama tekniklerine uygun realist ya da stilize deseni taş üzerine çizebilme
- Taş üzerine çizilen desende uygulanan boyama teknikleri
- Boyama işlemi bitmiş olan taşı cilalama

TAŞ BOYAMA SANATI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Çevrenizdeki taşların renk, biçim ve dokusunu incelediğinizde neler söyleyebilirsiniz?**
2. **Doğal taşlarla ne tür aksesuarlar yapılabilir?**

2.1. TAŞ BOYAMA SANATININ TANIMI VE ÖNEMİ

Kimyasal veya fiziksel durumu değişkenlik gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan, sert ve katı maddeye **taş** denir. Taşlar, birçok alanda olduğu gibi dekoratif sanatlarda da sıklıkla kullanılır. Aynı zamanda görsel sanatlarda birçok resim ve tuvale malzeme olur. Geniş, yassı, yuvarlak gibi çeşitli formlara sahiptir. Dekoratif sanatlarda kullanılan taşların büyük çoğunluğunu sahil ve kumsallardan bulmak mümkündür (Görsel 2.1). Doğada farklı renk ve ölçülerde taşlar bulmak mümkündür.

Görsel 2.1: Doğadaki taşlar

Farklı boy ve şekillerde kullanılan taşların yüzeyine yapılan boyama ve çizimlerle oluşturulan sanata **taş boyama sanatı** denir (Görsel 2.2). Dekoratif sanatlarda taşlar; yüzeyleri boyanarak, farklı desen ve figürler ile süslenerek ev aksesuarına dönüştürülür.

Görsel 2.2: Taş boyama sanatı

Dekoratif sanatlarda, doğadan alınan farklı taş örnekleri üzerine çizim ve boyama yapılarak oluşturulmuş sayısız ev aksesuarı örneği vardır. Bu aksesuarlar kişinin yaratıcılığı, özgünlüğü ya da doğadan alınıp kullanılan birçok ürün ile zenginleştirilmiştir.

Taş boyama sanatında aşağıdaki örnekler yer almaktadır:

- Taş yüzeyine desen çizilerek boyanan taşlar (Görsel 2.3, 2.4)
- Hayvan figürü çizilerek boyanan taşlar (Görsel 2.5, 2.6)
- Taşın doğal formu ile oluşturulan tablolar (Görsel 2.7)

- Meyve formunda boyanan taşlar (Görsel 2.8)
- Aksesuarları süslemek için boyanan taşlar (Görsel 2.9).

Görsel 2.3: Desen yapımı

Görsel 2.4: Desen yapımı

Görsel 2.5: Baykuş formunda boyanan taşlar

Görsel 2.6: Kuş formunda boyanan taşlar

Görsel 2.7: Taşın doğal formu ile oluşturulan tablolar

Görsel 2.8: Meyve formunda boyanan taşlar

Görsel 2.9: Aksesuarı süslemek için boyanan taşlar

Taş boyama sanatı, taşın şekli ve formu ile doğrudan ilişkilidir. Doğadan bulunabilecek ya da hobi marketlerinden satın alınabilecek taşlar, hangi figüre benziyorsa o figüre uygun çalışmalar yapılmalıdır.

Yaratıcılık ve kişisel beceriler doğrultusunda oluşturulan taş boyama sanatı; tamamen kişinin zevkine, yaratıcılığına ve isteğine bağlı olarak zenginleşir. Yapılan çalışmalar, evlerde aksesuar olarak yerini alır. Bu nedenle taşlar, kullanılacağı yere uygun model tasarımları ve renklerle aksesuara dönüştürülmelidir. Örneğin mutfak için düşünülen bir aksesuarın rengi ve kullanılacağı alan önceden belirlenmeli, tasarım bu alana uygun yapılmalıdır. Meyve şekilleri ve mutfakta kullanılan araç gerecin çizimleri, mutfak için uygun tasarımı oluşturacaktır. Taşlar, çocuk odaları için stilize edilmiş (biçimlendirilmiş) hayvan görselleri şeklinde boyanabilir.

2.2. TAŞ BOYAMA SANATINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ

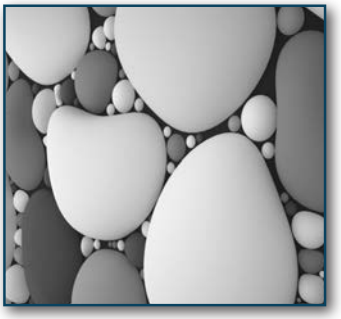
Taş boyama sanatında kullanılan malzemeler; geniş, yassı ya da yuvarlak taşlar, farklı renklerdeki su bazlı boyalar, farklı nuramalarda fırçalar, kurşun kalem, asetat kalem, çizim kâğıtları, sürülebilir veya sprey vernik ve tasarıma uygun yardımcı gereçlerdir (Görsel 2.10).

Görsel 2.10: Taş boyama araç gereci

Geniş, Yassı ya da Yuvarlak Taşlar

Yüzeyine boyama ya da çizim yapmaya uygun taşlardır. Deniz, göl, akarsu veya nehir kenarlarında, bahçelerde ya da hobi (uğraşı) marketlerinde bulmak mümkündür (Görsel 2.11, 2.12).

Görsel 2.11: Geniş, yassı ve yuvarlak taşlar

Görsel 2.12: Geniş, yassı ve yuvarlak taş

MERAKLISINA

SANATINI TAŞTAN ÇIKARAN STEFANO FURLANİ

Sanat; duygu, hayal ve güzelliğin anlatımı sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık ise Stefano Furlani, bu yaratıcılığın gerçek bir dehasıdır. İtalya'nın denize kıyısı olan Fano kentinde doğmuş; bu şehirde yaşamanın denizle, kumla ve taşlarla ortak bir yaşam sürmek olduğunu düşünmüştür. Daha küçük bir çocukken kumsala gittiğinde şekli itibariyle dikkatini çeken taşları toplamaya bayılan Furlani, yıllar içinde büyüyüp baba olunca oğlunu eğlendirmek için de taşlardan yararlanmış. Oğlu Davide'yi henüz üç yaşındayken sahilde taşlarla tanıştırmış. Küçük Davide, babasından taşlarla eğlenceli oyunlar oynamayı öğrenmiş. Stefano Furlani'nin akıl almaz bir yaratıcılıkla oluşturduğu tablolarını gördüğünüzde onun taşlara üflediği sanat ruhuna hayran kalacaksınız...

Fırça

Taş boyamada, kullanımı ve temizlenmesi kolay olan sentetik fırçalar kullanılır. Taş yüzeyine uygulanacak boyama tekniğine göre birbirinden farklı kalınlık ve incelikte uçları olan numaralandırılmış fırçalar tercih edilir (Görsel 2.13).

Görsel 2.13: Farklı boylarda fırçalar

Kurşun Kalem ve Silgi

Kurşun kalem ve silgi, boyama öncesi desen çiziminde kullanılır.

Asetat Kalem

Kurşun kalem ile yapılan desen çizimini sabitlemek amacıyla kullanılır. Asetat kalemler yüzeyde dağılmayan, kalıcı şekiller çizmek için kullanılır. Suya dayanıklıdır (Görsel 2.14).

Görsel 2.14: Asetat kalemler

Çizim Kâğıdı

Desen çiziminde ve boya renklerinin seçiminde deneme amaçlı kullanılır (Görsel 2.15).

Görsel 2.15: Çizim kâğıtları

Sürülebilir veya Sprey (Püskürtülen) Vernik

Sürülen boyanın daha parlak görünmesi ve sabitlenmesi için kullanılır. Boyama işlemi bittikten sonra yüzey üzerine fırça ile sürülerek ya da püskürtülerek kullanılır. Son aşamada kullanılan vernik, boyanın dayanıklılığını artırır (Görsel 2.16).

Görsel 2.16: Sürülebilir ve sprey vernik

Yardımcı Gereçler

Taş boyama sanatında kompozisyon oluştururken model tasarımına uygun seçilen gereçlerdir. Bunlar; midye kabuğu, yosun parçacıkları, ağaç dalı, tablo, ahşap pano vb. ürünlerden oluşur (Görsel 2.17).

Görsel 2.17: Yardımcı gereçler

2.3. TAŞ BOYAMA YAPIMI

Taş boyama, her yaştan insanın yapabileceği kolaylıkta ve keyif veren bir çalışmadır. Doğru teknik ile işlem basamakları takip edilirse sonuç başarılı olur.

2.4. TAŞ BOYAMA TEKNİKLERİNE UYGUN DESENLER

Taş boyama sanatında desen tasarımı farklı yollarla yapılabilmektedir. Uygulama yapılacak taşın şekli tasarımı etkilemektedir. Taşın boyutu, kalınlığı, inceliği, yassı ya da yuvarlak oluşu modelin uygulanmasında farklılıkara sebep olur. Tasarım, taşın ölçütleri göz önüne alınarak planmalıdır. Önceden uygulanmış pano, tablo ya da figürlerden alınan desenler hazır olarak kullanılabilmektedir. Tasarımcı, kendi yaratıcılığını kullanarak da desenler oluşturabilir.

Bazı tasarımlar realist ya da stilize edilmiş desen örnekleri seçilerek yapılır. **Realist desen**; gerçekçi, aslına uygun desen çizimidir (Görsel 2.18). **Stilize desen**; modelin karakterini bozmadan, basitleştirilerek yani sadeleştirilerek çizilen desendir (Görsel 2.19).

Görsel 2.18: Realist desen (hayvan figürü)

Görsel 2.19: Stilize desen (ev figürü)

2.5. ARAÇ GEREÇ SEÇİMİ

Taş boyama sanatının en önemli aşamalarından biridir. Seçilecek ürünler, çalışmanın tasarımına uygun olmalıdır. Kullanılacak taşın şekli ve yüzeyi çalışma için çok önemlidir. Yüzey, pürüzsüz ve mat olmalıdır. Sonucun istenen düzeyde olması için taşlar yapılacak tasarıma uygun olmalıdır. Taşın şekli, uygulanacak modele göre değişiklik gösterse de yassı taşlar kullanıma daha uygundur. Tasarımda kullanılacak desene uygun boya malzemeleri ve fırça seçimleri de doğru yapılmalıdır. Geniş yüzeylerde ince ve yassı fırçalar, dar alanları boyamak için ince uçlu, sentetik fırçalar kullanılmalıdır.

2.6. TAŞ BOYAMAYA UYGUN MODEL ÜZERİNDE DESEN ÇİZİMİ

Tasarımı yapılan modelin taş yüzeyine yerleştirilmesidir. Yapılacak ürüne göre taşlar seçilir. Taş yüzeyine tasarıma uygun çizimler yapılır (Görsel 2.20). Uygulanacak tasarım, bir desen ise önce kurşun kalem kullanılarak desenin çizimi yapılır. Sonra asetat kalem ile çizimin üzerinden geçilerek sınırlar belirginleştirilir. Ancak her çalışmada bu işlem gerekli değildir. Taş, doğal renginde kullanılmayacak ise önce astar boya ile boyanır sonra üzerine kurşun kalem ile çizim yapılır.

Görsel 2.20: Modele uygun taş seçimi

2.7. TAŞ BOYAMADA KULLANILACAK BOYALAR

Taş boyama sanatı; su bazlı (temelli), toksik içermeyen, akrilik boyalarla oluşturulur. El sanatlarında sıklıkla tercih edilen akrilik boya çeşitleri, yağlı boyalar gibi krem kıvamındadır ve pürüzsüzdür. Zengin renk çeşitlilliğine sahiptir. Yapısındaki esnek pigmentler (boyar maddeler) sayesinde dış etkenlere karşı yağlı boyadan daha dayanıklıdır. Yüzey üzerinde çatlamalara sebep olmadığı için tercih edilir.

Boyma işlemi yapılacak yüzeylerde dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. İşlem öncesinde taşın yüzeyi sabun ve suyla temizlenir. Uygulama esnasında oluşan hatalı çizimler üst üste boyama işlemi yapılarak düzeltilir (Görsel 2.21).

Görsel 2.21: Boyanarak renklendirilmiş taşlar

Taş Boyama Yapımı: Taş boyama hazırlık isteyen bir çalışmadır. Boyamaya başlamadan önce önlük giyilmelidir. İşlem için seçilen taşlar boyama öncesinde temizlenmelidir. Temizlik işlemi için bir kabın içerisinde sabunlu su hazırlanır. Taşlar yaklaşık on beş dakika bu suda bekletilir. Küçük bir fırça yardımı ile taşın yüzeyi fırçalanır. Temizleme işlemi tamamlandıktan sonra taşlar kurumaya bırakılır. Kurumanın daha hızlı olması için taşlar güneşte bekletilir.

Boyama işleminde kullanılacak palet, su kabı, temizlik süngeri ve deneme kâğıtları önceden hazırlanır. Tasarıma uygun renk seçimleri yapılarak boya, palet üzerine uygulama için yeterli olacak miktarda sıkılır. Uygun fırça ile önce deneme kâğıdında sonra taş yüzeyde boyama işlemi yapılır. Boya, yüzey üzerine uygulanırken taşırılmamalıdır. Burada önemli olan, fırçaya fazla boya almamaya özen göstererek sınırları belirlenen bölgede dikkatli ve temiz çalışmaktır (Görsel 2.22).

Görsel 2.22: Taş boyama modeli

2.8. CİLA ÇEŞİTLERİ

Boyamadan sonra yapılan parlatma işlemidir. Parlak ya da mat bir görünüm elde etmek için kullanılan cilalama yöntemleri birbirinden farklıdır. Mat cila, taşın doğal görünümünü korur (Görsel 2.23). Parlak cila, adından da anlaşıldığı üzere, taşı daha parlak gösterir. Uygulama, doğal görünümünden farklı bir çalışma olacaksa parlak cila seçilir (Görsel 2.24).

Görsel 2.23: Kuş formu (mat cila)

Görsel 2.24: Taş boyama tablo (parlak cila)

AKLINIZDA BULUNSUN

İklim değişikliği ve çevre kirliliğinin en önemli nedenlerinden biri çevresel atıklardır. Atık sorunu, sadece Türkiye'yi değil tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Tüketim toplumlarının atık ürünleri doğaya bırakması, yüzyıllar boyunca bu ürünlerin doğada yok olmaması, sorunun ciddiyetini daha da artırmıştır. Doğaya bırakılan atık miktarının tehlikeli boyutlara ulaşması, günümüzde geri dönüşüm tasarımcıları tarafından önemsenerek bir araştırma konusu hâline getirilmiştir. Sürdürülebilir bir malzeme olan doğal taşın kesilme ve işlenme aşamasında oluşan atıklarını ilham verici ürünlerde değerlendirmek, bu araştırmaların yaratıcı sonucudur. Mimar ve tasarımcıların çalışmalarında önemli bir yer tutan doğal taş malzemenin geri dönüşümü, pek çok tasarımı ortaya çıkarmıştır. Kırık taş parçaları ve taş tozu gibi malzemeleri farklı materyallerle karıştırarak kullanan ve yaratıcı ürünler ortaya koyan tasarımcılar, geri dönüşüme katkı sunmuştur. Bu tasarımların ev aksesuarı olarak kullanıldığını biliyor muydunuz?

Cilalama, vernik ile yapılır. Verniği uygulamadan önce, boyanın yüzeyde dağılmaması için, bir süre beklenmelidir. Boya kuruduktan sonra vernik seçimine göre fırça ya da sünger kullanılarak cilalama işlemi uygulanır. Sprey vernik kullanılacaksa verniği yüzeye yakın tutmadan, uzak mesafeli sıkarak uygulama yapılmalıdır. Su bazlı vernik tercih edilirse sonuç daha iyi olacaktır. Vernik kullanmadan da işlemi sonlandırmak mümkündür. Fakat verniğin dayanıklılığı artırdığı ve ürünün temizliğini kolaylaştırdığı da unutulmamalıdır.

2.9. YARDIMCI GEREÇLERİN SEÇİMİ

Taş boyama sanatında tasarlanan kompozisyonu süslemede kullanılacak yardımcı gereçler, hazır alınabilir. Taş midye kabuğu vb. doğadan alınan formlara desen çizilerek, boyama yapılarak ya da sadece parlatma işlemi uygulanarak da kullanılabilir (Görsel 2.25). Bazen bir ağaç dalı bazen yaprak bazen de yosun yardımcı malzeme olabilir. Bu, tasarımcının yaptığı sanata özgü kullandığı gereçtir. Hayal gücü ve yaratıcılık bir araya getirildiğinde oldukça fazla fikir üretilir. Hobi malzemesi satış noktalarındaki ürün yelpazesinden yararlanarak satın alınan ürünler de tasarımı tamamlayan yardımcı gereçler olarak kullanılmaktadır.

Görsel 2.25: Uğur böcekleri

2.10. TAŞ BOYAMA İŞLEMİNDE DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Boyama işlemine başlamadan önce mutlaka önlük giyilmelidir. Giysilere dökülen boyanın temizlenmesi zordur. Bu nedenle önlem alınması gerekir.
- Boyama işleminde eldiven kullanılması, elleri boyanın vereceği zararlardan koruyacaktır.
- Uygulamalarda beyaz taş kullanıldığında daha iyi sonuçlar alınır. Bu nedenle zemin rengi olarak beyaz, doğru bir tercihtir. Koyu renkli taşlara astar olarak beyaz kullanılabilir. Böylece yüzey üzerine uygulanacak renkler, daha iyi görünecektir (Görsel 2.26).
- Taşlar temizlendikten sonra kuruması için beklenmelidir. Bunun için güneşli bir ortamdan ya da fön makinesinden yararlanılır.
- Desen çizimi yapılmadan önce zemin oluşturabilmek için önce iki kat astar akrilik boya ile taşın yüzeyi boyanmalı sonra çizime geçilmelidir.
- Kullanılan fırçanın ucu ve boya, çok sulu olmamalıdır. Aksi takdirde boyama sırasında boya dağılacaktır.
- Cilalama işleminden önce boyanın kuruması beklenmelidir. Cilalama için sprey vernik kullanılacak ise spreyi sıkma mesafesi, kullanım talimatına uygun olmalıdır. Aksi takdirde yapılan çalışmada boya dağılır ve cilalama işlemi, istenilen düzeyde olmaz.

Görsel 2.26: Taş boyama sanatı

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

2.1. UYGULAMA

10 DERS SAATİ

TAŞ BOYAMA MANTAR TABLO YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden taş boyama mantar tablo modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 2.27).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 2.27: Taş boyama mantar tablo modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Kurşun kalem
- Silikon tabancası
- Silgi
- Yosun ya da kurumuş dal
- Çizim kâğıtları
- 15 cm çapında ahşap
- Tasarıma uygun 8 adet taş
- 3/8 numaralı yassı bir fırça
- Boya kabı
- Kırmızı ve beyaz akrilik boya
- Su bazlı sıvı vernik
- Asmak için çuval ipi
- Tasarıma uygun süsleme gereçleri

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Araç gereçleri hazırlayınız (Görsel 2.28).

Görsel 2.28: Araç gereçler

2. İŞLEM BASAMAĞI — Taş boyama tekniğine uygun desen tasarımı yapınız.

- Uygulamasını yapacağınız mantar tablonun tasarımını çiziniz (Görsel 2.29).
- A4 kâğıdına birbirinden farklı mantar tablo tasarımları çiziniz.
- Arkadaşlarınızdan ve öğretmeninizden fikir alınız.
- Taş boyama tekniklerine uygun realist ya da stilize desenler kullanabilirsiniz.

Görsel 2.29: Tasarım

3. İŞLEM BASAMAĞI — Taş yüzeyine çizilen deseni, boyama tekniklerine uygun boyayınız.

- Kırmızı ve beyaz su bazlı akrilik boya kullanınız.
- Mantar şekline uygun olarak taşlarınızın alt kısmını beyaz, üst kısmı için kullanılacak her bir taşı kırmızı ile boyayınız (Görsel 2.30, 2.31).

Görsel 2.30: Boyama işlemi

Görsel 2.31: Boyama işlemi

- Boyama işlemini iki kat yapınız. Birinci katı boyadıktan sonra yüzeyin iyice kurumasını bekleyiniz (Görsel 2.32).
- Kırmızıya boyadığınız taşların üzerine fırçanın arka kısmıyla beyaz benekler yapınız (Görsel 2.33).

Görsel 2.32: Boyama işlemi

Görsel 2.33: Boyama işlemi

4. İŞLEM BASAMAĞI — Boyama işlemi biten taşı cilalayınız.

- Kurumuş olan taşlarınızı parlak ve su bazlı sıvı vernik ile cilalayınız (Görsel 2.34).
- Birinci kat iyice kuruduktan sonra vernikleme işleminin ikinci katını yapınız.
- Parlak ya da mat sprey vernik de tercih edebilirsiniz.

Görsel 2.34: Vernikleme işlemi

5. İŞLEM BASAMAĞI — Tabloya son şeklini veriniz.

- Boyamış olduğunuz mantarları, tasarımda olduğu gibi, ahşap tabloya silikon tabancasıyla yapıştırınız (Görsel 2.35).
- Sıcak silikon yerine güçlü bir yapıştırıcı da tercih edebilirsiniz.
- Arkadaşlarınızla çalışırken araç gereç paylaşımı ve iş birliği yapınız.

Görsel 2.35: Tabloya yerleştirme işlemi

- Ahşap tablonun üzerine yosun, kuru dal ya da kuru otlarınızı, silikon tabancasıyla mantarların altına ve üstüne yapıştırınız (Görsel 2.36).
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

Görsel 2.36: Yardımcı gereçlerle tasarımı oluşturma

- Ahşap tabloda, mantarların üstündeki boş alana, uğur böceği figürünü silikon tabancasıyla yapıştırınız.
- Uğur böceği yerine kelebek, kuş veya tırtıl da kullanabilirsiniz.
- Ahşap tablonun ortasına, tabloyu asmak için açılmış olan deliğe, çuval ipini geçirip ipliği bağlayınız (Görsel 2.37).
- Çalışma alanını ve masanızı temizleyiniz.

Görsel 2.37: Taş boyama mantar tablo

TAŞ BOYAMA MANTAR TABLO YAPIMI

2.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Taş boyama tekniğine uygun desen tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Taş boyama tekniklerine uygun astar boya uyguladı.					
4.	Deseni, taş üzerine çizdi.					
5.	Taş yüzeyine çizilen desene uygun boyama tekniklerini uyguladı.					
6.	Boyama işlemi bitmiş olan taşı cilaladı.					
7.	Tablo üzerine kompozisyon oluşturdu.					
8.	Tablo üzerine yardımcı gereçleri yerleştirdi.					
9.	Tabloya son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUAN = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

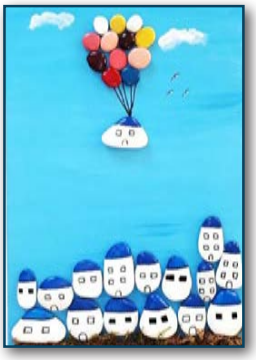
2.2. UYGULAMA

10 DERS SAATİ

UÇAN EV TAŞ BOYAMA TABLO YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden uçan ev taş boyama tablo modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 2.38).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 2.38: Uçan ev taş boyama tablo modeli

25352

Kullanılacak Araç Gereç

- 25x50 cm ölçüsünde tuval
- Yosun ya da kurumuş dal
- 3/8 numaralı yassı bir fırça
- 2 numara resim fırçası
- Ev için 16, balon için 12 adet tasarıma uygun taş
- Siyah keçeli kalem
- Su bazlı sıvı vernik
- Silikon tabancası
- Renkli akrilik boyalar
- Boya kabı
- Kurşun kalem
- Silgi
- Çizim kâğıtları

1. İŞLEM BASAMAĞI — Çalışma ortamını hazırlayınız.

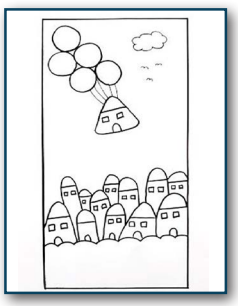
- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Araç gereçleri hazırlayınız (Görsel 2.39).

Görsel 2.39: Araç gereçler

2. İŞLEM BASAMAĞI — Taş boyama tekniğine uygun desen tasarımı yapınız.

- Uygulamasını yapacağınız uçan ev taş boyama tablo tasarımını çiziniz (Görsel 2.40).
- A4 kâğıdına birbirinden farklı, uçan ev taş boyama tablo tasarımları çiziniz.
- Arkadaşlarınızdan ve öğretmeninizden fikir alınız.
- Taş boyama tekniklerine uygun realist ya da stilize desenler kullanabilirsiniz.

Görsel 2.40: Tasarım

3. İŞLEM BASAMAĞI **Taş yüzeyine çizilen deseni, boyama tekniklerine uygun boyayınız.**

- Ev deseni çizeceğiniz taşları beyaz, su bazlı akrilik boyayla boyayınız.
- Tasarladığınız evleri farklı renklerle de boyayabilirsiniz (Görsel 2.41).
- Boyama işlemini iki kat yapınız. Birinci katı boyadıktan sonra iyice kurumasını bekleyiniz.
- Beyaz, su bazlı akrilik boya ile boyadığınız taşların üzerine, siyah keçeli kalemle çatı, pencere, kapı çiziniz (Görsel 2.42).
- Önce kurşun kalemle çizip ardından siyah keçeli kalemle üzerinden geçebilirsiniz.

Görsel 2.41: Boyama işlemi

Görsel 2.42: Boyama işlemi

- Siyah keçeli kalemle çatı, pencere, kapı çizdiğiniz taşların çatılarını su bazlı, mavi akrilik boya ile boyayınız (Görsel 2.43).
- Evlerin çatılarını istediğiniz farklı bir renge de boyayabilirsiniz.

Görsel 2.43: Boyama işlemi

- Balon olarak kullanacağınız taşları istediğiniz renklerde boyayınız (Görsel 2.44).
- Bunun için "Desen Tasarımı" dersinde öğrendiğiniz "Renk" bilgilerini hatırlayınız.
- 25 X 50 cm ölçülerindeki tuvali, 2 numaralı resim fırçasını kullanarak açık mavi akrilik boya ile boyayınız (Görsel 2.45).
- Açık maviye boyamak için "Desen Tasarımı" dersinde öğrendiğiniz "Renk" bilgilerini hatırlayınız.

Görsel 2.44: Boyama işlemi

Görsel 2.45: Boyama işlemi

4. İŞLEM BASAMAĞI — Boyama işlemi bitmiş olan taşı cilalayınız.

- Boyama işlemi bitmiş evleri ve balonları su bazlı sıvı vernikle cilalayınız. Su bazlı sıvı vernik yerine mat ya da parlak sprey vernik de kullanabilirsiniz.
- Çatı, pencere ve kapı gibi siyah keçeli kalem ile çizdiğiniz yüzeylerin kuruduğundan emin olunuz (Görsel 2.46).

Görsel 2.46: Vernikleme işlemi

5. İŞLEM BASAMAĞI — Tabloya son şeklini veriniz.

- Tuvaliniz kuruduktan sonra üzerine evleri tasarımdaki gibi sıcak silikon ile yapıştırınız. Sıcak silikon yerine güçlü bir yapıştırıcı da tercih edebilirsiniz (Görsel 2.47).
- Uçan evi istediğiniz yüksekliğe ve yere yapıştırabilirsiniz. Uçan evin üzerine farklı renklerde boyadığınız balonları yapıştırınız (Görsel 2.48).
- Evlerin alt kısmına yosunları, sıcak silikon ile yapıştırınız. Yosun yerine küçük taşlar, deniz kabukları, kurumuş otlar da tercih edebilirsiniz (Görsel 2.49).

Görsel 2.47: Tabloya yerleştirme işlemi

Görsel 2.48: Tabloya yerleştirme işlemi

Görsel 2.49: Yardımcı gereçleri tasarıma uygun yerleştirme

- Uçan ev ile balonlarınız arasına siyah keçeli kalemle balonların iplerini çiziniz. Balon iplerini çuval ipinden, yünden veya kağıttan da yapabilirsiniz (Görsel 2.50).
- Uçan balonların yanına beyaz akrilik boyayla bulutlar yapınız. Gün batımı, gökkuşağı, kar yağışı, gece gibi manzaralar da tercih edebilirsiniz.
- Siyah keçeli kalemle martılar yapınız (Görsel 2.51).
- Çalışma alanını ve masanızı temizleyiniz.

Görsel 2.50: Tasarıma uygun boyama işlemi

Görsel 2.51: Uçan ev taş boyama tablo

UÇAN EV TAŞ BOYAMA TABLO YAPIMI

2.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Taş boyama tekniğine uygun desen tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Taş boyama tekniklerine uygun astar boya uyguladı.					
4.	Deseni, taş üzerine çizdi.					
5.	Taş yüzeyine çizilen desene uygun boyama tekniklerini uyguladı.					
6.	Boyama işlemi bitmiş olan taşı cilaladı.					
7.	Tablo üzerine kompozisyon oluşturdu.					
8.	Tablo üzerine yardımcı gereçleri yerleştirdi.					
9.	Tabloya son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUAN = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

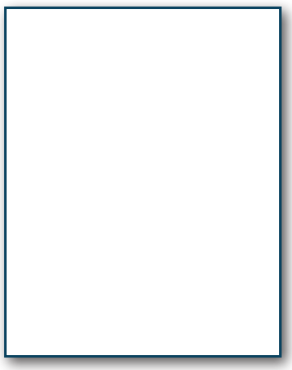
2.1. SIRA SİZDE

4 DERS SAATİ

Görsel 2.52'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 2.52: Taş boyama penguen modeli

Desen tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Tasarıma uygun taş
- Kurşun kalem
- Asetat kalem
- Çizim kâğıtları
- Akrilik boya
- Boya kabı
- Silgi
- Resim fırçası
- Vernik

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Taşları yıkayıp kurutunuz.
4. Görsel 2.52'deki modele uygun desen tasarımı hazırlayınız.
5. Akrilik astar boya kullanarak taşın yüzeyini boyayınız.
6. Astar boyanın üzerine kurşun kalem ile tasarımı çiziniz.
7. Modelinizi çizime uygun boyayınız.
8. Boya kuruduktan sonra taşı cilalayınız.
9. Çalışma alanını temizleyiniz.

2.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Taşları yıkayıp kuruttu.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Desen tasarımı yaptı.		
5.	Taş yüzeyini astar boyası ile boyadı.		
6.	Tasarımını kurşun kalem kullanarak çizdi.		
7.	Modeli boyadı.		
8.	Cilalama işlemini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Desen tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

2.2. SIRA SİZDE

4 DERS SAATİ

Görsel 2.53'te yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 2.53: Taş boyama saksıda kaktüs modeli

Desen tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Tasarıma uygun taş
- Resim fırçası
- Boya kabı
- Kurşun kalem
- Asetat kalem
- Silgi
- Sıvı vernik
- Akrilik boya
- Çizim kâğıtları

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Taşları yıkayıp kurutunuz.
4. Görsel 2.53'teki modele uygun desen tasarımı hazırlayınız.
5. Beyaz akrilik astar boya hazırlayarak taş yüzeyini boyayınız.
6. Kurşun kalem kullanarak desen tasarımını çiziniz.
7. Akrilik boyayla taşı boyayınız.
8. Tasarım üzerinden asetat kalemiyle geçerek çizimlerinizi sabitleyiniz.
9. Boya kuruduktan sonra taşı cilalayınız.
10. Çalışma alanını temizleyiniz.

2.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Taşları yıkayıp kuruttu.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Desen tasarımı yaptı.		
4.	Taş yüzeyini astar boyası ile boyadı.		
6.	Tasarımını kurşun kalem kullanarak çizdi.		
7.	Modeli boyadı.		
8.	Cilalama işlemini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
10.	Desen tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

2.3. SIRA SİZDE

4 DERS SAATİ

Görsel 2.54'te yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 2.54: Taş boyama ev modeli

Desen tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Tasarıma uygun taş
- Ahşap yüzey
- Yassı fırça
- Resim fırçası
- Sıvı vernik
- Kurşun kalem
- Asetat kalem
- Silgi
- Boya kabı
- Akrilik boya
- Çizim kâğıtları
- Silikon tabancası

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Taşları yıkayıp kurutunuz.
4. Görsel 2.54'teki modele uygun desen tasarımı hazırlayınız.
5. Ahşap yüzeyi boyayınız.
6. Taşın yüzeyini astar boya ile boyayınız.
7. Deseninizi taşlar üzerine kurşun kalem ile tasarıma uygun çiziniz.
8. Çizilen bölümleri boyayınız.
9. Tasarım üzerinden asetat kalemiyle geçerek çizimlerinizi sabitleyiniz.
10. Boya kuruduktan sonra taşı vernikleyiniz.
11. Tasarıma uygun taşları ahşap yüzey üzerine yapıştırınız (Görsel 2.54).
12. Çalışma alanını temizleyiniz.

2.3. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Taşları yıkayıp kuruttu.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Ahşap yüzeyi boyadı.		
5.	Modelini, kurşun kalemle tasarıma uygun çizdi.		
6.	Asetat kalemi ile çizimleri sabitledi.		
7.	Cilalama işlemini yaptı.		
8.	Ahşap yüzeyin üzerine evleri yapıştırdı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Desen tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

2.4. SIRA SİZDE

5 DERS SAATİ

Görsel 2.55'e yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 2.55: Taş boyama modeli

Desen tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Tasarıma uygun taş
- Yassı bir fırça
- Resim fırçası
- Boya kabı
- Akrilik boya
- Sıvı vernik
- Kurşun kalem
- Asetat kalem
- Silgi
- Çizim kâğıtları

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Taşları yıkayıp kurutunuz.
4. Görsel 2.55'teki modele uygun desen tasarım hazırlayınız.
5. Tasarıma uygun deseni kurşun kalem ile çiziniz.
6. Desen tasarımına uygun renklerde, taşırmadan akrilik boyayla boyayınız.
7. Tasarım üzerinden asetat kalemiyle geçerek çizimlerinizi sabitleyiniz.
8. Boya kuruduktan sonra taşı vernikleyiniz.
9. Çalışma alanını temizleyiniz.

2.4. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Taşları yıkayıp kuruttu.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Modele uygun desen tasarımı hazırladı.		
5.	Deseni taşlar üzerine tasarıma uygun çizdi.		
6.	Tasarıma uygun renklerde boyadı.		
7.	Asetat kalemi ile çizimleri sabitledi.		
8.	Boya kuruduktan sonra taşı cilaladı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Desen tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

2.5. SIRA SİZDE

5 DERS SAATİ

Görsel 2.56'da yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 2.56: Taş boyama mumluk modeli

Desen tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Tasarıma uygun taş
- Yassı bir fırça
- Resim fırçası
- Boya kabı
- Akrilik boya
- Kurşun kalem,
- Asetat kalem
- Silikon tabancası
- Sıvı vernik
- Çizim kâğıtları
- Tealight [tilayt (küçük dekoratif)] mum
- Silgi
- Yuvarlak tablo

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Taşları yıkayıp kurutunuz.
4. Görsel 2.56'daki modele uygun desen tasarımı hazırlayınız.
5. Taşın yüzeyini arzu ettiğiniz renkte boyayınız.
6. Deseni, kurşun kalem ile tasarıma uygun çiziniz.
7. Desen tasarımına uygun renklerde, taşırmadan akrilik boyayla boyayınız.
8. Tasarım üzerinden asetat kalemle geçerek çizimlerinizi sabitleyiniz.
9. Boya kuruduktan sonra taşı vernikleyiniz.
10. Taşları kompozisyona uygun yerleştirerek yapıştırınız (Görsel 2.56).
11. Çalışma alanını temizleyiniz.

2.5. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Taşları yıkayıp kuruttu.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Modele uygun desen tasarımı hazırladı.		
5.	Deseni, taşlar üzerine tasarıma uygun çizdi.		
6.	Tasarıma uygun renklerde boyadı.		
7.	Asetat kalem ile çizimleri sabitledi.		
8.	Boya kuruduktan sonra taşı cilaladı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
10.	Desen tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

3.

ÖĞRENME BİRİMİ

CANLI ÇİÇEK TANZİMİ

KONULAR

3.1. CANLI ÇİÇEK ÇEŞİTLERİ
3.2. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ HAKKINDA BİLGİ
3.3. ÇİÇEK TANZİM MODELLERİ
3.4. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ MODEL TASARIMI
3.5. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ
3.6. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN YARDIMCI GEREÇLER
3.7. CANLI ÇİÇEK TANZİM KABI MODELLERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Canlı çiçek tanzimi yaparken kullanılacak tanzim kabı modelleri
- Canlı çiçek tanzimi yaparken kullanılacak çiçek modelleri
- Canlı çiçek tanzimi için model tasarımı
- Tanzim yaparken kullanılacak yardımcı gereci seçme
- Canlı çiçek tanzimi yapma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Doğadaki çiçekler sizde nasıl duygular uyandırır?**
2. **Canlı çiçekler hakkında neler biliyorsunuz?**
3. **Canlı çiçeklerle bir mekân tasarımı yapmanız istenseydi hangi çiçekleri tercih ederdiniz?**

3.1. CANLI ÇİÇEK ÇEŞİTLERİ

Yeryüzünde çok sayıda çiçek türü bulunur. Her çiçeğin kendine özgü karakteristik özeliği vardır. Renkleri, kokuları, şekilleri birbirinden farklılık gösterir. Farklı sanat dallarında hepsinin birbirinden farklı güzelliği ve dili vardır.

Çiçekler ve Çiçeklerin Dili

Çiçeklerin renkleri ve türleri, tüm dünyada ortak bir çiçek dili oluşmasına sebep olmuştur. Çiçek armağan edilen kişiye iletilmek istenen mesaj, bu ortak dil sayesinde kolaylıkla aktarılmıştır. Aşağıda, kullanımı en yaygın çiçeklerin adları ve anlamları bulunmaktadır.

Kırmızı Gül: Aşk (Görsel 3.1) **Pembe Gül:** Gönlüm sende (Görsel 3.1) **Beyaz Gül:** Masumiyet (Görsel 3.1) **Sarı Gül:** Sıcak sevgi (Görsel 3.1)	 **Görsel 3.1:** Gül
Kırmızı Karanfil: Sevgi (Görsel 3.2) **Beyaz Karanfil:** Temizlik ve saflık (Görsel 3.2) **Pembe Karanfil:** İçtenlik (Görsel 3.2) **Sarı Karanfil:** Hüzün (Görsel 3.2)	 **Görsel 3.2:** Karanfil
Beyaz Lale: Saflık, temizlik (Görsel 3.3) **Pembe Lale:** Anlayış (Görsel 3.3) **Sarı Lale:** Gerginlik (Görsel 3.3) **Kırmızı Lale:** Seni seviyorum (Görsel 3.3).	 **Görsel 3.3:** Lale
Gerbera: İyimserlik (Görsel 3.4)	 **Görsel 3.4:** Gerbera

Lilium: Güven (Görsel 3.5)	 **Görsel 3.5:** Lilium
Papatya: Bolluk, sıhhat (Görsel 3.6)	 **Görsel 3.6:** Papatya
Frezya: Suçsuzluk (Görsel 3.7)	 **Görsel 3.7:** Frezya
Beyaz Şebboy: Saflık, temizlik (Görsel 3.8)	 **Görsel 3.8:** Şebboy
Orkide: Mağrur (gururlu) (Görsel 3.9)	 **Görsel 3.9:** Orkide
Hüsnüyusuf: Mükemmellik, incelik, kahramanlık (Görsel 3.10)	 **Görsel 3.10:** Hüsnüyusuf

AKLINIZDA BULUNSUN

Pek çok mekânın özellikle de evlerin canlı aksesuarı çiçekler, sanıldığı kadar masum olmayabilir. Yenmesi hâlinde yaşam kaybına varan ciddi rahatsızlıklara yol açtıkları biliniyor. Bu nedenle küçük çocukların ve evcil hayvanların yaşadığı ortamlarda yetişen çiçeklerin özellikleri muhakkak bilinmeli.

Ortanca, siyanür içerir ve yutulduğunda ciddi zararlara yol açar.

Devetabanı, yenmesi hâlinde boğazda şişme ve nefes darlığına sebep olur.

Fulya, yüksek tansiyon hastalarının evlerinde bulundurmaktan kaçınması gereken bir çiçektir.

Difenbahya (fil kulağı), kökü yenilirse eğer damakta kabarma ve yanma oluşur.

Zakkum, farklı renkleriyle göz alan bir çiçektir. Ancak yapraklarının çiğnenmesi, bir canlının hayatını tehlikeye sokmaya yeter.

Çiçeklerin Bakımı ve Korunması

Çiçekler sabah ya da akşam saatlerinde, bahçe makasıyla kesilmeli; kesim şekli, çiçeğin özelliğine uygun olarak eğik ya da düz olmalıdır. Kesimden hemen sonra çiçek su içine konulmalıdır.

Çiçeklerin dayanıklılığını arttırmak ve tazeliğini korumak için havayla teması kesilmelidir. Bunun için çiçek, özelliğine uygun olarak birtakım kimyasal işlemden geçirilmektedir. Bazı çiçeklerin sapları, su içinde kesilir bazı çiçekler de sapları kesildikten sonra ateşe tutulur ya da külle ovulur.

Buket ya da tanzim yaparken çiçek, kurumuş dal ve yapraklardan arındırılmalıdır. Bu işlem yapılırken çiçeklerin zarar görmemesi için dikkatli olunmalıdır. Çiçeklerin çok hassas ve narin yapıları olduğu unutulmamalıdır.

3.2. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ HAKKINDA BİLGİ

Canlı çiçekler, iç ve dış mekân dekorasyonunu bütünleyen aksesuar ürünüdür. Çiçeklerin sunuluş biçimi, bir aksesuar olma özelliğiyle günümüzde önem kazanmıştır. Çiçek tanzimi; özel bir bilgi, dikkat ve özen gerektirmektedir. Temel bilgiler edinerek doğru tanzimler yapabilmek, süslenmesi istenen mekânı daha güzel ve anlamlı kılacaktır (Görsel 3.11).

Görsel 3.11: Canlı çiçek tanzimi

Çiçek tanzimlerinin iç ve dış mekânlardaki kullanım amacı farklılık gösterir. İş yeri ya da ev dekorasyonunda aksesuar olarak kullanılan çiçek tanzimleri de bu farklılığa dâhildir. Bu nedenle çiçek tanzimi yapılmadan önce çiçeğin yerleştirileceği mekân ve konum bilinmelidir.

Tanzimde kullanılacak çiçek ile seçilen tanzim kabı ve yardımcı gereçler uyumlu olmalıdır. Çiçek tanziminin ev aksesuarı olarak kullanımı; yemek odası, oturma odası, mutfak, banyo ya da çalışma odası için değişim gösterir. Örneğin yemek masası için hazırlanan tanzimde çiçekler büyük ve kokulu olmamalı, masada konulacağı yer özenle belirlenmelidir.

İş yerlerinin dış mekânı, park ya da bahçe için hazırlanan tanzimler uyum ve gösteriş bakımından farklılık gösterir. Doğru tanzimi oluşturabilmek için çiçeğin kullanım alanı belirlenmeli, çiçekler tanınmalı, çiçeklerin yetiştirilmesi ve korunmasıyla ilgili bilgiler edinilmelidir. Dış mekân tanziminde kullanılacak çiçekler, mevsimine uygun seçilmelidir. Bu bilgiler ışığında doğru tanzimler yapılacak, çiçekler doğru yetiştirme yöntemleri sayesinde uzun ömürlü olacaktır.

3.2.1. Çiçek Tanzimi Yapımında Bilinmesi Gereken İlkeler

Çiçek tanziminde bilinmesi gereken birtakım önemli ilkeler vardır. Bunlar, aşağıda sıralanmıştır.

Birlik: Çiçek tanziminde kompozisyon oluştururken benzer olanların bir arada olmasıdır. Kullanılan çiçek ve yardımcı gereçler tanzim edilirken birlik ve bir bütünlük içinde tanzim kabına yerleştirilmelidir (Görsel 3.12).

Görsel 3.12: Canlı çiçek tanzimi

Ölçü: Çiçekler, yapraklar, tanzim kabı, kullanılan aksesuar ya da materyaller birbirleri ile orantılı olmalıdır (Görsel 3.13). Çiçeklerin ölçüleri ile çiçek için seçilen tanzim kabı, boyut olarak dengeli olmalıdır. İnce ve uzun bir tanzim kabı için çiçek boyu, tanzim kabının bir buçuk katı olacak şekilde ölçülendirme yapılmalıdır. Yassı ve geniş tanzim kapları için bu oran, kap genişliğinin yine bir buçuk katı olarak alınır. Kullanılan materyaller ve yardımcı gereçler (farklı ot, tüy, kuru bitki vb.) ise tanzim kabının boyunun iki katı olarak alınmalıdır. Çiçeklerin tanziminde kullanılacak tüm araç gereçler, düzenlemede olması gereken ölçü ve oranda tasarlanmalıdır.

Görsel 3.13: Canlı çiçek tanzimi

Denge: Çiçek düzenlemede denge, kompozisyonun eşit dağılımı ile oluşur. Tanzim yapılırken kabın ortasında dik bir çizgi varmış gibi sağına ve soluna çiçeklerin ve materyallerin eşit dağılımının yapılması, dengeyi oluşturur. Bu dengeyi **simetrik** ve **asimetrik** olarak uygulamak mümkündür (bk. Desen Tasarımı Kitabı, Tasarı İlkeleri). Tanzim edilen çiçeğin orta noktasından başlayınca sağ ve soldaki tanzimin aynı olma durumu, simetrik dengeyi oluşturur (Görsel 3.14). Orta noktasından tanzim yapılırken karşısına gelen çiçek ve gereçlerin eşit olmama durumu ise asimetrik dengeyi oluşturur.

Görsel 3.14: Canlı çiçek tanzimi

Uyum (Armoni): Kompozisyon için kullanılan çiçeklerin, yaprakların, kullanılacak materyallerin ve tanzim kabının birbirleri ile uyum içinde olmasıdır (Görsel 3.15).

Görsel 3.15: Canlı çiçek tanzimi

İlgi Merkezi: Çiçek tanziminde kompozisyonun en dikkat çeken ve ilgiyi üzerine toplayan kısmı, tanzimin ilgi merkezini oluşturur. Bu ilgi merkezi, özel bir çiçek, renk ya da farklılık gösteren bir gereçle oluşturulur (Görsel 3.16).

Renk: Çiçek tanzimde renklerin uyum oluşturmasıdır (bk. Desen Tasarım Kitabı, Renk Öğrenme Birimi).

Görsel 3.16: Canlı çiçek tanzimi

3.3. ÇİÇEK TANZİM MODELLERİ

Hat ve kütle şeklinde tanzim olmak üzere iki gruba ayrılır.

Hat Şeklinde Tanzim

Tanzim, belli bir hat çizilerek yapılır. İlgi merkezine göre yatay tanzim, dikey tanzim, L tanzim, S tanzim, yarım ay tanzim gibi şekiller ile ifade edilir.

Yatay Tanzim

Hatlar tanzim kabından iki yana uzatılır. İlgi merkezi ortadadır. Çiçekler, iki yana açılarak tanzim edilir (Görsel 3.17).

Görsel 3.17: Canlı çiçek tanzimi (yatay tanzim)

Dikey Tanzim

Hatlar tanzim kabına dik olarak uzatılır. Çiçek ve yapraklar, tanzim kabının ağzına yakın olacak şekilde dik olarak düzenlenir. Tanzim kabı, çiçeğin yüksekliğine uygun seçilmelidir (Görsel 3.18).

Görsel 3.18: Canlı çiçek tanzimi (dikey tanzim)

L Tanzim

Tanzimde çizilen hat "L" şeklindedir. Tanzim kabının sağına ya da soluna hat çizilebilir. İlgi merkezi hattın altındadır. Bu modelde tanzim kabı, genellikle kısa ve yatay özellikte olanlar arasından seçilir (Görsel 3.19).

Görsel 3.19: Canlı çiçek tanzimi (L tanzim)

S Tanzim

Tanzimde çizilen hat "S" şeklindedir. İlgi merkezi düzlemin orta kısmındadır. Bu tanzim şeklinde tanzim kabından aşağıya doğru sarkmalar da yapılmaktadır (Görsel 3.20).

Görsel 3.20: Canlı çiçek tanzimi (S tanzim)

Yarım Ay Tanzim

Tanzimde çizilen hat, yarım ay şeklindedir. İlgi merkezi alt kısımda ve orta noktadadır. Genellikle oval ve orta boy tanzim kapları tercih edilir (Görsel 3.21).

Görsel 3.21: Canlı çiçek tanzimi (yarım ay tanzim)

Kütle Şeklinde Tanzim

Bir yere toplanarak ya da bir araya getirilerek yapılan küme şeklinde tanzimdir. Üçgen, yuvarlak (daire), oval ya da yelpaze görünümüne sahiptir.

Üçgen Tanzim

Açılmış çiçekler merkeze yerleştirilerek tanzim yapılır. Kenarlara doğru yaprak ve küçük çiçeklerle düzenleme yapılarak tanzim üçgen forma getirilir. İlgi merkezi aşağıdadır (Görsel 3.22).

Görsel 3.22: Canlı çiçek tanzimi (üçgen tanzim)

Yuvarlak (Daire) Tanzim

İlgi merkezi ortadadır. Çiçekler sağa sola, yukarı aşağı eşit olarak daire formunda yerleştirilir (Görsel 3.23).

Görsel 3.23: Canlı çiçek tanzimi (yuvarlak tanzim)

Oval Tanzim

Büyük ve canlı renkte çiçekler, tanzim kabının ilgi merkezine yerleştirilir. Kenarlara yerleştirilen küçük, açık renkli çiçek ve yapraklarla oval tanzim oluşturulur (Görsel 3.24).

Görsel 3.24: Canlı çiçek tanzimi (oval tanzim)

Yelpaze Tanzim

Yarım daire şeklinde oluşturulan tanzimde ağırlık, aşağı ve ortadadır. Küçük çiçekler ve yapraklar yelpaze formunda, dışa doğru tanzim edilir (Görsel 3.25).

Görsel 3.25: Canlı çiçek tanzimi (yelpaze tanzim)

3.3.1. Çiçek Buketi

Kesilmiş çiçeklerin tül, elyaf, krep, kurdele, rafya vb. birçok materyal ile birleştirilerek belli bir formda dizilişine **buket** veya **çiçek demeti** denir (Görsel 3.26).

Görsel 3.26: Canlı çiçek tanzimi (buket)

Çiçek; arkadaşlık, dostluk, kardeşlik ve sevginin bir göstergesi olarak sunulur. Bu nedenle buketin yapılma amacı ve gideceği yer önemlidir. Hasta ziyareti, iş yeri terfi ve başlangıç kutlaması, doğum günü, arkadaş, eş ya da gelinler için hazırlanan çeşitli buketler vardır. Çiçek buketi oluşturmadan önce ön bilgi edinmenin önemi büyüktür. Buketler genellikle elde taşınabilir özellikte olur. Tanzim esnasında buna dikkat edilmelidir. Çiçek buketleri mevsim özellikleri göz önüne alınarak oluşturulur. Daha çok gül, karanfil, papatya, gerbera, şebboy, nergis, hüsnüyusuf gibi yetiştirilmesi kolay, güzel biçimli ve kokulu çiçekler kullanılarak buketler yapılır. Her çiçeğin kendine özgü tanımlanabilen bir dili vardır. Buket hazırlanırken bu özellikler göz önüne alınmalıdır.

Buket için yardımcı gereç olarak kuşkonmaz yaprakları, cipsofilya, kuru dal ve çiçekler, solidago, bazı saksı çiçeklerinin yaprakları vb. kullanılabilir. Buket yapımında birçok materyal de kullanılır. Bunlar; çeşitli aksesuarlar (inci, broş, iğne, mücevher vb.), kurdele çeşitleri, rafya, jelatin, ambalaj ipleri gibi birçok hazır gereçtir.

3.3.1.1. Çiçek Buketi Yapımından Önce Dikkat Edilecek Noktalar

- Çiçekler canlı ve taze olmalıdır (Görsel 3.27).
- Çiçeklerin canlılıkları korunmalı ve dayanıklı olmaları için çiçeklerle ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Çiçekler serin yerde tutulmalı, güneş altında bırakılmamalıdır.
- Bakımları düzenli yapılmalıdır.
- Suları düzenli olarak değiştirilmelidir.
- Çiçekler, ayak altında ve gelişigüzel yerlerde tutulmamalıdır.
- Çiçekler, parazit ve bunların oluşturabileceği zararlardan korunmalıdır.
- Çiçek sapları sert ve dayanıklı özellikte olmalı, çabuk kırılmamalıdır.

Görsel 3.27: Canlı çiçek tanzimi (buket)

3.3.1.2. Çiçek Buketi Hazırlamada Dikkat Edilecek Noktalar

- Hasta ziyaretleri için hazırlanacak buketler, hastayı rahatsız etmeyecek kokusuz tür ve renkte olmalıdır. Ayrıca büyüklüğü de göz önüne alınmalıdır.
- Özel günler için hazırlanacak buketler, sevgiyi ifade eden türde çiçek ve materyallerden seçilip oluşturulmalıdır.

MERAKLISINA

Hangi Odaya Hangi Çiçek ?

Salon: Evin konuklarının ağırlandığı bölümde iri yeşil yapraklı ve yüksek bitkiler, odayı daha şık ve canlı gösterecektir.

Çalışma Odası: Bir bilgisayarın yanına konulacak sukulent ve kaktüs bitkisi, radyasyonu önleyerek daha sağlıklı bir çalışma alanı oluşturacaktır.

Oturma Odası: Pencere önünde yetişen saksı çiçekleri tercih edilebilir. Güneşi seven sardunya, gül, papatya gibi çiçekler ortamı renklendirecektir.

Banyo: Az ışıkla yetişebilen küçük yapraklı sarmaşık, orkide ve menekşe tercih edilebilir.

Mutfak: Küçük ve renkli saksılar içinde maydanoz, nane, kişniş, dereotu, biberiye gibi yenilebilen bitkiler kolaylıkla yetiştirilebilir.

- Söz, nişan gibi önemli günler için narin ve gösterişli çiçekler (orkide, gül, lilium/zambak) kullanılmalıdır (Görsel 3.28).
- Gelin buketi gibi özel buketler hazırlarken kullanılacak çiçek (orkide, gül, kala, lilium) ve çiçeğin rengi özenle seçilmelidir. Gelin buketleri, diğer buketlerden farklılık gösterir. Elde kolay taşınabilecek buket modelleri yapılmalıdır (Görsel 3.29).
- Doğum günü, yıl dönümü vb. özel gün buketleri, özellikle kırmızı gül gibi duyguları ifade eden çiçeklerle yapılmalıdır.
- Buket tasarımları yapılırken aynı türden çiçekler kullanılmamalı, farklı malzemelerle farklı tasarımlar oluşturulmalıdır. Çiçeklerin renkleri ve çeşitliliği göz önüne alınmalıdır (Görsel 3.29).

Görsel 3.28: Canlı çiçek tanzimi (buket)

Görsel 3.29: Canlı çiçek tanzimi (gelin buketi)

3.3.2. Teraryum

Kelime anlamı "toprak" olan terra ve "akvaryum" anlamına gelen aquarium kelimelerinin birleşmesiyle oluşmuş Latince bir kelimedir. Türkçede "toprak akvaryumu" ya da "minyatür bitki ekosistemi" anlamına gelmektedir.

Teraryumlar, son dönemde birçok evin ilgi çeken aksesuarlarından olmuştur. Şık görüntüsü ile bitki yetiştirmeyi sevenler için teraryum hazırlamak, keyif veren bir uğraşıdır.

Bir bölümü açık olan cam fanus ya da akvaryumdan yapılan teraryum, içine yerleştirilen kaktüs türleri ile tanzim edilmektedir. Ayrıca orkide gibi özel çiçeklerin de tanziminde kullanılır. Fanus seçimi yapıldıktan sonra zemine toprak yerleştirilip içine bitkilerin dikilmesiyle oluşturulur. Bazı teraryum çeşitlerinin içerisinde, su kaplumbağası gibi canlı hayvanların da yetiştirildiği görülmektedir. Ayrıca bazı tasarımlarda, süslemek amacıyla içine minyatür gereçler konularak albenisi artırılır (Görsel 3.30).

Görsel 3.30: Terraryum

3.4. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ MODEL TASARIMI

Tanzim yapan kişinin çiçekler hakkındaki deneyimi ve bilgisi, tanzimin kalitesi açısından önemlidir. Model tasarımı oluşturulmadan önce çiçek tanzimi talebinde bulunan kişiye: "kime, nereye, nasıl?" soruları sorularak bilgi sahibi olunmalı, edinilen bilgiler ışığında tasarım oluşturulmalıdır. Doğru tasarımların yapılabilmesi için bu bilgilere ihtiyaç vardır.

Tanzim için seçilen çiçeğin türü, şekli, rengi, dokusu aynı zamanda karakteristik yapısı ve bunların birbiri ile uyumu, tasarıma farklı bir estetik katar. Tanzim için seçilen kap ve yardımcı gereçlerin uyumu da tasarımı özel kılacaktır (Görsel 3.31).

Görsel 3.31: Canlı çiçek tanzimi

3.5. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ

Canlı çiçek tanzimi oluşturulurken kullanılan araç gereç çeşitlilik gösterir.

Bağ Makası

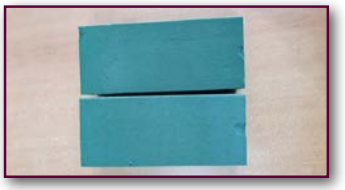
Çiçekleri ve yardımcı süsleme bitkilerini kesip şekil vermek için kullanılır (Görsel 3.32).

Görsel 3.32: Bağ makası

Çiçek Süngeri

Çiçek aranjmanları (düzenlemeleri) hazırlanırken kullanılır. Çiçek süngeri, su içinde bekletilir. Suyu emen sünger, dalından kesilip tanzim yapılan çiçeklerin altına konulur. Böylelikle çiçeklerin diri ve canlı kalma süresi uzatılır. Kalp ya da simit şeklinde olanları; el soketi, vakum taç gibi alt yapı malzemesi olarak kullanılanları da mevcuttur (Görsel 3.33).

Görsel 3.33: Çiçek süngeri

Maket Bıçağı

Süsleme malzemelerini ve yardımcı gereçleri kesmek için kullanılır (Görsel 3.34).

Görsel 3.34: Maket Bıçağı

Makas

Süsleme malzemelerini kesmek için kullanılır (Görsel 3.35).

Görsel 3.35: Makas

Paket Lastiği

Yapılan canlı çiçek tanzimlerinin dağılmaması ve tanzimin bozulmaması için kullanılır (Görsel 3.36).

Görsel 3.36: Paket lastiği

Zımba Makinesi

Canlı çiçek tanzimi yapıldıktan sonra not kartlarını sabitlemek için kullanılır (Görsel 3.37).

Görsel 3.37: Zımba makinesi

Silikon Tabancası

Canlı çiçek tanzimi yapılırken yardımcı süsleri, boncukları, aksesuarları birleştirmek için kullanılır (Görsel 3.38).

Görsel 3.38: Silikon tabancası

Çiçek Telası ve Kâğıtlar

Çiçekleri, canlı çiçek tanzimine uygun paketlemek ve buket hazırlamak için kullanılır. Farklı renk ve dokuda olanları mevcuttur (Görsel 3.39).

Görsel 3.39: Çiçek telası ve kâğıtlar

Kurdele ve Boncuklu Süslemeler

Canlı çiçek tanzimini tasarıma uygun olarak bağlamak ve süslemek için kullanılır. Pek çok renk ve desen seçeneğine sahiptir (Görsel 3.40).

Görsel 3.40: Kurdele ve boncuklu süslemeler

Rafya İp

Çiçekleri tasarıma uygun olarak süslemek için kullanılır. Kâğıt rafya, doğal rafya gibi farklı türleri mevcuttur. Bu rafyalar da tasarıma uygun olarak kullanılır (Görsel 3.41).

Görsel 3.41: Doğal rafya ip

Diğer Süslemeler

Canlı çiçek tazimlerinde, yapılan tanzime uygun süsleme gereçleri kullanılır. Küçük ahşap uğur böcekleri, renkli boncuk, nazar boncuğu, süs mantarlar, renkli zincir ve yıldızlar diğer süsleme malzemelerinin en çok tercih edilenleridir (Görsel 3.42).

Görsel 3.42: Süsleme gereçleri

Not Kartları ve Kartvizit Zarfı

Çiçek tanzimi bittikten sonra çiçek gönderilecek kişiye iletilecek mesajların yazıldığı küçük, sert kâğıt ve koruyucu dış kılıftır (Görsel 3.43).

Görsel 3.43: Not kartları ve kartvizit zarfı

3.6. CANLI ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN YARDIMCI GEREÇLER

Canlı çiçek tanziminde kullanılan yardımcı gereçler süslemede önemli bir yere sahiptir.

Kuşkonmaz: Çiçekli bir bitki türüdür. Dış mekân kullanıma uygundur (Görsel 3.44).

Görsel 3.44: Kuşkonmaz

Solidago: Altınbaşak, papatyagiller familyasındandır. Tanzimlerde ve buketlerde çokça kullanılır (Görsel 3.45).

Görsel 3.45: Solidago

Kuru Çiçekler: Luna ot, yulaf otu, kuşyemi bitkisi, pampas, susam otu gibi birçok kuru bitki tanzimlerde süsleyici olarak kullanılır (Görsel 3.46, 3.47).

Görsel 3.46: Kuru çiçekler

Görsel 3.47: Kuru çiçekler

Cipsofilya: Gelin ve yaka çiçeği ya da taç yapmak için uygundur. Çiçekleri oldukça fazladır. Bir demette yirmiden fazla dal bulunmaktadır (Görsel 3.48).

Görsel 3.48: Cipsofilya

Eğrelti Otu: Çiçek tanzimlerinde sıklıkla kullanılır. Zehirli bir bitkidir (Görsel 3.49).

Görsel 3.49: Eğrelti otu

Sukulent: Kaktüs familyasına ait bitki çeşididir. Kelime anlamı "özü ve suyu olan" demektir. Sukulent bitkisinin birçok türü bulunmaktadır. Teraryum tanzimlerinde kullanılır (Görsel 3.50).

Görsel 3.50: Sukulent

3.7. CANLI ÇİÇEK TANZİM KABI MODELLERİ

Tanzim kabı; içine çiçeklerin yerleştirildiği cam, ahşap, porselen, plastik, seramik malzemeden üretilen otantik kap, gösterişli kutu, fanus ya da sepet gibi dekoratif ürünlerin genel adıdır. Renk ve model seçeneği oldukça fazladır. Çiçek tanzimine uygun seçilmesi gereken kaplar, görüntü olarak çiçekleri geride bırakmamalıdır. Düz renklerde kaplar, çiçeğin görselliğine zarar vermeyecektir. Özetle seçilen tanzim kabı dikkatleri üzerine çekmemelidir (Görsel 3.51-3.60).

Görsel 3.51: Cam kap

Görsel 3.52: Cam fanus

Görsel 3.54: Seramik saksı

Görsel 3.53: Ahşap doğal kütük saksı

Görsel 3.55: Rattan bambu sepet

Görsel 3.56: Seramik kap

Görsel 3.57: Dekoratif kap

Görsel 3.58: Dekoratif kap

Görsel 3.59: Dekoratif kutu

Görsel 3.60: Gül kutusu

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

3.1. UYGULAMA

8 DERS SAATİ

KÂĞIT ÇİÇEK L TANZİMİ YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden canlı çiçek L tanzim modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 3.61).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 3.61: Kâğıt çiçek L tanzim modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Siyah fon kartonu
- Kâğıt yapıştırıcısı
- Makas
- Dergi
- Broşür
- Eva kâğıtları
- Kalem
- Cetvel
- Krepon kâğıdı
- Yeşil şönil tel çubuk

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve araç gereci hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Araç gereçleri hazırlayınız (Görsel 3.62).
- Çalışma alanınızı temizleyiniz.

Görsel 3.62: Kullanılacak araç gereç

2. İŞLEM BASAMAĞI — Çiçek tanzimi model tasarımını yapınız.

- Bu uygulamada yaptığınız tasarımların canlı çiçeklerle yapacağınız tanzimlere bir hazırlık olduğunu unutmayınız.
- Ürünün kullanılacağı mekânı göz önünde bulundurarak tasarımınızı oluşturunuz (Görsel 3.63).
- Kişiye özgü tasarım yapılması gerektiğini unutmayınız.

Görsel 3.63: L tanzim çiçek tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarımınıza uygun çiçek modellerinizi hazırlayınız.

- Dergi, broşür ve kataloglardan kullanmak istediğiniz çiçekleri ve dalları kesiniz (Görsel 3.64).
- Renk uyumuna dikkat ediniz.
- Kullanmak istediğiniz çiçeklerin renkli çıktısını da alıp kullanabilirsiniz.

Görsel 3.64: Çiçekleri ve yaprakları kesme

- Yeşil şönil tel çubuklarını yeşil krepon kâğıdı ile şekildeki gibi dolayınız (Görsel 3.65).

Görsel 3.65: Dal hazırlama

- Eva kâğıdından 12 cm boy, 8 cm en olacak şekilde saksı kesiniz (Görsel 3.66).
- Dergi, katalog ve broşürlerden kestiğiniz kâğıtlarla da saksı yapabilirsiniz.

Görsel 3.66: Tanzim kabı hazırlama

4. İŞLEM BASAMAĞI — L çiçek tanzim model tasarımını uygulayınız.

- Verilen ölçülerde kesilen saksıyı, siyah fon karton üzerine yapıştırınız (Görsel 3.67).
- Kestiğiniz çiçekleri tanzim kabının üzerine gelecek şekilde kâğıt yapıştırıcısıyla yapıştırınız (Görsel 3.68).
- Yapıştırıcıyı dağıtmadan sürmeye özen gösteriniz.

Görsel 3.67: Tanzim kabını yerleştirme

Görsel 3.68: Tanzimi oluşturma

- Kesilen çiçekleri L tanzime uygun yapıştırınız (Görsel 3.69).
- L tanzime dergilerden kestiğiniz yaprakları yapıştırınız (Görsel 3.70).
- Yeşil eva kağıdıyla yaprak ve dal kesebilirsiniz.

Görsel 3.69: L tanzim yapımı

Görsel 3.70: L tanzim yapımı

5. İŞLEM BASAMAĞI — Çiçek tanzimine son şeklini veriniz.

- Yeşil krepon kâğıdıyla sardığınız şönil tel çubuklarını yaprak aralarına yapıştırınız.
- Dergilerden kestiğiniz farklı materyalleri arkadaşlarınızdan fikir alarak kullanınız.
- L tanzime son şeklini veriniz (Görsel 3.71).
- Temiz ve düzenli çalışınız.

Görsel 3.71: Kâğıt çiçek L tanzimi modeli

KÂĞIT ÇİÇEK L TANZİM YAPIMI

3.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model tasarımı yaptı.					
4.	Tasarıma uygun çiçek modellerini hazırladı.					
5.	Çiçek modellerini tasarıma uygun kesti.					
6.	Tasarıma uygun çiçek modellerini fon kartonu üzerine yerleştirdi.					
7.	Çiçek modellerini hazırladığı çiçek tanzimi modeline uygun yapıştırdı.					
8.	Çiçek tanzimi modeline son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

3.2. UYGULAMA

8 DERS SAATİ

ÇİÇEK BUKETİ YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden çiçek buketi modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 3.72).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 3.72: Çiçek buketi modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Canlı çiçekler
- Yardımcı bitkiler
- Budama makası
- Makas
- Süs araç gereci
- Kurdele
- Paket lastiği
- İp

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Masanızın üstüne örtü sermeniz, çalışmanızı daha kolay uygulamanızı sağlayacaktır.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Çiçek buketi model tasarımını yapınız.**

- Çiçek buketinde kullanılacak çiçek modellerini araştırınız.
- Uygulamasını yapacağınız çiçek buketi modelini tasarlayınız.
- Kullanılacak mekânı göz önünde bulundurarak tasarımınızı oluşturunuz.
- Kullanacak kişiye özgü tasarım yapılması gerektiğini unutmayınız.
- Çiçek buketinin kullanılacağı ortamın resmî bir iş yeri olup olmadığını göz önünde bulundurunuz.
- Renk uyumuna dikkat ediniz (Görsel 3.73).

Görsel 3.73: Çiçek buketi tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Çiçek buketi model tasarımına uygun araç gereci hazırlayınız.**

- Çiçek buketinize uygun malzeme seçiniz (Görsel 3.74).

Görsel 3.74: Kullanılacak araç gereç

4. İŞLEM BASAMAĞI **Çiçek buketi model tasarımını uygulayınız.**

- Çiçek buketi için bitkilerinizi gruplandırınız.
- Budama makası aracılığıyla uzun olan bitki saplarını kısa olan bitki sapıyla eşitleyiniz (Görsel 3.75).
- Çiçek buketinizin merkezinde yer almasını istediğiniz çiçeği belirleyiniz.
- Merkeze aldığınız çiçeğinizin etrafına diğer çiçekleri sırasıyla gruplandırınız (Görsel 3.76).

Görsel 3.75: Dalların boylarını eşitleme

Görsel 3.76: Çiçekleri gruplandırma

- Yardımcı gereçleri kendi aralarında gruplandırınız ve boylarını eşitleyiniz (Görsel 3.77).
- Buket yapımında tasarıma uygun çiçekleri ve yardımcı gereçleri bir arada gruplandırınız (Görsel 3.78).

Görsel 3.77: Yardımcı gereçleri gruplandırma

Görsel 3.78: Çiçekleri ve yardımcı gereçleri gruplandırma

- Buket yapımında tasarıma uygun çiçekleri ve yardımcı gereçleri toplayınız (Görsel 3.79).
- Toplama işleminde paket lastikleri kullanmanız işinizi kolaylaştıracaktır.
- Buket yapımında tasarıma uygun çiçekleri ve yardımcı gereçleri birleştiriniz (Görsel 3.80).

Görsel 3.79: Çiçekleri ve yardımcı gereçleri toplama

Görsel 3.80: Yardımcı gereçler ile çiçekleri birleştirme

- Bozulmaması için buketinizi ip yardımıyla sıkıca birbirine bağlayınız.
- Modelinize uygun buketi oluşturduktan sonra kurdele vb. bir süsleme gereci ile süsleyiniz (Görsel 3.81).

Görsel 3.81: Buket oluşturma

5. İŞLEM BASAMAĞI **Çiçek buketine son şeklini veriniz.**

- Kurdelenin boyunu ayarlayarak uçlarını kesiniz.
- Süslemenizi yaparak çiçek buketinizi tamamlayınız (Görsel 3.82).

Görsel 3.82: Çiçek buketi modeli

ÇİÇEK BUKETİ YAPIMI

3.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Model tasarımı yaptı.					
5.	Çiçeklerin ve yardımcı gereçlerin boylarını keserek eşitledi.					
6.	Tasarıma uygun çiçekleri grupladı.					
7.	Tasarıma uygun yardımcı gereçleri grupladı.					
8.	Hazırladığı çiçekleri ve yardımcı gereçleri modeline uygun topladı.					
9.	Hazırladığı çiçekleri ve yardımcı gereçleri modeline uygun birleştirdi.					
10.	Birleştirdiği buketi süsledi.					
11.	Bukete son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
12.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
13.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/65]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

3.3. UYGULAMA

5 DERS SAATİ

TERARYUM YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden sukulent teraryum modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 3.83).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

25354

Görsel 3.83: Sukulent teraryum modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Cam fanus
- Renkli küçük çakıl taşları
- Renkli deniz kumu
- Makas
- Toprak
- Küçük sukulentler
- Mini kürek ya da kürek işlevini görecek aparat

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız.
- Masanızın üstüne örtü sermeniz çalışmanızı daha kolay uygulamanızı sağlayacaktır.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Teraryum model tasarımını yapınız.**

- Uygulamasını yapacağınız teraryumun tasarımını yapınız.
- Çizdiğiniz tasarımlarda arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin de fikrini alınız.
- Kullanılacak mekânı göz önünde bulundurarak tasarımınızı oluşturunuz.
- Kullanacak kişiye özgü tasarım yapılması gerektiğini unutmayınız.
- Tanzimin kullanılacağı ortamın resmî bir iş yeri olup olmadığını göz önünde bulundurunuz.
- Renk uyumuna dikkat ediniz (Görsel 3.84).

Görsel 3.84: Teraryum tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI Teraryum tasarımını uygulayınız.

- Teraryum tasarımına uygun malzeme seçiniz (Görsel 3.85).
- Nemli bir bez ile fanusunuzun tozunu alınız.

Görsel 3.85: Sukulentler

- Fanusunuzun tabanına renkli deniz kumlarını dökünüz.
- Deniz kumunun üstüne bitkilerinizin köklerini tutacak kalınlıkta toprak dökünüz.
- Toprağın işlem sırasında çalışma alanına dökülmemesine özen gösteriniz.
- Bu işlemi yaparken mini kürek ya da kürek işlevi görmeye yarayacak bir aparat kullanabilirsiniz (Görsel 3.86).
- Tasarımınıza uygun sukulentleri toprağa yerleştiriniz (Görsel 3.87).

Görsel 3.86: Cam fanusa toprak yerleştirme

Görsel 3.87: Cam fanusa sukulentleri yerleştirme

- Sukulentlerin köklerini toprak içine sıkıştırınız (Görsel 3.88).
- Tasarımınıza uygun, toprak üzerine küçük çakıl taşlarını dilediğiniz gibi yerleştirerek son katınızı tamamlayınız (Görsel 3.89).

Görsel 3.88: Bitki köklerini sıkıştırma

Görsel 3.89: Teraryum son kat süslemesi

4. İŞLEM BASAMAĞI Teraryuma son şeklini veriniz.

- Sukulentlerin dipleri dâhil olmak üzere sprey şişe yardımıyla toprağı ıslatınız.
- Teraryumun içini tasarımınıza uygun süsleme materyalleriyle süsleyebilirsiniz.
- Camdaki ıslaklıkları ve el izlerini nemli bez ile silerek teraryumunuza son şeklini veriniz (Görsel 3.90)
- Çalışma alanını ve masanızı temizleyiniz.

Görsel 3.90: Sukulent teraryum modeli

TERARYUM YAPIMI

3.3. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Kullanılacak araç gereci hazırladı.					
3.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Model tasarımını oluşturdu.					
5.	Cam fanusun alt zeminini oluşturdu.					
6.	Yerleştireceği bitkinin köklerini toprağa gömdü.					
7.	Bitkinin üstüne süsleme gereçlerini yerleştirdi.					
8.	Teraryuma son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

3.1. SIRA SİZDE

8 DERS SAATİ

Görsel 3.91'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 3.91: Orkide S tanzim modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Siyah fon kartonu
- Dergi
- Broşür
- Eva kâğıdı
- Kuru yosun
- Makas
- Yeşil süsleme teli
- Yeşil krepon kâğıdı
- Yapıştırıcı

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 3.91'deki tasarıma bakarak kendi model tasarımınızı oluşturunuz.
4. Elinizde bulunan dergi, broşür veya kataloglardan tanzime uygun çiçek ve yaprak kesiniz.
5. Süsleme telini yeşil krepon kâğıdı ile sarınız.
6. Eva kâğıdından tanzim kabını kesiniz.
7. Siyah fon kartonu üzerine S tanzime uygun olarak kestiğiniz çiçekleri, yaprakları ve dalları yapıştırınız.
8. Saksı içerisine yosunları koyunuz.
9. Tanzime son şeklini veriniz.
10. Çalışma alanını temizleyiniz.

3.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Modele uygun tasarım araştırması yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Model tasarımı yaptı.		
5.	Tasarıma uygun çiçek modelini hazırladı.		
6.	Çiçek modellerini tasarıma uygun kesti.		
7.	Tasarıma uygun çiçek modellerini fon kartonunun üzerine yerleştirdi.		
8.	Hazırladığı çiçek tanzimi modeline uygun çiçek modellerini yapıştırdı.		
9.	Çiçek tanzimi modeline son şeklini verdi.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.		
11.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
12.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

3.2. SIRA SİZDE

5 DERS SAATİ

Görsel 3.92'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 3.92: Orkide teraryum modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Renkli ve küçük çakıl taşları
- Renkli deniz kumu
- Küçük sukulentler
- Cam fanus
- Makas
- Orkide
- Toprak
- Süsleme gereçleri
- Mini kürek ya da kürek işlevini görecek aparat

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 3.92'deki modele uygun tasarımınızı yapınız.
4. Cam fanusun içine renkli deniz kumu yerleştiriniz.
5. Kumun üzerine toprak yerleştiriniz.
6. Sukulent ve orkideyi toprağın içine gömünüz.
7. Toprağı sulayınız.
8. Toprağın üzerine çakıl taşlarını yerleştiriniz.
9. Süs gereçlerini fanusa yerleştiriniz.
10. Teraryuma son şeklini veriniz.
11. Çalışma alanını temizleyiniz.

3.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model araştırması yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Tasarımını oluşturdu.		
5.	Cam fanusun alt zeminini oluşturdu.		
6.	Yerleştireceği bitkinin köklerini toprağa gömdü.		
7.	Bitkinin üstüne süsleme gereçlerini yerleştirdi.		
8.	Teraryuma son şeklini verdi.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Temiz ve düzenli çalıştı.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

4.

ÖĞRENME BİRİMİ

DEKORATİF TABLO YAPIMI

KONULAR

4.1. DEKORATİF TABLONUN TANIMI VE DEKORASYONDAKİ ÖNEMİ
4.2. DEKORATİF TABLO YAPIM TEKNİKLERİ
4.3. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME
4.4. DEKORATİF TABLO YAPIMINDA MODEL TASARIMI
4.5. HAZIRLANAN MATERYALLERİN KESİM TEKNİKLERİ
4.6. KESİLMİŞ MATERYALLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ
4.7. DEKORATİF TABLONUN ÜRÜN HÂLİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Dekoratif tablo yapımında ürün ölçülendirmesi
- Dekoratif tablo yapım tekniklerini uygulama
- Dekoratif tablo yapımında model tasarımı yapma
- Dekoratif tablo yapımı için hazırlanan materyalleri kesme
- Kesilen materyalleri birleştirme
- Hazırlanan materyalleri tablo hâline getirme

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Dekoratif tablo deyince aklınıza neler geliyor?**
2. **Dekoratif tablolar nerelerde kullanılabilir?**
3. **Hangi dekoratif tabloları beğeniyorsunuz?**

4.1. DEKORATİF TABLONUN TANIMI VE DEKORASYONDAKİ ÖNEMİ

Dekoratif, kelime anlamı "süslemeye yarayan, dekor etmekte kullanılan süsleyici, bezeyici" demektir. **Dekoratif tablo**, iç ve dış mekânlarda duvarları süsleyerek yaşam alanına canlılık katan dekor tamamlayıcısıdır. Farklı tasarım ve ölçülerde yapılabilen dekoratif tablolar, kişinin ve mekânın tarzını ortaya koyar (Görsel 4.1).

Görsel 4.1: Dekoratif tablo

Dekoratif tablolar; ev, ofis, kafe gibi birçok mekânın mobilya ve aksesuar görselliğini ortaya çıkarır. Tablo, kullanım alanına ve oluşturulmak istenen atmosfere uygun şekil ve renklerde tercih edilmelidir. Şekil olarak odanın genişliğine göre doğru ebatlarda tablo seçilmelidir. Birbirini tamamlayan küçük tablolar duvarlara bir arada asılabilir. Bu tasarım, büyük tablolar için uygun değildir.

Tablonun teması ve temasında yer alan renk birleşimleri, odadaki eşyaların renkleriyle uyumlu olmalıdır. Doğru renk seçimleriyle bir araya gelen tema, odaya ferahlık ve şıklık katarken yanlış bir seçim odanın renk uyumunu bozmaktadır.

Dekoratif tablolar, kullanım alanına uygun olarak tercih edilmeli ve mekâna göre seçim yapılmalıdır. Mutfakta yiyecek, içecek, sebze ve meyve temalı tablolar kullanılır (Görsel 4.2). Banyoda banyo konseptine uygun deniz, taş, çiçek vb. doğayı yansıtan tablolar tercih edilir. Çocuk odalarında havyan figürleri, masal kahramanları ve çizgi karakterler içeren tablolar kullanılır. Salonda portre, manzara, uzay, bitki, doğa tabloları gibi birçok seçenek arasından tercih edilir (Görsel 4.3).

Görsel 4.2: Dekoratif tablo

Görsel 4.3: Dekoratif tablo

4.2. DEKORATİF TABLO YAPIM TEKNİKLERİ

Dekoratif tablolar, yapımında kullanılan malzeme çeşitliliği açısından zengin bir yelpazeye sahiptir. Tablo yapımında ahşap, kumaş, cam, örgü, kağıt, metal, deri, yağlı boya, alçı, taş, dijital baskılı fotoğraf vb. malzemeler kullanılır (Görsel 4.4). Doğa, malzeme açısından tablolara kaynaklık etmektedir. Yaprak, kuru dal, deniz kabuğu ve kozalaklardan da tablolar oluşturulabilir. Ayrıca gazete, poşet, pipet, plastik gibi geri dönüştürülebilir malzemelerden dekoratif tablo tasarımları yapılmaktadır.

Dördüncü öğrenme birimi olan "Dekoratif Tablo"da model olarak son dönemde çokça tercih edilen "Kâğıt Rölyef Tekniği ile Üç Boyutlu Tablo Yapımı" anlatılacaktır (Görsel 4.5).

Görsel 4.4: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

Görsel 4.5: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

4.2.1. KÂĞIT RÖLYEF TABLO YAPIM TEKNİKLERİ

Rölyef, seçilen yüzey (kâğıt, alüminyum, deri, ahşap vb.) üzerine çökertme ya da yükseltme yapılarak boyutlandırılan sanatsal çalışmadır. Fransızca bir kelime olan rölyef "kabartma" anlamı taşımaktadır. Kabartma; alçak kabartma, yüksek kabartma ve rond-bos kabartma (heykeli andıran yapılar) gibi farklı teknikler ile yapılır.

Kâğıt rölyef, bir fotoğrafın veya posterin tek tek kesilip kat kat ve üst üste boyut verilerek yerleştirilmesi ile yapılan kabartma tekniğidir. Yerleştirme işleminde fotoğraf veya posterlerin araları dolgu malzemesiyle desteklenir. Böylece iki boyutlu görsellerden üç boyutlu tablolar elde edilir. Boyutlandırmanın son katına çeşitli yardımcı gereçlerin eklenmesi dokuyu çeşitlendirip tablonun ifade gücünü yoğunlaştırır.

Tarih boyunca sıkça kullanılan rölyef çeşitleri arasında yer alan kâğıt rölyef, kendine has görüntüsüyle sanatseverleri etkilemeyi başarmıştır. Bu nedenle kâğıt rölyef tabloların titizlikle ve onu izleyen kişiyi etkileyecek özenle yapılması önemlidir. Duvar dekorasyonuna üç boyut kazandıran kâğıt rölyef tabloları sözü edilen bilinçle yapmak tablonun değerini artıracağı gibi onu izleyen kişi üzerinde olumlu etkileri de olacaktır.

Birçok türde kâğıt rölyef tablo yapmak mümkündür. Manzara resimleri, portre, çiçek, kelebek, meyve gibi özgün hazırlanmış tasarımlar, dekorasyonun tarzına uygun yapıldığında kullanılacağı yere değer katar.

Son dönemlerde dekorasyonda üç boyutlu tasarımların daha çok tercih edilmesi, kâğıt rölyef tabloların günümüzde çok talep görmesini sağlamıştır. Kullanıcıların farklı tasarım arayışlarına cevap verdiği görülen bu tablo çeşidi, özgün tasarımlarla ve işçiliğinin özenli olmasıyla değerini daha da artıracaktır (Görsel 4.6).

Görsel 4.6: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

Kağıt rölyef tablonun yapım aşamaları şu şekildedir (Görsel 4.7):

- Model parçalarını kesme
- Kesilen parçaların kenarlarını boyama
- Ütüleme ya da boyutlandırma
- Yapıştırma
- Yardımcı gereçleri kullanma
- Vernikleme

Görsel 4.7: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

AKLINIZDA BULUNSUN

3D (BOYUTLULUK)

"3D" yani üç boyut, bir cismin evrendeki gerçek görüntüsünü yansıtma fikrinden doğmuştur. 3 sayısının yanında yer alan "D" harfi dimension (daimenşın), Türkçede "boyut" anlamına gelmektedir. Bu boyutlar; yükseklik, derinlik ve genişliktir. Yıllar içinde gerçeğin birebir aynısını hissettirmek için boyut sayıları arttırılmıştır. Sanatın pek çok dalında, canlılık hissini yaşatmak için boyutluluk kullanılır.

4.2.2. Kâğıt Rölyef Tabloda Kullanılan Araç Gereç

Kâğıt Rölyef Posterleri: Büyük ya da küçük boylarda basılmış resim ve fotoğraflardır (Görsel 4.8). Posterlerin aynı tür ve boydaki baskıları, hobi marketlerden ya da matbaalardan satın alınabilir.

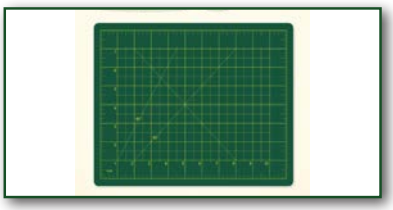

Görsel 4.8: Kâğıt rölyef posterleri

Kretuar Bıçağı: Kâğıt rölyef desenlerini tasarıma uygun olarak kesmeye yarar (Görsel 4.9).

Görsel 4.9: Kretuar bıçağı

Top Ütüleri: Kesilen parçaları şekillendirmede kullanılır (Görsel 4.10).	 **Görsel 4.10:** Top ütüleri
Çalışma Matı: Kâğıt rölyef posterlerini keserken masanın zarar görmemesi ya da kretuar bıçağının kaymaması için kullanılır (Görsel 4.11). Çalışma matı yerine, tasarlanan çalışma deseni ölçülerinde mukavva ya da kauçuk da kullanılabilir.	 **Görsel 4.11:** Çalışma matı
Asetat Kalemi: Kâğıt rölyef desenlerinin yan kesitlerini boyamada kullanılır (Görsel 4.12).	 **Görsel 4.12:** Asetat kalemi
Soğuk Silikon: Kâğıt rölyef poster katmanları ve kabartma malzemesini yapıştırmak için kullanılır (Görsel 4.13).	 **Görsel 4.13:** Soğuk silikon
Sprey Vernik: Mat, parlak, sprey ya da sıvı çeşitleri mevcuttur. Vernik, tasarıma uygun seçilmelidir (Görsel 4.14).	 **Görsel 4.14:** Sprey vernik
Bambu Çubuklar: Tasarıma uygun hazırlanan kâğıt rölyef posterlerini boyutlandırmak için katmanlar arasına yerleştirilir (Görsel 4.15). Bambu çubuk yerine kürdan, köpük, karton, koli kartonu, kâğıt gibi boyut kazandıracak farklı dolgu malzemeleri de tercih edilebilir.	 **Görsel 4.15:** Bambu çubuklar

Kepek Yastığı: 20 X 25 cm genişliğinde, kalın Amerikan bezinden kumaş kesilir. İçine odun kepeği sıkıca doldurulur ve kepek yastığı dikilir. Kare veya dikdörtgen şeklinde olabilen çiçek ütüleme yastığıdır (Görsel 4.16). Kâğıt rölyef tablo yapımında, kesilen parçaları şekillendirmede kullanılır. Bu işlem için havlu ya da keçe de kullanılabilir.

Görsel 4.16: Kepek yastığı

Şırınga: Küçük, ayrıntı gerektiren yerlerdeki yapıştırma işleminde kullanılır.

Kalem ve Silgi: Kâğıt rölyef posterlerini numaralandırmak için kullanılır.

Islak Mendil ve Peçete: Yapıştırıcı kalıntıları ve parmak izlerini temizlemek için kullanılır.

Yardımcı Gereçler: Tasarlanan kâğıt rölyef modeline uygun yardımcı gereçler kullanılır. Kuru dallar, deniz kabukları, kumaş parçaları, cam taşlar gibi çeşitli materyaller tasarlanan kâğıt rölyef modeline uygun yardımcı gereçlerdir (Görsel 4.17, 4.18, 4.19, 4.20).

Görsel 4.17: Ağaç dalları

Görsel 4.18: Deniz kabukları

Görsel 4.19: Kumaş parçaları

Görsel 4.20: Renkli taşlar

4.3. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME

Ölçülendirme, tablonun en ve boy ölçülerinin alınarak boyutlarının belirlenmesidir. Dekoratif tablonun kullanım alanına uygun yapılmalıdır. Model, ölçülendirme işleminden sonra tasarlanmalıdır.

4.4. DEKORATİF TABLO YAPIMINDA MODEL TASARIMI

Dekoratif tablo modelinde tasarım üç boyutlu planlanmalıdır. Hazırlanan materyallerin kesilerek birleştirilmesiyle oluşturulan tablolar, hazır modellerden ya da dijital baskı ile çoğaltılan kartlardan yapılır. Hazır modeller hobi marketlerinden temin edilir. Model tasarımı, kişiye özgü bir fotoğraf karesi ya da portrenin çoğaltılmasıyla da yapılabilir. (Görsel 4.21).

Görsel 4.21: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

4.5. HAZIRLANAN MATERYALLERİN KESİM TEKNİKLERİ

Kâğıt rölyef modeli, kretuvar bıçağı ile derinliğe uygun olarak çevresinden kesilir. Her katman aşamalı olarak boyutlandırılır ve kesilir. Bu aşamada, kesilecek parçaların belirlenmesinde perspektif bilgisine ihtiyaç vardır (bk. Desen Tasarımı kitabı, Perspektif s. 81).

En uzaktaki ve en yakındaki prensibine bağlı kalınmalıdır. Kretuar bıçağı ile kesim yapılırken gerekli tedbirler alınmalıdır. Zarar görmemesi için parmaklar bantla sarılır.

4.6. KESİLMİŞ MATERYALLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ

Zemine yakın olan kısımlar, yukarıdan başlanarak krevutar bıçağıyla kesilir. Tasarıma boyut kazandırmak için yakın (yani en üstteki) ögeler daha çok kabartılır. Zemine yakın olan ve geri planda kalan öğeler ise daha az kabartılır (Görsel 4.22). Kesilen katmanların kenarları, desen rengine uygun kalemlerle çizilerek boyanır. Hazırlanan desen kâğıtlarına el, top ütüsü ya da kalem arkasıyla boyut verilir, ardından materyalleri birleştirme işlemine geçilir. Birleştirme işleminde kesilen materyaller sırasıyla yapıştırılır. Yapıştırma işlemine en alt katmandan başlanır. Tüm katmanlar perspektife uygun biçimde üst üste konularak soğuk silikon ile yapıştırılır. Yapıştırma işlemi sırasında katmanlar arasına karton, köpük ya da bambu çubukları gibi dolgu malzemeleri konularak yükselti oluşturulur. Son olarak vernikleme işlemi yapılır (Görsel 4.23).

Görsel 4.22: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

Görsel 4.23: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

4.7. DEKORATİF TABLONUN ÜRÜN HÂLİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Tablo, yapımı tamamlandıktan sonra paspartu yapılarak üç boyutlu kâğıt rölyef çerçevesi içine alınır ve tabloya derinlik kazandırılır. Bu işlem sonrasında dekoratif tablo son şeklini alır (Görsel 4.24).

Görsel 4.24: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

MERAKLISINA

BİR TABLONUN ACI HİKÂYESİ

Göz göze gelinen bir tablonun yarattığı güzellik hissinin arkasında bazen hüzünlü bir hikâye yatar. Pablo Picasso'nun GUERNİCA tablosu tam da böyle bir eser. İspanya'nın bir kasabası olan Guernica, 1937 senesinde yaşanan iç savaşın içerisinde, Nazi bombardıman uçaklarının saldırısına uğrar. Yüzlerce kişinin hayatını kaybettiği bu saldırıdan kısa bir süre sonra savaşın yıkıcılığını anlatan tablosunu yapar büyük ressam Picasso. Kısa sürede ülkede yaşanan savaşın tüm dünyada duyulmasını sağlayan Guernica, yıllar içinde savaşın karşısında duran, barış yanlısı her fikrin karşılığı olan bir sembole dönüşmüştür.

4.7.1. Kâğıt Rölyef Tablo Yapımında Dikkat Edilecek Noktalar

- Rölyef deseni, kullanılacak mekâna uygun seçilmelidir.
- Kullanılacak kâğıt rölyef modelinin aynısından en az 5-6 adet olmalıdır.
- Rölyef posterleri perspektif kuralına uygun, üstten alta doğru kesilmelidir.
- Rölyef posterlerini keserken mutlaka kauçuk, mukavva ya da çalışma matı gibi bir altlık kullanılmalıdır.
- Kretuvar bıçağı dik bir şekilde ve dikkatli kullanılmalıdır. Bıçağın yatay bir şekilde kullanılması, fazla keskin olmasından dolayı desen yüzeyine zarar verecektir.
- Kesilen rölyef desenlerinin kenar çizimi, asetat kalemleriyle modele uygun yapılmalıdır. Bu işlem yapılmazsa desen kenarları kağıt görünüşüyle kalır ve tasarım bozulur.
- Desenlerin arkasına kurşun kalemle numara vermek önemlidir. Böylelikle desen katmanları, yapıştırma esnasında karışmaz.
- Desen katmanları arasına boyut kazandırmak için köpük kullanılacaksa yapıştırma işleminde sıcak silikon tercih edilmemelidir. Sıcak silikon köpüğü eritir ve silikonun desen dışına taşmasına sebep olur.
- Rölyef kâğıt sayıları az olduğunda boyut kazandırmak için resmin altına, ölçülere uygun koli kartonları gibi dolgu malzemeleri konulmalıdır.
- Soğuk silikon daha geç kuruduğu için katmanlar sağa sola devrilebilir. Bu nedenle her desen yerleştirme işleminde katmanlar kontrol edilmelidir.
- Kenar kısımlara daha az soğuk silikon sıkılmalı ve taşmalar önlenmelidir.
- Çalışma sırasında ıslak mendil bulundurmak taşan soğuk silikon kalıntılarını temizlemede kolaylık sağlayacaktır.
- Yardımcı gereçler kullanılarak resmin aslına uygun malzemeler ile çalışılması, ürün başarısını artırır (Görsel 4.25).
- Kâğıt rölyef çalışmasında şeffaf renkte boya ve vernikler, resmin dayanıklılığını artırdığı gibi daha canlı ve kalıcı olmasını da sağlar (Görsel 4.26).
- Parlak taşlarla süsleme yapılacak ise vernik, taşlar yapıştırılmadan önce sıkılmalıdır. Bu şekilde vernikleme yapılması taşın parlaklığını korur.

Görsel 4.25: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

- Dekoratif tablolar, evlerde direkt güneş ışığı alan yerlere asılmamalıdır. Çünkü çerçeve içinde buhar oluşabilir. Bu da tablonun dokusuna zarar verecektir.

Görsel 4.26: Kâğıt rölyef dekoratif tablo

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

4.1. UYGULAMA

12 DERS SAATİ

KÂĞIT RÖLYEF DEKORATİF TABLO YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 4.27).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 4.27: Kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli

24998

Kullanılacak Araç Gereç

- Kesim matı
- Kâğıt rölyef posterleri
- Kretuar bıçağı
- Cımbız
- Kurşun kalem
- Şırınga
- Maket bıçağı
- Kalın keçe
- Cetvel
- Soğuk silikon
- Silikon tabancası
- Sprey vernik
- Asetat kalemleri
- Köpük
- Islak mendil

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çalışma alanını temizleyiniz.
- Kâğıt rölyef posterlerinizi hazırlayınız (Görsel 4.28).

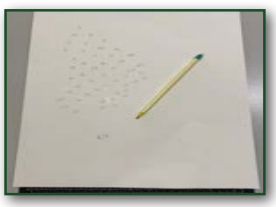
Görsel 4.28: Kâğıt rölyef posterleri

2. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Kâğıt rölyef çalışmanızı yapıştıracağınız yüzeyin en ve boy ölçülerini alınız.

3. İŞLEM BASAMAĞI **Tablo model tasarımını yapınız.**

- Tablonun katman sayısına ve uygulanacak tekniğe göre tasarımınızı yapınız.
- Boş bir kâğıda, deseni oluşturan her bir yaprak parçasının bulunduğu yere göre numara vererek şablon oluşturunuz (Görsel 4.29).
- Yapacağınız dekoratif tablonun üç boyutlu planlamasını yapınız.

Görsel 4.29: Numaralandırılmış yaprakların şablonu

4. İŞLEM BASAMAĞI — Kâğıt rölyef tablo tekniğine uygun araç gereci hazırlayınız.

- Tekniğe uygun araç gereci seçiniz (Görsel 4.30).

Görsel 4.30: Araç gereç

5. İŞLEM BASAMAĞI — Kâğıt rölyef kesim tekniğini uygulayınız.

- Tablonun birinci katında posterin dış çevresini oluşturan beyaz alanı kretuar bıçağıyla kesiniz (Görsel 4.31).
- Kesilen yerlerden beyaz alanı, posterden çıkarınız (Görsel 4.32).
- Bu işlemi yaparken cetvel kullanmanız daha doğru kesmenizi sağlayacaktır.
- Tablonun ikinci katında deseni oluşturan tüm yaprakları gölgeleri de dâhil olmak üzere ayrıntılarıyla kesiniz (Görsel 4.33).
- Kesim işlemini yaparken yaprakları gölgelerinden ayırmadan bir bütün hâlinde kesmeye özen gösteriniz.

Görsel 4.31: Posterdeki beyaz alanın kesimi

Görsel 4.32: Posterden beyaz alanın çıkarılarak yok edilmesi

Görsel 4.33: Yaprakların tüm ayrıntılarıyla kesimi

- Ayrıntılarıyla kesilen yaprakları sırayla çıkarınız (Görsel 4.34).
- Her çıkarma işleminde yaprak parçalarının arka tarafına şablonda yer alan numaraları sırayla yazarak parçaları numaralandırınız (Görsel 4.35).

Görsel 4.34: Kesilen yaprakların çıkarılması

Görsel 4.35: Yaprak parçalarının numaralandırılması

- Bir posterden kesip çıkardığınız yapraklarınızı defter arasına ya da mektup zarflarının içerisine yerleştirmeniz diğer poster katmanlarıyla karışmasını önleyecektir (Görsel 4.36).
- Tablonun üçüncü katında yaprakları, en uzakta kalan soluk gölge kısımları yok ederek kesiniz ve numaralandırarak çıkarınız (Görsel 4.37).
- Tablonun dördüncü katında yaprakları, koyu renkteki gölge kısımları yok ederek kesiniz ve numaralandırarak çıkarınız (Görsel 4.38).

Görsel 4.36: Kesip çıkarılan yaprakların zarfa yerleştirilmesi

Görsel 4.37: Üçüncü kat yaprakların kesilerek çıkarılması

Görsel 4.38: Dördüncü kat yaprakların kesilerek çıkarılması

- Tablonun beşinci katında perspektif açıdan baktığınızda en yakındaki yaprak parçalarını kesiniz ve numaralandırarak çıkarınız (Görsel 4.39).
- Her katmandan kesilip çıkarılan yaprak parçasının yan kesintilerini, rengine göre asetat kalemle boyayınız (Görsel 4.40).

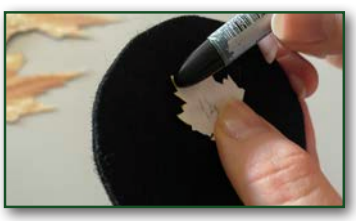
Görsel 4.39: Beşinci kat yaprakların kesilerek çıkarılması

Görsel 4.40: Yaprak parçalarının yan kesitlerinin boyanması

6. İŞLEM BASAMAĞI — Kâğıt rölyef birleştirme tekniğini uygulayınız.

- Birinci kat hariç her katın yaprak parçasının arka kenarlarını top ütü ya da kalemin bombeli olan arka kısmı ile kabartınız (Görsel 4.41, 4.42). Kâğıt rölyef tablo yapımında kullanılan top ütüler, herhangi bir ısıtma işlemi görmeden kullanılmaktadır.
- Kabartma işleminde top ütünün kullanılmasındaki amaç, kâğıdın ezilerek yumuşamasını sağlamaktır. Bu da kâğıdın şekil almasını kolaylaştırmaktadır.
- Ütüleme işlemini elde, keçe ya da kepek yastığı gibi yumuşak bir zeminde yapmanız kâğıdın daha çabuk şekil alması ve kabarmasını sağlayacaktır.

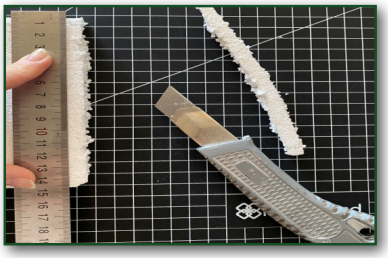

Görsel 4.41: Yaprak parçalarını kalem arkasıyla kabartma

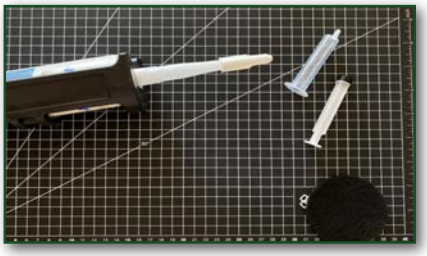

Görsel 4.42: Yaprak parçalarını kalem arkasıyla kabartma

- Köpüğü cetvel ve maket bıçağı ile parçalara ayırınız (Görsel 4.43).
- Soğuk silikonu şıringanın içine doldurunuz (Görsel 4.44).

Görsel 4.43: Köpüğün parçalanması

Görsel 4.44: Şıringayı soğuk silikon ile doldurma

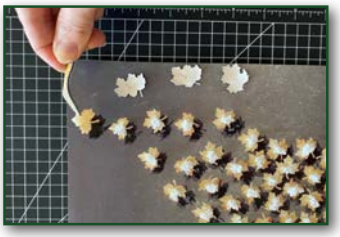
- Birinci kat olan yaprakların posterdeki ön yüzeyine soğuk silikonu sıkınız (Görsel 4.45).
- Soğuk silikon üzerine köpükleri yerleştiriniz ve köpüklerin üzerine de soğuk silikon sıkınız (Görsel 4.46).
- Soğuk silikonun üzerine ikinci kat olan yaprak parçalarını, numara sıralarına göre yapıştırınız. Yaprak parçalarınızı cımbız ile tutarak yapıştırmanız etrafa silikonun bulaşmasını engelleyerek daha temiz bir çalışma yapmanızı sağlayacaktır (Görsel 4.47).

Görsel 4.45: Yapraklara soğuk silikonun sıkılması

Görsel 4.46: Köpük üzerine soğuk silikonun sıkılması

Görsel 4.47: İkinci kat parçalarının yapıştırılması

- İkinci katın üzerine soğuk silikonu sıkarak üçüncü kat yaprak parçalarını yapıştırınız (Görsel 4.48).
- Üçüncü katı yapıştırırken en yakın olan parçaların altına köpük ekleyerek yapıştırınız (Görsel 4.49).

Görsel 4.48: Üçüncü kat parçalarının yapıştırılması

Görsel 4.49: Üçüncü kattaki en yakın yaprak parçalarının altına köpük yerleştirme

- Dördüncü ve beşinci kat yaprak parçalarının altına köpük eklemeden yaprakları sırası ile soğuk silikonla yapıştırınız (Görsel 4.50, 4.51).

Görsel 4.50: Yaprak parçalarını soğuk silikon ile yapıştırma

Görsel 4.51: Yaprak parçalarını yapıştırma

- Yapıştırma sonrası çalışmanızdaki silikon kalıntılarını ve parmak izlerini ıslak mendille silerek temizleyiniz (Görsel 4.52).
- Tablonuzun son aşamasında sim, yaldız vb. yardımcı materyaller kullanarak tablonuzu süsleyiniz (Görsel 4.53).
- Kâğıt rölyef tasarımınıza 25-30 cm mesafeden sprey verniğinizi sıkınız (Görsel 4.54).

Görsel 4.52: Uygulanan çalışmanın temizlenmesi

Görsel 4.53: Uygulanan çalışma ve yardımcı materyaller

Görsel 4.54: İşlemi biten çalışmanın verniklenmesi

7. İŞLEM BASAMAĞI — Tablonun kalite kontrolünü yapınız.

- Tablonun son kontrollerini yapınız (Görsel 4.55).
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 4.55: Kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli

KÂĞIT RÖLYEF DEKORATİF TABLO YAPIMI

4.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Tablo model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun numara vererek desen şablonunu oluşturdu.					
6.	Kâğıt rölyef kesim tekniğini uyguladı.					
7.	Kâğıt rölyef yan kesit boyamasını yaptı.					
8.	Kâğıt rölyef birleştirme tekniğini uyguladı.					
9.	Kalite kontrol yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve verimli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

4.2. UYGULAMA

12 DERS SAATİ

KÂĞIT RÖLYEF DEKORATİF TABLO YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 4.56).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 4.56: Kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Kâğıt rölyef posterleri
- Kesim matı
- Kalın kumaş keçe
- Silikon tabancası
- Soğuk silikon tabancası
- Makas
- Top ütüler
- Asetat kalemi
- Kurşun kalem
- Kretuar bıçağı
- Cımbız
- Bambu çubukları ya da eva kâğıdı
- Şırınga
- Sprey vernik ve yardımcı materyaller

1. İŞLEM BASAMAĞI — Çalışma ortamını hazırlayınız.

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çalışma alanını temizleyiniz.
- Kâğıt rölyef posterlerinizi hazırlayınız (Görsel 4.57).

Görsel 4.57: Kâğıt rölyef posterleri

2. İŞLEM BASAMAĞI — Ürün ölçülendirmesi yapınız.

- Kâğıt rölyef çalışmanızı yapıştıracağınız yüzeyin en ve boy ölçülerini alınız.

3. İŞLEM BASAMAĞI — Tablo model tasarımını yapınız.

- Tablonun katman sayısına ve uygulanacak tekniğine göre tasarımınızı yapınız.
- Her katmanı sırasına göre numaralandırınız (Görsel 4.58).
- Yapacağınız dekoratif tablonun üç boyutlu planlamasını yapınız.

Görsel 4.58: Kâğıt rölyef posterlerini numaralandırma

4. İŞLEM BASAMAĞI — Kâğıt rölyef tablo tekniğine uygun araç gereci hazırlayınız.

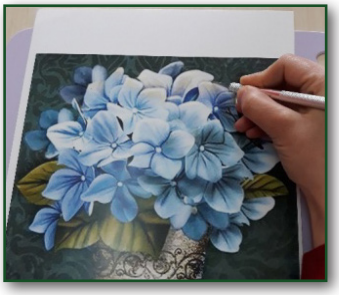
- Tekniğe uygun araç gereci seçiniz (Görsel 4.59).

Görsel 4.59: Kâğıtlar rölyef tablo araç gereci

5. İŞLEM BASAMAĞI — Kâğıt rölyef kesim tekniğini uygulayınız.

- Tablonun birinci katında ki posteri üzerinde kesim işlemi yapmadan sonra kullanmak üzere bir kenara kaldırınız.
- Tablonun ikinci ve üçüncü katında deseni oluşturan saksı, çiçek, kelebek ve yaprakları bütün hâlde, kretuar bıçağı ile çevrelerinden kesiniz (Görsel 4.60).
- Kesilen yerlerden objenizi bütün hâlde çıkarınız (Görsel 4.61).

Görsel 4.60: Kâğıt rölyef posterlerinin kesimi

Görsel 4.61: İkinci katın bütün hâlde kesilerek çıkarılması

- Tablonun dördüncü katında saksı olmaksızın kelebeği, çiçek ve yaprakları bütün hâlde keserek çıkarınız (Görsel 4.62).
- Tablonun beşinci katında posterdeki çiçekleri ve kelebeği bütün hâlde kesip çıkarınız (Görsel 4.63).

Görsel 4.62: Dördüncü katın kesilerek çıkarılması

Görsel 4.63: Beşinci katın kesilerek çıkarılması

- Tablonun altıncı katında perspektif açıdan baktığınızda en yakındaki çiçekleri bütün hâlde kesip çıkarınız (Görsel 4.64).

Görsel 4.64: Altıncı katın kesilerek çıkarılması

- Tablonun yedinci ve sekizinci katında posterde yer alan kelebeği, saksıyı, çiçek ve yaprakları parçalar hâlinde kesiniz (Görsel 4.65, 4.66).
- Desenin parçalar hâline getirilmesi, daha kabarık durmasını sağlayacaktır.

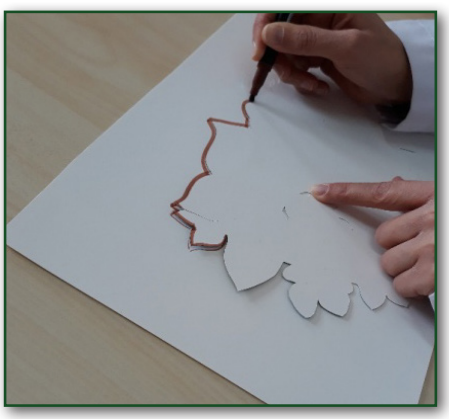

Görsel 4.65: Desenlerin parçalar hâlinde kesimi

Görsel 4.66: Desenin parçalar hâlinde kesimi

- Her katmandan kesilip çıkarılan parçaların yan kesintilerini, asetat kalemle rengine uygun boyayınız (Görsel 4.67).

Görsel 4.67: Parçaların yan kesitlerinin boyanması

6. İŞLEM BASAMAĞI **Kâğıt rölyef birleştirme tekniğini uygulayınız.**

- Birinci kat posterdeki saksı, kelebek, çiçekler ve yapraklar üzerine soğuk silikonu sıkınız (Görsel 4.68).
- Soğuk silikon üzerine bambu çubuklarını yerleştirdikten sonra çubukların üzerine de soğuk silikon sıkınız (Görsel 4.69).
- Bambu çubukların yerine köpük ya da koli kartonu da kullanabilirsiniz.

Görsel 4.68: Birinci kat üzerine soğuk silikon sıkma işlemi

Görsel 4.69: Bambu çubukları yapıştırarak silikon sıkma işlemi

- Soğuk silikonun üzerine ikinci kat parçalarınızı, ikinci katınızın üzerine aynı işlem basamaklarıyla üçüncü kat parçalarınızı yapıştırınız (Görsel 4.70).
- Son iki kat hariç her kat parçanın arka kenarlarını top ütü ya da kalemin arkası ile kabartınız (Görsel 4.71, 4.72).
- Ütüleme işlemini havlu, keçe ya da kepek yastığı üzerinde yapmanız işinizi kolaylaştıracaktır.

Görsel 4.70: İkinci ve üçüncü katı yapıştırma

Görsel 4.71: Kesilen parçaları kabartma

Görsel 4.72: Kesilen parçaları kabartma

- Bambu çubuklarını üçüncü kata, dördüncü kat parçalarının kesilen boşluklarını kapatmayacak şekilde yerleştirerek yapıştırınız.
- Dördüncü kat yapıştırma işleminde bambu çubuklarını kesim boşluklarına gelmeyecek şekilde yapıştırınız (Görsel 4.73).

Görsel 4.73: Kabartılan parçaların yapıştırılması

- Beş, altı, yedi ve sekizinci katların yapıştırılmasında bambu çubukları olmadan silikonunuzu top hâlinde sıkarak sırayla yapıştırınız (Görsel 4.74, 4.75).
- Küçük parçaları yapıştırma işlemini soğuk silikonu şırınga içine doldurarak da yapabilirsiniz.

Görsel 4.74: Kabartılan parçaların yapıştırılması

Görsel 4.75: Kabartılan parçaların yapıştırılması

- Küçük parçalarınızı yapıştırırken cımbızınızı kullanmaya özen gösteriniz (Görsel 4.76).
- Cımbız ile çalışmak hem işinizi kolaylaştıracak hem de temiz çalışmanızı sağlayacaktır.
- Sekizinci katın yapıştırılması sonrasında tasarımınıza boncuk vb. yardımcı materyallerinizi yapıştırınız (Görsel 4.77).
- Kâğıt rölyef tasarımınıza 25-30 cm mesafeden sprey verniğinizi sıkınız.

Görsel 4.76: Kabartılan parçaların yapıştırılması

Görsel 4.77: Yardımcı materyalleri yapıştırma

7. İŞLEM BASAMAĞI **Tablonun kalite kontrolünü yapınız.**

- Tablonun son kontrol işlemlerini yapınız (Görsel 4.78).
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 4.78: Dekoratif tablo modeli

KÂĞIT RÖLYEF DEKORATİF TABLO YAPIMI

4.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Tablo model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun her katmanı numaralandırdı.					
6.	Kâğıt rölyef kesim tekniğini uyguladı.					
7.	Kâğıt rölyef yan kesit boyamasını yaptı.					
8.	Kâğıt rölyef birleştirme tekniğini uyguladı.					
9.	Tablonun kalite kontrolünü yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve verimli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DEKORATİF TABLO YAPIMI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

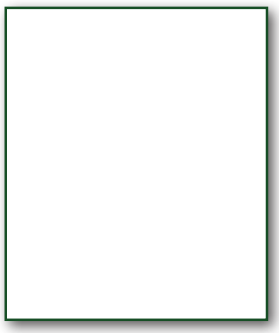
4.1. SIRA SİZDE

12 DERS SAATİ

Görsel 4.79'da yer alan örnek modelden yararlanarak kâğıt rölyef dekoratif tablo modelinizi boş olan bölümde planlayıp işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 4.79: Kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli

Planlama yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Resim matı
- Kâğıt rölyef posterleri
- Soğuk silikon ve tabancası
- Cımbız
- Asetat kalemi
- Kretuar bıçağı
- Bambu çubukları
- Top ütüler
- Sprey vernik
- Kalem
- Silgi
- Islak mendil

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanınızı ve araç gerecinizi hazırlayınız.
2. Görsel 4.79'daki modele uygun kâğıt rölyef dekoratif tablo model tasarımınızı yapınız.
3. Kâğıt rölyef çalışmanızı yapıştıracağınız yüzeyin ölçülendirmesini yapınız.
4. Tablonun birinci katında desenin fazla kısımlarını kretuar bıçağı ile keserek deseni çıkarınız.
5. Tablonun ikinci katında desenin arka detayları ile kesip çıkarınız.
6. Tablonun üçüncü katında deseni gölgeleri ile kesip çıkarınız.
7. Tablonun dördüncü katında deseni gölgelerinden ayırarak kesip çıkarınız.
8. Tablonun beşinci katında deseni gölgelerinden ayırarak ve derinliklerin olması gereken yerleri kesip çıkarınız.
9. Tablonun altıncı katında desendeki her bir objeyi birbirinden ayırarak kesip çıkarınız.
10. Tablonun yedinci katında desenin ön planındaki parçaları kesip çıkarınız.
11. Tablonun sekizinci katında ön plandaki parçalarını kendi içinde parçalara ayırarak kesip çıkarınız.
12. Her parçayı arka kenarlarından top ütü ile ütüleyiniz.
13. Her parçanın yan kesitini rengine göre asetat kalemleri ile boyayınız.
14. İkinci kattan altıncı kata kadar olan desenlerin aralarına bambu çubukları koyarak yapıştırınız.
15. Geriye kalan her parçayı kat sırasına göre soğuk silikonla yapıştırınız.
16. Desene dilediğiniz yardımcı materyalleri yapıştırarak tabloya son şeklini veriniz.
17. Çalışma alanını temizleyiniz.

4.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Sekiz katlı kâğıt rölyef tablo model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Kâğıt rölyef çalışmasının yüzey ölçülendirmesini yaptı.		
5.	Deseni işlem basamaklarına göre kesti.		
6.	Her desen parçasını kenarlarından ütüleyerek kabarttı.		
7.	Her desen parçasını yan kesitlerinden boyadı.		
8.	Desen parçalarını sırasıyla yapıştırdı.		
9.	Tablo süslemesini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
10.	Çalışma alanını temizledi.		
11.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
12.	Kâğıt rölyef model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

4.2. SIRA SİZDE

12 DERS SAATİ

Görsel 4.80'de yer alan örnek modelden yararlanarak kâğıt rölyef dekoratif tablo modelinizi boş olan bölümde planlayıp işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 4.80: Kâğıt rölyef dekoratif tablo modeli

Planlama yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Resim matı
- Kâğıt rölyef posterleri
- Soğuk silikon ve tabancası
- Cımbız
- Asetat kalemi
- Kretuar bıçağı
- Bambu çubukları
- Top ütüler
- Sprey vernik
- Kalem
- Silgi
- Islak mendil

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gerecinizi hazırlayınız.
3. Görsel 4.80'deki gibi sekiz katmanlı kâğıt rölyef dekoratif tablo model tasarımınızı yapınız.
4. Kâğıt rölyef çalışmanızı yapıştıracağınız yüzeyin ölçülendirmesini yapınız.
5. Tablonun birinci katında desenin fazla kısımlarını kretuar bıçağı ile kesiniz.
6. Kesilen yerlerden deseni çıkarınız.
7. Tablonun ikinci katında deseni gölge detayları ile kesip çıkarınız.
8. Tablonun üçüncü katında deseni gölgelerinden ayırarak ve boyut olarak büyük olan ana objeyi kesip çıkarınız.
9. Tablonun dördüncü ve beşinci katında desendeki en yakın objeleri bütün hâlde kesip çıkarınız.
10. Tablonun altıncı ve yedinci katında desendeki en yakın objeleri parçalar hâlinde kesip çıkarınız.
11. Tablonun sekizinci katında desendeki en yakın objeler arasındaki boyut olarak en büyükleri kesip çıkarınız.
12. Her parçayı arka kenarlarından top ütü ile ütüleyiniz.
13. Her parçanın yan kesitini rengine göre asetat kalemle boyayınız.
14. İkinci kattan dördüncü kata kadar olan desenlerin aralarına köpük koyarak yapıştırınız.
15. Geriye kalan her parçayı kat sırasına göre soğuk silikonla yapıştırınız.
16. Desene dilediğiniz yardımcı materyalleri yapıştırarak tabloya son şeklini veriniz.
17. Çalışma alanını temizleyiniz.

4.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Sekiz katlı kâğıt rölyef tablo model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Kâğıt rölyef çalışmasının yüzey ölçülendirmesini yaptı.		
5.	Desenini işlem basamaklarına göre kesti.		
6.	Her desen parçasını kenarlarından ütüleyerek kabarttı.		
7.	Her desen parçasını yan kesitlerinden boyadı.		
8.	Desen parçalarını sırasıyla yapıştırdı.		
9.	Tablo süslemesini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
10.	Çalışma alanını temizledi.		
11.	Çalışmasını belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
12.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

5.

ÖĞRENME BİRİMİ

DEKORATİF ÇİÇEK YAPIMI VE DÜZENLEME

KONULAR

5.1. YAPIM TEKNİKLERİNE GÖRE ÇİÇEKLER
5.2. DEKORATİF ÇİÇEĞİN DEKORASYONDAKİ ÖNEMİ
5.3. DEKORATİF ÇİÇEK YAPIMINDA KULLANILAN TEKNİKLER
5.4. DEKORATİF ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ
5.5. DEKORATİF ÇİÇEK KALIBI HAZIRLAMA VE KUMAŞA UYGULAMA TEKNİKLERİ
5.6. DEKORATİF ÇİÇEK BOYAMA TEKNİKLERİ
5.7. DEKORATİF ÇİÇEK DAL YAPIM TEKNİKLERİ
5.8. DEKORATİF ÇİÇEK TOPLAMA YÖNTEMLERİ
5.9. DEKORATİF ÇİÇEK TANZİMİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Dekoratif çiçek yapımında kullanılan teknikleri
- Dekoratif çiçek tanziminde kullanılan araç gereci hazırlama
- Çiçeğe uygun boyama tekniğini uygulama
- Çiçeği tekniğe uygun toplama
- Çiçeğe tekniğe uygun dal yapma
- Dekoratif çiçek tanzimi

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Bir çiçek yapmanız istenseydi bu, doğadaki hangi çiçek olurdu?**
2. **Yapmayı tasarladığınız bir çiçeğin doğadaki şeklini gözünüzde canlandırdığınızda çiçekle ilgili neler söyleyebilirsiniz?**

5.1. YAPIM TEKNİKLERİNE GÖRE ÇİÇEKLER

Yapım tekniklerine göre çiçekler aşağıda sıralanmıştır (Şema 5.1).

Şema 5.1: Yapım tekniklerine göre çiçekler

Yapma Çiçek: Doğada canlı hâlde var olan çiçeğin aslına uygun olarak çalışılmasıdır. Renklerde değişiklik yapılmaz, çiçeğin doğal renkleri taklit edilir. Ütüsü de doğadaki çiçeğe uygun olarak yapılır (Görsel 5.1).

Görsel 5.1: Yapma çiçek

Dekoratif Çiçek: Doğal çiçeğin karakterini bozmadan, istenen renk, büyüklük ve şekilde dallar oluşturulup toplama yapılarak çalışılır (Görsel 5.2).

Görsel 5.2: Dekoratif çiçek

Fantezi Çiçek: Gelin çiçeklerinde sıklıkla kullanılan fantezi çiçek; gece kıyafeti, çanta, şapka ve kemerlerde aksesuar olarak da tercih edilir (Görsel 5.3, 5.4).

Görsel 5.3: Fantezi çiçek

Görsel 5.4: Fantezi çiçek

Meyve, Sebze ve Mantarlar: Doğadaki şekline uygun olarak çalışılır. Kokulu taş tozu, sabun, plastik tutkal, kâğıt ve seramik hamuru gibi birçok malzemeden yapılabilir (Görsel 5.5, 5.6).

Görsel 5.5: Yeşil sabunla yapılmış üzüm

Görsel 5.6: Seramik hamurundan yapılmış meyveler

MERAKLISINA

Şehirleşme ile beton yapılaşmanın arttığı, doğa ortamından gittikçe uzaklaşılan modern çağda pek çok insan, bulunduğu ortamı doğadan esinlenerek yeniden tasarlıyor. Kafe, restoran, güzellik ve sağlık merkezleri gibi daha pek çok yerde dekoratif çiçeklerin kalıcılığından ve doğayı anımsatmasından yola çıkılarak mekân tasarımları yapılıyor. Bu da dekoratif çiçek piyasasını canlandırıyor. Dekoratif çiçek tasarımlarıyla iş alanı yaratmak için çağı yakalamak ve bilgi akışını takip etmek şart.

Başarılı çiçek tasarımları oluşturabilmek, çağın getirdiği her türlü yeniliği takip etmek ve modayı yakalamak ile paralel. Günümüzde, doğadaki çiçeklerin birebir aynısı, gerçeğine çok yakın dekoratif çiçekler tercih edilmekte. Gelinlerin elinde, ev ve iş yeri dekorasyonunda, çok yakından bakıldığında bile canlı gibi duran çiçekler var. Çiçek üretiminde mevsimler ve renkler takibe alınıyor. Günümüzde abartılı çiçekler yerine pastel renklerde, doğal ürünler talep görmekte. Dekorasyon dergileri okuyarak, sosyal medyadan iç mimarların sayfalarını takip ederek güncel bilgilere ulaşmak mümkün. Tasarımda hayal gücünü zorlayanlar, bilgi ve hayal gücünün birleşimiyle orijinal çalışmalar oluşturanlar yeni çiçek piyasasında kolaylıkla iş edinebilecektir.

5.2. DEKORATİF ÇİÇEĞİN TANIMI VE DEKORASYONDAKİ ÖNEMİ

Dekoratif çiçek tasarımcının doğadan faydalanarak kendi yorumuyla hazırladığı çiçektir. Dekoratif çiçekle yapma çiçeğin yapım şekli farklıdır. Yapma çiçek oluşturulurken doğal çiçeğin aslına sadık kalınarak yapım aşamaları birebir uygulanır. Dekoratif çiçek yapımında ise toplama, dal yapma tekniklerinde, renk ve şekilde doğal çiçeğin aslına sadık kalınmadan, tasarımcının yorumu ile çalışılır. Dekoratif çiçeğin yapımında tüy, deri, kumaş, çorap, pul, boncuk, ip, kâğıt, krepon kâğıdı, kuru çiçek, hamur, madeni levha, eva ve fon kartonu gibi malzemelerden yararlanılır (Görsel 5.7).

Ev aksesuarı olarak tercih edilen bir ürün olmasının yanı sıra iş yeri, sahne ve vitrin düzenlemede de kullanılan bu çiçekler mekâna şıklık katmaktadır (Görsel 5.8).

Görsel 5.7: Dekoratif çiçek

Görsel 5.8: Dekoratif çiçek

Günümüzde kutlama, nişan, düğün, doğum günü gibi özel günlerde mekânı süslemek amacıyla kullanılmaktadır. Bu çiçekler, dekore edilecek mekâna ve kutlanacak özel güne göre tasarlanır. Doğum günü, nişan ya da düğün için tasarımı yapılan dekoratif çiçekler, mekâna ve kişilerin tercihine göre farklılık gösterir (Görsel 5.9). Bu farklılıklar, dekoratif çiçeğin dekorasyondaki çeşitliliğiyle zenginleşir.

Görsel 5.9: Dekoratif çiçek

5.3. DEKORATİF ÇİÇEK YAPIMINDA KULLANILAN TEKNİKLER

Dekoratif çiçek yapımında kullanılan malzeme ve teknikler çeşitlilik gösterir. Kullanılan malzeme ve yapım tekniklerine göre doğadan faydalanılarak yapılan dekoratif çiçek, hazır gereçlerle yapılan dekoratif çiçek diye gruplandırılır (Görsel 5.10).

Görsel 5.10: Dekoratif çiçek

5.3.1. Kullanılan Malzemeye Göre Çiçekler

Kullanılan malzemeye göre dekoratif çiçekler; kumaş, keçe, metal, çorap, boncuk ve tutkallı hamur çiçekler olarak sıralanabilir.

Kumaş Çiçek: Yapımında kullanılan malzeme kumaştır. Kumaş kolası ya da jelatin gibi malzemelerle kumaş sertleştirilir ve çiçek kalıpları kumaşa uygulanır. Kesimi kalıba uygun yapıldıktan sonra kumaş boyanır ve top ütüleri ile ütülenir. Çiçek dal ve yaprakları yapılarak toplanır ve tanzim edilir. Dekoratif kumaş çiçekler aslına sadık kalınmadan, istenen büyüklükte yapılabileceği gibi doğadaki hangi çiçek olduğu belli olmak koşuluyla dalları ve toplama yöntemleri tasarımı yapan kişi tarafından değiştirilebilir. Tohumlar ve yapraklar da tasarımcının zevkine uygun oluşturulur (Görsel 5.11).

Görsel 5.11: Kumaş çiçek

Keçe Çiçek: Keçe, sert bir malzemedir. Bu nedenle herhangi bir işlemden geçirilmez ve doğrudan kalıba uygun kesilir. Tohum ve çanak yaprakları tasarımcının tercihine göre değişir. Çiçeği ve dalları el ütüsü ile şekillendirilir. İstenen form verilerek toplanır ve tanzim edilir (Görsel 5.12). Sahne ve vitrin düzenlemesinde tercih edilen dekoratif çiçek modelidir.

Görsel 5.12: Keçe çiçek

Metal Çiçek: Ev ve mekân süslemesinde kullanılır. Metal çiçekler; bakır, pirinç, alüminyum levhalardan yapılır. Yapımında sert malzemeler kullanıldığı için istenen form; cendere, top ütüsü, el ütüsü, kalem gibi gereçlerle yapılır. Metal çiçek yapımında; çiçeğin boyutuna, rengine, tohum ve tanzim şekline bağlı kalınmaz. Kişinin zevkine, kullanılacak malzemeye ve süslenecek mekâna göre değişiklik yapılabilir. Tanzim kaplarına yerleştirilir ya da çeşitli pono veya tabaklarda tanzim edilir (Görsel 5.13).

Görsel 5.13: Metal çiçek

Çorap Çiçek: Ev dekorasyonunun yanı sıra düğün çiçeği, saç aksesuarı, takı, çanta, hediyelik eşya, şamdan, kadeh vb. ürünlerin süslemesinde kullanılır. Yapımında çiçek telleri ve naylon çorap kullanılır (Görsel 5.14). Farklı renk ve incelikte, desenli, desensiz, simli çoraplar kullanılabilir. İstendiği takdirde boyama işlemi de uygulanabilir. Tel ile çiçek iskeletleri yapılır ve her bir iskelet çorap ile kaplanır. Sonrasında çiçek şekli oluşturulur.Çorabın uçları ince makara ipliği ile bağlanarak sağlamlaştırılır. Son şekillendirme, tele form verilerek yapılır. Toplama ve dal yapımı, tasarıma uygun oluşturulur.

Görsel 5.14: Çorap çiçek

Tutkallı Hamur Çiçek: Seramik hamuru ile yapılır. Plastik tutkal, un, nişasta ve gliserin yağı karışımı ile seramik hamuru elde edilir. Bu hamur ile pano, tabak süslemesi, dekoratif süs eşyaları, ev ve giyim süslemeleri yapılabilmektedir (Görsel 5.15). Temizliğinin kolaylığı ve kalıcılığı ile kullanışlı bir çiçektir. Çiçek tutkalı ile hazırlanan hamur, kumaş kadar ince açılabilmekte ve kolayca şekil alabilmektedir. Polimer tutkalı kullanıldığı takdirde kırılmaya dayanıklı, esnek, her türlü boyanın uygulanabildiği saydam görüntüler elde edilir.

Görsel 5.15: Tutkallı hamur çiçek

Boncuk Çiçek: Tel, naylon ip ve floş misinayla yapılır. Ev dekorasyonunda, düğün çiçeklerinde, saç aksesuarlarında, yaka iğnesi, takı, çanta ve hediyelik eşya süslemelerinde kullanılır (Görsel 5.16).

Görsel 5.16: Boncuk çiçek

5.3.2. Doğadan Faydalanılarak Yapılan Dekoratif Çiçek

Kozalak, fıstık kabuğu, kabak çekirdeği vb. birçok doğal kaynaklı malzeme kullanılarak yapılan dekoratif çiçektir. Kullanılan malzeme ile çiçek formu oluşturulur. Kapı süsü, pano, tabak süslemesi gibi çeşitli dekoratif süs eşyaları yapılabilir.

Kozalak ile yapılan çiçeklerde yan keski ile kozalak, çiçek formunda parçalanarak istenen renkte boyanır (Görsel 5.17) ve tanzim yapılır (Görsel 5.18). Kozalaklar parçalanmadan sadece boyanarak da tasarım oluşturulabilir (Görsel 5.19).

Görsel 5.17: Kozalak çiçek yapımı

Görsel 5.18: Dekoratif kozalak

Görsel 5.19: Dekoratif kozalak

Kabak çekirdeğinden yapılan dekoratif çiçek, tatlı kabak çekirdeklerinin kurutulması ile çekirdeğin doğal formu bozulmadan yapılır (Görsel 5.20, 5.21).

Görsel 5.20: Kabak çekirdeği

Görsel 5.21: Kabak çekirdeği çiçek

Fıstık kabukları ile yapılan çiçek, kabukların akrilik boya ile boyanıp toplanması ile oluşturulur (Görsel 5.22, 5.23). Kabuklar, istenen çiçek modeline uygun toplanarak dallanır ve tanzim edilir (Görsel 5.24, 5.25, 5.26, 5.27).

Görsel 5.22: Fıstık kabuğu

Görsel 5.23: Boyama işlemi

Görsel 5.24: Lale yapımı

Görsel 5.25: Fıstık kabuğu çiçek

Görsel 5.26: Fıstık kabuğu çiçek

Görsel 5.27: Fıstık kabuğu çiçek tanzimi

5.3.3. Hazır Gereçlerle Yapılan Dekoratif Çiçek

Hazır gereçlerle yapılan dekoratif çiçekler kurdele, boncuk, düğme vb. malzemeler kullanılarak oluşturulur. Kurdele ile yapılan dekoratif çiçekler; giysi süslemede, takı yapımında, şapka ve hediyelik eşyaları süslemede kullanılır. Kurdeleyi katlayarak ya da kendi renginde iplikle dikip büzerek çiçek formları oluşturulabilir (Görsel 5.28, 5.29, 5.30, 5.31).

Görsel 5.28: Kurdele

Görsel 5.29: Kurdele dikimi

Görsel 5.30: Çiçek formu

Görsel 5.31: Kurdele çiçek tanzimi

Dekoratif çiçek yapımında; yumurta kolisi, yoğurt kabı, plastik poşet, pipet gibi malzemeler kullanılarak bu malzemelerin geri dönüşüme katkı sunması sağlanmış olur (Görsel 5.32, 5.33, 5.34).

Görsel 5.32: Yumurta kolisinden yapılmış çiçek

Görsel 5.33: Plastik atıktan yapılmış çiçek

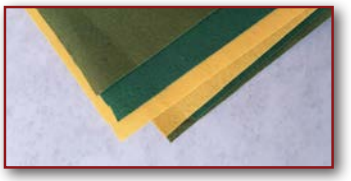

Görsel 5.34: Kâğıt çiçek

5.4. DEKORATİF ÇİÇEK TANZİMİ YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ

Dekoratif çiçek yapımında kullanılacak araç gereç, model çiçek ve uygulanacak tekniğe göre farklılık gösterir. Kumaşlar, çivili kumaş kolalama kasnağı (kumaş sertleştirilecek ise), fırça, küvet, kâse, çaydanlık, tüp, tahta kaşık, kola, jelatin, plastik tutkal, toplu iğne, makara ipi, cetvel, pamuk vb. ürünler araç gereç olarak kullanılır. Boyama işlemi, tohum hazırlama, dal yapımı, toplama için kullanılacak araç gereç ve ütüler de model çiçeğe göre değişiklik gösterir.

Kumaş: Kumaşlar, model çiçek yapımına göre çeşitlilik gösterir. Seçilecek kumaşın çiçeğin kullanım alanına göre belirlenmesi önemlidir. İç ve dış mekân aksesuarlarında kullanılacak dekoratif çiçeğin kumaşı farklıdır. Dekoratif çiçek yapımında kullanılan **keçe**; koyun, tavşan, deve, lama gibi memeli hayvan yünleri veya tiftik keçisi kıllarının su, sabun ve ısıyla bir araya getirilerek sıkıştırılmasıyla oluşturulan tekstil ürünüdür. Farklı kalınlıkta üretilir. Birçok renk seçeneği vardır (Görsel 5.35).

Görsel 5.35: Renkli kumaş keçeler

Top (Çiçek) Ütüsü: Kumaş ya da kumaş keçeden kesilen çiçek kalıplarını ve yapraklarını şekillendirmek için kullanılır (Görsel 5.36). Uygun olan şekil seçildikten sonra ütü ucu ısıtılır. Çiçekler ve yapraklar, şekle uygun olarak ütülenir.

Görsel 5.36: Çiçek ütüleri

Kepek Yastık: Kare ve dikdörtgen şeklinde olabilen çiçek ütüleme yastığıdır. 20x25 cm genişliğinde, kalın Amerikan bezinden kumaş kesilir. İçine odun kepeği sıkıca doldurulur ve kumaşın ağzı dikilir. Çok sıkı ya da çok gevşek olmamasına dikkat edilmelidir (Görsel 5.37).

Görsel 5.37: Kepek yastığı

Tohum: Çiçeklerin ortasına yapıştırılarak ya da dikilerek kullanımıyla tohumlu çiçek elde edilir (Görsel 5.38). Farklı renkleri mevcuttur. Yapılacak çiçeğe göre tercih edilir.

Görsel 5.38: Çiçek tohumu

AKLINIZDA BULUNSUN

BAKIM ŞART

Canlı çiçekleri yaşatmakta zorlananlar ve ışığın çok girmediği mekânları çiçeğin doğallığıyla dekore etmek isteyenler için dekoratif çiçekler, uzun ömürlüğüyle tercih nedeni. Ancak onların da bakıma ihtiyacı olduğu unutulmamalı. Zamanla renklerinin soluk ve kirli görünmesini önlemek, kalıcı leke ve kir tabakalarının oluşumunu engellemek için düzenli bir bakım şart.

Dekoratif çiçeklerin haftada bir kez tozu alınmalıdır. İnce kıvrımlara sahip çiçekler için elektrik süpürgesi, fön makinesi kullanılabilir. Tabi ki kullanırken süpürgenin emiş gücüne, fön makinesinin sıcaklığına dikkat edilmeli. Kullanılan malzeme zarar görmeyecekse çiçekler yıkanabilir. Bir de saç spreyi püskürtülerek bakım yapılabilir ki bu, spreyin gücüyle hem tozları uzaklaştırır hem de çiçeğe parlak bir görüntü kazandırır.

Silikon Tabancası: Kâğıt, keçe, krepon, fon karton, kumaş, eva gibi malzemelerden kesilen çiçekleri, yaprakları yapıştırmak için kullanılır (Görsel 5.39).

Görsel 5.39: Silikon tabancası

Makas: Çiçek kalıplarını ve yaprakları kesmeye yarar.

Cetvel: Ölçü almak için kullanılır.

Fon Kartonu: Kalın kâğıttır. Birçok renk seçeneğine sahiptir. Fon olarak da kullanılır. Dekoratif çiçek yapımında ya da sahne ve vitrin süslemede kullanılır. Uzun ömürlü bir kullanım malzemesi değildir (Görsel 5.40).

Görsel 5.40: Renkli fon kartonları

Eva Kartonu: Yumuşak yüzeye sahiptir. Köpüksü bir kartondur. Pek çok rengi mevcuttur (Görsel 5.41). Dekoratif çiçek yapımında mekânları süslemek için tercih edilir.

Görsel 5.41: Renkli eva kartonları

Çiçek Cımbızı: Boyama tekniklerinden ıslatma ve daldırma teknikleri uygulanırken kullanılır. Kalıpları tutmaya, rahat çalışmaya yardımcı olur. Çiçek ütüleme esnasında da kullanılır (Görsel 5.42).

Görsel 5.42: Çiçek cımbızları

Keçeli Kalem: Kâğıt, fon kâğıdı, eva kâğıdı gibi malzemelerden yapılan dekoratif çiçekleri boyamak için kullanılır (Görsel 5.43).

Görsel 5.43: Keçeli kalemler

Kumaş Boyası: Kumaştan hazırlanan kalıpları boyamak için kullanılır. Farklı renk seçenekleri vardır. Renklerle karışım yapılarak istenen ton elde edilir (Görsel 5.44). Hobi marketlerinde ve kırtasiyelerde bulmak mümkündür.

Görsel 5.44: Kumaş boyaları

Gıda Boyası: Dekoratif çiçekler, boyama tekniğine uygun olarak gıda boyası ile boyanır. Renk seçenekleri mevcuttur (Görsel 5.45). Aktarlardan veya pastanelerden temin edilebilir.

Görsel 5.45: Gıda boyaları

Fırça: Çalışılan tekniğe göre dekoratif çiçekleri renklendirme, püskürtme ve çizgileme tekniğinde kullanılır. Boyamaya uygun olarak fırça numarası seçilmelidir (Görsel 5.46).

Görsel 5.46: Fırçalar

Tel: Dekoratif çiçeklerin sap ve dalları, tellerle yapılır (Görsel 5.47). Farklı kalınlıkta ve renkte teller mevcuttur. Teller, yapılacak tasarıma göre tercih edilir.

Görsel 5.47: Leton (örme iple sarılı) tel

Elektrik Bandı: Dalları ve sapları sararken renk tonunda kullanılır.

Çift Taraflı Bant: Kâğıt, keçe, krepon kâğıdı, fon karton, kumaş, eva gibi malzemeleri yapıştırmak için kullanılır (Görsel 5.48).

Görsel 5.48: Çift taraflı bant ve elektrik bandı

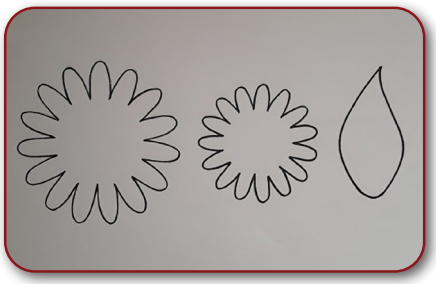
Krepon Kâğıdı: Süslemede kullanılan kâğıt türüdür. Birçok renk seçeneği vardır (Görsel 5.49). Tellerin yeşil krepon kâğıdı ile sarılmasıyla dallar, kahverengi krepon kâğıdı ile sarılmasıyla da saplar yapılır.

Görsel 5.49: Krepon kâğıdı

5.5. DEKORATİF ÇİÇEK KALIBI HAZIRLAMA VE KUMAŞA UYGULAMA TEKNİKLERİ

Dekoratif çiçek, önceden hazırlanmış kalıplar kullanılarak yapılır ya da yapımı düşünülen çiçek, yapraklarından ayırılır; kâğıt üzerine şekli çizilerek veya ölçüsü alınarak kalıbı çıkarılır. Yaprak, çanak ve taç yaprakları için ayrı ayrı kalıplar hazırlanır (Görsel 5.50). Çiçek ya da kalıp, kumaş üzerine uygulanır ve kesilir. Çiçek kalıbını kumaşa yerleştirirken dikkat edilmesi gereken önemli husus, kalıpların çizimini sık aralıklarla yaparak kumaşı israf etmemektir (Görsel 5.51).

Görsel 5.50: Çiçek kalıbı

Görsel 5.51: Kalıbı kumaşa uygulama

5.6. DEKORATİF ÇİÇEK BOYAMA TEKNİKLERİ

Dekoratif çiçek malzemelerini kullanmaya ve her çiçeğe göre farklılık gösteren boyama tekniklerini uygulamaya başlamadan önce boyanın hazırlanma aşamalarını bilmek gerekir. Boya, aşağıda belirtildiği gibi hazırlanır.

5.7.1. Boya Hazırlama

Dekoratif çiçekleri boyamak için genelde kumaş boyaları kullanılmaktadır. İstenilen renk seçenekleri mevcuttur. Renk tonları, karışım yapılarak elde edilir.

Pakette satılan bu boyalar, su v alkolle hazırlanır. Paket üzerinde bulunan kullanım talimatına uygun hazırlanmalıdır. Keçeli kalemler, renkli kumaş kalemleri de dekoratif çiçekte kullanılan boyama gereçleridir.

5.7.2. Islatma Banyosu

Dekoratif çiçek için kullanılan kumaşlar, kola ve jelatinle sertleştirilir. Boyaya direkt olarak batırılırsa boya, kumaş üzerine etki etmez. Lekelenmeler oluşur. Buna engel olmak için boyanacak kumaşlar, su ya da alkolle ıslatılır. Kolalı kumaşlar su, jelatinli kumaşlar alkol ile ıslatılır. Boyanacak çiçek ıslatıldıktan sonra dört farklı şekilde boyama tekniği uygulanır.

Daldırma: Yaprak ya da çanaklar tek renk ise çiçek kumaşı, boya içine daldırılarak boyanır.

Lekeleme: Yaprak ya da çanaklar renkli veya farklı tonlarda olacaksa kumaş kısım kısım boyanır.

Püskürtme: Benekli yapraklarda bu yöntem kullanılır. Fırçadaki boyanın uzak mesafeden sıçratılmasıyla yapılır.

Çizgileme: Yapraklar kuruyken çiçeğin şekline uygun damarlar fırça yardımıyla yapılır.

5.7. DEKORATİF ÇİÇEK DAL YAPIM TEKNİKLERİ

Model çiçeğe uygun dal yapım teknikleri, farklılık gösterir. Çiçek dalının sert ve dik durması önemlidir. Çiçek tanzim şekilleri uygulanırken dallarla form verilir. Dal, çiçeği taşımazsa dekoratif çiçeğin formu bozuk olur. Bunun için en uygun malzeme teldir. Tel, çiçeği toplarken kullanılır. Dalı hazırlarken kalınlaştırmak için telin üzerine pamuk sarılır ve dalın renginde krepon kâğıdı ile üzeri kapatılır (Görsel 5.52). Bu işlem yapılırken çiçeğin yaprakları da dalla birleştirilir (Görsel 5.53).

Görsel 5.52: Çiçek dalı hazırlama

Görsel 5.53: Dal üzerinde çiçeği toplama

5.8. DEKORATİF ÇİÇEK TOPLAMA YÖNTEMLERİ

Dekoratif çiçeği toplarken modele uygun işlem yapılmalıdır. Bu işlemde önce çiçeğin taç yaprakları dal üzerine yapıştırılır sonra çanak yaprakları geçirilir. Dalların yaprakları ise çiçeğin toplama işleminden sonra sarılarak birleştirilir. Dalın üzeri, dal rengine uygun krepon kâğıdı sarılarak kapatılır (Görsel 5.54).

Görsel 5.54: Çiçeği toplama

5.9. DEKORATİF ÇİÇEK TANZİMİ

Dekoratif çiçek, kullanılacak iç ve dış mekân süslemesine uygun tanzim edilir (Görsel 5.55). Tanzim kabı, çiçeğin modeline uygun seçilmelidir. Kabın içine köpük, taş, yosun gibi yardımcı gereçler konularak çiçek yerleştirilir. Tanzim kabı çiçeği taşıyabilmelidir. Çiçeğin devrilmemesi ve formunu koruyabilmesi önemlidir.

“Canlı Çiçek Tanzimi” öğrenme birimindeki “Tanzim Kapları ve Tanzim Modelleri” bilgilerinizi hatırlayınız.

Görsel 5.55: Çiçek tanzimi

DİKKAT EDELİM **Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.**

5.1. UYGULAMA

8 DERS SAATİ

KEÇE GÜNEBAKAN ÇİÇEK YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden keçe günebakan çiçek modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 5.56).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

25001

Görsel 5.56: Keçe günebakan çiçek modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Yeşil, sarı ve kahverengi kumaş keçe
- Günebakan çiçek kalıpları
- Silikon tabancası
- Ahşap saksı
- Makas
- Çiçek süngeri
- Leton tel
- Yeşil elektrik bandı
- Kalem ve toplu iğne

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

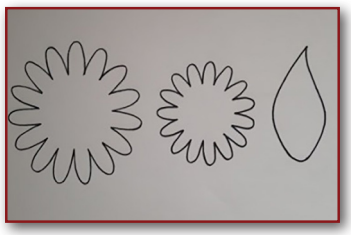
- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Modele uygun malzemeler seçiniz (Görsel 5.57).

Görsel 5.57: Kullanılacak araç gereç

2. İŞLEM BASAMAĞI **Dekoratif çiçek kalıbı hazırlayınız.**

- Modele uygun kalıp hazırlayınız (Görsel 5.58).

Görsel 5.58: Günebakan kalıpları

3. İŞLEM BASAMAĞI Kalıbı kumaşa uygulayınız.

- Kestiğiniz çiçek kalıplarını kumaş keçe üzerine iğneleyip kalıp etrafından kalemle çiziniz.
- 6 adet büyük, 8 adet küçük çiçek kalıbı çiziniz (Görsel 5.59).
- Çiçek kalıplarınızı sık aralıklarla çizerek kumaşınızı ekonomik kullanmaya özen gösteriniz.
- Arkadaşlarınızda farklı renk keçe var ise aranızda değiş tokuş yaparak çiçeklerinizi renkli bir armoni (uyum) ile çalışabilirsiniz.
- Çiçek yaprak kalıbını yeşil kumaş keçe üzerine iğneleyip kalıp çevresinden kalem ile 14 adet yaprak çiziniz (Görsel 5.60).
- Çiçek ve yaprakları isteğe göre arttırabilirsiniz (Görsel 5.61).

Görsel 5.59: Kalıbı keçe kumaşa uygulama

Görsel 5.60: Kalıbı keçe kumaşa uygulama

Görsel 5.61: Kalıpları hazırlama

4. İŞLEM BASAMAĞI Keçe kumaşı kesiniz.

- 40 cm boy, 5 cm en olacak şekilde 7 adet kahverengi keçe kesiniz (Görsel 5.62).

Görsel 5.62: Keçeyi verilen ölçüde kesme

- Verilen ölçüde kesilen kahverengi keçeleri alt kısmına silikon sıkıp karşılıklı yapıştırınız (Görsel 5.63, 5.64).
- Bükülen yerden, 1 cm eninden 1 cm boyundan ölçü alıp işaretleyiniz.
- İşaretli yerlerinden, enindeki çizgiyi geçmeyecek şekilde, makasla kesiniz (Görsel 5.65).
- Bu işlemi yaparken işaretli yerleri toplu iğne ile tutturabilirsiniz.
- Kesim sırasında kumaşın kaymamasına özen gösteriniz.
- Kesimi yaparken dikkatli olunuz.

Görsel 5.63: Keçeyi yapıştırma

Görsel 5.64: Keçeyi karşılıklı yapıştırma

Görsel 5.65: Keçeyi kesme

5. İŞLEM BASAMAĞI — Kestiğiniz çiçek kalıplarını boyayınız.

- Kestiğiniz çiçek kalıplarınıza sarı keçeli kalemle ton yapabilirsiniz.
- Yapraklarınıza keçeli kalemle damar çizebilirsiniz.

6. İŞLEM BASAMAĞI — Dekoratif çiçek dallarını hazırlayınız.

- Telinizi 20 cm kesiniz.
- Leton tel yerine yeşil şönil tel çubuk da kullanabilirsiniz (Görsel 5.66).
- Yeşil elektrik bandını telinizin ölçüsünde kesiniz (Görsel 5.67).
- Teli yeşil bant üzerine koyup sarınız (Görsel 5.68).
- Yeşil bant yerine krepon kâğıdı da kullanabilirsiniz.

Görsel 5.66: Leton teli kesme

Görsel 5.67: Elektrik bandını uygun ölçüde kesme

Görsel 5.68: Dalı hazırlama

7. İŞLEM BASAMAĞI — Dekoratif çiçeği toplayınız.

- Hazırladığınız dalları kesmiş olduğunuz kahverengi keçenin ucuna yerleştirip etrafına dolayarak çiçek tohumunuzu hazırlayınız (Görsel 5.69).
- Aralara yapıştırıcı sıkmayı unutmayınız (Görsel 5.70).
- Kestiğiniz çiçek kalıplarının ortasından çiçek sapı geçecek kadar kesiniz (Görsel 5.71).

Görsel 5.69: Dalın etrafına kalıpları sarma

Görsel 5.70: Dalın etrafına kalıbı yapıştırma

Görsel 5.71: Kalıplara delik açma

- Sapınızı, kahverengi keçenizi doladıktan sonra çiçeklerinizin ortasından geçiriniz (Görsel 5.72, 5.73).

Görsel 5.72: Dalları çiçeğe geçirme

Görsel 5.73: Dalların geçirilmiş şekli

- Kestiğiniz yeşil yapraklarınızı, çiçeğin dalına yapıştırınız (Görsel 5.74).
- Çiçeklerinizin tamamını, aynı işlem basamaklarını takip ederek yapınız (Görsel 5.75).

Görsel 5.74: Yaprakları yapıştırma

Görsel 5.75: Çiçekleri toplama

- Ahşap saksınızı ve çiçek süngerini hazırlayınız (Görsel 5.76).
- Süngerinizi ahşap saksınızın içine yerleşecek ölçüde kesip saksıya yerleştiriniz.
- Çiçeklerinizi, süngere batırınız.
- Çiçeklerinizin dallarını farklı ölçüde kullanmak isterseniz dallarınızı kısaltabilirsiniz.
- Yaptığınız çiçeklerden top (yuvarlak) tanzim yapınız (Görsel 5.77).
- 3. öğrenme birimi "Canlı Çiçek Tanzimi, Top (Yuvarlak) Tanzim" konusuna göz atınız.

Görsel 5.76: Saksıyı tanzime hazırlama

Görsel 5.77: Çiçekleri saksıya yerleştirme

8. İŞLEM BASAMAĞI — Dekoratif çiçeğe son şeklini veriniz.

- Dekoratif çiçeklerinize son şeklini veriniz (Görsel 5.78, 5.79).
- Yapıştırıcı kalıntılarını temizleyiniz.
- Çalışma alanını temiz ve düzenli bırakınız.

Görsel 5.78: Dekoratif çiçek modeli

Görsel 5.79: Dekoratif çiçek modeli

KEÇE GÜNEBAKAN ÇİÇEK YAPIMI

5.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model kalıplarını hazırladı.					
4.	Kumaş keçe üzerine çiçek ve yaprak kalıplarını çizdi.					
5.	Kumaş keçe üzerine çizilmiş çiçek ve yaprak kalıplarını kesti.					
6.	Dekoratif çiçeğin dal ve saplarını hazırladı.					
7.	Çiçekleri topladı.					
8.	Keçe günebakan çiçek tanzimini yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

8 DERS SAATİ

5.2. UYGULAMA

KEÇE ORKİDE ÇİÇEK YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden keçe orkide çiçek modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 5.80).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 5.80: Keçe orkide çiçek modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Koyu pembe, açık pembe ve yeşil kumaş keçe
- Orkide çiçek ve yaprak kalıpları
- Sarı, koyu kırmızı keçeli kalem
- Silikon tabancası
- Küçük porselen kap
- Makas
- Çuval ipi
- Yeşil şönil
- Bambu sap
- Kalem
- Kuru yosun
- Yeşil krepon kâğıdı
- Silikon elyaf
- Toplu iğne

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

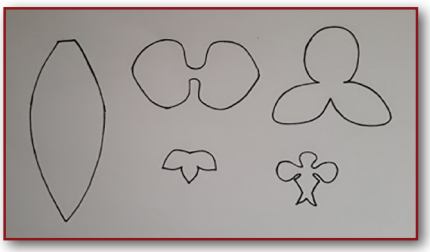
- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çalışma masanızın üzerine örtü seriniz.

Görsel 5.81: Kullanılacak araç gereç

2. İŞLEM BASAMAĞI **Dekoratif çiçek kalıbı hazırlayınız.**

- Modele uygun kalıp hazırlayınız (Görsel 5.82).

Görsel 5.82: Çiçek kalıpları

3. İŞLEM BASAMAĞI — Kalıbı kumaşa uygulayınız.

- Açık pembe kumaş keçe üzerine orkide kalıplarınızı iğneleyiniz.
- Orkide çiçek kalıplarınızın etrafından kalemle çiziniz (Görsel 5.83).
- Koyu pembe kumaş keçe üzerine tomurcuk ve iç çanak çiçek kalıbınızı iğneleyiniz.
- Kalıplarınızın etrafından kalemle çiziniz (Görsel 5.84).
- Çiçek kalıplarınızı sık aralıklarla çizerek kumaşınızı ekonomik kullanmaya özen gösteriniz.
- Arkadaşlarınızda farklı renk keçe var ise aranızda değiş tokuş yaparak çiçeklerinizi renkli bir armoni ile çalışabilirsiniz.

Görsel 5.83: Kalıpları kumaş keçeye uygulama

Görsel 5.84: Kalıpları kumaş keçeye uygulama

- Yeşil kumaş keçe üzerine yaprak kalıbınızı iğneleyiniz.
- Kalıplarınızın etrafından kalemle çiziniz (Görsel 5.85).

Görsel 5.85: Kalıpları kumaş keçeye uygulama

4. İŞLEM BASAMAĞI — Keçe kumaşı kesiniz.

- Orkide çiçeği olacak şekilde açık pembe kumaş keçeden 4 adet, koyu pembe kumaş keçeden iç çiçek için 4 adet, koyu pembeden tomurcuk için 3 adet ve yeşil keçeden yaprak için 3 adet kesiniz (Görsel 5.86).
- Çiçek ve yaprakları isteğe göre arttırıp azaltabilirsiniz.
- Farklı renklerde kumaş keçe de kullanabilirsiniz.

Görsel 5.86: Hazırlanmış orkide kalıpları

5. İŞLEM BASAMAĞI — Kestiğiniz çiçek kalıplarını boyayınız.

- Koyu pembe keçeden kestiğiniz iç çiçeklerin ortasını sarı keçeli kalemle boyayınız (Görsel 5.87).
- Sarıya boyadığınız iç çiçeklerin ortasını koyu kırmızı keçeli kalemle boyayınız (Görsel 5.88).

Görsel 5.87: Çiçekleri boyama

Görsel 5.88: Çiçekleri boyama

6. İŞLEM BASAMAĞI — Dekoratif çiçek dallarını hazırlayınız.

- Şönilleri, yine yeşil krepon kâğıdı ile sarınız (Görsel 5.89).
- Krepon kâğıdı ile sardığınız dalları tomurcukların ortasına yapıştırınız (Görsel 5.90).

Görsel 5.89: Dalları hazırlama

Görsel 5.90: Dalları tomurcuklara yapıştırma

- Tomurcuk kalıbına silikon sıkıp dalları karşılıklı yapıştırınız (Görsel 5.91).
- Tomurcukların içine silikon elyaf koyup yaprakları yapıştırınız (Görsel 5.92).

Görsel 5.91: Tomurcukları yapıştırma

Görsel 5.92: Tomurcuk içine silikon elyaf doldurma

Görsel 5.93: Tomurcukların hazırlanmış hâli

- Dallarınızı istediğiniz uzunlukta kesip yeşil krepon kâğıdı ile birbirine sarınız (Görsel 5.94).
- Üç tomurcuk dalını sardıktan sonra uzun dalınızı da sarıp hazırlayınız (Görsel 5.95).

Görsel 5.94: Dalları sarma

Görsel 5.95: Dalları sarma

7. İŞLEM BASAMAĞI — Dekoratif çiçeği toplayınız.

- Orkide yapraklarını yapıştırınız (Görsel 5.96).
- Yapraklarınızı yapıştırmadan önce top ütüleri kullanarak çiçeklerinize ve yapraklarınıza şekil verebilirsiniz.
- Hazırlamış olduğunuz dalın üzerine çiçeklerinizi yapıştırınız (Görsel 5.97).
- Yapraklarınızı çiçeğinizin dalına yapıştırınız (Görsel 5.98).
- Orkide dallarınızı çoğaltıp çiçekler yapabilirsiniz.

Görsel 5.96: Orkide çiçeğini toplama

Görsel 5.97: Dalın üzerine çiçekleri yapıştırma

Görsel 5.98: Yaprakları yapıştırma

- Porselen saksınızın içine dekoratif taş koyunuz. Üzerine kuru otlarınızı yerleştiriniz.
- Hazırlamış olduğunuz orkidenizi saksınızın içine yerleştiriniz.
- Çiçeğinizin dik durması önemlidir.
- Bunu sağlayamadıysanız bambu sapını çiçeğin dibine batırıp çuval ipiyle çiçek ve bambu sapını birbirine bağlayınız.
- Arkadaşlarınızdan yardım alınız.

8. İŞLEM BASAMAĞI — Dekoratif çiçeğe son şeklini veriniz.

- Yapıştırıcı kalıntılarını temizleyiniz.
- Keçe orkide çiçeğinize son şeklini veriniz (Görsel 5.99).

Görsel 5.99: Keçe orkide çiçek modeli

KEÇE ORKİDE ÇİÇEK YAPIMI

5.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model kalıplarını hazırladı.					
4.	Kumaş keçe üzerine çiçek ve yaprak kalıplarını çizdi.					
5.	Kumaş keçe üzerine çizilmiş çiçek ve yaprak kalıplarını kesti.					
6.	Dekoratif çiçeğin dal ve saplarını hazırladı.					
7.	Çiçekleri topladı.					
8.	Keçe orkide çiçek tanzimi yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

8 DERS SAATİ

5.3. UYGULAMA

KOZALAK KAPI SÜSÜ YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kozalak kapı süsü modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 5.100).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 5.100: Kozalak kapı süsü modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Kozalak
- Yan keski
- Akrilik boyalar
- Makas
- Fırça
- Silikon tabancası
- Boya kabı
- Süsleme malzemeleri
- Su kabı
- Kapı süsü aparatı
- Çuval kumaşı

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çalışma masanızın üzerine örtü seriniz.
- Tasarıma uygun malzemeler seçiniz (Görsel 5.101).

Görsel 5.101: Kozalaklar

2. İŞLEM BASAMAĞI **Dekoratif çiçek modelinizi hazırlayınız.**

- Kozalakların dip kısmından yan keski ile kesiniz (Görsel 5.102).
- Yan keski ile kozalaklarınıza tasarıma uygun çiçek şekilleri veriniz.
- Yan keskiyi dikkatli kullanınız.

Görsel 5.102: Yan keski ile çiçek şekli verme

3. İŞLEM BASAMAĞI Kapı süsü aparatını hazırlayınız.

- Kapı süsü aparatınıza uygun ölçülerde çuval kumaşı kesiniz (Görsel 5.103).

Görsel 5.103: Çuval kumaşı ölçülendirme

4. İŞLEM BASAMAĞI Çuval kumaşı kesiniz.

- Kestiğiniz kumaşı kapı süsü aparatı etrafına sarıp uçlarını yapıştırınız (Görsel 5.104).
- Kapı süsü aparatı içine pamuk ya da silikon elyaf koyabilirsiniz.

Görsel 5.104: Kapı süsü aparatı hazırlama

5. İŞLEM BASAMAĞI Kesilen çiçekleri boyayınız.

- Yan keski ile kesip hazırladığınız kozakları renkli akrilik boyalarla boyayınız (Görsel 5.105, 5.106).

Görsel 5.105: Kozalakları boyama

Görsel 5.106: Kozalakları boyama

6. İŞLEM BASAMAĞI Dekoratif çiçeği toplayınız.

- Renkli akrilik boyalarla boyadığınız kozalakları, hazırladığınız kapı süsü aparatı üzerine tasarıma uygun yapıştırınız (Görsel 5.107, 5.108).
- Sıcak silikon yerine güçlü bir yapıştırıcı da kullanabilirsiniz.

Görsel 5.107: Kozalakları aparata yerleştirme

Görsel 5.108: Kozalakları aparata yapıştırma

7. İŞLEM BASAMAĞI Dekoratif çiçeğe son şeklini veriniz.

- Doğadaki kuru yapraklar ya da kuru yosunlardan faydalanabilirsiniz.
- Süsleme malzemeleri ile süsleyiniz (Görsel 5.109).
- Çalışma ortamını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 5.109: Kozalak kapı süsü modeli

KOZALAK KAPI SÜSÜ YAPIMI

5.3. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Modele uygun malzemeleri hazırladı.					
4.	Yan keski ile kozaklara çiçek şeklini verdi.					
5.	Kapı süsü aparatına uygun ölçülerde çuval kumaşını kesti.					
6.	Kapı süsü aparatını kapladı.					
7.	Kozalakları renkli akrilik boyalarla boyadı.					
8.	Boyanmış kozalakları kapı süsü aparatına yapıştırdı.					
9.	Kozalak kapı süsüne son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

8 DERS SAATİ

5.4. UYGULAMA

FISTIK KABUĞU ÇİÇEK YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden fıstık kabuğu çiçek modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 5.110).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 5.110: Fıstık kabuğu çiçek modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Silikon tabancası
- Makas
- Keçe
- Fırça
- Boya kabı
- Su kabı
- Fıstık kabukları
- Bambu çubuk
- Yeşil ve pembe akrilik boya

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve malzemeleri hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çalışma masanızın üzerine örtü seriniz.

Görsel 5.111: Kullanılan malzemeler

2. İŞLEM BASAMAĞI **Dekoratif çiçek modelini hazırlayınız.**

- Fıstık kabuğu çiçek yapraklarınızı pembe akrilik boyayla boyayınız (Görsel 5.112).

Görsel 5.112: Çiçek yapraklarını pembe akrilik boyayla boyama

- Yaprak yapacağınız fıstık kabuklarınızı yeşil akrilik boya ile boyayınız (Görsel 5.113).

Görsel 5.113: Çiçek yapraklarını yeşil akrilik boya ile boyama

- Boyadığınız kabuklarınızın kurumasını bekleyiniz.
- Farklı renklerde akrilik boyalarla boyayarak renkli çiçekler elde edebilirsiniz.

3. İŞLEM BASAMAĞI Dekoratif çiçekleri birleştiriniz.

- Tasarıma uygun genişlikte keçeden yuvarlak bir form kesiniz.
- Kestiğiniz keçe etrafına boyadığınız kabukları yapıştırınız (Görsel 5.114)

Görsel 5.114: Keçe etrafına fıstık kabuğu yapıştırma

- Boyadığınız kabukları çiçek formu vererek yapıştırınız (Görsel 5.115).
- En alta yeşil kabuklarınızı yapıştırınız (Görsel 5.116).

Görsel 5.115: Kabuklara çiçek şekli verme

Görsel 5.116: Yeşil kabukları yapıştırma

4. İŞLEM BASAMAĞI Dekoratif çiçeği toplayınız.

- Bambu çubuklarınızdan kare oluşturunuz.
- Bambu çubuklarınızın kesiştiği yerleri silikon ya da güçlü bir yapıştırıcı ile yapıştırınız.
- Bambu çubuk yerine süsleme çubukları, hazır ahşap ya da plastik çerçeveler de kullanabilirsiniz.
- Topladığınız çiçekleri bambu çubuk üzerine, tasarıma uygun şekilde yapıştırınız (Görsel 5.117).

Görsel 5.117: Çerçeveye çiçeği yerleştirme

- Farklı tasarımlar da oluşturabilirsiniz (Görsel 5.118).

Görsel 5.118: Çiçekleri yapıştırma

5. İŞLEM BASAMAĞI Dekoratif çiçeğe son şeklini veriniz.

- Hazırladığınız çiçekleri tasarıma uygun yapıştırınız (Görsel 5.119).
- Yapıştırıcı kalıntılarını temizleyiniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz tutunuz.

Görsel 5.119: Fıstık kabuğu çiçek modeli

FISTIK KABUĞU ÇİÇEK YAPIMI

5.4. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Modele uygun malzemeleri hazırladı.					
4.	Fıstık kabuklarını pembe akrilik boyayla boyadı.					
5.	Fıstık kabuklarını yeşil akrilik boyayla boyadı.					
6.	Bambu çubuklardan çerçeve yaptı.					
7.	Fıstık kabuğundan çiçekleri, bambu çerçeveye yapıştırdı.					
8.	Fıstık kabuğu çiçek çerçeve modeline son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

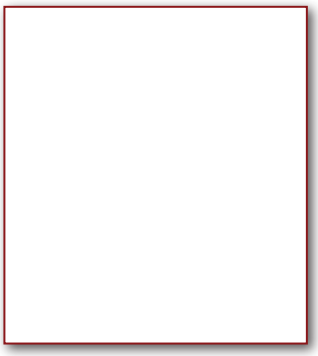
5.1. SIRA SİZDE

5 DERS SAATİ

Görsel 5.120'de yer alan örnek modelden yararlanarak dekoratif çiçek kalıbınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 5.120: Eva kartonundan lavanta çiçek modeli

Çiçek kalıbı çıkarılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Makas
- Yapıştırıcı
- Leton tel
- Mor, pembe ve yeşil eva kartonu
- Cetvel
- Kalem
- Dekoratif kap
- Yeşil krepon kâğıdı

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını ve araç gereci hazırlayınız.
2. Görsel 5.120'de yer alan örnek modelden yararlanarak dekoratif çiçek kalıbınızı boş olan bölüme çiziniz.
3. 20 cm boy, 8 cm en olacak şekilde 4 adet mor ve pembe eva kâğıdı kesiniz.
4. 8 cm en, 5 cm boy ölçülerinde 4 adet yeşil eva kartonu kesiniz.
5. Verilen ölçüde kestiğiniz eva kâğıtlarını karşılıklı yapıştırınız.
6. Yapıştırdığınız eva kâğıtlarını bükülen tarafından 1 cm aralıklarla makasla kesiniz.
7. Leton teli, yeşil krepon kâğıdı ile sarınız.
8. Kestiğiniz pembe ve mor evaları, hazırladığınız sapların ucundan başlayıp sapın etrafına dolayarak sarınız.
9. Dolarken yapıştırıcı sürmeyi unutmayınız.
10. Yeşil eva kâğıdını da renkli eva kâğıtları altına yapıştırıcı sürerek sapa dolayınız.
11. Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

5.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Modele uygun kalıp çıkardı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Kalıbı yüzeye uygulayıp çizimini yaparak kesti.		
5.	Tasarıma uygun materyal hazırladı.		
6.	Dalları hazırladı.		
7.	Çiçeği topladı.		
8.	Çiçek tanzimini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Eva kartonundan lavanta çiçek modelinin kalıbını çıkarıp işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

5.2. SIRA SİZDE

5 DERS SAATİ

Görsel 5.121'de yer alan örnek modelden yararlanarak dekoratif çiçek kalıbınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 5.121: Kumaş keçeden gül model**i**

Çiçek kalıbı çıkarılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Leton tel
- Silikon tabancası
- Çuval ip
- Kuru Bitki
- Makas
- Kalem
- Toplu iğne
- Pembe, sarı, koyu pembe, yeşil kumaş keçe
- Gül çiçek ve yaprak kalıbı
- Yeşil krepon kâğıdı

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 5.121'de yer alan örnek modelden yararlanarak dekoratif çiçek kalıbınızı boş olan bölüme çiziniz.
4. Gül çiçek kalıplarını toplu iğneyle tutturarak kumaş keçe üzerine çiziniz.
5. Çizdiğiniz kalıpları kesiniz.
6. Leton tel üzerine yeşil krepon kâğıdını sarıp dallarınızı yapınız.
7. Hazırladığınız dallarınızın etrafına gül yapraklarını içten dışa yapıştırınız.
8. Kestiğiniz yeşil yaprakları da dallara yapıştırınız.
9. Çiçeklerinizi istediğiniz renk ve sayıda çalışabilirsiniz.
10. Kuru başaklarınızı ve çiçeklerinizi buket yapınız.
11. Çiçek dallarını çuval ipi ile sarıp bağlayınız.
12. Çiçekleri ister buket olarak ister tanzim kabı içerisinde kullanabilirsiniz.
13. Çalışma ortamını ve çevrenizi temiz bırakınız.

5.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Modele uygun kalıp çıkardı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Kalıbı yüzeye uygulayıp çizimini yaparak kesti.		
5.	Tasarıma uygun materyal hazırladı.		
6.	Dalları hazırladı.		
7.	Çiçeği topladı.		
8.	Çiçek tanzimini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Eva kartonundan lavanta çiçek modelinin kalıbını çıkarıp, işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

TAMAMLAYICI AKSESUARLAR

TAMAMLAYICI AKSESUARLAR

Aksesuar [accessoire (aksisuah)] Fransızca bir kelimedir. Giysiyi bütünleyen çanta, kemer, şapka, eldiven, gözlük, fular, mücevher vb. eşya anlamını taşımaktadır. Aksesuar için süslemek amacıyla kullanılan malzemeler de denebilir.

Tamamlayıcı aksesuar, herhangi bir şeyi tamamlayan parça anlamına gelmektedir. Asıl olan ürüne eşlik eden, onunla bir arada kullanılan ya da herhangi bir yönden onu tamamlayan ama ayrıntı olabilecek bir parça olarak düşünülebilir.

Kadın ve erkek giyiminde giysiyi bütünleyen bütün eşyalar, kişisel aksesuarlardır. Giysiyi tamamlayan ve süsleyen bu parçalar aynı zamanda işlevseldir. Giyimde olduğu gibi aksesuarlarda da modanın etkisiyle değişim yaşanır.

Giyimi güzelleştirmek için pek çok aksesuar kullanılır. Kullanılan aksesuarın giysi ile uyumlu olması gerekir. Seçilen aksesuarlarda pahalılık ve gösterişlilikten çok, aksesuarın giysiyle bir bütün oluşturması önemlidir. Aksesuar seçiminde; kıyafetin giyileceği yer, zaman (gece, gündüz), mevsim ve dönemin moda anlayışının göz önünde bulundurulması önemlidir. Ayrıca kullanılacak tamamlayıcılar yaşa ve vücut yapısına uygun seçilmelidir.

Şıklık ayrıntıda gizlidir. Gösterişli bir çanta, giysiye uygun takılar ya da çarpıcı bir ayakkabı tüm gözleri kişinin üzerine toplar ve sıradan bir elbise içinde bile çok şık görünmeyi sağlar. Şık giyime büyük katkı sunan tamamlayıcılar; giysi ve aksesuar arasında bir uyum sağlanmadığı sürece, görünümün estetiğini bozmaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Birbirinden şık kıyafetleri zengin detaylar ve hoş aksesuarlarla tamamlamak, iyi giyinmenin püf noktalarındandır. Sezonun çarpıcı aksesuarlarını giysilere uygun şekilde kullanmak, hem giysiyi farklılaştırır hem de onun çarpıcı olmasını sağlar.

Bu bölümde; **hazır gereçlerle aksesuar yapımı, çanta yapımı, şapka yapımı, kemer yapımı** bilgisi verilecek ve uygulama örnekleri ile sunulan bilgiler kalıcı hâle getirilecektir.

6.

ÖĞRENME BİRİMİ

HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMI

KONULAR

6.1. AKSESUAR TANIMI VE ÖNEMİ
6.2. AKSESUARLARIN GİYSİ SÜSLEMEDE ÖNEMİ
6.3. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR MODEL TASARIMI
6.4. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇLAR
6.5. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMINDA KULLANILAN GEREÇLER
6.6. TEKNİĞE UYGUN ÜRÜN OLUŞTURMA
6.7. ÜRÜN ÜZERİNDE SON KONTROL YÖNTEMLERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Hazır gereçlerle yapılan aksesuarın model tasarımı
- Hazır gereçlerle yapılan aksesuarı tekniğe uygun hazırlama
- Ürün üzerinde son kontrolü yapma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Takı denince aklınıza neler geliyor?**
2. **Hazır gereç kullanılarak ne tür aksesuarlar yapılabilir?**

6.1. AKSESUAR TANIMI VE ÖNEMİ

Giysiyi tamamlayan her bir süsleyici parçaya **aksesuar** denir. Takı; geçmişten günümüze, her çağda her yerde, süslenmek amacıyla kullanılmış bir aksesuar çeşididir. Değerli taş ya da imitasyon (taklit) malzemelerden, pul, boncuk gibi hazır gereçlerden yapılan; kulak, boyun, burun, ayak bileği, el gibi vücudun farklı bölgelerini süsleyen aksesuara **takı** denir. Kolye, bilezik, küpe, hızma, halhal gibi çeşitli parçalardan oluşur (Görsel 6.1). "Takmak" fiilinden türemiş bir kelimedir. İnsanların süslenmek amacıyla taktıkları; tüy, deri, taş, cam, ağaç, hayvan kemikleri ve çeşitli madenler ile yapılmış birçok takı örneği vardır (Görsel 6.1).

Görsel 6.1: Takı çeşitleri

Geniş bir uygulama alanına sahip olan el sanatları, tamamlayıcı aksesuar ürünlerinde birçok teknik ve yöntem geliştirmiştir. Takı da bunlardan biridir. Sosyal yaşamda bir sanat koludur. Bunun yanı sıra kullanıcılarının sosyal sınıfını ve zevkini de yansıtan bir aksesuardır.

Takılar; altın, gümüş, bakır gibi madenlerden, değerli ya da yarı değerli taşlardan, doğada var olan kemik, bitki çekirdeği, deniz kabuğu gibi çeşitli ürünlerden oluşturulur. Değerli madenlerin mücevher yapımında kullanılması, takı maliyetini arttırmaktadır. Bu nedenle maliyeti daha düşük, plastik ve metal içerikli materyaller kullanılarak imitasyon takılar üretilmiştir. Düşük maliyet ve zevkli tasarımlarla üretilen bu takılar, çeşitliliğini artırarak birçok sanat kolunda yerini almıştır. El sanatları da bu sanat kollarından biridir.

Hazır gereçler kullanılarak yapılan takılar; çivili, misinalı, örme ve düğümlü çeşitlerinin yanı sıra kösele ve davul derisi olanları da el sanatları kapsamında, birçok teknikle üretilmektedir (Görsel 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 ve 6.6).

Görsel 6.2: Çivili takı

Görsel 6.3: Misinalı takı

Görsel 6.4: Örme ve düğümlü takı

Görsel 6.5: Kösele deriden takı

Görsel 6.6: Hazır gereçlerle takı

6.2. AKSESUARIN GİYSİ SÜSLEMEDE ÖNEMİ

Aksesuar giysiyi vurgulayan, süsleyen ve tamamlayan ürünlerin genel adıdır. Tamamlayıcı aksesuarları seçerken giysiye anlam katmasına ve giyimde gözetilen ortak ilkelere uyum sağlamasına dikkat edilmelidir. Giysi ve aksesuarlar arasında; oran, ritim, denge, ahenk ve beraberlik olması önemlidir.

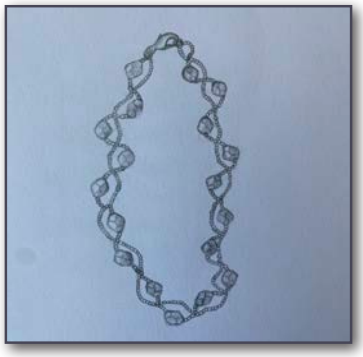
Aksesuar Seçimini Etkileyen Unsurlar

- Aksesuarı kullanacak kişinin yaşı
- Aksesuarı kullanacak kişinin fiziki özellikleri
- Aksesuarın tamamlayacağı giysilerin rengi, deseni ve modeli
- Aksesuarın kullanılacağı yer ve zaman
- Modaya uygunluk
- Ekonomik faktörler

6.3. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR MODEL TASARIMI

Model tasarımı, aksesuar seçimine uygun araç gereç ve teknik belirlenerek yapılmalıdır. Günümüzde takı üretiminin hızlı gelişimine paralel olarak hazır takı malzemelerine dayalı bir sektör oluşmuştur. Bu gelişimle hazır hâlde temin edilebilen gereçler (ipler, misinalar, taş ve boncuklar) kullanılarak model tasarımları yapılmaktadır (Görsel 6.7, 6.8, 6.9).

Yapılacak tasarım için en uygun teknik belirlenmeli, hazırlanan modeller, tasarımcıya özgü olmalı ve onun zevkini yansıtmalıdır. Piyasada en çok tercih edilen modeller takip edilmeli, değişen ve gelişen zamana uygun tasarım yapılmalıdır. Önce modeller araştırılmalı, sonra tasarım oluşturulmalıdır.

Görsel 6.7: Bileklik tasarımı

Görsel 6.8: Küpe tasarımı

Görsel 6.9: Kolye tasarımı

MERAKLISINA

- Takı takma ihtiyacı ilk olarak dini törenlerde, kötü ruhları kovmak için doğdu.
- İlk takılar hayvan kemiklerinden, taşlardan, deniz kabuklarından ve ağaçtan yapıldı.
- Bilindiği kadarıyla takı yapma geleneğini Çinliler başlattı.
- Takılar, eski zamanlarda gücün ve zenginliğin sembolüydü.
- Takılar, var olduğu ilk andan itibaren dinî ve geleneksel sembol olarak kullanılmaktadır. Evlenecek çiftlerin "alyans" yüzük takma geleneği, günümüzde de değerini koruyor. Müslümanlık inancı dâhil pek çok dinde, kendi inancını simgeleyen işaret ve dualar, takı olarak kullanılmaktadır.
- Takılar, ilk olarak Mısırlılar tarafından sahibiyle gömülmüştür. Tarihçiler bu takıları, ölümden sonra hayat inanışının varlığına dair bir kanıt olarak görürler.
- Takılar, geçmişte kadınlar için değil erkekler için üretilmiştir. Çok eski zamanlarda din ve devlet büyükleri, maddi ve manevi gücünü takılar aracılığıyla sergilemişlerdir. Tarihte takı tutkunu pek çok lider vardır.

6.4. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇLAR

Yan Keski: Takı çivilerini ve metalleri kesmek için kullanılır (Görsel 6.10).	 **Görsel 6.10:** Yan keski
Kargaburnu: Takıya takılacak halkaları takı ucuna tutturmada ve halkaları aksesuar gereçlerine takmada kullanılır (Görsel 6.11).	 **Görsel 6.11:** Kargaburnu
Yuvarlak Burunlu Pense: Takıda kullanılan çivileri (aletin yuvarlak burunlu uçları ile), kendi etrafında döndürerek halka şekli oluşturmak amacıyla kullanılır (Görsel 6.12).	 **Görsel 6.12:** Yuvarlak burunlu pense
Bakır Tel: Telli takıları şekillendirme tekniklerinde kullanılır.	
Makas: İplik ve misina kesmek için kullanılır.	
Boncuk İğnesi: Misina ve naylon ipliklere boncuk dizmek için kullanılır. Misinanın ya da naylon ipin boncukların içinden geçmesini sağlar.	
Etamin İğnesi: Ucu küt iğne çeşididir. İplik geçirilen delikleri, diğer iğnelere göre daha büyüktür. Etamin ipinin rahat geçmesini sağlar. İnce, kalın, uzun ve kısa seçenekleri mevcuttur.	
Naylon İp: Kum, boru, kristal, fırınlanmış çeşitli boncukları dizmek için kullanılır. Farklı teknik ve tasarımlarda dizilen boncuklarla oluşturulan kolye, bileklik, küpe gibi birçok aksesuar naylon ip ile yapılır.	
Tığ: Örme takılarda kullanılır. Farklı numaraları vardır. Tasarıma göre farklı numaralarda tığlar tercih edilir.	
Misina: Yapay ve sentetik ham maddeden, tek kat çekilmiş, değişik kalınlıklara sahip iplik çeşididir. Kullanım yeri, takının tasarımına ve boncukların iç genişliklerine göre değişir. Lastikli misinalar da mevcuttur.	
Mumlu İp: Saf pamuk ipliklerin mum kalıplarının arasına yerleştirilmesiyle elde edilen ip; süslemede, örgü teknikleri ile takı uygulamalarında kullanılmaktadır.	

6.5. HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMINDA KULLANILAN GEREÇLER

Açma Kapama Klipsleri: Farklı boyları (küçük, orta ve büyük), renkleri ve modelleri vardır. Takıların bitiş noktalarına takılır. İki ucu birbirine tutturmaya yarar (Görsel 6.13).

Görsel 6.13: Açma kapama klipsi

Halka: Takı gereçlerini ve aksesuarlarını birleştirmek için kullanılır. Farklı renk ve boyutları vardır. Boyutları 3-11 mm arasında değişiklik gösterir (Görsel 6.14).

Görsel 6.14: Halka

Çivi: Halkalı ve top başlı takı çivisi olarak ikiye ayrılır. Farklı renk ve boyutlarda bulunur (Görsel 6.15, 6.16).

Görsel 6.15: Halkalı çivi

Görsel 6.16: Top başlı çivi

Metal Pullar: Bir ucu halkalı, metal, pul şeklinde gereçlerdir. Farklı şekil, boyut, desen ve renkte birçok model bulunur (Görsel 6.17, 6.18).

Görsel 6.17: Metal pul

Görsel 6.18: Metal pul

Kolye ve Küpe Aparatları: Kolye ve küpe tasarlamak için kullanılır. Renk, boyut, şekil olarak birçok tasarım mevcuttur (Görsel 6.19, 6.20).

Görsel 6.19: Kolye ve küpe aparatı

Görsel 6.20: Küpe aparatı

Boncuklar: Kristal, plastik, ahşap, boru, fırınlanmış, yassı, kum vb. birbirinden farklı birçok boncuk vardır. Boncukların kullanım yerleri, takının tasarımına göre farklılık gösterir (Görsel 6.21, 6.22, 6.23, 6.24, 6.25, 6.26, 6.27).

Görsel 6.21: Kristal boncuk

Görsel 6.22: Plastik boncuk

Görsel 6.23: Ahşap boncuk

Görsel 6.24: Boru boncuk

Görsel 6.25: Fırınlanmış boncuk

Görsel 6.26: Yassı boncuk

Görsel 6.27: Kum boncuk

Paraşüt İpi/Paracord (Perakod): Kalın, ince, misinalı, naylon gibi özelliklere sahip ip çeşididir. Birçok renk seçeneği vardır. Kullanılan malzemeye ve tasarlanan takıya göre değişkenlik gösterir (Görsel 6.28).

Görsel 6.28: Paraşüt ipi

AKLINIZDA BULUNSUN

Biyoenerji, bir tür alternatif tıp dalıdır. Değerli veya yarı değerli taşların insan vücudundan yayıldığına inanılan enerji ile ruhsal şifa kaynağı olduğu savunulur. Enerji tıbbı olarak da bilinen biyoenerji, doğaötesi olması nedeniyle sözdebilim sayılır. Uygulayıcıları tarafından iyileştirici etkisinin olduğuna inanılmaktadır.

Taşların şifası hakkında aşağıda verilen bilgilerin bilimsel bir dayanağı yoktur. Bu bilgiler halk arasında alternatif tıp adı altında, duygusal tedavi olarak görülmektedir.

Akik: Yüksek enerjisiyle bedeni stresten, yorgunluktan koruduğu düşünülür.

Ametist: Leonardo Da Vinci'ye göre zekâyı arttıran mor renkli taş, mutluluk taşı olarak bilinir.

Kehribar: Çam ağacının fosilleşen reçinesinden oluşur. Eski çağlardan bu yana tıp alanında kullanılan bu taş, vücuda bir sıcaklık yayarak enfeksiyonu ve soğuk algınlığını önlediği düşünülür.

Mercan: Organik deniz canlısı iskeletidir ve kalsiyumdan oluşmuştur. Kalp ve damar hastalıklarına iyi geldiğine inanılır.

Turkuaz (Firuze): Mavi rengiyle kaygıları giderdiği ve huzur verdiğine inanılır.

Oltu: Şans ve sabır taşı olarak bilinir.

Kuvars Kristali: Bu taşın negatif elektriği ve radyasyonu topladığı belirtilir. Bilgisayar başında uzun zaman geçirenlere önerilir.

Yeşim Taşı: Huzur ve güven verici özelliğiyle bilinir. Cilde iyi geldiğine inanılır.

Diğer Gereçler: Kişinin zevkine göre tasarlanan takıda kullanılmak üzere sayısız takı gereci vardır. Bunlar; hobi marketlerinden, tuhafiyelerden satın alınabilir (Görsel 6.29, 6.30, 6.31, 6.32, 6.33).

Görsel 6.29: Deniz kabuğu

Görsel 6.30: Plastik aparat

Görsel 6.31: Çift tarafı halkalı metal pul

Görsel 6.32: Takı ucu kapama aparatı

Görsel 6.33: Metal aparat

6.6. TEKNİĞE UYGUN ÜRÜN OLUŞTURMA

Hazır gereçlerle yapılan aksesuarlar, kullanılan teknik bakımından birbirinden farklı özellikler gösterir.

6.6.1. Çivili Takılar

Halkalı takı çivisi ve top başlı takı çivisi kullanılarak tasarlanan aksesuarlardır (Görsel 6.34, 6.35).

Görsel 6.34: Çivili takı

Görsel 6.35: Çivili takı

6.6.2. Hazır Telli Takılar

Hazır gereçler kullanılarak telin farklı şekillerde bükülmesi ve kıvrılmasıyla oluşturulan tasarımlardır. Farklı kalınlıkta ve renkte teller bulunur. Bunların bir arada ya da tek kullanımıyla yapılan modelleri vardır (Görsel 6.36).

Görsel 6.36: Hazır telli takı

6.6.3. Misinalı Takılar

Misinaya boncuk geçirilerek yapılan, birbirinden farklı form ve desende oluşturulabilen tasarımlardır. Yapılan tasarımda boncukların ölçülerine göre misina seçilmelidir. Misinalı takılarda 15, 20, 25 ve 30 mm kalınlığında misinalar kullanılmaktadır (Görsel 6.37, 6.38, 6.39).

Görsel 6.37: Misinalı takı

Görsel 6.38: Misinalı takı

Görsel 6.39: Misinalı takı

6.6.4. Örme Takılar

Tığ örme teknikleri ile yapılan tasarımlardır. Örme işlemi yapılırken naylon ip ya da tasarıma uygun örgü ipi tercih edilir. Naylon ipliklere kum boncuklar dizilerek tığla kordon şeklinde örülen kolye, bilezik, küpe ve pek çok farklı aksesuar tasarımı yapılabilir (Görsel 6.40, 6.41). Ayrıca tığ numarasına uygun seçilen ipliklerle örgü motifleri örülerek hazır aksesuar aparatları ile örme takılar tasarlanabilir (Görsel 6.42).

Görsel 6.40: Kordon şeklinde örgü takı

Görsel 6.41: Örgü teknikleriyle işlenmiş takı

Görsel 6.42: Örgü motiften takı

6.6.5. Makrome ve Düğümlü Takılar

Makrome, temel düğüm teknikleri kullanılarak yapılan takı çeşididir (Görsel 6.48, 6.49, 6.50, 6.51, 6.52, 6.53). Teknik hazır gereçlerle birleştirilir; kolye, bileklik ve yüzük tasarımları yapılır. Bu modellerde düğüm tekniklerini bilmek gerekir.

Kare Düğüm: Tek yönlü ve çift yönlü olarak ikiye ayrılır (Görsel 6.43, 6.44, 6.45).

Tek Yönlü Düğüm: Dört iple çalışılır. Ortadaki iki iplik sabit kalır. Sağda ve solda kalan ipliklerle örme işlemi yapılır. Ortada kalan iplikler, sağdaki ip ile düğümlenirse sağa doğru; soldaki ip ile düğümlenirse sola doğru kıvrılır. Hep aynı yönden örülen düğümdür (Görsel 6.43).

Çift Yönlü Düğüm: Dört iple çalışılır. Ortadaki iki iplik sabit kalır. Sağda ve solda kalan ipliklerle örme işlemi yapılır. Bu iplikler, sağ ve sol olmak üzere her iki taraftan da düğümlenerek çift taraflı işlenir (Görsel 6.44).

Örümcek Düğüm: Tasarıma uygun ölçüde kesilip hazırlanan iplikler, ikişerli olarak ayrılır. Dört iplikli gruplar oluşturulur. Oluşturulan dört iplikli gruplar ile kare düğüm yapılır. Alt sıraya geçildiğinde sol kenardan iki iplik bırakılıp kaydırma yapılarak kare düğüm yapılmaya devam edilir. Yeni başlanan sırada, soldan bırakılan iplikler de eklenerek kare düğüm çalışılır. Bu şekilde, birbirinin boşluğuna yapılan düğümlere **örümcek düğüm** denir. Kare düğümler belli sayılarda arka arkaya çalışılarak ya da kaydırma yapılarak bağlanırsa örümcek düğüm çalışmaları ile farklı şekillerde dokular elde edilir.

Görsel 6.43: Tek yönlü düğüm

Görsel 6.44: Çift yönlü düğüm

Görsel 6.45: Örümcek düğüm

Sarma Düğüm: Düz ve verev sarma olarak ikiye ayrılır.

Düz Sarma: Model tasarımına göre, atılan ipliklerin en sağında ya da en solundaki iplik, yatay olarak gergin tutulur. Diğer iplikler, gergin ipin üzerine düz şekilde düğümlenir. Düzgün olması için aynı iplikle iki defa düğüm atılır. Sağdan sola veya soldan sağa yatay dize oluşturulabilir (Görsel 6.46).

Verev Sarma: Model tasarımına göre, atılan ipliklerin en sağında ya da en solundaki iplik, verev oluşturacak şekilde gergin tutulur. Diğer iplikler, gergin ipin üzerine düğümlenir. Düzgün olması için aynı iplikle iki defa düğüm atılır. Dize bittikten sonra ip, ters yöne çevrilerek gergin tutulur. Yine diğer iplikler, gergin ipin üzerine düğümlenir (Görsel 6.47).

Görsel 6.46: Düz sarma düğüm

Görsel 6.47: Verev sarma düğüm

Görsel 6.48: Çift yönlü kare örgü kolye

Görsel 6.49: Düz sarma tekniğiyle küpe

Görsel 6.50: Çift yönlü kare düğümle yüzük

Görsel 6.51: Makrome ve düğümlü takı

Görsel 6.52: Makrome ve düğümlü takı

Görsel 6.53: Makrome ve düğümlü takı

İp ve Deri Bağlama: Tasarıma ve kullanılan aksesuarlara uygun olarak atılan düğümdür. Makromede atılan basit düğümler dışında, genellikle bileklik yaparken takılan boncukların düşmemesi için bileğin iki ucuna atılan düğümlerdir (Görsel 6.54, 6.55, 6.56).

Görsel 6.54: İp ve deri bağlama

Görsel 6.55: İp ve deri bağlama

Görsel 6.56: İp ve deri bağlama

Tel Düğümleme: Boncuk ya da aksesuarların tasarıma ve modele uygun olarak telle düğümlenmesidir (Görsel 6.57).

Görsel 6.57: Tel düğümleme

6.6.6. Hazır Gereçleri Misina veya İpe Dizerek Yapılan Takılar

Pul, boncuk, takı ucu gibi hazır gereçlerin misinaya veya ipe, iğne yardımıyla ya da iğnesiz dizilmesiyle yapılan takı çeşididir (Görsel 6.58, 6.59, 6.60, 6.61).

Görsel 6.58: İpe dizili takı

Görsel 6.59: Misinaya dizili takı

Görsel 6.60: Misinaya dizili takı

Görsel 6.61: Misinaya dizili takı

6.7. ÜRÜN ÜZERİNDE SON KONTROL YÖNTEMLERİ

Bitirilen ürünün son kontrollerinin yapılması önemlidir. İşlem sırasında oluşan hatalar, bir sonraki aşamaya bırakılmadan giderilmelidir. Takının düğüm, bağlama vb. birleşme noktalarında kalan iplik, misina ya da kullanılan gerecin parçaları kontrol edilmeli ve temizlenmelidir. Ürünün düzgün ve hatasız olmasına özen gösterilmelidir (Görsel 6.62, 6.63).

Görsel 6.62: Kolye modeli

Görsel 6.63: Kolye modeli

HAZIR GEREÇLERLE AKSESUAR YAPIMI

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

6 DERS SAATİ

6.1. UYGULAMA

MAKROME DÜĞÜMLÜ BİLEKLİK YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden makrome düğümlü bileklik modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 6.64).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 6.64: Makrome düğümlü bileklik modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- 3 metre 0,8 mm kalınlığında arzu edilen renkte paraşüt ipi
- Çift tarafı halkalı aksesuar
- Mezür
- Bant
- Makas

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve araç gereçleri hazırlayınız.**

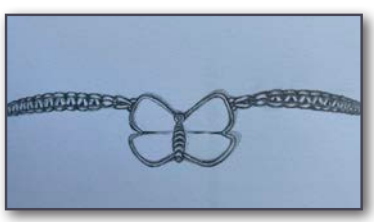
- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çalışma masanızın üzerine örtü seriniz.

Görsel 6.65: Tasarımda kullanılacak malzemeler

2. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar model tasarımını yapınız.**

- Uygulamasını yapacağınız makrome bileklik modeline uygun tasarımlar araştırınız (Görsel 6.66).
- Tasarımda renk uyumuna dikkat ediniz.
- Arkadaşlarınızdan ve öğretmeninizden fikir alınız.
- Tasarımını yapacağınız aksesuarın çift tarafında halka olmasına dikkat ediniz.
- Seçtiğiniz aksesuarın halka büyüklüğüne uygun iplik kalınlığı seçiniz.

Görsel 6.66: Model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar yapım tekniklerini uygulayınız.**

- 2 adet 40 cm, 2 adet 55 cm ve 1 adet 15 cm iplik kesiniz (Görsel 6.67).

Görsel 6.67: Ölçüye uygun kesilmiş paraşüt ipler

- Kestiğiniz 40 cm ipliği, kelebek şeklindeki aksesuarın sağ ve solunda yer alan halkalarının içinden geçiriniz (Görsel 6.68, 6.69).

Görsel 6.68: Aksesuarın halkasından ipi geçirme

Görsel 6.69: Aksesuar halkasına ilmek atma

- Kelebek aksesuarının her iki halkasına da ipliklerinizi geçiriniz (Görsel 6.70).

Görsel 6.70: Aksesuar halkalarına ipleri geçirme

- Kelebek aksesuarını şeffaf bant ile zemine yapıştırınız.
- Bu işlem, çalışırken aksesuarınızın sabit durması için yapılmaktadır.
- Gerekirse bir arkadaşınızdan yardım isteyiniz.
- Şeffaf yerine kâğıt bant da tercih edebilirsiniz.
- Kestiğiniz 55 cm ipliği, kelebek aksesuarının halkalarına geçirdiğiniz ipe ortalayarak bağlayınız (Görsel 6.71).

Görsel 6.71: Kare düğüme başlama

- Sağ taraftaki ipi, D oluşturacak şekilde, halkaya bağladığınız ipin üzerine yerleştiriniz (Görsel 6.72).
- Soldaki ipi sağdaki ipin üzerine alınız (Görsel 6.73).

Görsel 6.72: Sağdaki ipliği sol iplik üzerine atma

Görsel 6.73: Soldaki ipi sağdaki ipin üzerine alma

- Üzerine aldığınız ipliği, sabit olan iplikten ve sağdaki ipliğin ortasından geçiriniz (Görsel 6.74).

Görsel 6.74: Soldaki ipi sağdaki ipin ortasından geçirme

- Sağdaki ipi soldaki ipin üzerine atınız (Görsel 6.75).

Görsel 6.75: Sağdaki ipi soldaki iplik üzerine atma

- Aldığınız ipi, sabit olan ipin ve soldaki ipin altından geçiriniz (Görsel 6.76)

Görsel 6.76: Sağdaki ipi soldaki ipin altından geçirme

- Çift yönlü kare örgüyü 4 cm olana kadar devam ediniz (Görsel 6.77).
- Aynı işlemi kelebek aksesuarın diğer halkası için de yapınız.

Görsel 6.77: Kare düğüm örme

- Bir arkadaşınızdan yardım alarak bilekliği deneyiniz.
- Çift yönlü kare örgünüzü bileğinize göre uzatabilirsiniz.
- Kalan ipliklerinizi kesiniz, iplik uçlarını ateşe tutup yanlara yapıştırınız (Görsel 6.78).
- Kestiğiniz uçları güçlü bir yapıştırıcı ile yapıştırabilirsiniz.
- Sabit olan ipleri karşılıklı olarak elinizde yuvarlayınız (Görsel 6.79).

Görsel 6.78: Kalan iplikleri kesme

Görsel 6.79: Uzun iplikleri yuvarlama

- Kestiğiniz 15 cm ipliği, yuvarlağın içinden geçirerek bağlayınız (Görsel 6.80).
- Asansör kapama için çift yönlü kare örgünüzü 1 cm örünüz (Görsel 6.81).

Görsel 6.80: 15 cm ipi yatay geçirme

Görsel 6.81: Asansör kapama için kare örgü yapma

- Kalan ipleri kesiniz. Kestiğiniz uçları ateşe tutarak örgü kenarına yapıştırınız (Görsel 6.82).
- Uzun iplikleri bilek genişliğinize göre ayarlayıp fazla iplikleri kesiniz.
- Kestiğiniz uçları düğümleyip ateşe tutunuz.
- Tercihe göre uçlara, boncuk taktıktan sonra düğümleyebilirsiniz.

Görsel 6.82: İplik uçlarını düğümleme ve ateşe tutma

4. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuarın kalite kontrolünü yapınız.**

- Bilekliğe son şeklini veriniz. Kalan ipliklerinizi kestiğinizden ve ateşe tutup yapıştırdığınızdan emin olunuz (Görsel 6.83).
- Ürünün temiz ve hatasız olmasına özen gösteriniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz tutunuz.

Görsel 6.83: Makrome düğümlü bileklik modeli

MAKROME DÜĞÜMLÜ BİLEKLİK YAPIMI

6.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model tasarımı yaptı.					
4.	Tasarıma uygun materyal seçti.					
5.	İpliği verilen ölçülerde kesip aksesuara geçirdi.					
6.	Kare düğüm yaptı.					
7.	Kare düğüm örme tekniği ile asansör kapama yaptı.					
8.	Bilekliğe son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

10 DERS SAATİ

6.2. UYGULAMA

ÖRME TAKI YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden örme takı modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 6.84).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 6.84: Örme takı modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Mumlu ip
- Tığ
- Etamin iğnesi
- Kolye aparatı
- Açma kapama klipsleri
- Hazır kolye ucu
- Renkli tahta boncuklar
- Makas

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve araç gereçleri hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Araç gereçleri çalışacağınız alana yerleştiriniz (Görsel 6.85).

Görsel 6.85: Kullanılacak araç gereç

2. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar model tasarımını yapınız.**

- Uygulamasını yapacağınız modele uygun tasarımlar araştırınız (Görsel 6.86).
- Tasarımda renk uyumuna dikkat ediniz.
- Arkadaşlarınızdan ve öğretmeninizden fikir alınız.

Görsel 6.86: Model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar yapım tekniklerini uygulayınız.**

- Boncukları mumlu ipe diziniz (Görsel 6.87).
- Boncukları etamin iğnesi ile daha kolay ve pratik geçirebilirsiniz.
- İğneyi dikkatli kullanınız.
- Boncuklarınızı, yapacağınız kolyenin 4 katı uzunluğunda diziniz (Görsel 6.88).
- Boncuk dizilmiş ipi, tığ ile aralara bir zincir çekerek örünüz (Görsel 6.89).

Görsel 6.87: Boncukları mumlu ipe dizme

Görsel 6.88: Boncukları mumlu ipe dizme

Görsel 6.89: İpe boncuk yerleştirerek zincir örme

- Bir sıra zincir çekiniz.
- İkinci sırada, boncukla bir sıra sık iğne örerek devam ediniz.
- Üçüncü sırada, tığı zincire batırıp tekrar boncuk ile örünüz (Görsel 6.90). Kolyenizin kalınlığını isteğiniz ölçüde yapabilmeniz için birkaç sıra daha örmelisiniz (Görsel 6.91).
- İnce tercih ederseniz üç sıra yeterli gelecektir.
- Kolyenizin uzunluğunu model tasarımına göre ayarlayınız.
- Kolye ucuna ağız kapama aparatını birleştiriniz.
- Delik olan bölümden ipi geçirerek birkaç kez dolayıp bağlayınız. İplik uçlarını ateşe tutarak temizleyiniz (Görsel 6.92).
- Bu işlemi yaparken dikkatli olunuz.

Görsel 6.90: Kolye uzunluğu kadar boncuklarla ipi örme

Görsel 6.91: İkinci sıra boncuk ile örme

Görsel 6.92: Ağız kapama aparatı yerleştirme işlemi

- Tercih ettiğiniz kolye aksesuar ucunu, kolyenizin ortasına gelecek şekilde takınız.
- Kolye aksesuar ucunu, halkasından örülmüş ipi geçirerek düğümleyiniz.
- Düğüm uçlarında kalan iplikleri kesip ateşe tutunuz.

4. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuarın kalite kontrolünü yapınız.**

- Çalışmanızın temiz ve hatasız olmasına özen gösteriniz.
- Aynı modeli, bileklik örme işlemi için de uygulayabilirsiniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz tutunuz.

Görsel 6.93: Örme takı modeli

ÖRME TAKI YAPIMI

6.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model tasarımı yaptı.					
4.	Tasarıma uygun materyal seçti.					
5.	İpliklere boncukları geçirdi.					
6.	Örme tekniği ile zincir çekti.					
7.	Boncuk ile tekniğe uygun örgü ördü.					
8.	Kolyeye son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

10 DERS SAATİ

6.3. UYGULAMA

METAL PULLARLA BİLEKLİK YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden metal pullarla bileklik modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 6.94).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

25361

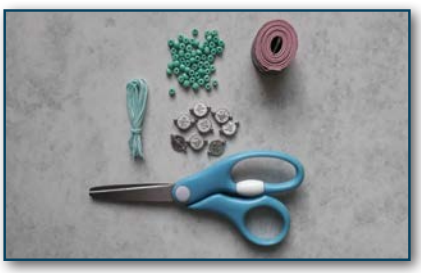
Görsel 6.94: Metal pullarla bileklik modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- 1 metre 0,8 mm kalınlığında paraşüt ipi
- 8 adet çift tarafı halkalı metal pul
- İp kalınlığına uygun 55 adet fırınlanmış boncuk
- Mezür
- Makas

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve araç gereci hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Tasarıma uygun araç gereç seçiniz (Görsel 6.95).

Görsel 6.95: Tasarımda kullanılacak malzemeler

2. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar model tasarımını yapınız.**

- Model tasarımı yapınız (Görsel 6.96).

Görsel 6.96: Model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar yapım tekniklerini uygulayınız.**

- 2 adet 30 cm, bir adet 15 cm uzunluğunda paraşüt ipi kesiniz (Görsel 6.97)

Görsel 6.97: Verilen ölçüde kesilmiş ipler

- 30 cm ölçüsünde kesilmiş iki ipe beşer adet boncuk geçiriniz (Görsel 6.98).
- Geçirdiğiniz boncukların çıkmaması için en uç kısma sıkı olmayacak şekilde düğüm atınız (Görsel 6.99).

Görsel 6.98: İpliklere boncuk dizme

Görsel 6.99: Boncukların çıkmaması için uca düğüm atma

- İki ucu halka olan metal pulu soldaki iplikten geçiriniz (Görsel 6.100).
- İki ucu halka olan metal pulu sağdaki iplikten geçiriniz (Görsel 6.101).
- İki ucu halkalı metal pullarınızı ipliğe aynı anda da geçirebilirsiniz.

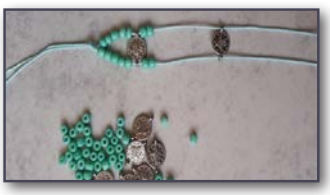

Görsel 6.100: Sol ipliği metal pulun sol halkasından geçirme

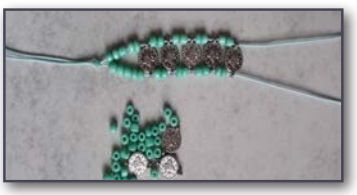

Görsel 6.101: Sağ ipliği metal pulun sağ halkasından geçirme

- Bir pul, iki boncuk olacak şekilde ipliklere boncuk dizmeye devam ediniz (Görsel 6.102, 6.103).

Görsel 6.102: Metal pulları boncuklarla ipe dizme

Görsel 6.103: Metal pulları boncuklarla ipe dizme

- Pullar bitene kadar bu işlemi tekrar ediniz.
- Başlangıçtaki gibi son kısımda da beşer adet boncuk diziniz (Görsel 6.104).
- Metal pulları ve boncukları ipliğin ortasına getiriniz.
- İplik uçlarını boncuk bitiminden sıkıca düğümleyiniz (Görsel 6.105).

Görsel 6.104: İpliklerin ucuna boncuk dizme

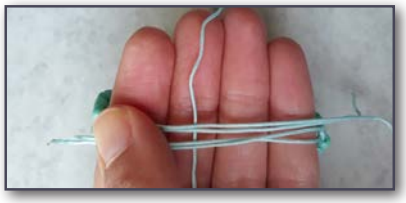

Görsel 6.105: İki ucu düğümleme

- Asansör kapama yapmak için bilekliğin uçlarını karşılıklı gelecek şekilde yuvarlayınız (Görsel 6.106).
- Arkadaşlarınızdan yardım alabilirsiniz.
- Kestiğiniz 15 cm boyutundaki paraşüt ipini yuvarlağın içinden geçiriniz (Görsel 6.107).

Görsel 6.106: İplikleri halka yapma

Görsel 6.107: Yapılan halka içinden yatay iplik geçirme

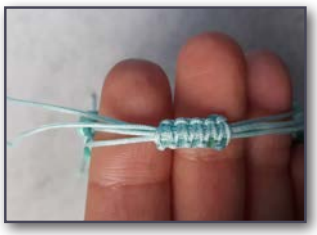
- İpinizi ortalayıp kare düğüm için hazırlayınız.
- 1 cm boyutunda kare düğüm yapınız (Görsel 6.108).
- Kalan iplikleri kesip ateşe tutarak yanlara yapıştırınız (Görsel 6.109, 6.110).

Görsel 6.108: Asansör kapama için kare düğüm yapma

Görsel 6.109: Kalan iplikleri kesme

Görsel 6.110: Kesilen iplikleri ateşe tutarak yanlara yapıştırma

- İplik uçlarına boncuk takıp ipi düğümleyiniz (Görsel 6.111).
- Farklı renkte boncuk ve aksesuarla çalışabilirsiniz.

Görsel 6.111: Uzun iplere boncuk takıp düğümleme

4. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuarın kalite kontrolünü yapınız.**

- Çalışmanızın temiz ve hatasız olmasına özen gösteriniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz tutunuz.

Görsel 6.112: Metal pullarla bileklik modeli

METAL PULLARLA BİLEKLİK YAPIMI

6.3. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model tasarımı yaptı.					
4.	Tasarıma uygun materyal seçti.					
5.	Verilen ölçülerde iplik kesti.					
6.	Kesilen ipliklere çift halkalı metal pul ve boncukları geçirdi.					
7.	Kare düğüm yaparak asansör kapama tekniğini uyguladı.					
8.	Bilekliğe son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

6.4. UYGULAMA

4 DERS SAATİ

DENİZ KABUKLU KÜPE YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden deniz kabuklu küpe modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 6.113).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 6.113: Deniz kabuklu küpe modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- 4 adet deniz kabuğu
- 8 adet halka
- 2 adet küpe aparatı
- 2 adet tek halkalı denizatı aksesuarı
- Kargaburnu
- Yuvarlak burunlu pense

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını ve araç gereci hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Tasarıma uygun araç gereç seçiniz (Görsel 6.114).

Görsel 6.114: Tasarımda kullanılacak araç gereç

2. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar model tasarımını yapınız.**

- Model tasarımı yapınız (Görsel 6.115).

Görsel 6.115: Model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuar yapım tekniklerini uygulayınız.**

- Çalışma esnasında aparatların düşüp kaybolmaması için renkli bir örtü üzerinde çalışınız.
- Telin eğilip bükülmemesine özen gösteriniz (Görsel 6.116).
- Yuvarlak burunlu pense ve kargaburnu yardımıyla 8 mm halkaları deniz kabuklarının alt kısmına takınız (Görsel 6.117).

Görsel 6.116: Halkaları takma

Görsel 6.117: Halkaları takma

- Çalışmanızı yaparken aletleri dikkatli kullanınız.
- 8 mm halkaları, yuvarlak burunlu pense ve kargaburnu yardımıyla deniz kabuklarının üst kısmına takınız (Görsel 6.118).

Görsel 6.118: Halkaları takma

- Deniz kabuklarını halkalardan tutturarak ikili gruplar oluşturunuz.
- Tellerin ağzını tam kapatmaya özen gösteriniz (Görsel 6.119).
- Deniz kabuklarına geçirdiğiniz alt halkalara denizatı aksesuarlarını takınız (Görsel 6.120).

Görsel 6.119: Halkaları takma

Görsel 6.120: Denizatı aksesuarını halkaya geçirme

- Çalışmanızı yaparken arkadaşlarınızla araç gereçleri paylaşmaya özen gösteriniz.
- Halkalara, kargaburnu yardımıyla küpe aparatlarını takınız (Görsel 6.121, 6.122).

Görsel 6.121: Aksesuarı deniz kabuğuna geçirme

Görsel 6.122: Küpe aparatlarını takma

- Deniz kabuklarına geçirilmiş olan üst halkalara küpe aparatlarını takınız (Görsel 6.123).
- Aynı işlemleri küpenin eşini yapmak için tekrar ediniz.

Görsel 6.123: Küpe aparatlarını takma

4. İŞLEM BASAMAĞI **Hazır gereçlerle aksesuarın kalite kontrolünü yapınız.**

- Deniz kabuklu küpe aksesuarına son şeklini veriniz (Görsel 6.124).
- Çalışma ortamını temizleyiniz.

Görsel 6.124: Deniz kabuklu küpe modeli

DENİZ KABUKLU KÜPE YAPIMI

6.4. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Model araştırması yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
3.	Model tasarımı yaptı.					
4.	Tasarıma uygun materyal seçti.					
5.	Deniz kabuklarına halkaları taktı.					
6.	Denizatı aksesuarlarını taktı.					
7.	Deniz kabuklarına küpe aparatını taktı.					
8.	Küpeye son şeklini verdi.					
C) Beklenen Davranış						
9.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/50]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımınızda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

6.1. SIRA SİZDE

2 DERS SAATİ

Görsel 6.125'te yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 6.125: Püsküllü küpe modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- 2 adet püskül
- 2 adet halkalı takı çivisi
- 2 adet orta boy halka
- 2 adet küpe aparatı
- Yuvarlak burunlu pense
- 2 adet aksesuar ucu kapama aparatı
- Makas
- Yan keski
- Kargaburnu

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 6.125'teki gibi model tasarımı yapınız.
4. Hazır püskülün üst kısmındaki sarılmış iplikleri kesiniz.
5. Halkalı takı çivisini püsküllerin ortasına yatay şekilde geçiriniz.
6. Geçirdiğiniz halkalı takı çivisinin düz ucunu, kargaburnu ve yuvarlak burunlu pense yardımıyla tutarak takı çivisinin halkasından geçiriniz.
7. Halkalı takı çivisine, düz kısmı yukarı bakacak şekilde püskülünüzü sıkıştırınız.
8. Uç kapama aparatınızı dikey çivinin içinden geçirerek püskülün üst kısmına yerleştiriniz.
9. Çiviyi yuvarlak burunlu pense ile kıvıracak kadar boşluk bırakıp yan keski ile kesiniz.
10. Bıraktığınız boşluğu yuvarlak burunlu pense ile yuvarlayıp kapama aksesuarını sıkıştırınız.
11. Kıvırdığınız çivilerin ucuna halka ve küpe aparatlarını takınız.
12. Aynı işlemleri küpenin eşini yapmak için tekrar ediniz.
13. Çalışma alanını temizleyiniz.

6.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Halkalı takı çivisini püsküllerin ortasından geçirdi.		
5.	Halkalı takı çivisini halkadan geçirdi.		
6.	Uç kapama aksesuarının içine püskülü yerleştirdi.		
7.	Sonda kalan takı çivisini kesip kıvırdı.		
8.	Küpe aksesuarına son şeklini verdi.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

6.2. SIRA SİZDE

4 DERS SAATİ

Görsel 6.126'da yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 6.126: Metal aksesuar küpe modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- 4 adet halka
- 2 adet metal pul
- 6 adet renkli boncuk
- 2 adet küpe aparatı
- Kargaburnu
- Yan keski
- Yuvarlak burunlu pense

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 6.126'daki gibi model tasarımı yapınız.
4. Halkalı takı çivisine (modeldeki gibi) düz kısmı yukarı bakacak şekilde başlayıp renkli boncukları diziniz.
5. Halkalı takı çivilerinin boncuklardan kalan kısımlarını, kıvıracak kadar boşluk bıraktıktan sonra yan keski ile kesiniz.
6. Çivi ucunu yuvarlak burunlu pense ile kıvırıp yuvarlayınız.
7. Oluşan yuvarlaklara, kargaburnu kullanarak halkaları takınız.
8. Kargaburnu ve yuvarlak burunlu pense kullanarak taktığınız halkaları küpe aparatına geçiriniz.
9. Halkalı takı çivisinin altta kalan halkasına ise metal pulu takınız.
10. Aynı işlemleri küpenin eşini yapmak için tekrar ediniz.
11. Çalışma ortamını temizleyiniz.

6.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Halkalı takı çivilerine boncukları dizdi.		
5.	Halkalı takı çivilerini kıvıracak kadar boşluk bırakıp yan keski ile kesti.		
6.	Kesilen halkalı takı çivisini kıvırıp yuvarlak oluşturdu.		
7.	Kıvırılan yuvarlaklara halkaları takıp küpe aparatına geçirdi.		
8.	Metal pul takıp küpeye son şeklini verdi.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
9.	Çalışma alanını temizledi.		
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
11.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

6.3. SIRA SİZDE

6 DERS SAATİ

Görsel 6.127'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 6.127: Metal aksesuar küpe modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- 8 adet orta boy halka
- 7 adet halkalı takı çivisi
- Yarım metre kolye zinciri
- Yuvarlak burunlu pense
- 23 adet küçük boy krem rengi ahşap boncuk
- 23 adet küçük boy kahverengi ahşap boncuk
- 7 adet tek halkalı metal tüy aksesuar
- 1 adet açma kapama aparatı
- Kolye aparatı
- Kargaburnu
- Yan keski

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 6.127'deki gibi model tasarımı yapınız.
4. Halkalı takı çivisine modeldeki gibi soldan sağa, alt boncuktan başlayarak bir doğal ahşap renkli boncuk bir kahverengi ahşap boncuk takınız.
5. Halkalı takı çivilerine, Görsel 6.127'deki renk sıralamasına ve boncuk sayısına göre boncuk geçiriniz.
6. Halkalı takı çivilerinde kalan kısımları, kıvıracak kadar boşluk bıraktıktan sonra yan keski ile kesiniz.
7. Çivi ucunu yuvarlak burunlu pense ile kıvırıp yuvarlayınız.
8. Oluşan yuvarlaklara, kargaburnu kullanarak halkaları takınız.
9. Kargaburnu ve yuvarlak burunlu pense kullanarak takılan halkalardan kolye aparatını geçiriniz.
10. Halkalı takı çivisinin alt halkasına metal tüy aksesuarları takınız.
11. Zinciri ve açma kapama aparatını takınız.
12. Çalışma alanını temizleyiniz.

6.3. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Halkalı takı çivilerine boncukları geçirdi.		
5.	Halkalı takı çivilerini kıvıracak kadar boşluk bırakıp yan keski ile kesti.		
6.	Kesilen halkalı takı çivisini kıvırıp yuvarlak oluşturarak halkaları taktı.		
7.	Takılan halkalara kolye aparatını taktı.		
8.	Halkalı takı çivisinin altta kalan halkasına metal tüy aksesuarlarını taktı.		
9.	Zinciri ve açma kapama aparatını takarak kolyeye son şeklini verdi.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
10.	Çalışma alanını temizledi.		
11.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
12.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

ÖĞRENME BİRİMİ

7.

ŞAPKA YAPIMI

KONULAR

7.1. ŞAPKANIN TANIMI VE ÖNEMİ
7.2. ŞAPKA ÇEŞİTLERİ
7.3. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR
7.4. ŞAPKA YAPIMI
7.5. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME
7.6. ŞAPKA MODELİNE UYGUN KALIP ÇIKARMA TEKNİKLERİ VE MODEL FÖYÜ
7.7. KALIBI KUMAŞA UYGULAMA YÖNTEMLERİ
7.8. BİRLEŞTİRME YÖNTEMLERİ
7.9. SÜSLEME TEKNİKLERİ
7.10. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Şapka yapımında ürün ölçülendirmesi
- Şapka modeline uygun kalıp çıkarma
- Kalıbı kumaşa uygulama
- Birleştirme yöntemleri
- Süsleme teknikleri
- Kalite kontrolü

ŞAPKA YAPIMI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Size göre şapka bir ihtiyaç mı yoksa aksesuar mıdır?**
2. **Hangi mevsimde, ne tür şapkalar tercih ediyorsunuz?**

7.1. ŞAPKANIN TANIMI VE ÖNEMİ

Latince adı "cappa" olan **şapka**, başa giyilen başlık anlamını taşımaktadır. Çok çeşitli malzemelerden üretilebilir. Kullanılan malzemenin çeşitliliği ve mevsimsel özellikleri ile şapka çeşitleri oluşur. Kadın, erkek ve çocukların yazın sıcaktan, kışın soğuktan korunmak için giydiği şapka; kimi zaman bir ihtiyacı karşılarken kimi zaman da kıyafeti tamamlayan bir aksesuar görevini yerine getirmektedir. Kış için üretilenler; yün, kaşe gibi başı sıcak tutan kumaş ya da ipler ile yapılır. Yazın güneşten korunmak ve sıcaktan etkilenmemek için giyilen şapkalar ise keten, hasır gibi malzemelerden üretilir. Sadece aksesuar olarak kullanılanları daha süslü ve gösterişlidir. Ayrıca statü sembolü olarak bazı mesleklerde kıyafet ve üniformaların bir parçası olarak kullanıldığı da görülmektedir. Bu şapkalar; otorite, itibar ve güven duygusu yaratır (Görsel 7.1).

Görsel 7.1: Şapka modelleri

7.2. ŞAPKA ÇEŞİTLERİ

Spor ve fantezi olmak üzere iki çeşit şapka vardır. Fakat bu çeşitler sınırlanamaz. Çünkü mevsimler önemli ve ayırt edicidir. Yazlık ve kışlık şapkalar diye de çeşitlenebilir. Kullanılan malzeme, şapkaların çeşitliliğini arttırır (kumaş, hasır, ip, örgü şapkalar gibi). Bir de kendi modelini belirleyen şapka isimleri vardır. Bunlar: fötr şapka, kovboy şapkası, bere vb. dir.

Fez-Fes: Koni şeklinde şapka modelidir. Osmanlı Dönemi'nde erkeklerin kullandığı bir modeldir. Günümüzde bu modeller modernize edilerek kullanılmaktadır. Kına gecelerinde gelinlerin yöresel kıyafetlerinde sıklıkla kullanılmaktadır (Görsel 7.2).

Görsel 7.2: Fes

Beysbol Şapka (Siperlikli Şapka): Tek, iki, üç, altı ve sekiz parçalı dikilebilen siperlikli şapka modelidir (Görsel 7.3). Erkek, kadın ve çocuk modelleri benzerlik gösterir. Çok tercih edilen bir modeldir. Yüzü güneşten koruduğu için yaz aylarında çokça kullanılır.

Görsel 7.3: Beysbol şapka

Cowboy Hat [Kouboi Hed (Kovboy Şapkası)]: Kovboyların (Amerika'da sığır çobanları) taktığı, karşılıklı iki kenarı yukarı doğru kıvrık ve genelde boyundan geçirilen bir ipe sahip şapka modelidir (Görsel 7.4).

Görsel 7.4: Kovboy şapkası

Beret / Beanie [Bini (Bere)]: Örgü ya da kumaştan yapılan ve kafayı komple kaplayan şapka modelidir (Görsel 7.5).

Görsel 7.5: Bere

MERAKLISINA

PÜSKÜLLÜ BELA

Türk tarihinde başlık ile ilgili iki büyük devrim vardır: Biri kavuk yerine fes diğeri fes yerine şapka... İlk kez Yıldırım Bayezid zamanında giyilen kavuk, Padişah II. Mahmut zamanında yerini fese bırakır. İsmini başlıca üretim merkezi olan Fas'tan alan bu şapka modeli, önce askerler sonra da memurlar için zorunlu olur. Yağışlarda şekli bozulan ve özellikle de püskülü rüzgârın etkisiyle sürekli karışan fesi kullanmak bir hayli zordur. Bu zorluğu ona "püsküllü bela" denmesine sebep olmuştur. Günümüzde deyim olarak kullanılan püsküllü bela, çok büyük sıkıntı ve zarar veren kişi ya da unsurlar için kullanılır.

Skimmer Hat [Sıkımer Hed (Kepçe Şapka)], Hasır Şapka: Tepe kısmı düz, kenarları silindir şeklinde yapılmış hasır şapka modelidir (Görsel 7.6).

Görsel 7.6: Hasır şapka

Fedora / Feutre [Fütıh (Keçe)], Fötr Şapka: Fötr, 25 Kasım 1925 tarihinde kabul edilen Şapka Kanunu'ndan sonra erkeklerin kullanmaya başladığı şapka modelidir. Yuvarlak ve oval yapıda olup yumuşak, ince kaşe kumaşlardan yapılır. Zamanla farklı dokulara sahip malzemelerden de üretilmiş ve modanın vazgeçilmez aksesuarlarından olmuştur. Erkek şapkası olarak sosyal hayatın içinde yer edinen bu model, günümüzde kadınların da tercihleri arasında yer almaktadır (Görsel 7.7).

Görsel 7.7: Fötr Şapka

Boonie Hat [Buni Hed (Askerî Şapka)]: Genellikle kamuflaj desenli kumaşlardan yapılan askerî ya da safari şapka modelidir (Görsel 7.8).

Görsel 7.8: Askeri şapka

Bucket Hat [Bakıt Hed (Kova Şapka)] / Balıkçı Şapkası: Kenarları kısa ve aşağı kıvrıktır. Genellikle balıkçıların kullandığı şapka türüdür (Görsel 7.9).

Görsel 7.9: Balıkçı şapkası

Poorboy / Newsboy Hat [Purboi / Nuyızboi Hed (Gazeteci Çocuk Şapkası)]: Kumaş ya da keçeden yapılan, küçük ve siperli şapka modelidir. Geçmişte gazeteci çocuklar taktığı için modele bu ad verilmiştir (Görsel 7.10).

Görsel 7.10: Gazeteci çocuk şapkası

Trapper Hat [Tırapır Hed (Avcı Şapkası)]: Soğuk bölgelerde kullanımı yaygın olan bir şapka modelidir. Kenar kısımlarının uzunluğu kulakları kapatır. İç kısmı tüylüdür. Daha çok avcılar tarafından kullanıldığı için bu ismi almıştır (Görsel 7.11).	 **Görsel 7.11:** Avcı şapkası
Hood / [Hod (Başlık)], Kapüşon: Geniş, boyundan bağlanan, kulakları kapatan başlıktır (Görsel 7.12).	 **Görsel 7.12:** Başlık
Sun Hat [San Hed (Güneş Şapkası)]: Geniş kenarlı, kumaş ya da hasır şapkadır. Çoğunlukla yazın güneşten korunmak amacıyla kullanılır (Görsel 7.13).	 **Görsel 7.13:** Güneş şapkası
Floopy Hat [Fılupi Hed (Disket Şapka): Güneşten koruma özelliği olan, kloş ve hareketli kenarlığa sahip şapka modelidir (Görsel 7.14).	 **Görsel 7.14:** Disket şapka
Cap / Kep: Başlıksız ve sipersiz şapkadır. Asker ve hemşirelerin giydiği şapkaya kep denildiği gibi törenlerde profesör ve öğrencilerin giydikleri başlık da kep adını alır (Görsel 7.15).	 **Görsel 7.15:** Kep

Visor [Vayzır (Bakaç)] / Siper Şapka: Siperliği olan şapkadır. Tepe kısmı yoktur. Yüzü ve gözleri güneşten korumak için kullanılan modeldir (Görsel 7.16).

Görsel 7.16: Siper şapka

Pointed / Wizard Hats [Poynıd / Vizıd Hed (Sivri / Sihirbaz Şapkası)]: Tepe kısmı sivri ve uzun, üçgen formunda, baş çevresine doğru uzanan şapka modelidir. Sihirbaz şapkası olarak bilinir. Geniş kenarlığa sahiptir (Görsel 7.17).

Görsel 7.17: Pointed hat / sihirbaz şapkası

Bretton Hat [Bıretın Hed (Kenarı Kıvrık Şapka)]: Kenarları yukarı kıvrık ve oval forma sahip hasır şapka modelidir (Görsel 7.18).

Görsel 7.18: Kenarı kıvrık şapka

Onnet / Bone: Yumuşak ve esnek kumaştan yapılan ve kafayı komple saran şapka modelidir. Kulakları kapatır ve enseden bağlanır (Görsel 7.19).

Görsel 7.19: Bone

Bobble Hat [Babıl Hed (Ponponlu Şapka)]: Tepesinde ponponu olan örgü şapka modelidir. Genellikle çocuklar için kullanılan şapkalardır (Görsel 7.20).

Görsel 7.20: Ponponlu şapka

Mini Hat / Mini Şapka: Süs olarak kullanılan minik şapka modelidir. Saç tokası ya da taçlar ile saça sabitlenir (Görsel 7.21).	 **Görsel 7.21:** Mini şapka
Bird Cage Hat [Börıd Keyıç Hed (Kuş Kafesi Şapka)] / Tüllü Şapka: Süslü şapka modelidir. Üzeri tülle kaplıdır. Tül yüzü kapatır. Üst formu fes modeline benzemektedir (Görsel 7.22).	 **Görsel 7.22:** Tüllü şapka

7.3. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

- Şapka seçimi, kişinin beğenisine göre kendine yakıştırdığını tercih ederek ya da modaya uygun modellerden yapılabilir.
- Şapkanın mevsime uygunluğu önemlidir.
- Kadın ve erkek modelleri farklılık gösterebilmektedir. Bazı modeller, her iki cinsiyet için de uygun olabilir. Spor şapka modelleri genellikle benzerlik gösterir (Görsel 7.23, 7.24).

Görsel 7.23: Kadın şapka modeli

Görsel 7.24: Erkek şapka modeli

- Çocuk şapka modelleri, yetişkin ürünlerine kıyasla canlı, hareketli ve çocukların ilgisini çekecek nitelikte üretilir. Kız çocukları için üretilen modeller daha süslü ve gösterişli olmaktadır (Görsel 7.25).
- Model seçiminde, desen ve renk konusunda mevsim şartlarına bağlı seçimler yapılmalıdır.
- Baş ölçüsü, şapka seçimi için önemli bir hususdur.

Görsel 7.25: Çocuk şapka modelleri

7.4. ŞAPKA YAPIMI

Şapkalar başlık (tepe) ve kenardan (siperlik) oluşur.

Başlık (Tepe): Başın üst kısmını örten parçadır. Kumaşın bölümlenme sayısına göre isim alır. Aşağıda, bölüm sayısına göre başlık çeşitleri verilmiştir (Görsel 7.26, 7.27, 7.28, 7.29, 7.30, 7.31).

Görsel 7.26: Tek parçalı başlık

Görsel 7.27: İki parçalı başlık

Görsel 7.28: Üç parçalı başlık

Görsel 7.29: Dört parçalı başlık

Görsel 7.30: Altı parçalı başlık

Görsel 7.31: Sekiz parçalı başlık

Kenar (Siperlik): Başlığın ön kısmında bulunan, yüzü güneş ve rüzgâr gibi dış etkenlerden korumak amaçlı kullanılan parçadır (Görsel 7.32, 7.33, 7.34, 7.35, 7.36).

Görsel 7.32: Yarım ay şapka

Görsel 7.33: Kaplın kenarlı şapka

Görsel 7.34: Kloş kenarlı şapka

Görsel 7.35: Kanotiye kenarlı şapka

Görsel 7.36: Proton kenarlı şapka

7.4.1. Kullanılan Araç Gereç

Kumaş: Kumaş seçimi, şapka modeline göre yapılır. Kullanılacak kumaş, yaz ve kış mevsimine göre değişir. Yazın serin, kışın sıcak tutacak kumaşlar tercih edilmelidir. Kumaşların esnek ve şekil alabilecek özellikte olması önemlidir.

Astar Kumaş: Şapka yapımında astar olarak kullanılacak kumaş, ince kumaşlardan tercih edilmelidir. Bazı modellerde astar kumaş kullanılmayabilir.

Tela: Kumaş özelliğine ve modele göre tela kullanımı yapılır. Özellikle ince kumaşları kumaş tela ile şekillendirmek mümkündür.

Siper: Şapkaların ön kısmında kullanılan siperlik bölümüne geçirilen plastik bir malzemedir.

Cırt Bant: Cırt cırt olarak da bilinen cırt bantlar birbirine yapışan iki banttan oluşur. Şapkada kenar ölçü ayarını yapmaya yarar (Görsel 7.37).

Görsel 7.37: Cırt bant

AKLINIZDA BULUNSUN

ŞAPKA ÇIKARMAK

Saygıda kusur etmeyenler için şapka çıkarmak oldukça önemli. Geçmişi Asurlulara kadar uzanan şapka çıkarmak, selamlaşma anında karşı tarafa olan saygının en önemli ifadesidir. Şapkayı eline alarak ya da elini şapkaya götürerek selama durmak, uzun yıllardır süregelen bir gelenek. Bu geleneğin varlığı, şapkanın sadece bir aksesuar olmadığının ispatıdır.

Kalot: Tepe, bant, kenar bütününden oluşan tüm şapka model çeşitlerinin yer aldığı tahta kalıplardır. Bir modelin, her beden ölçüsünde kalıbı vardır. Yumuşak ve esnek kumaşların ıslatılarak kalıba gerilmesi ile şapka modelleri yapılmaktadır (Görsel 7.38).

Görsel 7.38: Kalot

Grogren Kurdele: Şapkaların iç kısmında, kumaşın esnememesi ve daha düzgün görünmesi için, baş çevresini saran bölümde kullanılan kurdeledir (Görsel 7.39).

Görsel 7.39: Grogren kurdele

Eşel: Kalıp çizimlerinde ölçü alma işleminde kullanılır. Kalıp çizim tekniklerinde yirmi beş eşel kullanımı uygundur. Kalıp çıkarırken eşel olmadığı takdirde mezür de kullanılabilir.

Pistole: Kalıp çıkarırken yuvarlak ve kavisli çizimleri daha düzgün çizebilmek için kullanılır (Görsel 7.40).

Görsel 7.40: Pistole

Siperlik: Şapka dikiminde kullanılan, plastikten yapılmış malzemedir. Farklı ölçülerde bulunabilir. Siperlik, spor şapka modellerinde yüzü güneşten korumak amaçlı kullanılmaktadır. Parçalı modellerde şapkanın ön kısmında kumaşın içine yerleştirilir (Görsel 7.41). Plastik bir malzemeden kesilerek de kullanılabilir. Eski röntgen filmi, yoğurt kabı kapağı vb. geri dönüşüm malzemeleri ile ölçülendirilip kalıbı çıkarılarak kesilebilir.

Görsel 7.41: Siperlik

Süsleme Gereçleri: Şapkanın modeline göre birçok süsleme gereci kullanılabilir. Çocuk şapkalarında; fiyonk, dantel, renkli sutaşı, kurdele gibi malzemeler kullanılabilir. Kadın fantezi şapka modellerinde; tül, tüy, çiçek, dantel, boncuk, pul gibi malzemeler modele uygun tercih edilir. Erkek şapkalarında ise arma, logo, düğme, toka, bant vb. gereçler kullanılır (Görsel 7.42, 7.43, 7.44).

Görsel 7.42: Süsleme gereçleri

Görsel 7.43: Süsleme gereçleri

Görsel 7.44: Süsleme gereçleri

7.5. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME

Şapka yapımında baş ölçüsü önemlidir. Kalıp hazırlanmadan önce baş ölçüsü alınmalıdır. Ölçü; şapkanın tasarlandığı kişiye uygun, mezür ile alın hizasından, başın arkasına doğru halka oluşturularak boyun bölgesinden dört parmak yukarıda olacak şekilde alınır. Mezür ile yapılan ölçümde baş çevresi hesaplanırken başın arka bölümünden bir parmak boşluk verilerek ölçü alınır. Şapkanın başa tam olarak oturması, dar ya da geniş olmaması için bu ölçülendirme doğru yapılmalıdır. Yetişkin, çocuk, erkek ve kadın ürünlerinde baş ölçüleri farklılık gösterir. Yetişkinlerde baş ölçüsü 55-56 cm'den başlar. Çocuklarda ise baş ölçüsü 54-55 cm civarındadır.

Tablo 7.2'de beden dağılımına göre baş ölçüleri verilmiştir. Bu bedenler standart olarak üretimi yapılan ve yetişkinler için uygulanan şapka ölçüleridir. Bedenler arası büyüme 1 cm olarak hesaplanır. Ölçümlerde dikiş payı, baş çevresi ve baş yüksekliği için ayrı hesaplanır. Kumaş özelliğine göre dikiş payları değişebilir.

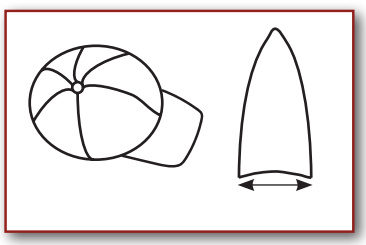
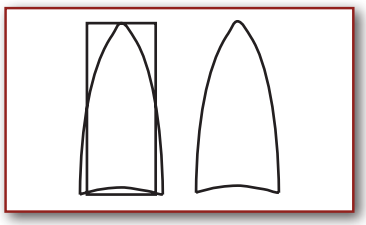
Tablo 7.1: Şapka Beden Ölçüleri

	Beden Dağılımı	57	58	59	60	Dikiş Payı
A	Baş Çevresi	57	58	59	61	1/8 + 2 cm
B	Baş Yüksekliği	22	22	22	23	+2 cm

7.6. ŞAPKA MODELİNE UYGUN KALIP ÇIKARMA TEKNİKLERİ VE MODEL FÖYÜ

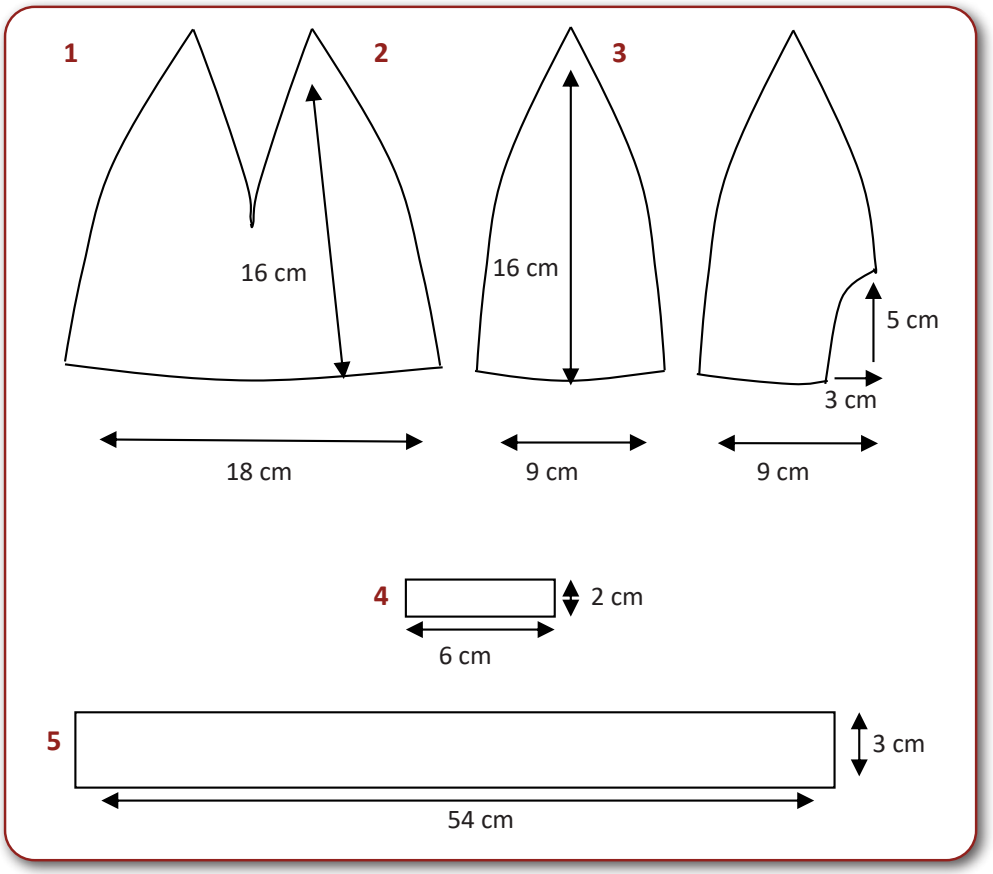
Şapka modeline uygun kalıp çıkarırken yapılacak çalışmanın detayları hakkında bilgiyi model föyü verir. Föy, Fransızca bir kelimedir. Kısa bilgiler içeren belgedir. Tablo 7.2'de modelin teknik föyü verilmiştir. Şapkanın genel görünüşü teknik çizimle gösterilmiş, ölçüler rakamlar ile simgelenmiş ve "cm" ile verilmiştir. Verilen ölçüler, ürünün dikiş paysız, bitmiş ölçüleridir. Modeldeki kalıp çizimi ¼ (25) eşelle yapılmıştır. Model föyü ürüne ait model numarası, modelin adı, sezonu, model hazırlama gibi bilgileri de içerir.

Tablo 7.2: Model Teknik Föyü

<table>
<tr><td colspan="3">Model No:</td><td colspan="3">Sezon: Yaz</td></tr>
<tr><td colspan="3">Model Adı: Siperli Şapka</td><td colspan="3">Müşteri:</td></tr>
<tr><td colspan="3">
Şekil 7.1: Altı parçalı şapka

Şekil 7.2: Şapka parça kalıbı</td><td colspan="3">• Şapka; altı parçalı, siperli ve spor bir modeldir.
• Hazır plastik siperlik kullanılacaktır.
• Tek renklidir.
• Bu model için 67 cm eninde, 25 cm boyunda kot kumaş kullanılacaktır.
• Siperlik için 30 cm eninde, 9 cm boyunda şapka kumaşı kullanılacaktır.
• Şapka iç kısmında grogren kurdele kullanılacaktır.</td></tr>
<tr><td></td><td>Beden Dağılımı</td><td>57</td><td>58</td><td>59</td><td>60</td></tr>
<tr><td>A</td><td>Baş Çevresi</td><td>-</td><td>58 cm + 2</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td>B</td><td>Baş Yüksekliği</td><td>-</td><td>21 cm + 2</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="6">Ölçüler cm cinsinden verilmiştir. Dikiş payları dâhildir.</td></tr>
</table>

Kalıp çıkarırken A4 kâğıdı, kurşun kalem, silgi, cetvel, eşel, pistole kullanılır. Ürün ölçülendirmesine göre model tasarımı yapıldıktan sonra şapka modeline uygun kalıp çıkarılır (Şekil 7.3).

Kullanılacak kalıp birkaç parçalı model ise modelin kopyası alınarak şablonu çıkarılır. Aynı şablon üzerinden kalıp kesilir. Astarlı şapka modelinde bu şablon aynı şekilde kullanılır.

Şekil 7.3: Şapka kalıbı

7.7. KALIBI KUMAŞA UYGULAMA YÖNTEMLERİ

Kalıp, şapka için kullanılacak kumaşa verevine yerleştirildikten sonra kumaş kesimi yapılır. Her modelde kullanılan kalıp farklı özellik gösterir. Bu nedenle kalıp üzerinde dikiş payı bulunmayan modellerde kalıp, kumaş üzerine yerleştirilir. Ardından kumaşın kalınlığına göre 2 cm dikiş payı verilerek kesme işlemi yapılır. Kumaşın özelliğine göre dikiş payı azaltılabilir.

7.8. BİRLEŞTİRME YÖNTEMLERİ

Kalıplar, kumaş üzerinde teyel ile birleştirilerek dikime hazırlanır. Her bir parça birleştirilmeden önce overlok işleminden geçirilir. Makine yok ise elde overlok yapılır. Bu işlemin yapılması, kumaş parçalarının atmaması için önemlidir. Overlok işleminin ardından, parçaların birleştirilmesi için düz dikiş makinesi ile dikim yapılır. Kumaş kalınlığına uygun dikiş iğnesi ve ayarı yapılır. Dikiş paylarının kumaşın ters yüzünde kalmasına özen gösterilmelidir.

Kumaşlar birleştirildiğinde dikiş payları ütü ile muhakkak açılmalıdır. Bu parçalar ütü ile açılmadığında şapka istenilen görünüme kavuşmayacaktır. Ütüleme işlemi sırasında ölçülerin eşit olup olmadığı da kontrol edilmelidir. Şapkanın birleştirme işlemleri bittiğinde son ütüleme işlemi yapılır. Son ütüde şapkaya form verilir. Dikiş yerleri iyice açılıp varsa hatalar ütü ile düzeltilir.

7.9. SÜSLEME TEKNİKLERİ

Şapkada süsleme teknikleri, model özelliğine göre değişir. Kadın, erkek ve çocuk modellerine göre farklı süslemeler yapılır. Seçilen malzemeler şapkaya yapıştırılmak isteniyorsa silikon kullanılır. Kendinden yapışkanlı bir rozet tercih edilecekse ütüleme işleminden yaralanılır. Şapka süslemesinde dikim yapılmak isteniyorsa malzemeler, dikiş izleri belli olmayacak şekilde şapkaya direkt dikilir (Görsel 7.45, 7.46). Süsleme, kumaşların birleştirilmesinden önce uygulanabileceği gibi şapka dikiminden sonra da yapılabilir. Tüm bu özellikler model tasarımında belirlenir.

Görsel 7.45: Süsleme teknikleri

Görsel 7.46: Süsleme teknikleri

7.10. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ

Şapka dikimi bittikten sonra ürün kalite kontrolüne geçilir. Biten şapkanın kenar ve iç kısmında dikiş kontrolleri yapılarak ip artıkları temizlenir. Dikiş ile birleştirilen parçalarda sökük, patlak gibi dikilmeyen bir bölüm olup olmadığı kontrol edilir. Astar kumaş kullanılan şapka modellerinde astar uygunluğu kontrol edilip ölçülerin doğruluğuna bakılır. Tela kullanılan modellerde telanın kumaş ile birleştirilmesinde hata olup olmadığına, şapka kumaşının temiz çalışılıp çalışılmadığına bakılarak son kontroller yapılır (Görsel 7.47).

Görsel 7.47: Kontrol sonrası şapka modeli

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

7.1. UYGULAMA

8 DERS SAATİ

KADIN ŞAPKA YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kadın şapka modeli (bere) yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 7.48).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

25005

Görsel 7.48: Kadın şapka modeli (bere)

Kullanılacak Araç Gereç

- Pamuklu esnek şapka kumaşı
- Kumaş renginde iplik
- Mezür ve cetvel
- Makas
- Kalem ve silgi
- Parşömen kâğıdı
- Dikiş sabunu

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Şapka model tasarımını yapınız.**

- Kadın şapka model tasarımlarınızı çiziniz (Görsel 7.49).
- Çizdiğiniz tasarımlarda arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alınız.

Görsel 7.49: Şapka model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Şapkayı kullanacak kişinin baş genişlik ölçüsünü alınız.
- Bu ölçü şapkanızın iç kısmına dikilecek olan ince ve kalın iki halkanın çevre genişliğini oluşturacaktır.
- Şapkanın dış çevre genişliğini dökümlü durması için daha geniş alabilirsiniz.
- Aldığınız bu ölçü, kumaşın büzgü payını oluşturacaktır.

4. İŞLEM BASAMAĞI Şapka modeline uygun araç gereci hazırlayınız.

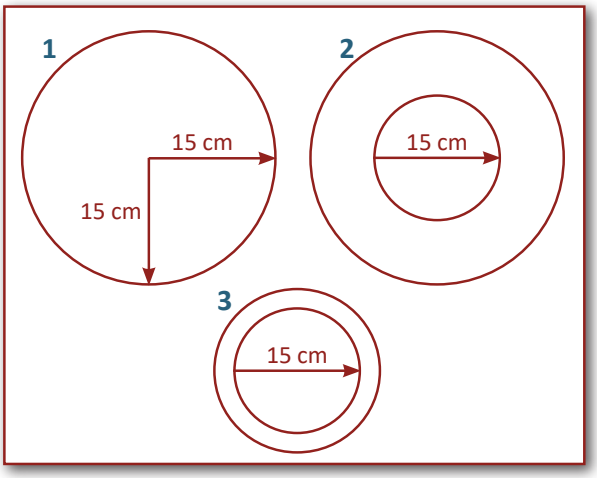
- Malzemelerinizi modele uygun hazırlayınız (Görsel 7.50).

Görsel 7.50: Şapka malzemeleri

5. İŞLEM BASAMAĞI Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.

- Tasarıma uygun şapka kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız (Görsel 7.51).
- Parşömen kâğıdından hazırladığınız kalıpları 1 cm paylı kesip çıkarınız (Görsel 7.52).
- Paylı bir şekilde kestiğiniz kalıplarınızı pay kısımlarından yapıştırarak modelin başında deneyiniz.
- Deneme sonrası kalıplarınızın pay kısımlarını kesiniz.

Görsel 7.51: Şapka kalıbı

Görsel 7.52: Şapka kalıbı

6. İŞLEM BASAMAĞI Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.

- Kalıbınızı kumaş üzerine yerleştiriniz (Görsel 7.53).
- Dikiş sabunu yardımı ile kalıpları kumaş üzerine aktarınız.
- 1 cm dikiş payı bırakarak kumaşınızı kesiniz (Görsel 7.54).

Görsel 7.53: Kalıbı kumaşa yerleştirme

Görsel 7.54: Paylı kumaş kesimi

7. İŞLEM BASAMAĞI Şapka dikiş tekniklerini uygulayınız.

- Şapkanın kumaş parçalarının kenarlarını overlok ile temizleyiniz. Overlok makinesi yok ise sürfile dikişi yapınız.
- Kalın halkanız ile ince halkanızı tersinden iğnelerle birbirine tutturarak teyelleyiniz.
- Şapkanın üst kısmını oluşturan çember ile kalın halka şeklindeki parçayı iğnelerle tersinden birbirine tutturarak teyelleyiniz (Görsel 7.55).
- Şapkanızı teyellediğiniz yerlerden dikiniz (Görsel 7.56).
- Dikiş sonrası teyellerinizi sökerek kumaşı temizlemeye özen gösteriniz.
- Dikim sonrası şapkayı düz yüzüne çeviriniz (Görsel 7.57).
- Baş üzerine yerleşecek yuvarlak biyeyi içeriye kıvırarak gizli dikiş ile dikiniz.

Görsel 7.55: Şapka teyelleme

Görsel 7.56: Kumaşları birbirine tutturarak dikme

Görsel 7.57: Şapkayı yüzüne çevirme

- Baş üzerine yerleşecek yuvarlak biyeyi içeriye kıvırarak gizli dikiş ile dikiniz.

8. İŞLEM BASAMAĞI Şapka süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Şapka süslemede evinizde bulunan düğme, boncuk, kurdele gibi materyalleri değerlendirebilirsiniz.
- Malzemelerinizi arkadaşlarınızla ortak kullanmaya özen gösteriniz.
- Şapkayı dilediğiniz gibi süsleyiniz (Görsel 7.58).

Görsel 7.58: Şapka süsleme araç gereci

9. İŞLEM BASAMAĞI Şapkanın kalite kontrolünü yapınız.

- Şapkanızı kullanıma hazır hâle getiriniz (Görsel 7.59).
- Şapkanızın ipliklerini temizleyiniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 7.59: Kadın şapka modeli

KADIN ŞAPKA YAPIMI

7.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Şapka model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.					
7.	Şapka dikiş tekniklerini uyguladı.					
8.	Şapkayı süsleme tekniklerine uygun süsledi.					
9.	Kalite kontrol yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve verimli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

12 DERS SAATİ

7.2. UYGULAMA

ERKEK ŞAPKA YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden erkek şapka modeli (siperli şapka) yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 7.60).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 7.60: Erkek şapka modeli (siperlikli şapka)

Kullanılacak Araç Gereç

- Pamuklu esnek şapka kumaşı
- Makas
- Dikiş sabunu
- Siperlik
- Kumaş renginde iplik
- Kalem ve silgi
- Cırt bant, düğme
- Mezür ve cetvel
- Parşömen kâğıdı
- Grogren kurdele

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Şapka model tasarımını yapınız.**

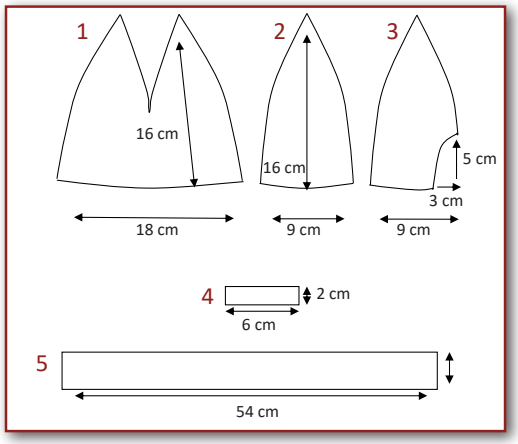
- Erkek şapka model tasarımlarınızı çiziniz (Görsel 7.61).
- Çizdiğiniz tasarımlarda arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alınız.

Görsel 7.61: Şapka model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI — Ürün ölçülendirmesi yapınız.

- Şapkayı kullanacak kişinin baş uzunluk ve genişlik ölçülerini alınız.
- Genişlik ölçünüzü altıya bölünüz (Görsel 7.62).

Görsel 7.62: Şapka kalıbı

- Altıya böldüğünüz genişliklerden her biri bir parçayı oluşturmaktadır.
- Dilerseniz altı parçanın ikisini bir arada tutarak şapkanın ön kısmını dikişsiz oluşturabilirsiniz.
- Arkaya gelecek olan iki parçanın yarısı oyuk olacaktır.
- Bu oyuk arka iki parçaya eşit bir şekilde dağıtılmalıdır.

4. İŞLEM BASAMAĞI — Şapka modeline uygun araç gereci hazırlayınız.

- Modele uygun araç gereci hazırlayınız (Görsel 7.63).

Görsel 7.63: Şapka araç gereci

5. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.

- Tasarıma uygun şapka kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız.
- Parşömen kâğıdından hazırladığınız kalıpları 1 cm paylı kesip çıkarınız.
- Paylı bir şekilde kestiğiniz kalıplarınızı pay kısımlarından yapıştırarak modelin başında deneyiniz.
- Deneme sonrası kalıplarınızın pay kısımlarını kesiniz (Görsel 7.64).

Görsel 7.64: Şapka kalıbı

6. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.

- Kalıplarınızı kumaş üzerine yerleştiriniz (Görsel 7.65).
- Dikiş sabunu yardımı ile kalıpları kumaş üzerine aktarınız.
- 1 cm dikiş payı bırakarak kumaşlarınızı kesiniz.
- Siperlik, cırt bant, yan ve oyuklu arka parçalarınız için ikişer adet kumaş kesiniz.
- Kestiğiniz kumaş parçalarınızı overlok ile temizleyiniz. Overlok makinesi yok ise sürfile dikişi yapınız (Görsel 7.66).

Görsel 7.65: Dikiş sabunu ile kalıp aktarma

Görsel 7.66: Kalıbın kumaşa aktarımı

7. İŞLEM BASAMAĞI — Şapka dikiş tekniklerini uygulayınız.

- Siperlik için kesilen kumaşları tersten birleştirip dikiş sabunu izinden dikiniz (Görsel 7.67).
- Dikilen kumaşı ön yüzüne çeviriniz ve siperliğinizi yerleştiriniz (Görsel 7.68).

Görsel 7.67: Siperlik kumaşı dikimi

Görsel 7.68: Kumaş içine siperlik yerleştirme

- Önü ikili kalıp olmak üzere toplamda beş parçadan oluşan üçgen kumaşlarınızı dikiş sabunu çizgilerinden dikiniz (Görsel 7.69).
- Şapkanızın arka kısmını oluşturan oluklu üçgenlerinizin birleşimini sona bırakınız.
- Birleştirilen parçaların alt kısmında yer alan paylı kısma grogren kurdeleyi yerleştirip içeriye doğru kıvırarak dikiniz (Görsel 7.70).
- Grogren kurdeleyi kumaşa geçirmeden önce yuvarlayarak ütüleyiniz.
- Bu işlem, grogren kurdeleyi kumaşa daha kolay yerleştirmeniz için önemlidir.

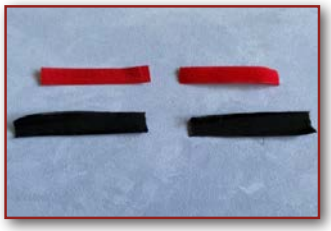

Görsel 7.69: Şapka parçalarının dikimi

Görsel 7.70: Şapkaya grogren kurdeleyi dikme

- Cırt bantlarınızın arkalarını kumaş ile kaplayınız (Görsel 7.71).
- Kumaşlarınızı dikerken paylarını içe aktarınız.
- Cırt bantlarınızı oyuklu üçgenlerinizin alt kısımlarına tutturunuz (Görsel 7.72).
- Cırt bantlarınızı grogren kurdelenin içinde kalacak şekilde yerleştirmeye özen gösteriniz.

Görsel 7.71: Cırt bantları kaplama

Görsel 7.72: Şapkaya cırt bant dikimi

- Şapkanızın oyuklu kısımlarının paylarını içe kıvırarak dikiniz.
- Sona bıraktığınız parça birleşimini pay kısımlarından dikerek birleştiriniz.
- Düğme dikmek için gerekli olan iğne, kumaş renginde iplik, makas ve şapkadan kalan kumaş parçasını hazırlayınız (Görsel 7.73).

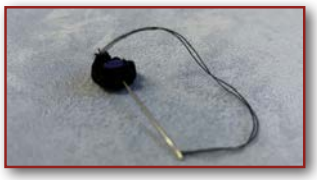
Görsel 7.73: Şapka düğme dikim araç gereci

8. İŞLEM BASAMAĞI — Şapka süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Tuhafiyeye kumaşınızı götürerek düğme bastırabilirsiniz. Düğmeyi kumaş ile kaplamanız, ekonomik davranmanız açısından önemlidir.
- Küçük parça kumaşınızı düğmenizi kaplayacak formda kesiniz.
- İğne ve ipliğiniz aracılığı ile kumaşınızın çevresini teyelleyiniz (Görsel 7.74).
- Teyellediğiniz kumaşınızın ortasına düğmenizi yerleştiriniz ve büzerek şapkanızın tepe noktasına dikiniz (Görsel 7.75).

Görsel 7.74: Düğme kumaşı teyelleme

Görsel 7.75: Düğme dikimi

9. İŞLEM BASAMAĞI — Şapkanın kalite kontrolünü yapınız.

- Şapkanız kullanıma hazır (Görsel 7.76).
- Şapkanızın ipliklerini temizleyiniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 7.76: Erkek şapka modeli

ERKEK ŞAPKA YAPIMI

7.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Şapka model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.					
7.	Şapka dikiş tekniklerini uyguladı.					
8.	Şapkayı süsleme tekniklerine uygun süsledi.					
9.	Kalite kontrol yapatı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve verimli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

8 DERS SAATİ

7.3. UYGULAMA

ÇOCUK ŞAPKA YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden çocuk şapka modeli (kloş kenarlı şapka) yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 7.77).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 7.77: Çocuk şapka modeli (kloş kenarlı şapka)

Kullanılacak Araç Gereç

- Kullanmadığınız ya da küçük gelen pantolon veya etek
- Mezür
- Makas
- Dikiş sabunu
- Parşömen kâğıdı
- Kalem ve silgi

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Şapka model tasarımını yapınız.**

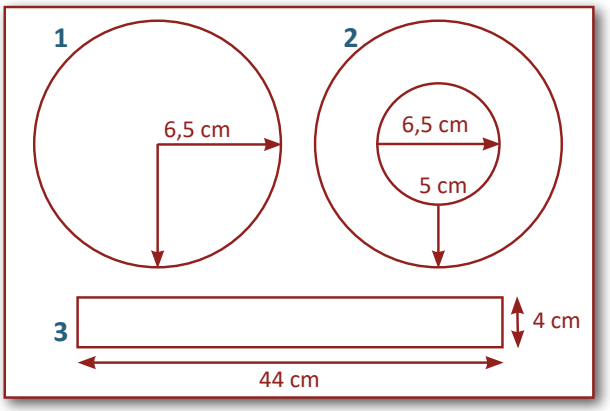
- Çocuk şapka model tasarımlarınızı çiziniz (Görsel 7.78).
- Çizdiğiniz tasarımlarda arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alınız.

Görsel 7.78: Şapka model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI Ürün ölçülendirmesi yapınız.

- Şapkayı giyecek kişinin baş uzunluk ve genişlik ölçülerini alınız (Görsel 7.79).
- Genişlik ölçüsüne 1 cm ekleyiniz.

Görsel 7.79: Şapka kalıbı

4. İŞLEM BASAMAĞI Şapka modeline uygun araç gereci hazırlayınız.

- Modele uygun araç gereci hazırlayınız (Görsel 7.80).

Görsel 7.80: Şapka araç gereci

5. İŞLEM BASAMAĞI Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.

- Tasarıma uygun şapka kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız.
- Parşömen kâğıdından hazırladığınız kalıpları 1 cm paylı kesip çıkarınız (Görsel 7.81).
- Paylı bir şekilde kestiğiniz kalıplarınızı pay kısımlarından yapıştırarak başınıza deneyiniz.
- Deneme sonrası kalıplarınızın pay kısımlarını kesiniz.

Görsel 7.81: Şapka kalıbı

6. İŞLEM BASAMAĞI Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.

- Kalıplarınızı kumaş üzerine yerleştiriniz (Görsel 7.82).
- İğneler yardımıyla kalıplarınızı kumaşa tutturunuz.
- 1 cm dikiş payı bırakarak kumaşlarınızı kesiniz.

Görsel 7.82: Kalıbın kumaşa aktarılması

7. İŞLEM BASAMAĞI Şapka dikiş tekniklerini uygulayınız.

- Kestiğiniz kumaş parçalarınızı overlok ile temizleyiniz. Overlok makinesi yok ise sürfile dikişi yapınız.
- Şapkanızın alın kısmını oluşturan kumaş parçası ile üst yuvarlak kumaş parçasını tersinden teyelleyerek dikiniz (Görsel 7.83).
- Dikilen parçayı tersine çeviriniz (Görsel 7.84).
- Bir araya getirilen kumaşlara son parçanızı, grogren kurdele ile yerleştirerek iğnelerle tutturunuz (Görsel 7.85).
- Grogren kurdeleyi şapkanın iç kısmında kalacak şekilde tutturmaya dikkat ediniz.
- Grogren kurdeleyi kumaşa geçirmeden önce yuvarlayarak ütüleyiniz. Bu işlem, grogren kurdeleyi kumaşa daha kolay yerleştirmeniz için önemlidir.

Görsel 7.83: Şapka kumaş parçalarını teyelleyerek dikme

Görsel 7.84: Kumaşı tersine çevirme

Görsel 7.85: Şapkaya grogen kurdele yerleştirme

8. İŞLEM BASAMAĞI Şapka süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Şapka süslemede evinizde bulunan düğme, boncuk, kurdele gibi materyalleri değerlendirebilirsiniz (Görsel 7.86).
- Şapkayı dilediğiniz gibi süsleyebilirsiniz.
- Şapkanın kenar siperliğinden iplik çekerek kumaşın etrafına püskül görüntüsü verebilirsiniz.

Görsel 7.86: Şapka süsleme araç gereci

9. İŞLEM BASAMAĞI Şapkanın kalite kontrolünü yapınız.

- Şapkanız kullanıma hazır (Görsel 7.87).
- Şapkanızın ipliklerini temizleyiniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 7.87: Çocuk şapka modeli

ÇOCUK ŞAPKA YAPIMI

7.3. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma alanını hazırladı.					
2.	Araç gerecini hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Şapka model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.					
7.	Şapka dikiş tekniklerini uyguladı.					
8.	Şapkayı süsleme tekniklerine uygun süsledi.					
9.	Kalite kontrol yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve verimli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

7.1. SIRA SİZDE

6 DERS SAATİ

Görsel 7.88'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 7.88: Şapka modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Evde bulunan artık ve esnek kumaş parçaları
- Kumaş renginde iplik
- Kalem, silgi vb.
- Makas
- Dikiş sabunu
- Mezür
- Toplu iğne
- Parşömen kâğıdı

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını ve araç gereci hazırlayınız.
2. Görsel 7.88'deki modele uygun şapka tasarımınızı yapınız.
3. Şapkayı kullanacak kişinin baş genişlik ve boy ölçüsünü alınız.
4. Tek parçadan oluşan kalıbınızı dikdörtgen şekilde parşömen kâğıdına çiziniz.
5. Kalıplarınızı 1 cm paylı kesiniz.
6. Paylı kestiğiniz kalıbınızı pay kısımlarından yapıştırarak modelin başında deneyiniz.
7. Deneme sonrası kalıplarınızın pay yerlerini kesiniz.
8. Kalıbınızı dikiş sabunu yardımıyla kumaşa aktarınız.
9. Kumaşınızı 1 cm pay bırakarak kesiniz.
10. Dikdörtgen kumaşınızı yuvarlak olacak şekilde tersinden dikiniz.
11. Başın açıkta kalan üst kısmını tersinden dikerek şapkanızı oluşturunuz.
12. Şapkanın başa geçen kenarlarını pay yerlerinden içe gelecek şekilde kıvırarak dikiniz.
13. Şapkanın üst kısmına bağcık geçirerek kumaşı üst kısmından büzünüz.
14. Sarkan dikiş ipliklerini temizleyerek kumaşı yüzüne çeviriniz.
15. Şapka süslemenizi yapınız.
16. Çalışma alanını temizleyiniz.

7.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımı yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Şapkayı kullanacak kişinin baş ölçüsünü aldı.		
5.	Kalıbını parşömen kâğıdına çizdi.		
6.	Kalıbını 1 cm paylı kesti.		
7.	Kalıbını pay yerlerinden yapıştırarak denemesini yaptı.		
8.	Deneme sonrası kalıbının pay yerlerini kesti.		
9.	Kalıbını dikiş sabunu yardımıyla kumaşa aktardı.		
10.	Kumaşı 1 cm pay bırakarak kesti.		
11.	Dikdörtgen kumaşı yuvarlak olacak şekilde tersinden dikti.		
12.	Başın açıkta kalan üst kısmını tersinden dikerek şapkasını oluşturdu.		
13.	Şapkanın başa geçen kenarlarını kıvırarak dikti.		
14.	Şapkanın üst kısmına bağcık geçirerek büzdü.		
15.	Sarkan dikiş ipliklerini temizledi.		
16.	Şapka süslemesini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
17.	Çalışma alanını temizledi.		
18.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
19.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

7.2. SIRA SİZDE

8 DERS SAATİ

Görsel 7.89'da yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 7.89: Keçe şapka modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Hazır kalın keçe
- Keçenin renginde dikiş ipi
- Dikiş iğnesi
- Parşömen kâğıdı
- Kalem
- Mezür ve cetvel
- Silgi
- Süsleme araç gereci

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Araç gereci hazırlayınız.
3. Görsel 7.89'daki şapka modeline uygun tasarım hazırlayınız.
4. Şapkayı kullanacak kişinin baş genişlik ve boy ölçüsünü alınız.
5. Yuvarlak (başlık), dikdörtgen (bant) ve halkadan (kenar) oluşan üç parçalı kalıbınızı parşömen kâğıdına çiziniz.
6. Kalıplarınızı 1 cm paylı kesiniz.
7. Paylı kestiğiniz kalıbınızı pay kısımlarından yapıştırarak modelin başında deneyiniz.
8. Deneme sonrası kalıplarınızın pay kısımlarını kesiniz.
9. Kalıbınızı dikiş sabunu yardımıyla kumaşa aktarınız.
10. Kumaşınızı 1 cm pay bırakarak kesiniz.
11. Kumaş parçalarınızı yuvarlak, dikdörtgen, halka sıralaması ile dikiş sabununun izin den dikerek birleştiriniz.
12. Artakalan dikiş ipliklerini temizleyerek kumaşı yüzüne çeviriniz.
13. Şapka süslemenizi yapınız.
14. Çalışma alanını temizleyiniz.

7.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımı yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Şapkayı kullanacak kişinin baş ölçüsünü aldı.		
5.	Üç parçalı kalıbını parşömen kâğıdına çizdi.		
6.	Kalıbını 1 cm pay vererek kesti.		
7.	Kalıbını pay yerlerinden yapıştırarak denemesini yaptı.		
8.	Deneme sonrası kalıbının pay yerlerini kesti.		
9.	Kalıbını dikiş sabunu yardımıyla kumaşa aktardı.		
10.	Kumaşı 1 cm pay bırakarak kesti.		
11.	Kumaş parçalarını dikerek birleştirdi.		
12.	Sarkan dikiş ipliklerini temizledi.		
13.	Şapkayı yüzüne çevirerek şapka süslemesini yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
17.	Çalışma alanını temizledi.		
18.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
19.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

8.

ÖĞRENME BİRİMİ

ÇANTA YAPIMI

KONULAR

8.1. ÇANTANIN TANIMI VE ÖNEMİ
8.2. ÇANTA ÇEŞİTLERİ
8.3. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR
8.4. ÇANTA YAPIMINDA KULLANILAN GEREÇLER
8.5. ÇANTA YAPIMI
8.6. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME
8.7. ÇANTA MODEL TASARIMI
8.8. ÇANTA YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ SEÇİMİ
8.9. ÇANTA MODELİNE UYGUN KALIP ÇIKARMA TEKNİKLERİ
8.9. TASARIMA UYGUN KALIBI KUMAŞA UYGULAMA
8.10. ÇANTA DİKİŞ TEKNİKLERİ
8.11. ÇANTA SÜSLEME TEKNİKLERİ
8.12. ÇANTA KALİTE KONTROLÜ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Çanta yapımında ürün ölçülendirmesi
- Çanta model tasarımı
- Çanta modeline uygun araç gereci hazırlama
- Tasarıma uygun kalıp hazırlama
- Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulama
- Çanta dikiş teknikleri
- Çantanın kalite kontrolü

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Günlük hayat içerisinde, özel günlerde, işte veya okulda neden çanta kullanılır?**
2. **Çanta seçimi nasıl yapılmalı ve seçim yaparken nelere dikkat edilmelidir?**

8.1. ÇANTANIN TANIMI VE ÖNEMİ

Kişisel eşyaların konulduğu, hakiki ya da suni deri, kumaş vb. malzemeler kullanılarak üretilen, gereksinim alanına göre farklı model özellikleri olan tamamlayıcı aksesuara **çanta** denir. Günümüzde çeşitli amaçlarla kullanılan bu aksesuar, daha çok günlük ihtiyaçları karşılayan ürünlerin taşınması için tercih edilir. Pek çok insan; nüfus ve para cüzdanı, telefon, kalem, mendil gibi sürekli yanında bulundurması gereken ürünlerini koruyan bir çantaya gereksinim duyar. Çantalar, kullanıcının ihtiyacına göre çeşitlilik gösterir. Günlük kullanıma uygun alışveriş, plaj, piknik, seyahat, okul, evrak, para ya da gece, özel gün için pek çok çanta tasarımı vardır.

Çantalar, çeşitli boyutlarda üretilir. Kişinin yanına almak istediği eşyalarının durumuna göre büyük ya da küçük olanları tercih edilir (Görsel 8.1). Model, malzeme ve yapım tekniği; çanta, kemer, ayakkabı gibi kullanılacak diğer aksesuarlarla bir bütünlük oluşturur. Kullanımına karar verilen çantanın kıyafetle uyumu da önemlidir.

Görsel 8.1: Çanta

8.2. ÇANTA ÇEŞİTLERİ

Çantalar; kullanıcının yaşına, cinsiyetine, kullanılacağı yere, yapımında kullanılan malzemelere göre farklılık gösterir.

8.2.1. Yaşa ve Cinsiyete Göre Çanta Çeşitleri

Çantalar, kullanan kişinin yaşına göre çeşitlilik gösterir (Görsel 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7).

Görsel 8.2: Bebek çantası

Görsel 8.3: Çocuk çantası

Görsel 8.4: Genç kız çantası

Görsel 8.5: Erkek çantası

Görsel 8.6: Kadın çantası

Görsel 8.7: Kadın çantası

8.2.2. Kullanım Yerine Göre Çanta Çeşitleri

Çantalar, kullanılacağı yere uygunluğu bakımından çeşitlilik gösterir (Görsel 8.8, 8.9, 8.10, 8.11, 8.12, 8.13, 8.14, 8.15).

Görsel 8.8: Spor çantası

Görsel 8.9: Okul çantası

Görsel 8.10: İş veya evrak çantası

Görsel 8.11: Plaj çantası

Görsel 8.12: Gece veya özel gün çantası

Görsel 8.13: El çantası

Görsel 8.14: Makyaj çantası

Görsel 8.15: Makyaj çantası

8.2.3. Kullanılan Gerece Göre Çanta Çeşitleri

- Deri çantalar
- Makrome çantalar
- Boncuk çantalar
- Hasır çantalar
- Örgü çantalar
- Kumaş çantalar (Görsel 8.16)
- Farklı malzemelerin birlikte kullanımıyla yapılan çantalar (deri ve kumaş, kumaş ve boncuk, hasır ve deri)

Görsel 8.16: Kumaş çanta

8.2.4. Yapım Tekniğine Göre Çanta Çeşitleri

Çanta yapımında kullanılan teknikler genellikle aynıdır. Çantanın modeli ve kullanım durumu değişiklik göstermiş olsa da çantaya hacim verme, çantayı sertleştirme, birleştirme, astarlama, ağız kapama, süsleme ve saplarını oluşturma teknikleri aynıdır. Çantalar genel olarak sert ya da yumuşak olma özelliğine göre çeşitlilik gösterir.

8.3. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

- Çanta model seçimini etkileyen unsurların başında yaş gelir. Çocukluk, gençlik ve olgunluk dönemlerinde kullanılan çantalar farklılık gösterir. Çocuk yaşta; canlı renklerde, küçük, dayanıklı, kolay taşınabilen, iç ve dış temizliği rahat, iskelet sistemine uygun çantalar tercih edilir. Genç yaşta günün modasına uygun renk ve modellerde, kullanım amacına göre daha çok spor, fantezi, yarı fantezi modeller tercih edilir. Olgun yaşlarda ise spor çantalardan ziyade fantezi ve yarı fantezi çantaların seçildiği görülür.
- Vücut özelliği çanta tercihinde önemlidir. Kısa boylu, zayıf kişilerin daha küçük; uzun boylu, iri kişilerin daha büyük boyutlarda çantalar seçtiği görülür.
- Çanta modeli seçilirken kişinin yaşı, vücut özelliği, ekonomik durumuna uygunluğunun yanı sıra günün moda anlayışı da tercihler üzerinde etkili olur.
- Çanta modellerinde cinsiyet özelliği vardır. Kadın ve erkek çantalarında, şekil ve tarz olarak cinsiyet farklılıkları görülür.
- Çantalarda seçimi etkileyen bir diğer unsur estetiktir. Estetik özelliği, yani ürünün yarattığı güzellik algısı kişiye göre değişir.
- Mevsimsel özellik, çanta renginde kendini belli eder. Sonbahar ve kış mevsiminde koyu, ilkbahar ve yaz mevsiminde canlı, açık renk tonları seçilir.

8.4. ÇANTA YAPIMINDA KULLANILAN GEREÇLER

Kullanım alanlarına göre çeşitli malzemelerden çanta üretimi yapılabilmektedir. Kullanılan malzemelerin yapısal özellikleri, çantaların dayanıklılık süresini artırabilmek için önemlidir. Kumaş çanta, deri çanta kadar dayanıklı olamasa da kadın kullanıcıların ilgisini çeken bir modeldir. Bu çantalar, rahat kullanımının yanı sıra özellikle hafif ve yıkanabilir olması bakımından çok tercih edilir. Kumaş çeşitlerinin çok olması, çantanın kullanım alanını genişletmektedir. Fantezi çanta modellerinde daha çok kumaş çantalar talep görmektedir. Çanta yapımında kullanılacak kumaşlarda, doku özellikleri göz önüne alınmalı ve modele uygun kumaş seçimleri yapılmalıdır.

8.4.1. Çanta Yapımında Kullanılan Kumaşlar

Çanta yapımına uygun çeşitli dokuma ve renkte kumaşlar vardır (Görsel 8.17).

- Pamuklu kumaşlar
- Yünlü kumaşlar
- Kadife kumaşlar
- Yöresel kumaşlar
- Kot kumaşlar
- Keten kumaşlar
- Keçe kumaşlar
- Örme kumaşlar
- Döşemelik kumaşlar
- Abiye kumaşlar gibi birçok kumaş çeşidi sıralanabilir.

Görsel 8.17: Çanta kumaşları

8.4.2. Astar Kumaşlar

Çanta astar kumaşının estetiği, çantanın dış görünümü kadar önemlidir. Astar kumaşına çeşitli cepler ve fermuarlar ilave edilerek çantanın daha kullanışlı olması ve farklı ihtiyaçlara cevap vermesi sağlanır. Astar kumaş seçilirken çanta kumaşının özellikleri dikkate alınmalıdır (Görsel 8.18). Sağlam olması ve kolay temizlenmesi amacıyla sentetik astarlar daha çok tercih edilir. Düz renklerin yanı sıra desenli astarlar da çantanın görünümüne estetiklik katar.

Astar çeşitleri şunlardır:

- Kumaş astar (Görsel 8.19)
- Elyaf astar
- Sentetik astar (Görsel 8.19)
- İpek astar
- Kendinden astarlı kumaşlar

Görsel 8.18: Çanta iç astarı

Görsel 8.19: Astar kumaşlar

8.4.3. Kumaş Sertleştirme Gereçleri

Kumaş çantaya belli bir form verebilmek ve daha tok, sert bir görünüm kazandırabilmek için çeşitli gereçlerden yararlanılır. Tela, sünger, pazen, elyaf, mukavva vb. gereçler kumaşı serleştirmek için kullanılır.

8.4.4. Ağız Kapama Gereçleri

Çantanın ağız kapama gereçleri, modele uygun olmalıdır. Fermuar, en çok kullanılan ve dayanıklılığı yüksek olan bir üründür. Çanta kumaşını astara ve kapağa tutturmak için kullanılan, ağız kısmının açılıp kapanmasını sağlayan gerece **fermuar** denir. Fermuarlar, uç kısmından (fermuar başı, stoper) çekilince açılır ve geriye doğru hareket ettirilince kapanır. Çantanın en önemli gereçlerindendir (Görsel 8.20).

Klips, toka, halka, çıtçıt (fermejüp), mıknatıs vb. metal ağız kapama gereçleri sağlam ve kullanışlı olması nedeniyle çanta yapımında sıkça kullanılmaktadır. Bu gereçler çanta ağzını kapatma görevinin yanı sıra süsleme malzemesi de olur. Metal ağız kapama gereçleri seçilirken dayanıklı olanlar tercih edilmeli ve çantanın fonksiyonlarına uygun büyüklükte olmasına dikkat edilmelidir (Görsel 8.21).

Görsel 8.20: Çanta ağız kapama, fermuar

Görsel 8.21: Çanta ağız kapama, metal aksesuar

Fermejüp, çantalarda kullanılan metal ağız kapama gerecidir. Çantayı süslemeye ya da ağız kısmını birleştirmeye yarar. Halk arasında çıtçıt olarak da bilinir. Çıtçıt, alt ve üst iki parçadan oluşur. Metal ya da plastik olanları vardır. Metal klipsler de çanta ağız kapama gereci olarak kullanılır (Görsel 8.22). Metal olanlarının paslanmayan özellikte olmasına dikkat edilmelidir.

MERAKLISINA

AH ŞU POŞETLER

1970'lerde büyük bir buluş olarak nitelendirilen ve zamanla tüm dünyada kullanımı yaygınlaşan plastik poşetler, şimdilerde doğanın en büyük düşmanları arasında yer alıyor. Kullanım açısından oldukça pratik olan bu ürün, İngiltere'de yer alan bir kimya tesisinde yapılan deney sonucunda kazara icat edildi. Polietilen olarak adlandırılan icat ürünü, Mühendis Sten Gustaf Thulin (Siten Gustaf Tulın) tarafından plastik poşet olarak tasarlandı ve patenti İsveçli "Celloplast" şirketi tarafından alındı. İlk olarak İngiliz ordusu tarafından, II. Dünya Savaşı'nda kullanıldı. Kullanımı hızla yaygınlaştı ve o dönemlerde kullanılan bez torbaların yerini aldı.

Serüveni 1965 yılında başlayan naylon poşetler, kullanımının yaygınlaşmasından yaklaşık otuz yıl sonra doğada bıraktığı korkunç hasarlarla gündeme geldi. Doğada uzun yıllar yok olmadığı, denizde 400, karada ise 800 yıl yaşadığı anlaşıldı. Orman yangınlarına, deniz ve kara canlılarının ölümüne, kanser hastalığına, toprak kirliliğine sebep olduğu ispatlandı. Tüm bu zararları bir an önce durdurabilmek adına, dünyada plastik poşet kullanımına kısıtlama ve yasaklar getirildi.

1 Ocak 2019 yılından itibaren Türkiye'de belli bir ücret karşılığında tüketiciyle buluşan plastik poşetin kullanım oranı, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yaptığı açıklamaya göre 2019 yılında yüzde 77,27 düştü. Plastik kullanımını azaltarak daha bilinçli yaşamak, gelecek nesillere temiz ve yaşanabilir doğa bırakabilmek adına sizler de elde var olan kumaşlarla shopper çantalar tasarlayıp dikebilir ve sevdiklerinize hediye edebilirsiniz.

Toka ve halkalar, fermejüp gibi metal aksesuar olarak kullanılan, aynı zamanda iki parçayı birleştiren ağız kapama gereçleridir (Görsel 8.23). Paslanmayan özellikte olanların tercih edilmesi önemlidir. Çanta saplarını birleştirmede çoğunlukla toka veya halkalar kullanılır.

Görsel 8.22: Çanta ağız kapama gereci, toka

Görsel 8.23: Çanta ağız kapama gereci, klips

8.4.5. Çanta Sapı Gereçleri

Çantanın özelliğine göre çeşitli şekillerde saplar hazırlanabilir. Omuzda taşınan çantaların sapları uzun, elde taşınan modellerin ise kısadır. Bazı modellerde çift sap kullanılırken bazılarında tek kullanılır. Uzun ömürlü olabilmesi için çanta sapı sağlam olmalıdır. Deri, kumaş, metal, zincir, plastik, ahşap vb. birçok malzemeden, çantanın modeline ve kullanım özelliğine uygun çanta sapı seçilebilir.

8.5. ÇANTA YAPIMI

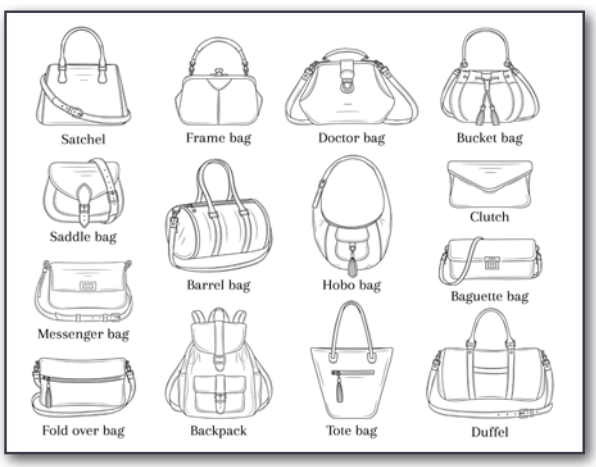
Çanta ürün ölçülendirmesi yapıldıktan sonra model tasarımı yapılır ve tasarıma uygun kalıp hazırlanır. Tasarıma uygun kalıplar kumaşa yerleştirilerek kesimi yapılır, dikiş teknikleri ile dikilir, ağız kapama gereci ve sapı hazırlanarak çantaya takılır. Kalite kontrolü yapılarak işlem sonlandırılır.

8.6. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME

Ürün ölçülendirme, çantanın ebatlarının belirlenmesi ile yapılır. Çanta yapımına geçmeden önce ölçüler hesaplanır. Kalıp çıkarmada bu ölçüler kullanılır. Tasarımı yapılan çantanın en ve boy ölçüsü alınır. Çantaya hacim verecek körük, pens, büzgü payı gibi genişlik ölçüleri hesaplanır. Çanta kapaklı olacak ise kapağın ölçüsü hesaplanır. Ayrıca çanta sapı, çanta modelinin özelliğine uygun olarak hesaplanır. İnce ya da kalın sap, modele uygun en ve boy ölçümleri alınarak yapılır. En boy ölçümlerinin belirlenmesi, çantanın model tasarımından önce yapılabileceği gibi tasarımdan sonraya da bırakılabilir.

8.7. ÇANTA MODEL TASARIMI

Araştırma yapılarak, vitrin ve dergiler incelenerek ya da önceden yapılmış çanta örneklerinden yararlanılarak (Görsel 8.24) model tasarımları oluşturulur (bk. 9. Sınıf Temel Teknikler Ders Kitabı, 1. Öğrenme Birimi, Model Tasarlama ve Desen Çizme).

Görsel 8.24: Çanta model tasarımı

Model tasarımı, farklı modeller incelenerek oluşturulabileceği gibi tamamıyla tasarımcıya özgü de olabilir. Özgün tasarımlar oluşturabilmek için farklı modeller incelenmeli ve ürünün kullanım amacına uygunluğuna dikkat edilmelidir.

Çanta yapımında kullanılacak malzemenin doğru seçimi, model tasarımının başarısını arttırır. Örgü ipi, deri ve kumaştan yapılan çantalar birbirinden farklı özelliktedir. Model tasarımı tasarımcının yaratıcılığı ile özgünleşir (Görsel 8.25).

Görsel 8.25: Çanta model tasarımı

Çanta Modelleri (Çanta Terimler Sözlüğü)

Çantalar; dikdörtgen, kare, yuvarlak form özellikleriyle sapının uzun, kısa olmasıyla taşınma şekliyle dar ya da geniş olma özelliğiyle isim alır. Model tasarımı yapılırken bu isimler, tasarıma yön verir (Görsel 8.26).

Görsel 8.26: Çanta modelleri

Clutch [Kılaç (Kavrama)] Çanta: Askısı ve kulpu olmayan küçük çantadır (Görsel 8.27).	 **Görsel 8.27:** Clutch çanta
Saddle [Sedıl (Sepet)] Çanta: Eyer kayışı gibi bir kayışın üzerinde tasarlanmış, omuzda veya elde taşınabilen çantadır (Görsel 8.28).	 **Görsel 8.28:** Saddle çanta
Doktor Çanta: Eskiden doktorların kullandığı çantaya benzeyen, kısa saplı ve yuvarlak formlu çantadır (Görsel 8.29).	 **Görsel 8.29:** Doktor çanta
Satchel [Seçıl (Omza Atılan)] Çanta: Üstten kapanan ve üstte sapı olan, tabanı düz, eskiden okullarda kullanılan çantalara benzeyen çantadır (Görsel 8.30).	 **Görsel 8.30:** Satchel çanta

Spor Çanta: Genelde spor ya da seyahat için kullanılan, büyük bir bölmesi olan çantadır (Görsel 8.31).	 **Görsel 8.31:** Spor çanta
Shopper [Şoper (Alışverişçi)] Çanta: Dikdörtgen, genelde alışveriş için ideal, tek saplı, geniş çantadır (Görsel 8.32).	 **Görsel 8.32:** Shopper çanta
Flap [Fılep (Kapak)] Çanta: Çantanın ağız kısmını örten bir kapağa sahip çantadır. Genelde uzun askılı, omuz çantası şeklindedir (Görsel 8.33).	 **Görsel 8.33:** Flap çanta
Tote [Tövit (Taşıma)] Çanta: Büyük ve küçük sapları olan, elde ya da kolda taşınan, ağız kısmı açık çantadır (Görsel 8.34).	 **Görsel 8.34:** Tote çanta
Frame [Fıreyim (Çerçeve)] Çanta: Sağlam yapılı, dikdörtgen formlu, bozuk para çantasına benzer çantadır (Görsel 8.35).	 **Görsel 8.35:** Frame çanta
Saplı El Çantası: Clutch şeklinde ama sapı olan çantadır (Görsel 8.36).	 **Görsel 8.36:** Saplı el çantası

Hobo [Hovbov (Gezgin)] Çanta: Genellikle omuzda taşınan, hilal şeklinde, büyük boy çantadır (Görsel 8.37).	 **Görsel 8.37:** Hobo çanta
Sırt Çantası: Çift kulplu, sırtta taşınan çantadır (Görsel 8.38).	 **Görsel 8.38:** Sırt çantası
Baguette [Beget (İnce Silindir Çubuk, Baget)] Çanta: Uzun, küçük, dar formlu, kısa saplı çantadır (Görsel 8.39).	 **Görsel 8.39:** Baguette çanta
Postacı Çantası: Çapraz asılabilen, uzun saplı çantadır (Görsel 8.40).	 **Görsel 8.40:** Postacı çantası
Barrel [Barıl (Varil) Çanta: Silindir şeklinde, varile benzeyen çantadır (Görsel 8.41).	 **Görsel 8.41:** Barrel çanta

Minaudiere [Menödyer (Abiye)] Çanta: Geceleri düzenlenen davetlerde kullanılan, sert, kutu şeklinde, çoğunlukla üstü boncuk ya da taş kaplı çantadır (Görsel 8.42).	 **Görsel 8.42:** Minaudiere çanta
Bucket [Bakit (Kova)] Çanta: Kovaya benzeyen, ağzı büzgülü, uzun askılı çantadır (Görsel 8.43).	 **Görsel 8.43:** Bucket çanta
Dikişli Çanta: Kapitoneye benzeyen, üstü dikişli çantadır (Görsel 8.44).	 **Görsel 8.44:** Dikişli çanta

8.8. ÇANTA YAPIMINDA KULLANILAN ARAÇ GEREÇ SEÇİMİ

Malzeme seçimi, çanta tasarımına uygun olmalıdır. Uyumu yakalayabilmek için kumaş, sertleştirici malzeme, ağız kapama gereci, sap ve süsleme için üretilmiş ürünler içinden seçim yapılmalıdır.

Malzeme seçimi, model özelliğine uygun yapılmalıdır. Çanta deri ise kullanılacak araç gereç farklılık gösterir. Kumaş, örgü, hasır vb. tüm çantalarda her birine uygun araç gereç seçimi yapılır. Çanta, sert bir dokuya sahip ise kullanılan metal aksesuarlar farklılık gösterir. Yumuşak bir çantaya uygulanacak metal aksesuarlar ağır olmamalı, çantanın formunu bozmamalıdır.

8.9. ÇANTA MODELİNE UYGUN KALIP ÇIKARMA TEKNİKLERİ

Kullanılacak kalıp, model tasarımına ve ölçülendirmeye uygun hazırlanmalıdır. Modelin kalıbını hazırlamak için kullanılacak malzemeler; parşömen kâğıdı, yapıştırıcı, kalem, silgi, mezür, cetvel ve makastır (Görsel 8.45).

8.9.1. Çanta Kalıbı Hazırlamada Kullanılan Parçalar

- Çanta ön ve arka yüzü
- Çanta iç astarı
- Çanta kapağı
- Çanta körüğü
- Çanta sapları

Görsel 8.45: Kalıp hazırlamak için kullanılacak malzemeler

8.9.2. Tasarıma Uygun Kalıp Hazırlama

Kalıp çıkarma teknikleri, model tasarımının özelliğine göre farklılık gösterir.

Hazır Model Üzerinden Ölçerek Kalıp Hazırlama: Çanta yapımında kullanılan parçaların ölçüleri alınır. Bu parçalar büyültülüp küçültülebilir. Hazırlanan kalıp önce parşömen kâğıdına çıkarılır. Çıkarılan kalıbın kontrolü yapılır. Sonra karton ya da mukavva üzerine çizilerek kalıp oluşturulur.

Hazır Kalıp Üzerinden Kalıp Çıkarma: Önceden uygulanmış hazır kalıplar çıkarılarak hazırlanır. Kalıp aslına uygun olarak küçültülüp büyültülebilir. Çanta ölçülendirmelerinin doğru yapılmasına dikkat edilmelidir.

Tasarım Yapılan Modelden Kalıp Çıkarma: Herhangi bir modelden faydalanarak ya da kişinin kendi tasarımını oluşturarak hazırladığı modelin kalıbı çıkarılır. Kalıbın parşömen kâğıdına hazırlanması ve denenmesi aşamasından sonra model, mukavva ya da kartona aktarılır.

8.9.3. Model Föyü

Model föyü, kullanıldığı sektöre göre farklılık gösterebilir. Birçok sektörde kullanıldığı gibi çanta yapımında da kullanılır (Model föyü hakkında detaylı bilgi için bk. Şapka Öğrenme Birimi, s. 205). Çanta tanıtımının yapılmasında kullanılan model föyü, ürün parçalarının ölçü, adet ve çanta özelliklerinin bulunduğu belgedir (Tablo 8.1).

Görsel 8.46: Çanta modeli

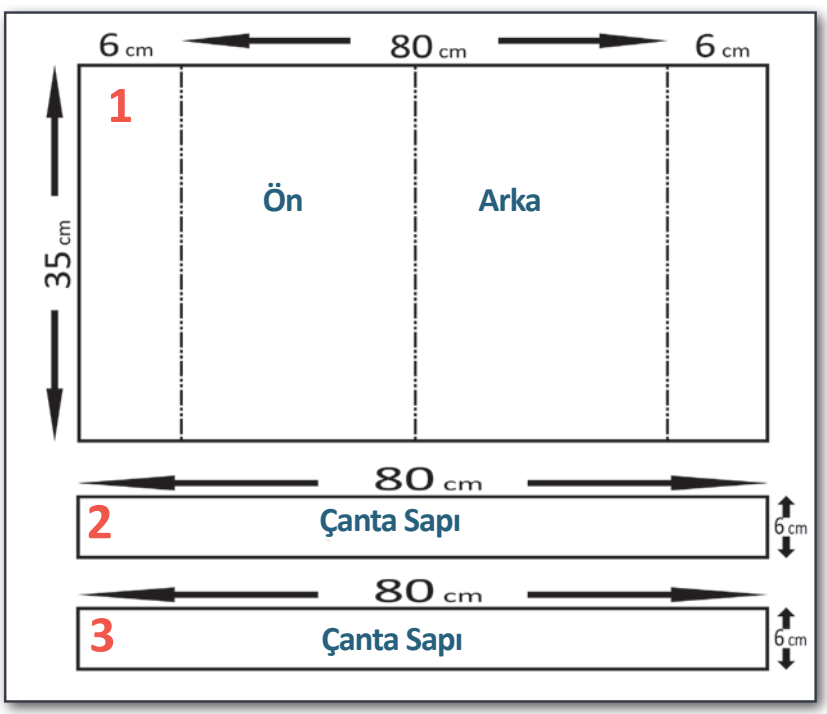
Tablo 8.1: Model Föyü

MODEL FÖYÜ							
Ürün: Çanta			**Parça Listesi**				
1	Çanta Boyu	30	**Kumaş**	**Astar**	**Pervaz**	**Kapak**	**Sap**
2	Çanta Eni	45	Ön 1	Ön 1	Ön 1	-	2 Adet
3	Çanta Sap Uzunluğu	60	Arka 1	Arka 1	Arka 1	-	-

- Model simetriktir.
- Ön ve arka parçalar aynıdır.
- Çantayı sertleştirmek için tela veya elyaf kullanılmıştır.
- Kapak kullanılmamıştır.
- Çanta ağzı fermuarlıdır.
- Çanta çift saplı çalışılmıştır.
- Dikiş payları kalıba dâhil edilmemiştir.

8.9.4. Kalıp Hazırlamada Dikkat Edilecek Noktalar

- Çantanın ölçüsü dikkate alınarak parşömen kâğıdına, modelin her bir parçasına uygun çizimi yapılmalıdır.
- Ön ve arka parçalar bazı modellerde birleşik olabileceği gibi ayrı ayrı da hazırlanabildiği için ölçüler doğru hesaplanmalıdır.
- Çanta; ön, arka, körük ve sap olmak üzere dört parçadan oluşur. Körük, çantaya hacim vererek işlevsellik kazandırır. Körük kısmı, çantanın yanında olabileceği gibi alt kısmında da olabilir. Yanlarda kullanılacaksa iki eşit parçadan oluşur, alt kısımda kullanılacaksa bir parçadan oluşur. Bazen kullanılmayabilir. Pili büzgü yöntemleri ile körük kısmına hacim verilir. Model tasarımında bu parçalar ölçülendirilerek hesaplanmalı ve buna uygun kalıp hazırlanmalıdır.
- Çizimi yapılan kalıp, makas ile kesilir. Ölçülerinin doğruluğunu tespit etmek için bu kalıplar yapıştırıcı (çok fazla sürmeden) ile birleştirilerek parşömen kâğıdından çanta modeli oluşturulur. Varsa hatalar tespit edilir. Buna uygun tekrar kalıp hazırlanır. Doğruluğu tespit edilen kalıp, karton ya da mukavva üzerine, ölçülendirmeye uygun çizilerek hazırlanır. Bu işlemlere dikkat edilmelidir.
- Çantanın sapı kumaş kullanılarak yapılacak ise sapın uzunluğu ve eni hesaplanmalı, kalıbı ölçülere uygun çıkarılmalıdır. Çanta sapı için kalıp, model özelliğine uygun, kullanılacak malzeme özelliğine göre uzunluğu ve genişliği tespit edilerek çıkarılmalıdır.
- Orta işaretleri ve pay yerleri belirlenmelidir.
- Kalıp üzerinde model özellikleri belirtilmelidir.
- Fermuar ve cep yerleri işaretlenmelidir.
- Kalıp parçaları numaralandırılmalıdır (Görsel 8.47).

Görsel 8.47: Çanta kalıbı

8.10. TASARIMA UYGUN KALIBI KUMAŞA UYGULAMA

Çantanın modeline uygun hazırlanmış olan kalıp, kumaş üzerine yerleştirilir. Bu işlemde kumaşın en ve boy ipliklerine uygun yerleştirme yapılır. Kalıbı yerleştirme sırasında dikiş payı mesafesi ayarlanır. Bu mesafeler en az 1 cm ölçüsünde olmalıdır. Kalıp, toplu iğne ile kumaşın ters yüzüne sabitlenir. Çizim sabunu ve cetvel kullanılarak kalıbın çevresinden çizimi yapılır (Görsel 8.48). Çizim yapıldıktan sonra kalıp üzerinden toplu iğneler çıkarılır. Kumaş üzerine sabunun çizgilerinden bol teyel alınır, dikiş payı verilerek kumaş kesilir.

Görsel 8.48: Çanta kalıbını modele uygulama

Kumaşı keserken kaydırmamaya özen gösterilmelidir. Model çanta, astar kullanılarak yapılacak ise aynı işlemler astar kumaş üzerine de uygulanır. Çantanın modeline göre bu işlemler değişiklik gösterebilir (Görsel 8.49). Bazı modellerde astar kullanılmayabilir, bazı modellerde ise ön ve arka parça kesilmeden bir bütün olarak çalışılabilir. Bu modellerde, bol teyel almaya gerek duyulmayabilir. Yapılan işlemler çanta tasarımına göre farklılık gösterir (bk. Uygulama 1-2-3).

Görsel 8.49: Çanta kalıbını modele uygulama

8.11. ÇANTA DİKİŞ TEKNİKLERİ

Kalıba göre kesilmiş olan kumaş, modele uygun teyellenir. Ön, arka, varsa körük parçaları; kumaşın ters yüzeyinden, farklı renk iplik ile teyellenir. Astar kullanılacak ise o da kumaşa teyellenir. Dikiş makinesinde, kumaşın rengine uygun iplik ile kumaş dikilir. Astar kumaş da aynı teknik ile dikilir (bk. 9. Sınıf Temel Teknikler Ders Kitabı, 3. Öğrenme Birimi, Ev Tekstilinde Düz Dikiş).

Ağız kapama işlemi, modele uygun olarak yapılır. Fermuar ya da metal aksesuar kullanılacak ise malzemeye uygun ağız kapama işlemi uygulanır. Ağız kapama işlemi fermuarla yapılacak ise birleştirme işlemi sırasında, astar ile kumaşın arasına, fermuar teyellenir.

AKLINIZDA BULUNSUN

BANA ÇANTANI SÖYLE SANA KİM OLDUĞUNU SÖYLEYEYİM

Beden dili uzmanlarının yaptığı araştırmalara göre tercih edilen çanta modeli ve çantanın kullanım biçimi, karakter özellikleri hakkında ipuçları barındırıyor.

Eskiden genellikle öğrencilerin tercih ettiği sırt çantaları, şimdilerde pek çok çeşidiyle hayatında rahatlığı önemseyenler tarafından kullanılıyor. Hareketli bir yapıda olunduğu mesajını veren bu çanta modeli, tedbiri elden bırakmayan bir kişiliğe sahip olunduğunu gösteriyor.

Uzun saplı bir çantayı omuza asıp elinde sabitleyen çanta kullanıcısı, kişisel karakter özgürlüğüne çok önem veriyor demektir. Yine uzun saplı bir çantayı elle tutmadan omuzda serbestçe taşıyanlar için rahatlık, her şeyden önce geliyor.

Kısa saplı çanta modelini, bilekte ya da dirsek kıvrımında kullananlar, statüsünü ve gücünü sergiliyor. Bu çanta modelini elinde taşımayı tercih edenler, hayatında yaptığı işlerle anılmak isteyenlerdir; otoriter, sert ve net kişilik yapısına sahiptirler.

Bir postacı çantasını çapraz takmayı tercih eden kişi, sessiz ve utangaç yapılı olmanın yanında tedbirlidir de. Yani bu çantayı kullananlar için çanta eşittir koruma kalkanı.

Kısa saplı, çapraz çanta kullanıcıları hem estetiğe hem de konfora düşkündür.

Çantanın sapı; dikiş tekniklerine uygun, tersinden dikilerek çevrilir ya da kumaşın iç kısmına pay verilerek düz yüzünden, spor dikiş yapılır (bk. 9. Sınıf Temel Teknikler Ders Kitabı, 3. Öğrenme Birimi, Ev Tekstilinde Düz Dikiş). Bu işlem, kumaş saplar için geçerlidir. Sap kısım, metal aksesuarlarla çantaya birleştirileceği gibi, dikiş teknikleri ile de yapılabilir. Bütün işlemler, model tasarımına göre farklılık gösterebilir (bk. Uygulama 1-2-3).

8.12. ÇANTA SÜSLEME TEKNİKLERİ

Kumaş çanta süslemesinde genellikle dikiş nakış teknikleri kullanılır. Ayrıca elde var olan artık materyaller, kumaş parçaları, pul ve boncuk gibi malzemeleri değerlendirerek süsleme yapmak da mümkündür. Çanta, bu sayede estetik bir görünüm alır. Süsleme malzemesi seçimi yapılırken malzemenin kullanılacağı yere uygun olması önemlidir. Bunun yanı sıra malzemenin dayanıklı ve kullanışlı olmasına da dikkat edilmelidir. Malzeme seçiminde mevsime ve modaya uygunluk, çanta süslemesinde dikkat edilmesi gereken bir diğer husustur.

8.13. ÇANTA KALİTE KONTROLÜ

Çanta dikiş işlemlerinin tamamlanıp süsleme aksesuarlarının kullanımından sonra kalite kontrolü yapılmalıdır (Görsel 8.50).

Çanta kalite kontrolünün yapılabilmesi için öncelikle kontrol yapılmasının gerekliliği hakkında fikir sahibi olunmalıdır. Hatalı ürün ile hatasız olan ürün yan yana getirildiğinde bütün kusurları görmek mümkündür. Kumaş çanta alıcısının kenarlarından iplik sarkan, dikişleri bozuk, lekeli veya kırışık olan bir modeli tercih etmesi mümkün değildir. Satın alınan ürünün kaliteli olması istenir. O hâlde üretilen ürünün gerekli niteliklere sahip olmasının önemi son derece büyüktür.

Görsel 8.50: Çanta kalite kontrolü

8.13.1. Kalite Kontrol Basamakları

- Dikiş artıkları kesilerek iplik uzunlukları temizlenmelidir.
- Seçilen ürün, ütü isteyen bir ürün ise süsleme yapmadan önce ütülenmelidir.
- Çanta dikiş teknikleri uygulanırken temiz ve düzenli çalışmaya özen gösterilmelidir.
- Çalışma esnasında kumaş üzerinde istenmeyen leke veya kir oluşursa süsleme işlemine başlamadan önce bu lekelerin temizlenmesi gerekir. Temizleme işleminin zamanında yapılmayıp sonraya bırakılması, sorun yaratır.

8.13.2. Son Kontroller ve Ütü Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda çalışılmalıdır.
- Kontrol sırasında dikiş iplikleri kesilirken dikişin sökülmemesine özen gösterilmelidir.
- Fermuar ya da ağız kapama işlemlerinde, çantanın kolay açılır özelliği korunmalıdır.
- Ütü yapımında sıcaklık ve buhar ayarları, kullanılan kumaşın özelliğine göre yapılmalıdır.
- Süsleme gereçlerinin monte edilmesi sırasında kolay kopma ya da sökülme gibi sorunlarla karşılaşmamak için, süslerin ve dikiş iplerinin sağlamlığı konusunda emin olunmalıdır.
- Ürün kontrolünde, seçilen hazır süsleme gereçlerinin monte ediliş aşamasına ve ürünün dikiş işleminde kullanılan toplu iğne ya da dikiş iğnesi gibi malzemelerden arındırılmış olmasına dikkat edilmelidir.
- Ürün temizleme işlemlerinin kusursuz olması sağlanmalıdır (Görsel 8.51).

Görsel 8.51: Kontrolü bitmiş çanta

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

8.1. UYGULAMA

12 DERS SAATİ

KOT ÇANTA YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kot çanta modeli (shopper) yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 8.52).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 8.52: Kot çanta modeli (shopper)

Kullanılacak Araç Gereç

- Kullanılmayan kot pantolon ya da etek
- Pantolonun renginde iplik
- Makas
- Dikiş sabunu
- Çizim araç gereçleri
- Süsleme gereçleri

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız (Görsel 8.53).

Görsel 8.53: Çizim araç gereci

2. İŞLEM BASAMAĞI **Şapka model tasarımını yapınız.**

- Kot çanta model tasarımlarınızı çiziniz (Görsel 8.54).
- Çizdiğiniz tasarımlarda arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alınız.

Görsel 8.54: Çanta modeli tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Kot pantolonunuzun ölçüsüne uygun ölçülendirmeyi yapınız.
- Her kenarı 1 cm paylı olmak üzere eni 6 cm, boyu 54 cm olacak şekilde çantanızın sap ölçülerini belirleyiniz.
- Bu ölçüleri, kullanım amacınıza uygun olarak büyültüp küçültebilirsiniz.

4. İŞLEM BASAMAĞI **Çanta modeline uygun araç gereci hazırlayınız.**

- Modele uygun malzeme seçiniz (Görsel 8.55).

Görsel 8.55: Çanta malzemeleri

5. İŞLEM BASAMAĞI **Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.**

- Çanta ölçülendirmeye göre kalıp hazırlayınız.
- Tasarıma uygun çanta sapı kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız.
- Parşömen kâğıdından hazırladığınız çanta sapı kalıbınızın uzunluğunu, omzunuza tutarak deneyiniz.

6. İŞLEM BASAMAĞI **Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.**

- Kalıbı kumaş üzerine yerleştiriniz.
- Faydalanarak fermuardan pantolon ağına kadar olan bölümü, dikiş sabunu ve cetvel yardımı ile çiziniz (Görsel 8.56).

Görsel 8.56: Kot pantolon üzerinde işaret alma

7. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta dikiş tekniklerini uygulayınız.

- Dikiş sabunu ile çizdiğiniz yerden kesiniz (Görsel 8.57).
- Fermuar ve düğmenin olduğu bölümü de işaret alarak kesiniz.
- Kestiğiniz bölümü arka yüzünden dikiş tekniklerine uygun dikiniz (Görsel 8.58).

Görsel 8.57: Kot çanta kesimi

Görsel 8.58: Kot çanta dikimi

- Kot pantolonun paçalarının olduğu kot kumaşa, çanta sapı için hazırladığınız kalıbı yerleştiriniz.
- Kesmiş olduğunuz çantanın sapını Görsel 8.59'da görüldüğü gibi önce ikiye katlayarak eşitleyiniz.
- Sonra, her iki kenarı tekrar ikiye katlayıp iç kısımlarını eşit olarak üst üste getiriniz.
- Üzerinden teyel alarak makine dikişi ile dikiniz (Aynı işlemi çantanın ikinci sapı için de uygulayınız.).
- Çantanın sap kısmını pantolon kemerinin iç yüzüne dikiniz (Görsel 8.60).
- İkinci sapı da dikiniz (Görsel 8.61).

Görsel 8.59: Kot çanta sapı hazırlama

Görsel 8.60: Çanta sap ölçüsü alma

Görsel 8.61: Kot çanta sap dikimi

8. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Farklı renklerde iplik, düğme, fisto, kurdele vs. kullanarak çantanızın üzerinde istediğiniz süslemeyi yapabilirsiniz (Görsel 8.62).

Görsel 8.62: Kot çanta süsleme

9. İŞLEM BASAMAĞI — Çantanın kalite kontrolünü yapınız.

- Çantayı kullanıma hazır hâle getiriniz.
- Hazırladığınız çantanın ipliklerini temizleyerek çantayı ütüleyiniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

KOT ÇANTA YAPIMI

8.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Araç gereci hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Çanta model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.					
7.	Çanta dikiş tekniklerini uyguladı.					
8.	Çantaya süsleme tekniklerini uyguladı.					
9.	Çantanın kalite kontrolünü yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

8.2. UYGULAMA

16 DERS SAATİ

KEÇE ÇANTA YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden keçe çanta modeli (shopper) yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 8.63).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 8.63: Keçe çanta modeli (shopper)

Kullanılacak Araç Gereç

- Renkli keçe
- Keçenin renginde dikiş ipliği
- Mezür veya cetvel
- Süsleme gereçleri
- Dikiş sabunu
- Parşömen kâğıdı
- Toplu iğne
- Dikiş iğnesi
- Makas
- Fermuar

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Çanta model tasarımını yapınız.**

- Uygulamasını yapacağınız çanta modelini çiziniz (Görsel 8.64).
- Parşömen kâğıdı üzerine birbirinden farklı çanta modelleri çiziniz.
- Çizdiğiniz modellerden birini seçiniz.
- Arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alınız.

Görsel 8.64: Çanta modeli tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Eni 30 cm, boyu 35 cm olacak şekilde çantanızın ölçülerini belirleyiniz.
- Bu ölçüleri kullanım amacınıza uygun olarak büyültüp küçültebilirsiniz.

4. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta modeline uygun araç gereci hazırlayınız.

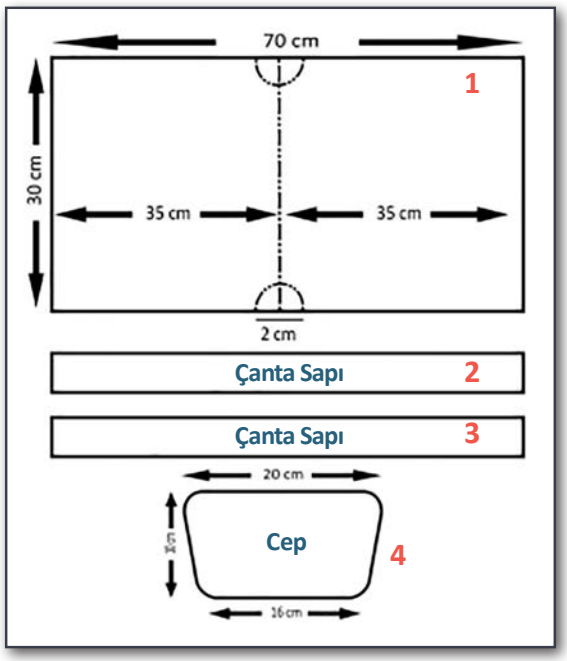
- Tasarıma uygun malzeme seçiniz (Görsel 8.65).
- Keçenin sert ve kalın özellikte olmasına özen gösteriniz.

Görsel 8.65: Çanta malzemeleri

5. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.

- Kalıbınızı hazırlarken model tasarıma uygun olmasına ve ölçüleri doğru almaya özen gösteriniz.
- Çanta cebi için 16 X 20 cm ölçüsünde cep kalıbı hazırlayınız (Görsel 8.66).
- Çanta sapı için ölçü alınız.
- Model çantanın sap ölçüsü, eni 4 cm ve boyu 75 cm olarak uygulanmıştır.
- Çanta sapını istediğiniz ölçüde uzun ya da kısa uygulayabilirsiniz.

Görsel 8.66: Çantanın kalıpları

6. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.

- Kalıbı keçe üzerine yerleştiriniz.
- Dikiş sabunu yardımı ile kalıbı kumaş üzerine çiziniz.
- 1 cm dikiş payı bırakarak keçeyi kesiniz (Görsel 8.67).
- Çanta sapını ölçülerine uygun kesmeye özen gösteriniz.

Görsel 8.67: Çantanın kalıba uygun kesimi

7. İŞLEM BASAMAĞI **Çanta dikiş tekniklerini uygulayınız.**

- Çantanın ön yüzüne uygulanması düşünülen cep için ölçü alınız. Çantanın üzerine, toplu iğne yardımı ile cebi sabitleyip dikiş tekniklerini kullanarak dikiniz (Görsel 8.68).
- Çanta kenarları birleştirilmeden önce cebin dikilmesi önemlidir.

Görsel 8.68: Çanta sapı ve cep dikimi

- Çantanın ağız kapama işlemi için çantanın ön ya da arka yüzüne, kilidini açarak fermuarın bir kenarını dikiniz.
- Ağız kapama işlemini doğru yapabilmek için kenarların eşit olmasına özen gösteriniz.
- Fermuarın diğer kenarını, çantanın iki kenarını diktikten sonra dikiniz.
- Bırakmış olduğunuz pay, çantayı birleştireceği için ölçüleri doğru almaya özen gösteriniz.
- Çantanın iki kenarını, dikiş payı bıraktığınız ölçünün hizasından dikiniz.
- Çanta dikişini tamamladıktan sonra fermuarın dikilmemiş olan diğer kenarını dikiniz.
- Çanta sapının kenarlarını 5 cm mesafe bırakarak iki kenarı birleştirecek şekilde dikiniz (Görsel 8.69).
- Sapı çantanın ön yüzüne önce toplu iğne ile sabitleyerek kontrolünü yapınız.
- Dikişin düzgün olabilmesi için teyel almayı unutmayınız.
- Sapı çanta üzerine yerleştiriniz.
- Çanta sapını üçgen köşelerinden dikiniz.
- Ön yüze çanta sapını diktikten sonra arka yüze de aynı işlemi uygulamalısınız (Görsel 8.70).

Görsel 8.69: Cebi, sapı ve kenar dikimi tamamlanmış çanta

Görsel 8.70: Çantanın arka yüzü

8. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Cebin içinden görünen kedi figürünün kalıbını çıkarınız (Görsel 8.71).
- Kedinin kalıbını çıkarırken cebe sığabilecek ölçüde olmasına dikkat ediniz.
- Modeldeki kedi figürünü siyah keçeden kesip çantanın üzerine sabitleyiniz ve dikiş tekniklerini kullanarak dikiniz.

Görsel 8.71: Kedi kalıpları

- Çantayı süslemek için hazır gereçlerden de yararlanabilirsiniz.
- Elde var olan artık ipleri kullanarak süsleme yaparsanız tasarruf etmiş olursunuz (Görsel 8.72).
- Artık keçelerden de süsleme gereçleri yapıp kullanabilirsiniz.
- Model çantadaki gibi renkli ponponlar hazırlayarak cebin iç kısmına bu süsleri el dikişi ile sabitleyiniz.

Görsel 8.72: Süsleme gereçleri

9. İŞLEM BASAMAĞI — Çantanın kalite kontrolünü yapınız.

- Çantaya son şeklini veriniz (Görsel 8.73).
- Çantanın artan ipliklerini kesiniz.
- Çantanın temiz ve hatasız olmasına özen gösteriniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 8.73: Keçe çanta modeli

KEÇE ÇANTA YAPIMI

8.2. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Araç gereci hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Çanta model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.					
7.	Çanta dikiş tekniklerini uyguladı.					
8.	Çantaya süsleme tekniklerini uyguladı.					
9.	Çantanın kalite kontrolünü yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

8.3. UYGULAMA

16 DERS SAATİ

KUMAŞ ÇANTA YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kumaş çanta modeli (clutch) yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 8.74).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

25365

Görsel 8.74: Kumaş çanta modeli (clutch)

- Renkli kumaş
- Astar kumaşı
- Kumaşın renginde dikiş ipliği
- Dikiş iğnesi
- Dikiş sabunu
- Parşömen kâğıdı
- Toplu iğne
- Mezür ve cetvel
- Makas
- Fermuar
- Süsleme gereçleri
- Çizim araç gereci

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

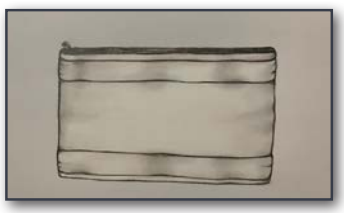
- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız (Görsel 8.75).

Görsel 8.75: Çizim araç gereci

2. İŞLEM BASAMAĞI **Çanta model tasarımını yapınız.**

- Birbirinden farklı kumaş çanta model tasarımları çiziniz (Görsel 8.76).
- Çizdiğiniz tasarımlarda arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alınız.

Görsel 8.76: Çanta model tasarımı

3. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Eni 24 cm, boyu 27 cm olacak şekilde çantanızın ölçülerini belirleyiniz.
- Bu ölçüleri, kullanım amacınıza uygun olarak büyültüp küçültebilirsiniz.

4. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta modeline uygun araç gereci hazırlayınız.

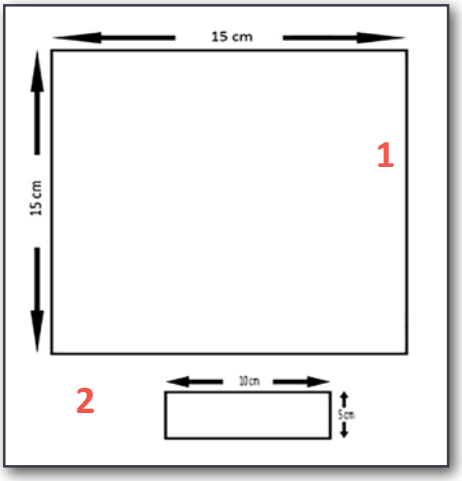
- Modele uygun malzeme seçiniz. Kumaşın sert ve kalın (goblen) özellikte olmasına özen gösteriniz (Görsel 8.77).
- Malzemeleri temin ederken elde var olan parça kumaşları değerlendirmeniz önemlidir.

Görsel 8.77: Çanta malzemeleri

5. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.

- Tasarıma uygun kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız (Görsel 8.78).
- Kalıbınızı hazırlarken model tasarıma uygun olmasına ve ölçüleri doğru almaya özen gösteriniz.

Görsel 8.78: Çanta kalıpları

6. İŞLEM BASAMAĞI — Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.

- Kalıbı kumaş üzerine yerleştiriniz.
- Dikiş sabunu yardımı ile kalıbı kumaş üzerine çiziniz.
- 1 cm dikiş payı bırakarak kumaşı kesiniz.
- Astar kumaşını da kalıba uygun çizerek kesiniz (Görsel 8.79).

Görsel 8.79: Çantanın kalıba uygun kesimi

7. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta dikiş tekniklerini uygulayınız.

- Astar kumaşı ile fermuar ve çanta kumaşını, düz yüzünden içeri 1 cm katlayarak, araya fermuar yerleştirerek düzgün bir şekilde dikiniz (Görsel 8.80).
- Bu işlemi önce toplu iğne ile sabitleyip teyel alarak yaparsanız dikiş işleminiz daha kusursuz olur.
- Ağız kapama işlemi için çantanın ön yüzüne, kilidini açarak fermuarın bir kenarını dikiniz. Fermuarın diğer kenarını, çantanın iki kenarını diktikten sonra dikiniz.
- Çantanın iki kenarını dikiş payı bıraktığınız ölçünün hizasından dikiniz. Astarı da aynı yöntemle dikiniz.
- Çanta dikişini tamamladıktan sonra fermuarın dikilmemiş olan diğer kenarını dikiniz.
- Ağız kapama işlemini doğru yapabilmek için kenarların eşit olmasına özen gösteriniz.
- Astar kumaşından 10 cm açıklık bırakarak dikmeniz önemlidir (Çantanın bu açık olan kısmından düz yüzü çevrilecektir.).
- Çantanın düz yüzünü çevirerek açık bıraktığınız bölümü, elinizde içeri kıvırarak dikiniz (Görsel 8.81).

Görsel 8.80: Çanta dikimi

Görsel 8.81: Çantanın ters yüzü

8. İŞLEM BASAMAĞI — Çanta süsleme tekniklerini uygulayınız.

- Çantayı süslemede hazır gereçler de kullanabilirsiniz (Görsel 8.82).
- Elde var olan artık fisto, dantel gibi malzemeler kullanarak süsleme yaparsanız tasarruf etmiş olursunuz.

Görsel 8.82: Süsleme gereçleri

9. İŞLEM BASAMAĞI — Çantanın kalite kontrolünü yapınız.

- Çantaya son şeklini veriniz (Görsel 8.83).
- Çantanın artan ipliklerini kesiniz.
- Temiz ve hatasız olmasına özen gösteriniz.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 8.83: Kumaş çanta modeli

KUMAŞ ÇANTA YAPIMI

8.3. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Araç gereci hazırladı.					
3.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Çanta model tasarımı yaptı.					
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.					
7.	Çanta dikiş tekniklerini uyguladı.					
8.	Çantaya süsleme tekniklerini uyguladı.					
9.	Çantanın kalite kontrolünü yaptı.					
C) Beklenen Davranış						
10.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
11.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/55]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- **Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.**
- **Tasarımınızda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.**
- **Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.**

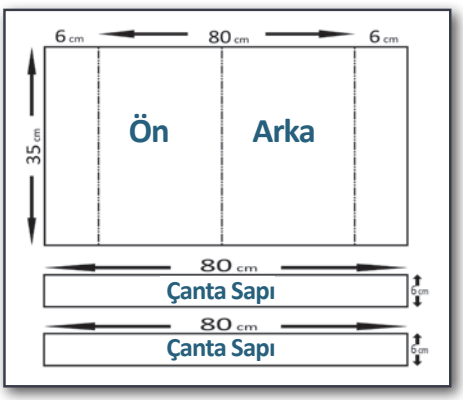
8.1. SIRA SİZDE

10 DERS SAATİ

Görsel 8.84'te yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınıza uygun kalıbı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 8.84: Shopper çanta modeli

Görsel 8.85: Shopper çanta kalıbı

Çanta kalıbı çizilecek bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Evde bulunan, esnek olmayan, artık ve desenli kumaş parçaları
- Kumaşın renginde dikiş ipliği
- Makas
- Dikiş sabunu
- Cetvel
- Mezür
- Toplu iğne

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Görsel 8.84'teki modele uygun tasarım hazırlayınız.
3. Ürün ölçülendirmesi yapınız.
4. Çanta modeline uygun araç gereci hazırlayınız.
5. Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız (Görsel 8.85).
6. Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.
7. Çanta dikiş tekniklerini uygulayınız.
8. Çantaya, süsleme tekniklerini uygulayınız.
9. Çantanın kalite kontrolünü yapınız.
10. Çalışma alanını temiz ve düzenli bırakınız.

8.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Modele uygun tasarım yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.		
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.		
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.		
7.	Çanta dikiş tekniklerini uyguladı.		
8.	Süsleme tekniklerini uyguladı.		
9.	Çantanın kalite kontrolünü yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
10.	Temiz ve düzenli çalıştı.		
11.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
12.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

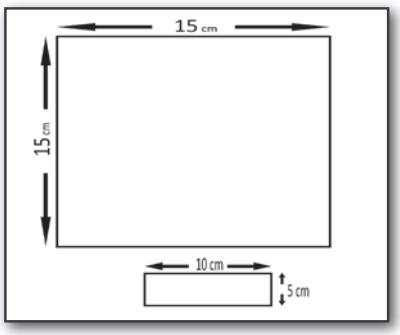
8.2. SIRA SİZDE

12 DERS SAATİ

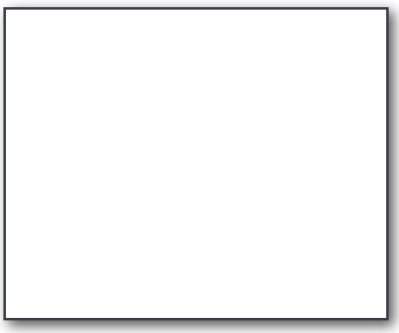
Görsel 8.86'da yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınıza uygun kalıbı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 8.86: Patchwork (kırkyama) el çantası modeli

Görsel 8.87: Patchwork el çantası kalıbı

Çanta kalıbı çizilecek bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Evde bulunan desenli, esnek olmayan, artık kumaş parçaları
- Kumaşın renginde dikiş ipliği
- Makas
- Dikiş sabunu
- Cetvel
- Mezür
- Toplu iğne
- Kâğıt tela

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını hazırlayınız.
2. Görsel 8.85'teki modele uygun tasarım hazırlayınız.
3. Ürün ölçülendirmesi yapınız.
4. Çanta modeline uygun araç gereci hazırlayınız.
5. Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız (Görsel 8.85).
6. Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uygulayınız.
7. Parça kumaşları kalıba uygun birleştiriniz.
8. Çanta dikiş tekniklerini uygulayınız.
9. Çanta ağız kapama işlemini uygulayınız.
10. Çantaya, süsleme tekniklerini uygulayınız.
11. Çantanın kalite kontrolünü yapınız.
12. Çalışma alanını temiz ve düzenli bırakınız.

8.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Modele uygun tasarım yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.		
5.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.		
6.	Tasarıma uygun kalıpları kumaşa uyguladı.		
7.	Parça kumaşları kalıba uygun birleştirdi.		
8.	Çanta dikiş tekniklerini uyguladı.		
9.	Çanta ağız kapama işlemini uyguladı.		
10.	Süsleme tekniklerini uyguladı.		
11.	Çantanın kalite kontrolünü yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
12.	Temiz ve düzenli çalıştı.		
13.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
14.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

9.

ÖĞRENME BİRİMİ

KEMER YAPIMI

KONULAR

9.1. KEMERİN TANIMI VE ÖNEMİ
9.2. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR
9.3. KÖSELE KEMER YAPIMI
9.4. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME
9.5. KEMER MODEL TASARIMI
9.6. KALIP HAZIRLAMA TEKNİKLERİ
9.7. KALIBI YÜZEYE UYGULAMA YÖNTEMLERİ
9.8. KÖSELE KEMER SÜSLEME TEKNİKLERİ
9.9. KÖSELE KEMERİ BOYAMA
9.10. FREZE
9.11. TEKNİĞE UYGUN KEMER APARATLARI VE TOKA TAKMA
9.12. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ ?

- Kemer yapımında ürün ölçülendirmesi
- Kemer model tasarımı
- Kemer yapımında kullanılan araç gereci hazırlama
- Tasarıma uygun kalıp hazırlama
- Kalıbı yüzeye uygulama
- Kemer aparatını ve tokasını tekniğe uygun takma
- Kemer süsleme teknikleri
- Kalite kontrol yöntemleri

KEMER YAPIMI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Kemer denince aklınıza neler geliyor?**
2. **Kadınların ve erkeklerin kullandığı kemerler arasında ne gibi farklar vardır?**

9.1. KEMERİN TANIMI VE ÖNEMİ

Kemer; bel çevresinde ya da altında kullanılan, kuşak gibi beli saran, giysinin kullanımını kolaylaştıran, aynı zamanda giysiyi tamamlayan bir aksesuardır. Madeni, deri, hasır gibi pek çok çeşidi vardır.

Kadınlar için giysiyi tamamlayıcı ve süsleyici aksesuar olan kemer, erkekler için çoğunlukla ihtiyacı karşılayan bir üründür. Pantolon kemerleri, erkek giysilerinin vazgeçilmez aksesuarlarındandır (Görsel 9.1). Kadın ve erkek modelleri, biçim yönünden birbirinden farklıdır.

Görsel 9.1: Erkek kemer modeli

Erkek kemeri üretiminde; süet, suni deri, kösele gibi malzemeler daha çok tercih edilir. Kadın kemer modellerinde ise giysinin tarzı ve malzemesi ile ilgili olarak kumaş, deri ve madeni pek çok tercih vardır (Görsel 9.2). Madeni olanlar; altın, gümüş, metal kullanılarak süslenmiş ya da tümüyle madeni üründen yapılmış özelliktedir. Ayrıca kadın giysilerine spor, fantezi, modern gibi özellikler katabilmesinin yanında süslü ve gösterişli bir görünüm de kazandırır. Sade ve gösterişsiz bir elbisede kullanılan kemer, elbiseyi şık ve gösterişli hâle getirir.

Görsel 9.2: Kadın kemer modeli

Kemer, dekoratif el sanatları içerisinde yer alan tamamlayıcı aksesuarlardandır. Bir bütünün parçasıdır. Giysilere bağlı üretiminin yanında tamamen bağımsız bir aksesuar olarak kullanıldığı için çeşitlilik gösterir (Görsel 9.3).

Görsel 9.3: Kadın kemer modeli

9.2. MODEL SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Aksesuar olarak kemer seçiminde (çantada olduğu gibi) yaş faktörü önemlidir. Çocukluk, gençlik ve olgunluk gibi her döneme özgü farklı kemer modelleri vardır (Görsel 9.4, 9.5). Çocuklar için üretilen kemer erkek çocuklarda pantolon aksesuarı, kız çocuklarda bazen giysinin süsleyici bir parçası bazen bağımsız olarak kullanılır. Genç yaşlarda, daha çok spor modeller tercih edilir. Bu modeller, bazen ihtiyacı karşılar bazen de aksesuar olarak seçilir. Olgun yaşlarda ise çeşitlilik artar. Fantezi, spor ya da gösterişli modeller tercih edilir.

Görsel 9.4: Kadın kemer modeli

Kıyafete uygun ve doğru seçilen bir kemer, tamamladığı kıyafeti daha gösterişli ve şık yapar. Kemerin tek başına güzel bir aksesuar olması önemlidir. Ancak kullanılacak kıyafetle uyumlu olması, kemer kullanıcısının yaşı kaç olursa olsun önemlidir.

Görsel 9.5: Kadın kemer modeli

Kemer tercihi yapılırken vücut ve bel ölçüleri dikkate alınmalıdır. Bel hizasından aşağıda kullanılan model, kısa boylu birinin bacak boyunu olduğundan kısa gösterecek ve vücutta orantısız bir görüntü oluşacaktır. Bu nedenle kemer kullanımında vücut özelliklerine dikkat edilmelidir. Bel bölgesi geniş olan biri, bele oturan bir kemer kullandığında o bölge, olduğundan kalın görünecektir. Beden ölçülerine uygun kemer seçimi, şık bir görüntü için gereklidir.

Model seçiminde kullanılan malzeme, giysinin modeline göre farklılık gösterir (Görsel 9.6). Giysiyi tamamlayan aksesuar seçiminde, model tasarımı kadar malzeme kullanımı da önemli bir husustur. Kösele kemere şık bir tokanın eklenmesiyle klasik giysi; büyük bir tokanın takılmasıyla modern giysi tamamlanır.

Görsel 9.6: Kadın kemer modeli

9.3. KÖSELE KEMER YAPIMI

Kösele, büyükbaş hayvanların derisinden elde edilir. Genç erkek hayvanların derisinden ince kösele yapılır. İnce köseleler, vaketa (inek derisinden bir tür ince işlenmiş meşin) yapımında kullanılır. Tersinden tıraş edilip yağlanması ile kemer yapımında kullanılan deri oluşturulur. Bu deri, doğal renginde ya da boyanarak kullanılır. Su geçirmez, yüzeyinde çatlama olmaz. Deriyi işlerken herhangi bir kimyasal madde kullanılmaz. Deri, bitkisel tabaklama yöntemi ile işlenir.

Kösele kemer; her yaşa, her cinsiyete hitap eden bir üründür. Deri kemer modelleri arasında en kaliteli, en doğal ve en dayanıklı olarak kabul edilen kemer, kösele yani vaketadan yapılan kemerdir.

Deri üretim alanlarının genişlemesi ile kemer çeşitleri zengin bir ürün yelpazesine sahip olmuştur. Kösele kullanımı ile benzer özellik gösteren deriler de üretimde tercih edilmektedir (Görsel 9.7).

Görsel 9.7: Erkek kemer modeli

9.4. ÜRÜN ÖLÇÜLENDİRME

Kemer yapabilmek için bel ölçüsüne ihtiyaç vardır. Bel ölçüsü, göbek çevresinden yere paralel olarak mezür ile alınır. Bel ölçüsü alınan kişi, dik durmalıdır. Alınan ölçü bir yere not edilmeli, en az bir kere kontrol edilmelidir. Ölçü ne kadar doğru alınırsa kemer üretimi o kadar kolay ve kısa zamanda gerçekleşir. Kemer boyu, bel ölçüsüne yapılan ilave ölçümle belirlenir. Kemer üretimi, beden ölçüsüne uygun yapılır. Üretilen kemer uzunluğu, standart ölçü tablosundan bakılarak belirlenir (Tablo 9.1).

Tablo 9.1: Standart Beden Ölçü Tablosu

Beden Ölçüsü	Kemer Uzunluğu
36	90 cm
38	95 cm
40	100 cm
42	105 cm
44	110 cm
52	130 cm
XL	135-140 cm
XXL	140-145 cm

AKLINIZDA BULUNSUN

Hayat Kurtaran Kemer Emniyet Kemeri...

Araçların içinde yer alan kemerler, insan hayatında aksesuar olarak yer edinen kemerden farklı olarak çok büyük ve yüce bir amaca hizmet eder. Vücudun farklı bölgelerini sararak bir çarpma anında sarsılma ve savrulmaların önüne geçer. Sarsıntının şiddeti tek bir noktaya değil vücudun farklı bölgelerine yayılır. Vücudun hayati değeri yüksek baş, omurilik ve göğüs bölgesini olası bir kaza anında büyük oranda güvence altına alır. Emniyet kemeri, yolcuyu koltuğa değil hayata bağlar.

9.5. KEMER MODEL TASARIMI

Kösele kemerin yapımı için uygun olan malzemelerden hangisi tercih edilecekse tasarım bu malzemeye uygun yapılır. Malzemenin türüne göre tasarımlar değişiklik gösterir. Toka kullanımı, metal aksesuar ve süsleme teknikleri tasarımı doğrudan etkiler. Model üzerinde, kösele kemere uygulanacak desen tasarımı ve süsleme yöntemleri gösterilmelidir. Tasarımın başarısı, ürünün başarı düzeyini artırır (Görsel 9.8).

Görsel 9.8: Model tasarımı

9.5.1. Kemer Yapımında Kullanılan Araç Gerecin Seçimi

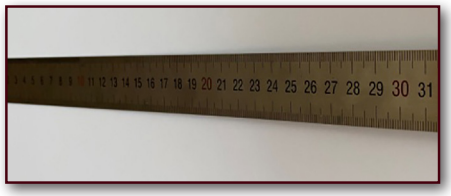
Modelde malzeme seçimi önemlidir. Model tasarımcısı, kullanacağı malzemeleri belirledikten sonra tasarımını oluşturur.

9.5.1.1. Kösele Kemer Yapımında Kullanılan Araçlar

Kösele kemer yapımında kullanılan araçlar, model ve özellik bakımından çeşitlilik gösterir. Derinin cinsi, kalınlığı, kemer yapımında uygulanan teknikler, toka çeşidi ve metal aksesuar için kullanılan araçlar farklıdır. Kösele ile yapılan kemerde kullanılan araçlar, elde yapım tekniklerine uygun seçilmiş ve aşağıda sıralanmıştır.

Deri Kesim Bıçağı: Köselenin kesim işleminde kullanılır. Metal bir yay ve çelik bir kesme aparatından meydana gelen bıçak çeşididir. Bıçağın keskin tarafı deri yüzeyinde çizikler oluşturmada, sivri ucu ise çiziklerin arasından geçirilmesiyle oyma işleminin yapılmasında kullanılır (Görsel 9.9).	 **Görsel 9.9:** Deri kesim bıçağı
Maket Bıçağı: İnce deri, kâğıt, karton gibi kalınlığı az olan malzemelerin kesiminde kullanılır. Keskin ucu köreldiğinde uç kırılarak bıçak yenilenir. Çeşitli boyları vardır (Görsel 9.10).	 **Görsel 9.10:** Maket bıçağı

Metal (Çelik) Cetvel: Köseleyi düzgün kesmeye, uzunluk ölçmeye ve doğru çizmeye yarayan, çelik veya metalden yapılmış araçtır. 30 cm, 50 cm, 100 cm ve farklı kalınlıklarda çeşitleri vardır (Görsel 9.11).

Görsel 9.11: Çelik cetvel

Ayarlı (Çarklı) Zımba: Köselenin yüzeyinde istenilen büyüklükte delik açmakta kullanılan araçtır (Görsel 9.12). Çanta, kemer, ayakkabı gibi giysi aksesuarlarında ve ev aksesuar süslemelerinde kullanılır. Altı ayrı delik açma özelliği bulunmaktadır.

Görsel 9.12: Çarklı zımba

Tek Ucu Delikli Zımba: Portatif delme aracıdır. Kösele üzerinde delik açarak dikiş tekniklerini uygulamada kullanılır. Delme işlemi, zımbanın ucu bal mumuna batırılarak yapıldığında sonuç daha başarılı olur. 2-5 mm arasında, vidalı, yuvarlak uçları vardır. Bir, iki ve üç delikli olan uca sahiptir (Görsel 9.13).

Görsel 9.13: Tek ucu delikli zımba

Stamp [Sıtamp (Pul)]/Craft [Kıraft (Zanaat)]: Şekilli baskı zımbasıdır. Köseleyi şekillendirmek için kullanılır. Düz ve sert bir zemin üzerine deri yerleştirilir; nemlendirilmiş derinin yüzeyinde, dik vuruşlarla şekil ve desen oluşturulur. Birçok desen ve şekilde baskı zımbaları mevcuttur (Görsel 9.14).

Görsel 9.14: Stamp/craft

Yakma Aleti: Köselenin üzerine çizilen deseni belirginleştirip sabitleyen alettir. Elektrikle çalışır. Metal uç ısıtılarak desenin yakılması sağlanır. Çok bastırılarak kullanmak ve uzun süre aynı bölgeye ısının verilmesi, yakma aletinin patlamasına neden olabilir. Bununla birlikte deride delik oluşabilir (Görsel 9.15).

Görsel 9.15: Yakma aleti

İğneli Rulet: Kösele yüzeyine hizalı delik izleri çıkarmak için kullanılan alettir. Deri yüzeyine işaret alırken ya da çizgi çizerken kullanılan bir gereçtir (Görsel 9.16).

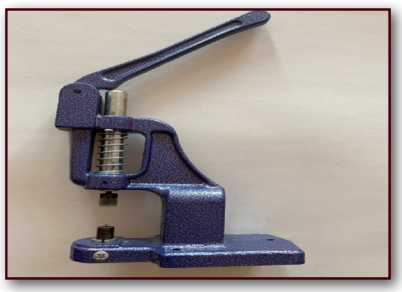
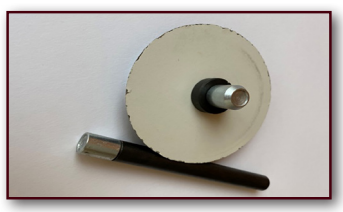

Görsel 9.16: İğneli rulet

Biz: Delme aparatı olarak kullanılır. Köselenin yüzeyinde delik açmaya yarar (Görsel 9.17).

Görsel 9.17: Biz

Şimşir Perdah: Şimşir adı verilen ağaçtan elde edilen sarı renkte keresteden üretilmiş parlatma aracıdır. Kösele ile yapılan çalışmalarda, kenar kısımları ve yuvarlak delikleri parlatmak amacıyla kullanılır (Görsel 9.18).	 **Görsel 9.18:** Şimşir perdah
Tokmak: Gövdesi ağaçtan, tepesi kauçuktan olan iri çekiçtir. Dövme, sıkıştırma, ezme vb. işlerde kullanılır (Görsel 9.19).	 **Görsel 9.19:** Tokmak
Kretuvar/Grattoir [Gıratuah (Kazıyıcı)] Bıçağı: Hassas kesimlerde kullanılan, neştere benzer bir bıçaktır. Beş adet yedek bıçağı vardır (Görsel 9.20).	 **Görsel 9.20:** Kretuvar bıçağı
Metal Pergel (Yayçizer): Kenar çizimleri yapılırken ya da çember, oval şekiller oluşturulurken aynı zamanda ölçü alınırken kullanılır (Görsel 9.21).	 **Görsel 9.21:** Metal pergel
Tulumba Pres: El ile kullanılan sıkıştırma aletidir. Kalıp yuvaları vardır. Her ölçüye ve modele göre kalıbı değiştirilebilir, hareketli parçaları vardır. Kuşgözü, perçin ve çıtçıt gibi metal aksesuarları zımbalamada kullanılır (Görsel 9.22).	 **Görsel 9.22:** Tulumba pres
Portatif Tulumba: Tulumba pres ile hemen hemen aynı işleri yapar. Adından da anlaşıldığı üzere portatiftir yani kolay taşınabilen, sökülüp takılabilen özelliktedir (Görsel 9.23). Ayrıca tulumba pres ile ulaşılamayan yerlerde portatif tulumba iş görür.	 **Görsel 9.23:** Portatif tulumba
Yuvarlak Delme Takozu: Kesme, delme gibi işlemler yapılırken kullanılan, yüzeyi düz araçtır. Deri, takozun yüzeyine yerleştirilir ve deri üzerinde işlem yapılır (Görsel 9.24).	 **Görsel 9.24:** Yuvarlak delme takozu

9.5.1.2. Kösele Kemer Yapımında Kullanılan Gereçler

Kösele kemer yapımında kullanılan gereçler, model tasarımına göre değişiklik gösterir. Uygulanan modele göre farklı gereçler seçilebilir (Görsel 9.25). Süsleme yöntemlerinde kullanılan gereçlerin özelliklerinde de farklılık görülür. Gereçler hakkında bilgi sahibi olunması, uygulanacak modeli belirlemede kolaylık sağladığı gibi ürün yelpazesini de genişletir.

Kösele: Büyükbaş hayvan derilerinden elde edilir. Doğal renkte, yumuşak tutumlu, esnek bir malzemedir.

Görsel 9.25: Kösele kemer yapımında kullanılan gereçler

Metal Aksesuarlar: Sağlam ve kullanışlı olması nedeniyle kemer yapımında toka olarak ya da tokanın sabitlenmesi için kullanılabildiği gibi süsleme gereci olarak da tercih edilir (Görsel 9.26, 9.27, 9.28).

Görsel 9.26: Perçin

Görsel 9.27: Çıtçıt

Görsel 9.28: Kuşgözü

Metal aksesuarlar seçilirken dayanıklı olan, kaplama modeller tercih edilmelidir. Kullanıldığı yere uygun büyüklükte olmaları önemlidir. Kontrolleri yapıldıktan sonra alınmalıdır. Kapama özelliklerinin kontrolünün yapılmış olması, sonradan çıkabilecek sorunların önüne geçilmesini sağlar.

Tokalar: Nikel, gümüş, kemik, sedef gibi malzemelerden yapılmış; tek dilli, çift dilli, kare, üçgen, yuvarlak modelleri olan gereçtir (Görsel 9.29, 9.30).

Görsel 9.29: Kemer tokası

Görsel 9.30: Metal toka modelleri

Boyalar: Ürünü dış etkenlerden korumak ve renklendirmek amacıyla kullanılır. Deri, kumaş, ayakkabı boyaları, anilin (taş kömürü eterinden elde edilen organik boya cevheri), akrilik boyalar vb. pek çok çeşidi vardır (Görsel 9.31).

Görsel 9.31: Boya

Parlatıcılar (Deri Sütü/Cila): Deri yüzeyi boyandıktan sonra boyayı korumak ve parlatmak amacıyla kullanılır (Görsel 9.32).

Görsel 9.32: Parlatıcı

Sünger: Köseleyi ıslatmada ve boyamada kullanılır.

Mukavva: Kemer kalıbı çıkarmada kullanılır.

Kopya Kâğıdı: Önceden hazırlanan desenin altına konularak desenin deri yüzeyine geçirilmesinde kullanılır.

Yapıştırıcı: Deri ürünleri yapıştırma işleminde kullanılan, plastik görünümlü, şeffaf, kirli sarı renkte bir maddedir (Görsel 9.33).

Görsel 9.33: Yapıştırıcı

Mumlu İp: Saf pamuk ipliklerin mum kalıpları arasına yerleştirilmesiyle elde edilen mumlu ip; süslemede, dikiş tekniklerini uygulamada kullanılmaktadır (Görsel 9.34).

Görsel 9.34: Mumlu ip

9.6. KALIP HAZIRLAMA TEKNİKLERİ

Tek parçalı kemer yapımında kalıp çıkarma işlemi, ürünün ölçülendirilmesi ile model tasarımına uygun olarak yapılır.

Elde Kalıp Çıkarma: Bir kemer kalıbı için bel ölçüsüne ek yapılan ölçümün hesaplanarak parşömen kâğıdı üzerine çizilmesi ile oluşturulur (Görsel 9.35).

Görsel 9.35: Elde kalıp çıkarma

Gövde Kalıbı: Bel ölçüsüne göre model ölçü formuna geçirilen ölçülerle gövde kalıbı çıkarılır (Tablo 9.2). Gövde en ve boy ölçüleri, model mukavvası üzerine geçirilir. Ölçülere uygun olarak kalıbın 1/2'si çizilir. Simetrisi alınarak maket bıçağı ile kesilir.

Tablo 9.2: Modele Göre Ölçü Formu

Beden Ölçüsü	Boy	En
Gövde	100 cm	4 cm
Uçluk	10 cm	4 cm
Tokalık Kıvırma Payı	5 cm	4 cm
Köprü	10 cm	1,5 cm
Toka	4 cm	4,3 cm
Freze Fire Payı	-	0,2 cm
Delikler Arası Mesafe	2,5-3 cm	-
Dil Yuvası Deliği	2 cm	4,5 cm

9.7. KALIBI YÜZEYE UYGULAMA YÖNTEMLERİ

Kalıbı çıkarılan model, kösele üzerine konularak kesimi yapılır. Kesim işlemi yapılırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Öncelikle iş güvenliği ve sağlığı tedbirleri alınmalıdır.
- Kalıp, derinin hatasız kısmına ekonomik olarak yerleştirilmelidir.
- Kesimin hatalı olmaması için kesim masası pürüzsüz olmalıdır.
- Kayma olmaması için kalıp üzerine ağırlık konulmalıdır.
- Herhangi bir yanlışlığı engellemek için derinin önceden yüzey etüdü yapılmalıdır.
- Kesim bıçağının keskin olması nedeni ile işlemler sırasında dikkatli olunmalıdır.
- Düz kısımların kesimi, çelik cetvel ile yapılmalıdır.
- Derinin maliyetinin yüksek olduğu ve yapılan yanlış kesimin maliyeti artıracağı unutulmamalıdır.

9.8. KÖSELE KEMER SÜSLEME TEKNİKLERİ

Sürekli gelişen giyim sektöründe her gün yeni tasarımların ortaya çıkmasıyla oluşan aksesuar ihtiyacı, üreticileri birbirinden şık ve estetik kösele kemerler yapmaya yöneltmiştir. Çeşitli malzemeler kullanılarak süslenen kösele kemerler, şık oluşunun yanı sıra uzun yıllar bozulmadan, yıpranmadan kullanılabildiği için tercih edilmektedir. Kadın ve erkek modellerinde birçok seçenek vardır. Kösele kemerler için çeşitli süsleme teknikleri bulunmaktadır. Bunlar, aşağıda sıralanmıştır.

Boyayarak Süsleme: Derilerin genellikle açık renkte ve yüzeyi boyasız olanlarına uygulanan bir süsleme tekniğidir. Tek başına ya da farklı süsleme teknikleriyle bir arada kullanılabilir. Boyama işleminde; anilin ve akrilik boyalar, kumaş ve deri boyaları kullanılır (Görsel 9.36).

Görsel 9.36: Boyayarak süsleme

Kazıyarak (Oyarak) Süsleme: Kösele, vaketa gibi kalın derilerin üzerine çizilen desenin çeşitli aletler yardımıyla kazıyarak belirginleştirilmesiyle yapılan süsleme tekniğidir. Oyma tekniği, tek başına uygulanabildiği gibi farklı tekniklerle birleştirilerek de kullanılabilir (Görsel 9.37). Bu teknikte boyama yöntemi, tüm yüzey kazılıp süsleme işlemi bittikten sonra yapılır.

Görsel 9.37: Kazıyarak (oyarak) süsleme

Yakarak Süsleme: Derinin üzerine çizilen desenleri belirginleştirmek amacıyla yapılır. Yakma aletinin metal ucunun ısıtılıp deri yüzeyine çizilmiş desenin yakılmasıyla oluşan süsleme tekniğidir. Yakma tekniği, makinenin kızdırılmış sivri ucu ile uygulanır. Çok bastırıldığında deriyi delebileceği için dikkatli olunmalıdır (Görsel 9.38). Yakma tekniği uygulanan modellerde boyama işlemi, kemerin doğal dokusu ve rengi bozulmadan yapılmalıdır.

Görsel 9.38: Yakarak süsleme uygulanmış kemer

Keserek Süsleme: Kemerin üzerine çizilmiş desenin kesilmesi ile oluşturulan süsleme tekniğidir. Desenin derinin düz yüzüne çizilerek uygulanması gerekir. Pres kesimi yapılabilir. Ayrıca çarklı zımba da sıklıkla kullanılır (Görsel 9.39). Bu teknikten sonra yapılacak olan boyama işlemi, tüm yüzeye ya da sadece desenin olduğu bölgeye uygulanabilir.

Görsel 9.39: Keserek süsleme

Kabartarak Süsleme: Derilerin ters yüzüne, ısıtılmış çiçek ütüleriyle şekil verilerek uygulanan süsleme tekniğidir. Köseleye ve kalın derilere uygulanır (Görsel 9.40). Bu yöntemde boyama işlemi, kabartılan yüzeye tampon yapılarak gölgelendirme yapılabildiği gibi desenin ortaya çıkmasını sağlayacak yüzey boyaması da yapılabilir.

Görsel 9.40: Kabartarak süsleme uygulanmış kemer

Dikiş Teknikleri ile Süsleme: Kemer üzerinde, elde veya makinede dikiş teknikleri kullanılarak süsleme yapılır. Kemere spor bir görünüm kazandırdığı için sıklıkla tercih edilir (Görsel 9.41). Bu teknikte boyama işlemi, dikiş teknikleri uygulanmadan önce yapılmalıdır.

Görsel 9.41: Dikiş tekniği ile süslenmiş kemer

Hazır Gereçlerle Süsleme: Süsleme için kullanılan materyaller çoğunlukla metalden üretilir. Çeşitli renk ve ölçülerde materyal bulmak mümkündür. Kuşgözü (açık zımba), trok (kapalı zımba), topuz, vidalı aksesuarlar (çeşitli biçim ve desenlerde), fermejüp gibi hazır gereçler bunlardan birkaçıdır (Görsel 9.42). Bu teknikte boyama işlemi, hazır gereçlerle süsleme teknikleri uygulanmadan önce yapılmalıdır.

Görsel 9.42: Hazır gereçlerle süslenmiş kemer

Baskı ile Süsleme: Baskıyı oluşturacak kalıp ve basılacak derinin üzerine desen izinin çıkarılması ile yapılan, "baskı tekniği" olarak adlandırılan süsleme yöntemidir. En çok uygulanan tekniklerden biridir. Baskıdan sonra deseni ön plana çıkaracak şekilde boyama işlemi yapılmalıdır. Baskı, genel olarak iki şekilde yapılır.

1. **Soğuk Baskı:** Soğuk, metal kalıpların nemlendirilmiş deri üzerine basınç uygulanması ile farklı şekillerde yüzey oluşturma işlemidir (Görsel 9.43).
2. **Sıcak Baskı:** Isıtılmış metal kalıplarla (klişe) doğrudan deri üzerine basınç yapılarak desen oluşturulur.

Görsel 9.43: Baskı ile süslemede soğuk baskı

9.9. KÖSELE KEMERİ BOYAMA

Kemer boyamada kullanılan boyaların renkleri ve türleri çok çeşitlidir. Deri, kumaş, ayakkabı boyaları, anilin, akrilik boyalar kullanılarak boyama yapılır. Kemer, tasarıma uygun boyalar tercih edilerek boyanmalıdır. Renkler de model ve süsleme teknikleri bakımından doğru seçilmelidir.

Kösele kemeri boyama yöntemi, model tasarımına göre farklılık gösterir. Bazı modellerde, sadece desen boyanır; desen dışında kalan yüzey hiç boyanmadan kemer parlatma yöntemi uygulanır. Bazen boya, modelin tüm yüzeyine sürülür bazen de gölgelendirme yöntemleriyle yüzeye boya tamponlanarak boyama yapılır. Bu nedenle model tasarımı ve kemer üzerinde uygulanan süsleme tekniklerine uygun boyama yöntemleri belirlenmelidir.

Kemer boyama işlemi, kemerin yüzeyinde dolgu özelliği gösterir. Derideki pürüzleri giderir, kemere sertlik, dolgunluk ve şıklık kazandırır. Derinin kendi renginde veya zıt (kontrast) renkte boyama yapılarak derinin dokusunda görülen renk farklılıkları kapatılır, deriye parlaklık kazandırılır.

9.10. FREZE

Kemer yapımında, derinin kesilmesinden sonra -tokanın genişliğine göre- kenarlarından istenen genişliğe getirilmesini sağlayan işleme **freze** denir. Kemere son genişliği vermek için yapılır. Bu işlem aynı zamanda kemerin kenarlarının bombeli, pürüzsüz ve kaygan olmasını sağlayarak kemere estetik değer katar. Freze, kalın derilere uygulanır. Yapılan üründe kullanılan derinin özelliğine, kalınlığına göre bu işlem gereklidir.

Freze, makine ile yapılır. Makine yoksa şimşirden yapılmış kenar aleti veya sıfır numara zımpara ile kemerin kenar kısımları boyandıktan sonra nemliyken düzeltilerek de aynı işlem yapılabilir.

9.11. TEKNİĞE UYGUN KEMER APARATLARI VE TOKA TAKMA

Kemerin en önemli ayrıntısı, kemer tokasıdır. Çok farklı malzemelerden üretilen kemer tokaları vardır. Dayanıklı ve sağlam olmasından dolayı en çok döküm tokalar kullanılmaktadır (Görsel 9.44).

Toka, kemerin modeline ve kullanılacak malzemeye uygun seçilmelidir. Tokanın iç genişliği, kemer eninden 3 mm geniş olmalıdır. Bu sayede şerit derinin toka etrafından rahat dönebilmesi ve hareket edebilmesi sağlanmış olur. Toka montajının sağlam yapılması gerekir. Montajda trok vb. metal aksesuarlar kullanılacaksa bunlar, doğru ve sağlam monte edilmeli; dikerek monte edilecekse dikişler sağlam olmalıdır. Tokayı köseleyle birleştirme tekniği, kemer süslenmesine göre değişiklik gösterebilir. Genellikle, dikerek veya zımbalayarak toka takma teknikleri uygulanır.

Görsel 9.44: Toka takma

Tokalık Tıraşı: Tokalık kıvırma payının katlandığında kalınlık yapmaması için kemerin iç kısmı tıraşlanmalıdır. Tıraşlanmış derinin kalınlığı, deri kalınlığının yarısı kadar olmalıdır. Tıraş, elde veya makinede yapılır. Makinede tıraş işlemi yapılmadan önce kalınlık ayarı yapılır. Kemer genişliğine uygun ayak takılarak öncelikle örnek bir deri parçasında kalınlık kontrolü yapılıp deri tıraşlanmalıdır. Elde tıraş işlemi ise deri tıraş bıçağı ile yapılır. Bıçak, deriye paralel tutulur. Mermer ya da kesim plastiği üzerine kemer yerleştirilerek tıraşlanır.

Tokalık Kalıbı: Toka takılacak uç kısmın kalıbıdır. Kesim için toka ve zımba yerlerini belirlemek gerekir. Standart uzunluk 10 cm olarak kabul edilir. Bu ölçüye 5 cm tokalık geri dönme payı ilave edilir. Toka kalıbı üzerinde dil yuvası, köprü sabitleme ve toka kıvırma yerleri belirlenir. Delikler açılır ve tokalık kalıbı maket bıçağı ve çelik cetvel yardımıyla kesilir (Görsel 9.45).

Görsel 9.45: Tokalık kalıbı uygulanmış modeller

Uçluk Kalıbı: Bel ayar deliklerinin açılmasında kullanılan kalıptır. Elde kesim yapılacaksa uçluk kalıbı hazırlanır. Uçluk en ve boy ölçüleri kesimi için kalıp hazırlanır. Model özelliğine göre uç kısmın şekli çizilir. Uç, kalıbının ucundan itibaren 10 cm ölçülür ve işaretlenir (bk. s. 262, Tablo 9.2). Bu işaret, toka deliğinin ilk geçeceği yerdir. Bu işaretten itibaren 2,5-3 cm aralıkla beş adet delik yeri işaretlenir. Üçüncü deliğe kadar olan mesafe, uçluk olarak adlandırılır. Uçluk kalıbı, kesim bıçağı ile kesilir. Delik yerleri çarklı zımba ile delinir. Perçin kullanılacak ise uçluk kısımına zımbalanır (Görsel 9.46, 9.47).

Görsel 9.46: Portatif tulumba uçluk yapımı

Görsel 9.47: Portatif tulumba uçluk yapımı

Köprü: Bele bağlandıktan sonra, kemerin sarkan ucunu tutturmak için kullanılan halka şeklindeki parçadır. Tokalık bölümüne yerleştirilir. Kemerin enine göre ölçülendirilir. Elde kesilebileceği gibi köprü şerit makinesi ya da kesim kalıbı ile preste de yapılabilir. Köprü için kösele kemerde 1,5 cm genişlik idealdir. Köprü uzunluğu için kemer genişliğinin 2 katına, yaklaşık 2 cm ilave edilir (Görsel 9.48).

Görsel 9.48: Köprü

9.12. KALİTE KONTROL YÖNTEMLERİ

Kemer üretiminin her aşamasında kontrol yapılmalıdır. Olabilecek hatalar bir sonraki aşamaya bırakılmadan giderilmeli, bitmiş olan kemerin kalite kontrolü yapılmalıdır. Kemer yapım aşamasında derinin üzerinde herhangi bir zedelenme oluşup oluşmadığı, aksesuarların montaj ve üretim hasarları kontrol edilmeli; kesim hatası ve dikiş kalite kontrolü yapılmalıdır. Kenar boyama ve freze işleminden kaynaklanan eksiklik veya hata varsa gözden geçirilmeli ve düzeltilebilecek hatalar düzeltilip son kontrol yapılmalıdır. Bu işlemler, kemerin kusursuzluğu ve kullanıma uygunluğu için gereklidir (Görsel 9.49).

Görsel 9.49: Hatasız ve kullanıma uygun kemer modeli

MERAKLISINA

Bir Deyim: Kemerleri Sıkmak

Tutumlu olmak, harcamalarda kısıtlamaya gitmek anlamında kullanılan bu deyimin hikâyesi "tasavvuf felsefesi" ne dayanır.

Dinî ve felsefi bir akım olan tasavvufta yünden ve deriden yapılmış kemerler önemli bir semboldü. Dergâhın ileri gelenlerinin beline bağlanan kemer, evliya hizmetine sonsuz bağlılığı ifade ederdi. Kemerleri sıkan dervişler, canla başla kendini tasavvufa adarlardı.

KEMER YAPIMI

DİKKAT EDELİM

Bu bölümde, öğrenme birimleri kapsamında edineceğiniz kazanımları içeren farklı uygulamalar sunulmuştur. Uygulamalarda belirtilen süreleri göz önünde bulundurarak sizin için uygun olan uygulamaları seçiniz.

9.1. UYGULAMA

16 DERS SAATİ

KÖSELE KEMER YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kösele kemer modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 9.50).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

25011

Görsel 9.50: Kösele kemer modeli

Kullanılacak Araç Gereç

- Kösele
- Parşömen kâğıdı
- Cetvel
- Kalem
- Pamuk
- Su kabı
- Koli bandı
- Deri boyası
- Şimşir perdah
- Makas
- Maket bıçağı
- Deri kesim bıçağı
- Stamp
- Mezür
- Boya fırçaları
- Silgi
- Deri cilası
- Tokmak

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız (Görsel 9.51).

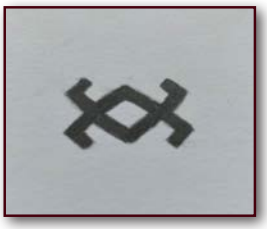
Görsel 9.51: Çizim malzemeleri

2. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer model tasarımını yapınız.**

- Birbirinden farklı kemer model tasarımları çiziniz (Görsel 9.52, 9.53).
- Tasarımınızı oluştururken arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alarak çizdiğiniz modellerin üzerine desen seçiminizi ve çalışmalarınızı yapınız.

Görsel 9.52: Model tasarımı

Görsel 9.53: Kemer deseni

3. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Kemer modeli, bel altında kullanılacağı için bel boşluğu ölçünüzü alınız. Aldığınız ölçünün üzerine 15 cm ekleyiniz. Örneğin kemer bel boşluğunuz 60 cm + 15 cm = 75 cm'dir. Bu ölçü, kemerinizin birleşim noktasını belirlemektedir.
- Kemer birleşim noktasından itibaren 35 cm kemer kayış uzunluğunu ekleyiniz (75 cm + 35 cm = 110 cm).

4. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer modeline uygun araç gerecinizi hazırlayınız.**

- Modele uygun malzeme seçiniz (Görsel 9.54).
- Köselenizi natürel (doğal) renkte ve kemer yapımına uygun seçiniz.

Görsel 9.54: Kullanılacak araç gereç

5. İŞLEM BASAMAĞI **Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.**

- Aldığınız ölçüleri göz önünde bulundurarak tasarıma uygun kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız.
- Kalıba aktardığınız parşömen kâğıdınızı yıpratmadan ve deri kalınlığını da hesaba katarak, belinize deneyerek ölçüsünü kontrol ediniz.

6. İŞLEM BASAMAĞI **Tasarıma uygun kalıbı yüzeye uygulayınız.**

- Parşömen kâğıdına hazırladığınız kalıbın tek yüzeyini bantla kaplayınız. Bant ile kaplanacak olan tek yüzey, kalemle çizilmiş olan yüzeydir (Görsel 9.55).

Görsel 9.55: Kalıp hazırlama

- Köselenizde kalıbı uygulayacağınız alanı pamuk yardımıyla ıslatınız (Görsel 9.56).
- Koli bandı yardımıyla kalıbınızı bantlı yüzey üstte kalacak şekilde, köselenize sabitleyiniz (Görsel 9.57).

Görsel 9.56: Kalıbı yüzeye uygulama

Görsel 9.57: Kalıbı yüzeye çizme işlemi

- Kalıbınızın tüm hatlarını kurşun kalemle dikkatli bir şekilde çizerek deriye aktarınız. Kurşun kaleminizin ucunun sivri olmasına özen gösteriniz (Görsel 9.58).
- Deride oluşan kalıp izlerini takip ederek maket bıçağı ve makas yardımıyla kemeri kesiniz (Görsel 9.59).

Görsel 9.58: Kemeri çizme işlemi

Görsel 9.59: Kemeri kesme işlemi

- Makas ya da maket bıçağı ile ulaşamadığınız köşeler için çarklı zımbayla köşeleri delerek köşe temizliği yapınız (Görsel 9.60).

Görsel 9.60: Kemeri delme işlemi

7. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer işleme tekniklerini uygulayınız.**

- Kemerinizin kenarlarını ıslatarak şimşir perdah yardımıyla parlatınız. Şimşir perdah kullanmak yerine boyama aşamasında kemerin kenarlarını boyayabilirsiniz (Görsel 9.61).
- Seçtiğiniz deseni parşömen kâğıdına çizerek kemerinizin üzerine bantla yapıştırınız (Görsel 9.62).

Görsel 9.61: Kemeri parlatma işlemi

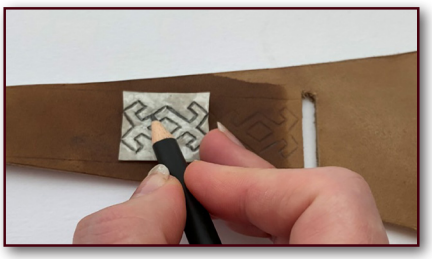

Görsel 9.62: Kemerin üzerine deseni yapıştırma işlemi

- Kemeriniz üzerinde, deseni uygulayacağınız bölgeyi ıslatınız (Görsel 9.63).
- Deseninizi ıslattığınız alana sabitleyip kurşun kalemle desenin üzerinden geçiniz (Görsel 9.64).

Görsel 9.63: Desen bölgesinin ıslatılması

Görsel 9.64: Kemerin üzerine deseni çizme işlemi

- Deri bıçağınızla çizdiğiniz yerleri pamuk yardımıyla tekrardan ıslatıp bıçağın arkasında yer alan sivri uç ile deri açma (keserek ayırdığımız yerlerin arasından geçerek oyma) işlemini yapınız (Görsel 9.67).
- Bu işlemi yaparken elinize aldığınız materyali kalem şeklinde kavrayarak, oluşturduğunuz kesiklerden ileriye doğru iterek su kanalı açar gibi yapınız (Görsel 9.68).

Görsel 9.67: Oyma tekniğini desene uygulama

Görsel 9.68: Oyma tekniğini desene uygulama

8. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer süsleme tekniklerini uygulayınız.**

- Deseni ortaya çıkarmak için stampı, ıslatılmış derideki desenin etrafına yerleştirerek tokmak yardımıyla baskılayınız. Stamp, kaşe gibi dokulu bir yüzeye sahiptir ve deriye uygulandığında üzerindeki desen, deriye aktarılır (Görsel 9.69, 9.70).

Görsel 9.69: Deseni baskılama işlemi

Görsel 9.70: Deseni baskılama işlemi

- Stampın desenli kısmını derinin yüzeyine yerleştirip stampın arkasından tokmakla vurarak baskılama işlemini yapınız (Görsel 9.71).

Görsel 9.71: Deseni baskılama işlemi

- Makas ile kemer ucunda oval kesimler yaparak kemere hareketlilik katınız. Oval kesimleri yapacağınız kısımda kurşun kalemi fazla bastırmadan çizgiler oluşturup bu kısmı belirginleştirebilirsiniz (Görsel 9.72).

Görsel 9.72: Kemer uçluk kesim işlemi

- Fırça yardımıyla deseni ön plana çıkaracak şekilde boyama işlemini yapınız (Görsel 9.73).

Görsel 9.73: Kemeri boyama işlemi

- Kalın fırça kullanarak kemerin tüm yüzeyini deri cilasıyla parlatınız (Görsel 9.74).

Görsel 9.74: Kemeri cilalama işlemi

9. İŞLEM BASAMAĞI **Kemerin kalite kontrolünü yapınız.**

- Kemere son şeklini veriniz (Görsel 9.75).
- Kemerinizi içe doğru kıvırarak şekil almasını sağlayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Görsel 9.75: Kösele kadın kemer modeli

KÖSELE KEMER YAPIMI

9.1. UYGULAMA DEĞERLENDİRME FORMU

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Kullanılacak araç gereci hazırladı.					
3.	Model tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
5.	Kalıbı yüzeye uyguladı.					
6.	Kemer yüzeyine deseni çizdi.					
7.	Deseni kesme ve oyma tekniklerini uyguladı.					
8.	Desene baskılama ile soğuk baskı yöntemini uyguladı.					
9.	Deseni ve kemeri boyadı.					
10.	Kemeri cilaladı.					
11.	Kalite kontrol yöntemlerini uyguladı.					
C) Beklenen Davranış						
12.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
13.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/65]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

9.2. UYGULAMA

20 DERS SAATİ

KÖSELE KEMER YAPIMI

Yönerge: Bu uygulamada sizden kösele kemer modeli yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz (Görsel 9.76).

Yapacağınız çalışma, uygulama sonunda verilen değerlendirme formunda yer alan ölçütlere göre değerlendirilecektir. Çalışmanızı yaparken bu ölçütleri dikkate alınız.

Görsel 9.76: Kösele kemer modeli

Kullanılacak Araç Gereç

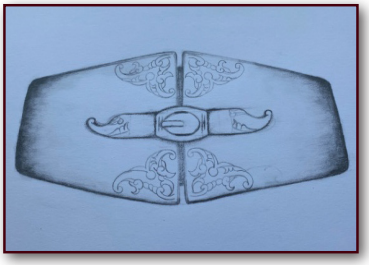
- İnce kösele (vaketa)
- Parşömen kâğıdı
- Cetvel, mezür
- Mukavva (karton)
- Koli bandı
- Kalem
- Su kabı
- Yapıştırıcı
- Silgi
- Boya fırçaları
- Stamp
- Maket bıçağı
- Deri kesim bıçağı
- Delme uçlu yuvarlak zımba
- Sünger
- Dikiş ipi ve iğnesi
- Makas
- İğneli rulet
- Tokmak
- Deri boyaları
- Deri cilası
- Pamuk
- Kemer tokası
- Kumaş ya da bel lastiği

1. İŞLEM BASAMAĞI **Çalışma ortamını hazırlayınız.**

- Atölye önlüğünüzü giyiniz.
- Çizim kalemlerinizi, silgi ve kâğıdınızı hazırlayınız.

2. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer model tasarımını yapınız.**

- Birbirinden farklı kemer model tasarımları çiziniz (Görsel 9.77, 9.78).
- Kemer tasarımında arkadaşlarınızın ve öğretmenlerinizin fikrini alarak çizdiğiniz modellerin üzerine desen seçimizi ve çalışmalarınızı yapınız.

Görsel 9.77: Model tasarımı

Görsel 9.78: Kemer deseni

3. İŞLEM BASAMAĞI **Ürün ölçülendirmesi yapınız.**

- Kemer modeliniz için bel boşluğu ölçünüzü alınız.
- Aldığınız bel boşluğu ölçünüzün üzerine 10 cm ekleyiniz. Örneğin, kemer bel boşluğunuz 60 cm + 10 cm = 70 cm'dir. Bu ölçü, kemerinizin birleşim noktasını belirlemektedir.
- Kemer uçlarını birleştiren kayış için tasarımınıza uygun uzunlukta ve kemer tokasından geçecek genişlikte ölçülerinizi belirleyiniz.
- Kemer tokasını tutacak olan parçanın kemerde gözükmeyecek şekilde ölçüsünü alınız.

4. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer modeline uygun araç gereci hazırlayınız.**

- Modele uygun malzeme seçiniz.
- Köselenizi natürel (doğal) renkte ve kemer yapımına uygun seçiniz.

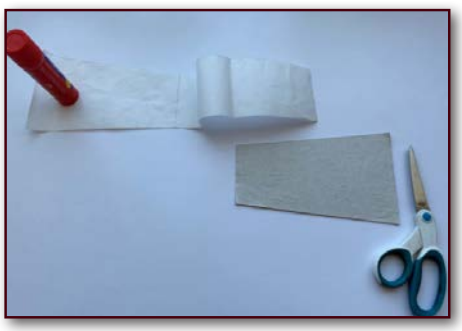
5. İŞLEM BASAMAĞI **Tasarıma uygun kalıp hazırlayınız.**

- Ölçülerinizi göz önünde bulundurarak tasarıma uygun kalıbınızı parşömen kâğıdına uygulayınız (Görsel 9.79).
- Kalıba aktardığınız parşömen kâğıdınızı, yıpratmadan ve deri kalınlığını da hesaba katarak, belinize deneyerek ölçü kontrolü yapınız.
- Kemer modelinde deri ve kumaş olacak kısımları, kalıp üzerindeki yerlerini çizerek belirleyiniz.

Görsel 9.79: Model tasarımına uygun kalıp işlemi

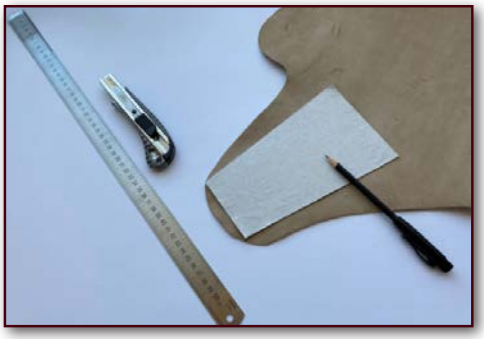
- Kalıpta, kumaş ve deri olacak kısımları makasla kesip mukavvaya aktarınız. Kalıptan çıkardığınız parçaları mukavvaya yapıştırınız (Görsel 9.80).

Görsel 9.80: Kalıbı mukavva üzerine çıkarma işlemi

6. İŞLEM BASAMAĞI Tasarıma uygun kalıpları yüzeye uygulayınız.

- Mukavvadan oluşturduğunuz kalıbınızı deriye aktarınız. Kalıbınızı derinizin yumuşak dokulu olan arka tarafına uygulayınız. Böylece derinin ön yüzeyi zarar görmeyecektir. Bu işlemi uygularken kalıbınızın yönünü karıştırmamaya dikkat ediniz (Görsel 9.81, 9.82).

Görsel 9.81: Kalıbı deriye uygulama işlemi

Görsel 9.82: Deriyi kesme işlemi

- Kemer tokasını tutması için kesilen küçük parçanın ortasını, delme uçlu yuvarlak zımba ile deliniz. Delme uçlu yuvarlak zımba yerine çarklı zımba da kullanabilirsiniz (Görsel 9.83, 9.84).

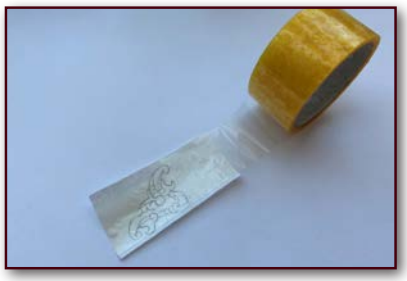
Görsel 9.83: Kemeri delme işlemi

Görsel 9.84: Kemere toka takma işlemi

7. İŞLEM BASAMAĞI Kemer işleme tekniklerini uygulayınız.

- Kemeriniz için seçtiğiniz deseni parşömen kâğıdına çiziniz, ardından desenin tek yüzeyini bantlayınız. Bantladığınız yüzey, kalemle çizdiğiniz yüzey olmalıdır (Görsel 9.85).

Görsel 9.85: Deseni hazırlama

- Köselenizde deseni uygulayacağınız alanı, pamuk yardımıyla ıslatınız (Görsel 9.86).
- Koli bandı yardımıyla desenin bantlı yüzeyi üstte kalacak şekilde köselenize deseni sabitleyiniz.
- Desenin tüm hatlarını kurşun kalemle, dikkatli bir şekilde çizerek deseni deriye aktarınız. Kurşun kaleminizin ucunun sivri olmasına özen gösteriniz (Görsel 9.87).

Görsel 9.86: Desen uygulanacak alanın ıslatılması

Görsel 9.87: Deseni deri yüzeyine çizme işlemi

- Deri üzerine aktardığınız deseni pamukla hafifçe ıslatıp deri bıçağıyla çiziniz. Deri bıçağı yerine kretuvar bıçağı da kullanabilirsiniz (Görsel 9.88).

Görsel 9.88: Deseni deri bıçağı ile çizme işlemi

- Deri bıçağıyla çizdiğiniz yerleri pamuk yardımıyla tekrardan ıslatıp bıçağın arkasında yer alan sivri uç ile deri açma (keserek ayırdığınız yerlerin arasından geçerek oyma) işlemini yapınız. Bu işlemi yaparken elinize aldığınız materyali kalem şeklinde kavrayarak, oluşturduğunuz kesiklerden ileriye doğru iterek su kanalı açar gibi yapınız (Görsel 9.89).

Görsel 9.89: Oyma tekniğini desene uygulama

- Deseni ortaya çıkarmak için stampı desenin etrafına baskılayınız. Bunu yaparken stampın desenli kısmını derinin yüzeyine yerleştirip arkasından tokmakla vurarak baskılama işlemini yapınız (Görsel 9.90).
- Kemeri birleştirmek, hazırladığınız kayışa bütünlük ve hareketlilik vermek için desenin küçük bir parçasını işledikten sonra etrafından kesiniz (Görsel 9.91).

Görsel 9.90: Deseni baskılama işlemi

Görsel 9.91: Kemeri kesme

8. İŞLEM BASAMAĞI **Kemer süsleme tekniklerini uygulayınız.**

- Boyama işlemini deseni ön plana çıkaracak şekilde, fırça yardımıyla yapınız (Görsel 9.92).
- Fırçanızla bir miktar deri cilasını alıp boyalı bölgelerin üzerine sürünüz. Deri cilası, deriyi ve derideki boyalı yüzeyi korur (Görsel 9.93).

Görsel 9.92: Deseni boyama işlemi

Görsel 9.93: Deseni cilalama işlemi

- Desene eskitme görüntüsü vermek için farklı bir renkte deri boyası ile tüm yüzeyi boyayınız (Görsel 9.94).
- Tüm yüzeyi boyama işleminde fırça yerine herhangi bir sünger de kullanabilirsiniz.
- Desenli bölgeleri ıslak bir sünger yardımıyla siliniz. Sildikçe alttaki boya ortaya çıkacaktır (Görsel 9.95).

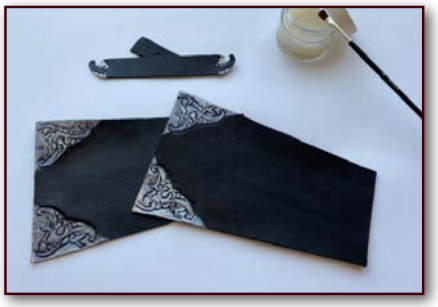

Görsel 9.94: Deseni boyama işlemi

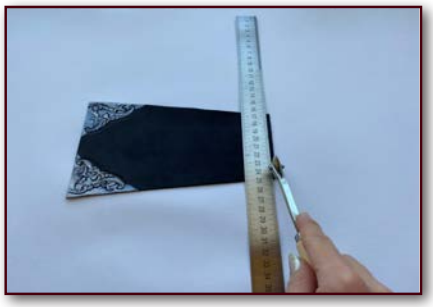

Görsel 9.95: Kemeri boyama işlemi

- Boya ile derinin kenarlarını ve arkasını boyayınız (Görsel 9.96).
- İşlenmiş ve boyanmış deri parçalarının her tarafına deri cilasını sürünüz.
- Deride dikim yapacağınız alana cetvelinizi yerleştirip 2 cm kenarından, iğneli rulet ile geçiniz. İğneli rulet mevcut değil ise biz (deri delme) aparatıyla izleyebilir ya da delebilirsiniz (Görsel 9.97).

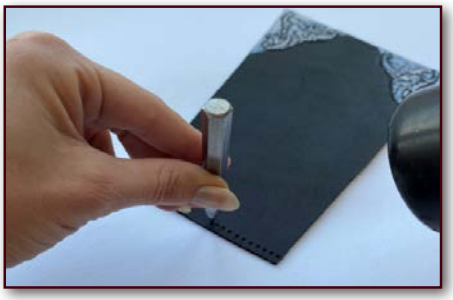

Görsel 9.96: Deri parçalarını boyama işlemi

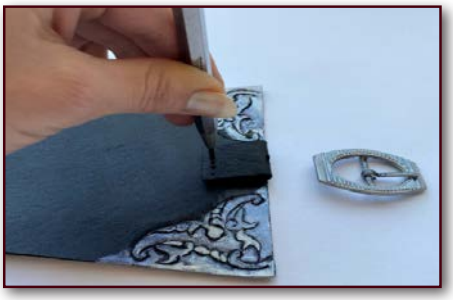

Görsel 9.97: Kemeri delme işlemi için ölçü alma

- İğneli ruletin bıraktığı izlerin üzerinden, delme uçlu yuvarlak zımba ile delme işlemini yapınız. Bu işlemi yaparken delikli yuvarlak ucu deriye yerleştirin ve arka kısmına tokmakla vurunuz (Görsel 9.98).
- Kemer tokasını tutacak olan parçayı ikiye katlayın ve dikilecek alana yerleştirerek delme işlemi yapınız. İşlem öncesinde küçük parçayı biraz öne almayı unutmayınız (Görsel 9.99).

Görsel 9.98: Kemeri delme işlemi

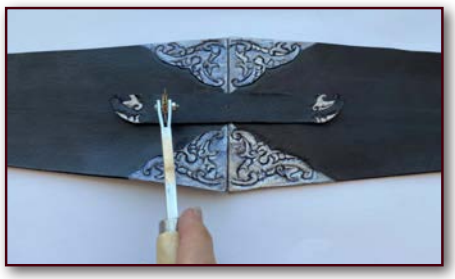

Görsel 9.99: Kemer aparatı için delik açma işlemi

- Kemeri birleştirecek olan kayışın orta noktasından delik açınız (Görsel 9.100).
- Kayışı kemerin ana gövdesine, tek taraflı sabitlemek için delikler oluşturunuz (Görsel 9.101). Kemer parçasının birine kemer tokası diğerine kemerin kayışı sabitlenmelidir.

Görsel 9.100: Kemer kayışının deliklerini eşitleme

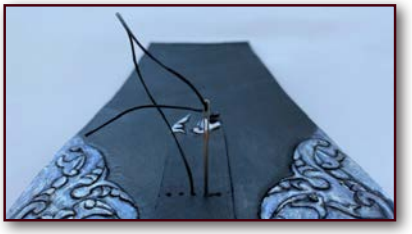

Görsel 9.101: Kemer kayışını sabitleme işlemi öncesi delik açma işlemi

- Dikilecek olan materyallerin delik noktalarını kesiştiriniz. İğneden geçirdiğiniz ipinizin ucuna düğüm atarak iğnenizi arka ikinci delikten geçirerek çıkarınız.
- Ön taraftan çıkardığınız iğnenizi birinci delikten batırınız (Görsel 9.102).
- İğnenizi arkadan bir delik atlayıp çıkarınız. Ön kısma geldiğinizde ardında kalan ilk deliğe iğnenizi batırınız. Bu işlem basamaklarını tekrarlayarak elde makine dikişinizi tamamlayınız (Görsel 9.103).
- İşlemin sonunda düğüm atıp ipinizi keserek dikişi bitiriniz.

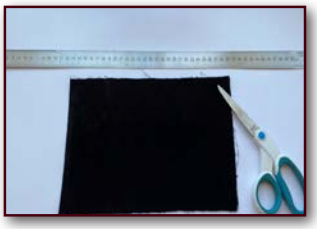

Görsel 9.102: Dikiş tekniklerini uygulama

Görsel 9.103: Dikme işlemi

- Kesim öncesinde deri ile birleştireceğiniz kumaşı, ters yüzeyini dışta bırakacak biçimde katlayınız (Görsel 9.104).
- Ardından mukavva kalıbınızı yerleştiriniz ve her köşesinden 2 cm pay bırakarak kesiniz. Kumaş yerine kalın bel lastiği de kullanabilirsiniz.
- Katlı kumaşınızın uzun kenarından 4 cm pay kalacak şekilde, elde makine dikişiyle dikiniz (Görsel 9.105).
- Birleştirdiğiniz kumaşın diktiğiniz tarafını kumaşın içinde kalacak şekilde çeviriniz.
- Kumaşı, kısa uçlarından 2 cm içeriye doğru kıvırınız ve deriyle birleştireceğiniz tarafı kumaşın iç kısmına yerleştiriniz (Görsel 9.106).
- Kumaş-deri-kumaş katmanından oluşan her iki ucu da dikiniz.

Görsel 9.104: Kemerin arka parçası için hazırlık yapma

Görsel 9.105: Kumaşı dikme işlemi

Görsel 9.106: Deri ile kumaşı birleştirme

9. İŞLEM BASAMAĞI — Kemerin kalite kontrolünü yapınız.

- Kemere son şeklini veriniz (Görsel 9.107).
- Kumaşı içe doğru kıvırarak kemerinizin şekil almasını sağlayınız.
- Çalışma alanını ve çevrenizi temiz bırakınız.

Görsel 9.107: Kösele kemer modeli

Uygulamanın değerlendirilmesi verilen ölçütlere göre yapılacaktır.
1 (başlangıç düzeyinde), 2 (geliştirilmeli), 3 (orta), 4 (iyi), 5 (çok iyi)

ÖLÇÜTLER		DERECE				
		1	2	3	4	5
A) Hazırlık						
1.	Çalışma ortamını hazırladı.					
2.	Kullanılacak araç gereci hazırladı.					
3.	Model tasarımı yaptı.					
B) Edinilen Bilgileri Beceriye Dönüştürme						
4.	Tasarıma uygun kalıp hazırladı.					
5.	Kalıbı yüzeye uyguladı.					
6.	Kemer yüzeyine deseni çizdi.					
7.	Deseni kesme ve oyma tekniklerini uyguladı.					
8.	Desene baskılama ile soğuk baskı yöntemini uyguladı.					
9.	Deseni ve kemeri boyadı.					
10.	Kemeri cilaladı.					
11.	Kalite kontrol yöntemlerini uyguladı.					
C) Beklenen Davranış						
12.	Çalışmayı belirlenen sürede tamamladı.					
13.	Temiz ve düzenli çalıştı.					
SÜTUN TOPLAMLARI						
TABLO PUANI						

DEĞERLENDİRME PUANI = [(Tablo Puanı X 100)/65]

Bu ölçekten 100 üzerinden 70 puan aldıysanız bu öğrenme için başarınız yeterli düzeyde demektir. 69 veya altı puan aldıysanız ilgili önceki öğrenmeleri tekrar etmeniz gerekmektedir.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME PUANI

DİKKAT EDELİM

- Tasarımı size ait olan bir ürün oluşturabilmek için aşağıda verilen işlem basamaklarını kendi tasarımınıza uyarlayarak çalışınız.
- Tasarımınızda kullanacağınız malzemeleri arkadaşlarınızla ortaklaşa alırsanız çalışmanız ekonomik ve eğlenceli olacaktır.
- Tasarımı size ait olan çalışmanın değerlendirilmesinde kontrol çizelgesinde yer alan ölçütleri dikkate alınız.

9.1. SIRA SİZDE

10 DERS SAATİ

Görsel 9.108'de yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 9.108: Kemer modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Kösele
- Su kabı
- Pamuk
- Sünger
- Makas
- Silgi
- Tokmak
- Stamp
- Cetvel
- Mezür
- Deri cilası
- Yapıştırıcı
- Perçin
- Deri boyaları
- Boya fırçaları
- Maket bıçağı
- Kemer tokası
- İğneli rulet
- Parşömen kâğıdı
- Delme uçlu yuvarlak zımba
- Mukavva (karton)
- Deri kesim bıçağı

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını ve araç gereci hazırlayınız.
2. Görsel 9.108'deki modele uygun desen tasarımı oluşturunuz.
3. Ürün ölçülendirmesi yapınız.
4. Kemer kalıbı çıkarınız.
5. Kalıbı deri üzerine yerleştiriniz.
6. Deriyi kesiniz.
7. Deriye süsleme tekniklerini uygulayınız.
8. Uçluk kısmını yapınız.
9. Deriyi boyayınız.
10. Deriyi cilalayınız.
11. Kemer tokasını takınız.
12. Kemer köprüsü yapınız.
13. Kalite kontrollerini yapınız.
14. Çalışma alnınızı temizleyiniz.

9.1. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.		
5.	Kemer kalıbı çıkardı.		
6.	Kalıbı deri üzerine yerleştirdi.		
7.	Deriyi kesti.		
8.	Deriye süsleme tekniklerini uyguladı.		
9.	Uçluk kısmını yaptı.		
10.	Deriyi boyadı.		
11.	Deriyi cilaladı.		
12.	Kemer tokasını taktı.		
13.	Kemer köprüsü yaptı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
14.	Kalite kontrollerini yaptı.		
15.	Çalışma alnını temizledi.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
16.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

9.2. SIRA SİZDE

12 DERS SAATİ

Görsel 9.109'da yer alan örnek modelden yararlanarak kendi tasarımınızı boş olan bölüme çizip işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yapınız.

Görsel 9.109: Kemer modeli

Model tasarımı yapılacak bölüm

Kullanılacak Araç Gereç

- Parça kösele
- Parşömen kâğıdı
- Cetvel
- Mukavva (karton)
- Kalem
- Deri boyaları
- Silgi
- Boya fırçaları
- Stamp
- Delme uçlu yuvarlak zımba
- Perçin
- Deri cilası
- Deri kesim bıçağı
- Maket bıçağı
- Kemer tokası
- İğneli rulet
- Tokmak
- Koli bandı
- Pamuk
- Su kabı
- Yapıştırıcı
- Sünger
- Makas
- Mezür

İşlem Basamakları

1. Çalışma alanını ve araç gereci hazırlayınız.
2. Görsel 9.109'daki modele uygun desen tasarımı hazırlayınız.
3. Ürün ölçülendirmesi yapınız.
4. Kemer kalıbı çıkarınız.
5. Kalıbı deri üzerine yerleştiriniz.
6. Deriyi kesiniz.
7. Parçaları birleştiriniz.
8. Deriye süsleme tekniklerini uygulayınız.
9. Kemerin uçluk kısmını deliniz.
10. Deriyi boyayınız.
11. Deriyi cilalayınız.
12. Kemer tokasını takınız.
13. Kalite kontrollerini yapınız.
14. Çalışma alnınızı temizleyiniz.

9.2. SIRA SİZDE KONTROL LİSTESİ

ÖLÇÜTLER		EVET	HAYIR
A) HAZIRLIK AŞAMASI			
1.	Çalışma alanını hazırladı.		
2.	Araç gerecini hazırladı.		
3.	Model tasarımını yaptı.		
B) UYGULAMA AŞAMASI			
4.	Ürün ölçülendirmesi yaptı.		
5.	Kemer kalıbı çıkardı.		
6.	Kalıbı deri üzerine yerleştirdi.		
7.	Deriyi kesti.		
8.	Parçaları birleştirdi.		
9.	Deriye süsleme tekniklerini uyguladı.		
10.	Uçluk kısmını yaptı.		
11.	Deriyi boyadı.		
12.	Deriyi cilaladı.		
13.	Kemer tokasını taktı.		
C) BEKLENEN DAVRANIŞ			
14.	Kalite kontrollerini yaptı.		
15.	Çalışma alnını temizledi.		
D) YÖNERGE HAZIRLAMA AŞAMASI			
16.	Model tasarımını oluşturup işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı yaptı.		

"Hayır" olarak işaretlenen davranışlara yönelik konularda kendinizi geliştiriniz.

SINIF	NO.	ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	DEĞERLENDİME TARİHİ

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

A, B, C

ahenk: Uyum.
akrilik: 1. Renksiz, keskin kokulu asitler. 2. Bu asitler kullanılarak yapılan.
aktar: İğne, iplik, baharat, zarf, kâğıt, tütün vb. satılan dükkân.
alkol: Bira, şarap vb. sıvıların veya pancar, patates nişastasının şekere dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan glikoz çözeltilerin mayalaşmış özlerinin damıtılmasıyla elde edilen, kokulu, uçucu, yanıcı, renksiz sıvı, ispirto, etanol, etil alkol.
aparat: 1. Herhangi bir aracın çeşitli amaçlarla kullanılmasını sağlayan parçaları. 2. Araç gereç.
asetat: Asetik asidin tuzu veya esteri, saydam.
astar: 1. Giyecek, perde, çanta, ayakkabı vb. şeylerde, kumaşın veya derinin iç tarafına geçirilen ince kat. 2. Sıvanacak, boyanacak yerlere boyadan önce sürülen kat.
cendere: Pres, baskı.

D,E,F,G

dekorasyon: 1. Dekor yapma işi. 2. Bir yeri süsleme.
dijital: 1. Sayısal. 2. Verileri bir ekran üzerinde elektronik olarak gösteren.
doku: Bir bütünün yapısı ve özelliği.
ebat: Boyut.
ekose: Çeşitli renk ve büyüklükteki karelerden oluşan (desen veya kumaş).
elyaf: 1. Genellikle iplik durumuna getirilebilir lifli madde. 2. Bu maddeden yapılmış.
etnik: Kavimle ilgili, budunsal, kavmî.
fantezi: 1. isim Sonsuz, sınırsız hayal, fantazya. 2. Süslü ve türü değişik olan.
figür: 1. Resim ve heykel sanatlarında varlıkların biçimi.
fisto: 1. Elde veya makinede işlenmiş süslü şerit. 2. Dantele benzer süsleri olan bir kumaş türü. 3. Bu kumaştan yapılmış.
fon: 1. Bir tabloda, üzerinde konunun işlendiği boya katı. 2. İç mimaride üstüne başka şeyler eklenen bölüm. 3. Bir kumaşın alt dokusu.
gliserin: Yağlı maddelerden, sabunlaştırma yoluyla çıkarılan, renksiz, tatlı şurup kıvamındaki sıvı (CH2 OH-CHOH-CH2 OH).

H,I,İ,J

halhal: Kadınların ayak bileklerine taktıkları bilezik.
hızma: Burun kanadına takılan süslü, altın veya gümüş halka.
homojen: Bağdaşık, birbirlerine benzer karakterlere veya yapıya sahip parça veya birimlerden oluşan (bütün veya topluluk).
İskefe: Sahtiyanın dış yüzünü kazıyarak yumuşatmak için kullanılan araç (Sahtiyan:Tabaklanarak boyanmış ve cilalanmış genellikle keçi derisi).
jelatin: Ambalaj için kullanılan ince, parlak bir madde.

K,L M,N

kalıp: 1. Bir şeye biçim vermeye veya eski biçimini korumaya yarayan araç: 2. Biçki modeli, patron.
kalite: Nitelik, bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik.
karakter: Ayırt edici nitelik.
katman: Birbiri üzerinde bulunan yassıca maddelerin her biri, tabaka.
kauçuk: 1. Amerika, Asya ve Afrika'nın çeşitli ağaçlarından, özellikle lastik ağacından veya bazı petrol artıklarının birleşiminden elde edilen, dayanıklı ve esnek madde. 2. Bu maddeden yapılmış.
kavis: Bir eğrinin sınırlı bir kısmı, eğmeç.
klasik: Alışılmış olan, kökleşik.
kordon: Genellikle ipekten yapılmış kalın ip.
körük: Bazı araçların açılıp kapanabilir üst üste katlanmış bölümü.
krepon: 1.Kıvrımları olan yün, pamuk veya ipek kumaş. 2. Krepon kâğıdı.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

lehim: 1. Erime noktaları düşük metalleri tutturma işlemlerinde kullanılan, kalay ve kurşun alaşımlarının genel adı. 2. Bu alaşımla yapılan işlem. **levha:** Genellikle bir parmaktan daha ince kalınlığı olan, sıcak haddelenmiş, geniş, uzun metal parça.
maliyet: Bir malın üretilebilmesi için gerekli olan girdilere yapılan ödemelerin toplamı.
matbaa: Basım işi yapan yer, basımevi.
mezür: Terzilikte ölçü almak için kullanılan, genellikle 1,5 metre uzunluğunda şerit metre, mezura.
misina: Yapay ve sentetik ham maddeden tek kat çekilmiş, değişik kalınlıkta iplik.
model: Biçim.
modern: Çağdaş, aynı çağda yaşayan.
mulaj: 1. Bir şeyin bal mumu, alçı vb. bir madde ile kalıbını çıkarmak için yapılan işlemlerin bütünü. 2. Bu işlemler sonunda elde edilen kalıp.
muntazam: 1. Düzgün. 2. Düzenli, derli toplu.

O,Ö,P,R

organze: 1. İpek veya keten iplikle dokunmuş, tülbent inceliğinde bir tür kolalı kumaş. 2. Bu kumaştan yapılmış.
özgü: Birine, bir şeye ait olan, öze, has, mahsus.
özgün: Yalnız kendine özgü bir nitelik taşıyan, orijinal.
özgü: Birine, bir şeye ait olan, öze, has, mahsus.
özgün: Yalnız kendine özgü bir nitelik taşıyan, orijinal.
patiska: 1. Çoğu pamuktan dokunmuş sık ve düzgün bez, hasse, hasa. 2. Bu bezden yapılmış.
pazen: Dokuması kalın, sık ve yumuşak, bir tür pamuklu bez.
pigment: Boyar madde.
platform: Yüksekçe yer.
polimer: Tekrarlanan yapısal kümelerin oluşturduğu yüksek molekül ağırlıklı (birleşikler).
portatif: Kolay taşınabilen, katlanarak taşınabilir duruma getirilebilen, seyyar.
poster: Duvara asılan büyük boy resim.
realist: Gerçekçi, gerçeği gören ve ona göre davranan veya gerçeğe uygun olarak yapılan.
ritim: Bir dizede, bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu, tartım, dizem.

S,Ş,T,U

saydam: İçinden ışığın geçmesine ve arkasındaki şeylerin görülmesine engel olmayan (cisim), şeffaf, transparan.
sentetik: Doğadaki örneklerine benzetilerek insan eliyle yapılmış veya üretilmiş, yapma, bileşimli.
seramik: 1. Yüksek ısıda pişirilmiş topraktan yapılan vazo, çanak, çömlek vb. nesne. 2. Yüksek ısıda pişirilmiş toprak, fayans, porselenden yapılan.
silikon: Kapı, pencere vb.ndeki aralıkları örterek hava ve su geçmesini önlemek amacıyla kullanılan şeffaf ve yapışkan bir madde.
siperlik: Güneş ve yağmurun etkisinden korumak amacıyla şapka, kapı, lamba vb. şeylere yapılan koruyucu engel, güneşlik.
şifon: 1. İpek iplikle dokunmuş ince, şeffaf kumaş. 2. Bu kumaştan yapılmış.
tanzim: Düzenleme, düzen verme, yoluna koyma.
taslak: Bir şeyi, bir sanat veya edebiyat eserini ana çizgileriyle, türlü bölümleriyle belirten ön çalışma.
2. Eskiz.
teknik: Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi.
tema: Asıl konu, temel motif, ana konu.
teyel: Seyrek ve eğreti dikiş.
tığ: Dantel veya yün örmekte kullanılan, ucu çengelli kısa şiş.
tuval: 1. Üzerine resim yapılan, gerdirilmiş keten, kenevir veya pamuklu kaba kumaş. 2. Bu kumaşın üzerine yapılmış tablo.

Ü,V,Y,Z

verev: Bir köşeden karşı köşeye doğru kesilmiş, katlanmış veya konulmuş olan.
vitrin: Bir dükkân veya mağazanın dışarıdan camla ayrılan ve mal sergilemek için kullanılan yeri, sergen.
yapma: Yapay, Doğadaki örneklerine benzetilerek insan eliyle yapılmış veya üretilmiş, yapma, suni, doğal karşıtı.
yöresel: Belli bir yöre ile ilgili, yerel, mahallî, mevzii, lokal.

KAYNAKÇA

• Bu ders materyalinin kaynakçası hazırlanırken APA 6.0 yazım kuralları ve kaynak gösterme biçimi kullanılmıştır.

KAYNAKÇA

- Akpınarlı, H. ve Feriha Ü. İ. (2019). *Geleneksel Tekstillerin Özellikleri ve Çeşitleri*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:34.
- Altun, S. M. (2010). *1960'ların Moda Devrimi ve Batıda Takı Tasarımına Yansımaları.* Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Atakul, A., Küçükuysal C., Sayı K. ve Süer S. (2007). *Geçmişten Günümüze Süs Taşlarının Kullanımı,* Süs Taşları. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Toplum ve Bilim Merkezi, ODTÜ Yayıncılık.
- Çetiner, M. (2020). *Sürdürülebilir Moda Tasarımı Yaklaşımında Çanta Tasarım Önerileri.* Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı. Isparta.
- Çınar N. (2021). *Deri Eserlerde Önleyici Koruma.* Akademik Sanat, Araştırma Makalesi, Sayı:12.
- Eroğlu G. (2011). *Abajur Hakkında Ne Biliyoruz,* Vocational Education, Cilt:6, Sayı:1.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi 8-9, Kristal Örme Tekniği Örnekleri, Sayı:42.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi 8-9, İğne Tekniği Örnekleri, Sayı:43.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi, Makrome Tekniği Örnekleri, Sayı: 44.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi 13, Nazenin, Sayı:47.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi 8-9, Küpe Örnekleri, Sayı:49.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi 11, Broş ve Küpe, Sayı:49.
- Hürriyet/Hobi Dünyada Takı Tasarımı Dergisi 12-13, Nazenin/ Tel Bükme ve Sarma Tekniği, Sayı:49
- İşgören, N., Bayburtlu, Ç., Öznaz, D. ve Büyükpehlivan, A. G. (2018). *Moda Tasarımcılarının Takı Tasarımı Yaklaşımları.* Uluslararası Sosyal ve Kültürel Araştırma Dergisi (UKSAD) Cilt:4, Sayı:1.
- Kayadibi, P. (2000). *Bursa Yöresinde ve Müzesinde Bulunabilen Tığ Örgüsü Para, Saat ve Tütün Keseleri Üzerine Bir Araştırma ve Yeni Tasarımlar.* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı. Ankara.
- Kültür Bakanlığı, *Türk El Sanatları.* (1993).Türk Tarih Kurumu Basımevi. Ankara.
- Lupato, M. (2008). *Takı Tasarım Rehberi*. Boyut Yayın Grubu.
- Mchoy, P. (2007). *Dekoratif Türkiye Bitkileri. Saksı Bitkileri El Kitabı*. İş bankası Yayınları. Yaşam Kültürü, Tuzlacı, Ertan. Alfa Yayıncılık.
- Odabaşı E. (2020). Deri Üzerinde Yapılan Nakış Tekniklerinin İncelenmesi ve Endüstriyel Nakış Uygulamaları. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi El Sanatları, Ana Sanat Dalı, Ankara.
- Öztürk, G. (2004). *Helezon Takıntı.* Golden Medya.
- Şaman N. ve Nafiz, D.M. (2013). Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi, Sayı:31.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı El Sanatları Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programı, (2020) Ankara.
- Uysal M. (2011). *Şapka Devriminden Günümüze Türkiye'de Kadın Şapkalarının Giysi Tasarımındaki Yeri ve Önemi.* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı. İstanbul.
- Ünal, D. (2008). Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinde Okutulan Şapka Yapım Teknikleri I ve II' nin Ders Programının İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Bölümü Dekoratif Sanatlar Anabilim Dalı. Ankara.

GENEL AĞ KAYNAKÇA

- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Genel Türkçe Sözlüğü, https://sozluk.gov.tr
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü, https://sozluk.gov.tr
- https://www.tekstilbilgi.net/elde.aplike.tekniği.html/aplike.çanta 29.12.2020, 03.00
- Ev Dekorasyonunda Doğru Aydınlatma Kullanımları https://www.nef.com.tr, 01.03.2021, 18.12
- Led Ampulün Faydaları https://www.kartal24.com https://elektrikinfo.com, 18.03.2021, 16.36
- Stafano Furlani Kimdir? https://onedio.com, 02.02.2021, 13.00
- Yapma Çiçeklerin Temizliği https://www.posta.com.tr https://yasemin.com, 22.03.2021, 24.13
- Takının Tarihçesi, https://10layn.com, 17.02.2021, 22.15
- Doğal Taşların Faydaları, https://www.hürriyet.com, 27.02.2021, 01.00
- Püsküllü Bela Deyiminin Hikâyesi, https://fikriyat.com, 03.04.2021, 19.20
- Plastik Poşetlerin Tarihçesi, https://gossipdergi.com, 11.02.2021, 22.30
- Çantadan Karakter Analizi, https://harpersbazaar.com.tr, 11.02.2021, 23.00
- Kemerleri Sıkmak Deyiminin Hikâyesi, https://www.eğitimsistem.com, 22.04.2021, 11.46
- Durmuş, Kınık Elif, Çiçek Düzenleme Sanatı, https://avys.omu.edu.tr.cicekduzenlemesanati.pdf, 02.12.2021
- KOÇ, F. (1999), Türk Giyim- Kuşamında Kullanılan Süslemeler Cilt 10, Sayı:29. https://dergipark.org.tr/en/download/issue-file/19286

GÖRSEL KAYNAKÇA

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1496